

Bodleian Libraries

UNIVERSITY OF OXFORD

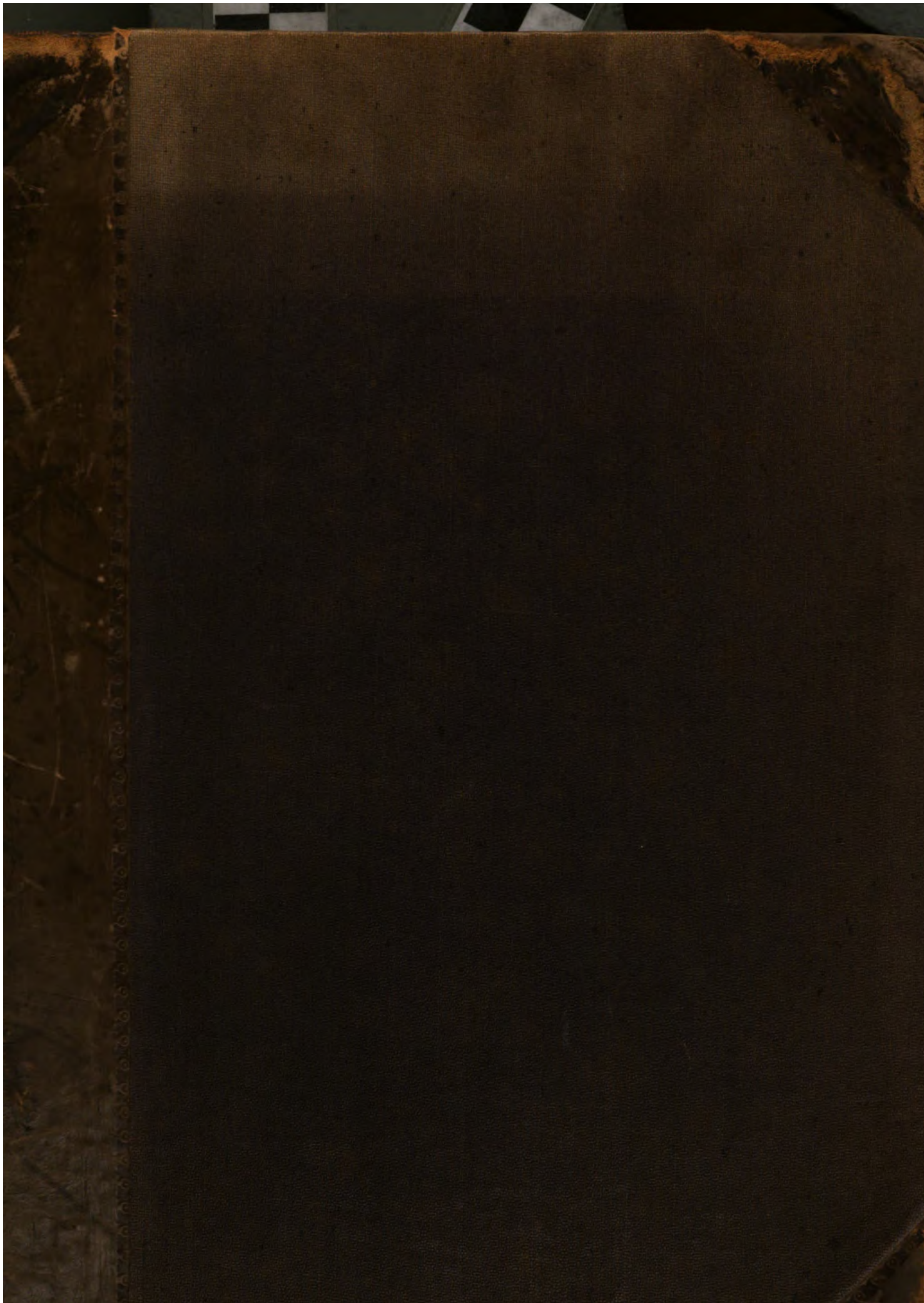
This book is part of the collection held by the Bodleian Libraries and scanned by Google, Inc. for the Google Books Library Project.

For more information see:

<http://www.bodleian.ox.ac.uk/dbooks>

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 2.0 UK: England & Wales (CC BY-NC-SA 2.0) licence.

290 L. 12

C. Text Gr. E. 30

C. Gr. E. 48

1368-2578 = C Gr E. 178

41.5

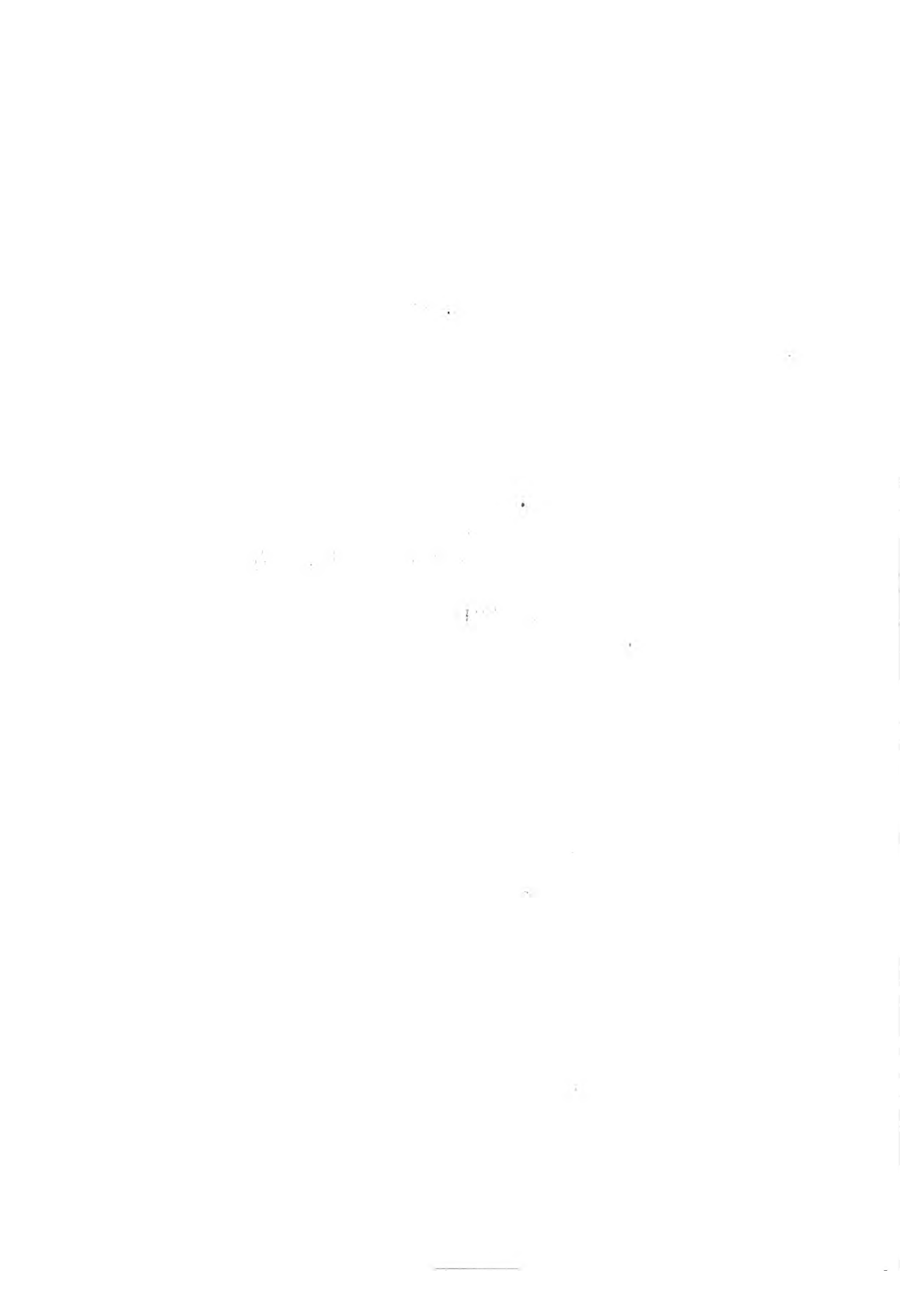

**ERATOSTHENIS CATASTERISMORVM
RELIQVIAE.**

68/342

ERATOSTHENIS CATASTERISMORVM
RELIQVIAE.

RECENSUIT

CAROLVS ROBERT.

ACCEDVNT PROLEGOMENA ET EPIMETRA TRIA.

BEROLINI

APVD WEIDMANNOS

1878.

290. l. 12.

MEMORIAE

RVDOLFI HERCHERI.

Vivo quod feci, mortuo solvo votum viro praeclaro, quem ne laudari quidem ab improbis fas est. Atqui quod tum confidentius promisi, cum optimo mihi benevolentissimo viro voluntatem meam probare cuperem atque amorem sperareque fore, ut ipsius oculis hunc libellum qualemcunque subicere liceret, id nunc, ubi acerrimum philologum philologi, amici amicum suavissimum sibi ereptum lugent, paene vereor, ne adrogantius fecisse videar. Nam vivo librum offerre fortasse minus quis dubitaverit, cum simul iudicio eius subiecerit aut probationem ex eo exspectans aut correctionem et voluntatem certe suam probatum iri confisus; mortuo vero quae dedicamus, ea aliqua saltem ex parte eo digna esse decet. At profecto Rudolphi Hercheri memoria a praestantioribus viris potioribusque donis celebranda est, neque me latet laudi eius neque qui offerat parem esse neque quod offeratur. At ipse, ut clarum suum nomen huic libro inscriberem, permisit; facio igitur, quod fides mortuo data, quod pietas amorque iubent, quoque profecto nihil facere possum libentius.

Eratosthenis Catasterismos ut ederem astronomiae imperitissimus, fere casu factum dixerim; nam cum in varias fabularum formas inquirere coepissem, nihil antiquius habendum esse intellexi, quam ut singularum fabularum fontes accurate investigarentur. Itaque ab enchiridiis mythologicis profectus primum Apollodori bibliothecam, mox Hygini fabulas tractavi; sed ego quoque in difficultatibus, quae in libro illo obviae iam tot viros doctos vexarunt, ita haesi, ut nihil profici viderem, nisi aliis subsidiis circumspectis. Itaque alterum Hygini opus, Astrologiam dico, perscrutatus sum, ut discerem et quos libros scriptor ille legisset et qualem in describendis eis se praestaret. Qua via cum nonnulla, quae cognitione digna sint, etiam de Eratosthenis Catasterismis invenisse mihi videar, ea nunc proponenda esse censeo; iam vides quo modo factum sit, ut in hoc libro non minus de Hygino quam

de Eratosthene agatur. Periti iudicent, num quae prolaturus sum ita comparata sint, ut aliis studiis tamquam firma fundamenta subici possint. Quod vero et Hyginum et scholia in Germanicum nonnullis locis paullo emendatiora exhibere possum, id imprimis Adolpho Kiesslingio acceptum refero, qui insigni benevolentia et comitate per totam illam libri partem fidissimum operae comitem se praestitit. Wilamowitzio autem meo quantum debeam, quaevis fere pagina clamat.

Scribebam Cal. Nov. 1878.

PROLEGOMENA.

Libellum qui in codicibus *Ἐρατοσθένους καταστερισμοί* inscribitur in singulis signorum stellis indicandis cum Hygini Astrologiae libro tertio, in fabulis autem quae ad singula sidera spectant enarrandis cum eiusdem operis libro secundo ita consentire, ut aut alterum ex altero descriptum esse aut ex eodem fonte utrumque fluxisse necesse sit, inter omnes constat. atque Bernhardyi (Eratosthenica p. 129) sententiam Catasterismos ex Hygini Astrologia translatos esse opinati praeclearissime refutavit Bursianus (Jahrb. f. class. Philol. 1866 p. 765). nam cum Hyginus II, 1 Callisto a quibusdam Aetolorum captam esse narret neque quo modo aut in Arcadiam Aetoli pervenerint aut ad Aetolos Callisto, intellegi possit, ille *ΑΙΤΩΛΩΝ* vocabulum in eo Catasterismorum, quo Hyginus utebatur, exemplari ex *ΑΙΠΠΟΛΩΝ* fuisse corruptum perspexit, quod vocabulum unice requiritur nec tantum Arati et Germanici interpretes legerunt, sed nostra quoque Catasterismorum exempla exhibent. fuerunt sane qui ipsa Hygini verba vitium contraxisse rati pro *Aetolorum aepolorum* scribi iuberent; sed recte monet Bursianus, cum apud Hyginum haec legantur: *quae cum in silvis ut fera vagaretur, a quibusdam Aetolorum capta ad Lycaonem pro munere in Arcadiam cum filio est deducta; ibi dicitur e. q. s.*, verba in *Arcadiam* eo tantum consilio addita esse, ut aliquo saltem modo Aetoli in Arcadiam deducerentur, inepta vero esse, si *aepolorum* scripseris, cum tota res in Arcadia agatur. haec igitur verissime Bursianus, unde efficitur neque Catasterismos ex Hygino descriptos esse et usum esse Hyginum auctore graeco. alia eiusdem rei argumenta in eadem dissertatione Bursianus attulit; unum ego addam, ut res quae totius disputationis nostrae quasi fundamentum est omni dubitatione eximatur. Hyginus II, 3, postquam Draconem eum esse quem Hercules interfecisset exposuit, ita pergit: *hoc etiam signi erit, quod in sideribus supra eum Draconem Herculis simulacrum ostenditur, ut Eratosthenes demonstrat, quare quoivis licet intellegere hinc maxime Draconem dici*; neque quidquam inest in his verbis, quod offendant. at prorsus alia in Catasterismis leguntur: *μέγιστον δὲ ἔχει σημεῖον· ἐπίκειται δὲ αὐτῷ Ἡρακλέους εἰδωλον, ἐπόμνημα τοῦ ἀγῶνος Διὸς θέντος ἐναργέστατον τῆ σχηματοποιία*. Draco igitur maximum sidus, ut est, esse dicitur, tum additur Iovem ei Herculis simulacrum superposuisse. ut Hygini sententia exprimeretur, scribendum

erat μέγιστον δ' ἐστὶ σημεῖον· ἐπίκειται γὰρ αὐτῷ Ἡρακλέους εἶδωλον κτλ. atqui adparet graeca verba ita aut perverse intellegi aut corrumpi facile potuisse, latina nullo modo.

Exhibet autem Hyginus ea quae hodie in Catasterismis leguntur fere omnia, — nam praeter pauca minoris ambitus enuntiata unam tantum omittit historiolum, quae de Orione in Catasterismis bis eadem quamvis diversis verbis narratur (VII p. 243, 16—21. XXXII p. 261, 13—17 Westerm.) — ordine tamen ita differt, ut, cum Catasterismorum auctor Aratum accurate sequatur, hic orbis signiferi sidera more Romano ab Ariete exorsus in medio libro coniunctim enumeret atque septentrionalem orbem antecedere, meridionalem sequi voluerit. singulas vero Hyginiani operis partes quae cum libello graeco consentiant diserte hic enumerare eo magis supersedere possum, quod eas inter Catasterismorum fragmenta ita dispositas invenies, ut quae latina quibus graecis verbis respondeant sponte intellecturus sis.¹⁾ quae si examinaveris Hyginum pleraque ampliora praebere, raro quaedam praetermittere, in univsum autem vel in singulis verbis cum Catasterismis ita consentire perspicies, ut cum eadem fere verba, quae hodie in Catasterismis exstant, legisse necesse sit. iam cum in his, quae Hygino cum libello graeco communia sunt, non minus quaterdecies Eratosthenes nominetur (II, 3 p. 34, 3 Bunte. 6 p. 41, 5. 7 p. 42, 24. p. 43, 8. 14 p. 51, 20. 15 p. 55, 5. 17 p. 56, 16. 20 p. 60, 4. 23 p. 66, 6. 23 p. 69, 20. 30 p. 71, 1. 42 p. 79, 7. III 1 p. 81, 14. 6 p. 83, 22), prorsus necessario concluditur librum ab Hygino compilatum non secius quam eos qui aetatem tulerunt Catasterismos nomen prae se tulisse Eratosthenis.²⁾ haec sola relinquitur dubitatio, utrum his ipsis quos nos tenemus Catasterismis Hyginus

¹⁾ Res dubia est in priore quae sub Ursa minore II a Catasterismorum auctore narratur fabula; adparet decurtatam esse narrationem ac verba variis mendis depravata, nec minus corrupta legisse scholiastam Germanici aut Arati quem vocant interpretem latinum. e quibus tamen certissima ratione in Catasterismis pro ὕστερον δὲ σεσωσμένη restituisse mihi videor ὕστερον δὲ ἐγνωσμένη, cum ille *postea vero sentiens*, hic *postea cognitam* aut simile quid (nam verba corrupta sanari posse diffido) verterit. horum sane nihil sub Ursa minore Hyginus habet, sed quam ille sub Ursa maiore de Callisto narratiunculam secundo loco adfert (II, 1 p. 31, 3—6 Bunte), eam facere non possum, quin genuinam atque integram eiusdem fabulae formam esse suspicer quam decurtatam et corruptam in Catasterismis legimus, cum et Hygini illud *postea cognitam* ei, quod graeco auctori restitui, ὕστερον δὲ ἐγνωσμένη respondere videatur et apud utrumque Diana, non, ut vulgo ferebatur et in fabula antecedenti ab utroque narratur, Iupiter, Callisto inter sidera conlocasse tradatur. quod si recte suspicatus sum, in graecae narrationis initio iam satis antiquo tempore, prius certe quam libellus ad Germanici carmen explicandum in latinum translatus est, Iunonis nomen excidisse statuendum et pro γνοῦσα ex Hygini verbis *Iunonem indignatam ἀναγκτοῦσα* scribendum est, a quo ἀγνοῦσα, quod Arati interpretem legisse adparet, propius abest.

²⁾ Bernhardyus ut Catasterismos ex Hygino versos esse, ita quacunque in Astrologia ex Eratosthene narrantur, ad Mercurium referenda esse putavit; quam opinionem hic verbo tetigisse satis habeo. ultro enim concidit, cum Catasterismos ex Hygino fluxisse nullo modo posse intellexerimus. ceterum quae de Mercurio Bernhardyus protulit, ea stare non posse iam Meinekius intellexit (An. Al. p. 355), nunc in aeternum, opinor, refutavit Hillerus (Eratosthenis carm. rel. p. 65).

usus sit an maiore opere cuius hi Catasterismi compendium sint.³⁾ quam dubitationem statim sublatum iri confido, dummodo, quae in utroque libro de Arcade narrantur (Catasterism. VIII. Hygin. astrol. II, 4), inter se contulerimus. Catasterismorum narratio his verbis concluditur τὸν δὲ Ἀρκάδα πάλιν συμπλάσας ἔθηκεν ἄρτιον καὶ ἐν τοῖς ἀστροῖς ἀνήγαγεν, quibus haec Hygini verba respondent: *at pueri membra conlecta et composita in unum*; sed pergit Hyginus, cuius sane verba aut lacuna aut vitio laborare videntur: *dedit cuidam Aetolorum alendum. qui adolescens factus in silvis cum venaretur, inscius vidit matrem in ursae speciem conversam. quam interficere cogitans persecutus est in Iovis Lycæi templum, quo ei qui accessisset, mors poena erat Arcadum lege. itaque cum utrumque necesse esset interfici, Iupiter eorum misertus ereptos inter sidera conlocavit.*⁴⁾ iterum habes Aetolos in Arcadia, iterum dubitari nequit, quin in exemplo, quod Hyginus compilavit, ἀπόλων in Αἰτωλῶν corruptum fuerit; atque ἀπόλω habent schol. Arat. *pastori* schol. Germ. atqui duobus libris Hyginum usum esse, quorum in utroque miro quodam casu idem vocabulum in eadem narratione adhibitum prorsus idem mendum contraxisset, nemo sibi persuadeat. immo luce clarius est et in eodem exemplo hoc accidisse et ex eodem fonte hanc narrationem fluxisse atque eam, in qua idem vitium occurrit, quae est de Ursa maiore. itaque haec omnia ad Catasterismos referenda esse elucet; quae cum in nostris libris non exsint, Hyginum Catasterismos ampliores necdum in hanc breviter contractos legisse evincitur. quae cum ita sint, dehinc integrum illud, quod Hyginus compilavit, opus Catasterismos, libellum autem, quem nos tenemus, Epitomen vocabo.

Iam igitur circumspiciendum est, num alia Catasterismorum frustula quae in Epitome omisa sint ex Hygino erui possint. atque primum ultro se offerunt eae fabulae in quibus diserte Eratosthenes nominatur. nam duos libros Eratosthenis nomine inscriptos similiterque in siderum causis ex fabulari historia repetendis versantes Hyginum habuisse credi nequit. exceptis igitur illis quos supra indicavi locis sexiens tantum in Astrologia Eratosthenes commemoratur:

I. (II 1 p. 35, 10 Bunte) *itaque Eratosthenes ait:*

*Ἰκάριοι τόθι πρῶτα περὶ τράγον ὄρχήσαντο.*⁵⁾

II. (II 24 p. 67, 18) *Eratosthenes autem dicit et virginibus Lesbiis dotem, quam cuique relictam a parente nemo solverit, iussisse reddi, et inter eas constituisse petitionem.*

³⁾ Hanc ipsam quaestionem nuper Bursianus proposuit (Sitzungsber. d. k. bayr. Akad. 1876 p. 32 Anm. 33), cui veri pars suboluisse videtur. nulla tamen ille in alterutram partem protulit argumenta.

⁴⁾ Vides hanc fabulam ei, quae sub Ursa maiore narratur, in universum simillimam esse, sed in singulis ita differre, ut maiores Arcas habeat partes.

⁵⁾ Cf. Hiller Eratosthenis carm. rel. fr. XXXII p. 105 s. Ἰκάριοι scripsi ex Bursiani sententia; nam artificiosius videtur Hilleri Ἰκαριοῖ.

- III. (II 40 p. 78, 6) *nonnulli cum Eratosthene dicunt eum cratera esse, quo Icarus sit usus, cum hominibus ostenderet vinum.*
- IV. (II 42 p. 79, 11) *tertia est stella Martis, quam alii Herculis dixerunt, Veneris sequens stellam hac, ut Eratosthenes ait, de causa, quod Vulcanus cum uxorem Venerem duxisset, et propter eius observantiam Marti copia non fieret, ut nihil adsequi videretur, nisi sua stella Veneris sidus persequi, hoc⁶⁾ a Venere impetravit. itaque cum vehementer amor eum incenderet, rem significans e facto stellam Pyroenta adpellavit.*
- V. (II 42 p. 80, 2) *nonnulli hunc Aurorae et Cephalii filium dixerunt pulcritudine multis praestantem. ex qua re etiam cum Venere dicitur certasse,⁷⁾ ut etiam Eratosthenes dicit. eum hac de causa Veneris adpellari et ex oriente sole et occidente videri, quare, ut iam ante diximus, iure hunc et Luciferum et Hesperum nominatum.*
- VI. (II 43 p. 80, 12) *Eratosthenes enim dicit Mercurio infanti puero insciam Iunonem dedisse lacte; sed postquam rescierit eum Maiiae filium esse, reiecit eum a se et ita lactis profusi splendorem inter sidera adparere.*

Ex his IV et V ad planetas spectare inque nominibus eorum explicandis versari vides. in Epitome de quinta tantum stella fabula enarratur, ceterarum fere nomina tantum indicantur. sed convenit de eis inter Hyginum et Epitomen; immo ille etiam ubi de secunda stella verba facit Eratosthenem commemorat. trium igitur posteriorum planetarum causas in Catasterismis enarratas fuisse certum, itaque priorum quoque duorum causas ex eodem fonte Hyginum hausisse consentaneum est. Hygini igitur caput XLII aut totum aut magnam partem ex Catasterismis fluxisse statuo, exceptis tamen eis, quae in calce ex Euhemero adduntur. nam Euhemerum ab ipso Hygino lectum esse postea demonstrare conabor. cf. Epimetrum II.

Maximi momenti verba sunt quae sub III adscripsi; nam qui Cratera ex Icarii fabula explicuit, is Booten a nonnullis pro Icario, Virginem pro Erigona, Caniculam pro Maera haberi praetermittere non potuit. probabiliter igitur ad Catasterismos referimus, quae Hyginus II 4 p. 34, 25 — 38, 3 de Icario, II 25 p. 68, 9 de Erigona, II 35 p. 74, 6 de Icarii cane narrat. atque quod modo probabile erat, statim certum fiet. nam quae in scholiis in Iliadem conscriptis X 29 de Icario legitur fabula quamquam in brevius contracta tamen cum Hygini narratione accuratissime consentit; hoc recte statuit Hillerus (Eratosth. carm. rel. p. 95 s.). atqui in illius scholii calce additur *ἰστορεῖ Ἐρατοσθένης ἐν τοῖς ἑαυτοῦ καταλόγοις.*

Quae sub II adscripsi verba, longiorem disputationem requirunt. quid quod vel Valckenarius et Hauptius quae illic de virginibus Lesbiis narrarentur se intellegere negarunt. hodie qui caput illud Hyginianum perlegit, his verbis Berenices nescio

⁶⁾ hoc addidi.

⁷⁾ In transcurso moneo hoc Veneris Hesperique de pulcritudine certamen repraesentatum esse in picturis Pompeianis ab Helbigio n. 964—968 enumeratis, quarum unam idem Helbigius delineandam curavit v. tab. XI; hoc primus intellexit Carolus Dilthey Bull. d. Inst. 1869 p. 152.

quod bene factum narrari suspicetur necesse est, cum praecedentia omnia in inclutae reginae moribus inlustrandis versentur. quod si verum esset, etiam praecedentia ad Catasterismos redire statuendum esset, ita ut auctor operis illius, cum de sidere quod Berenices crinis audit verba faceret, arrepta occasione nonnulla e vita celeberrimae mulieris adiunxisse videretur. at duas quae praecedunt narrationes (p. 67, 11—18) ex Catulliani carminis LXVI commentario fluxisse praeclarissime evicit Hauptius (Quaest. Catull. p. 82 s. = Opusc. I p. 60), cum alteram ex carminis illius v. 54 iam tum corrupto fictam, alteram ad eiusdem carminis v. 26, quo magnanima vocatur Berenice, inlustrandum adscriptam esse ostendit. sed in Astrologia pro Catullo Callimachi nomen subditum est. quod ut ab Hygino factum esse credam, quem ipsum Callimachum legisse veri non dissimile est (cf. Epimetr. II), nullo modo a me impetrare possum. immo nullus dubito quin rectissime Hauptius utramque narrationem ex Catulli commentario ab interpolatore additam esse statuerit. vellem tamen virum summum obelo pepercisse in eis, a quibus disputatio nostra profecta est, verbis. neque enim ullus in Catulli carmine inest versus, cui explicando haec adscripta esse possint, et cum totiens Hyginum, ubi Eratosthenem nominat, Catasterismos intellegere viderimus, idem in haec quoque verba cadere consentaneum est. sublatis igitur insiticiis narrationibus Catasterismorum illud frustulum ipsius sideris explicationem continuo excipit. at vide, ne forte de vi ac sententia huius frustuli mirifice falsi simus. Berenices aliquod factum narrari putavimus; at quis credat, scriptorem, postquam quae res sideri nomen dedisset exposuit, unum tantum Berenices factum, quod ad sidus explicandum nullo modo pertineat, adnectere? de Berenice dici putavimus: at iam ita verba sese excipiunt: *quod factum cum rex aegre ferret, Conon mathematicus, ut ante diximus, cupiens inire gratiam regis dixit crinem inter sidera videri conlocatum et quasdam vacuas a figura septem stellas ostendit, quas esse fingeret crinem. Eratosthenes autem dicit et virginibus Lesbii dotem, quam cuique relictam a parente nemo solverit, iussisse reddi et inter eas constituisse petitionem.* quis igitur iussit? num Berenice? immo, opinor, Conon. vides quantis tenebris huius loci interpretatio obvoluta sit. quare quamquam vereor, ne audacius egisse videar, dicam aperte quod sentio. neque enim ad Berenicen neque, quod prorsus ridiculum esset, ad Cononem mathematicum verba illa pertinent, sed aliam eiusdem sideris, quod vulgo Berenices crinis vocabatur, nominationem atque explicationem continent. corrupta esse pro certo, Hyginum iam graeca verba male reddidisse pro satis probabili habeo, de sanatione certa despero. hoc ut ita statuum, maxime me inducit comparatio scholiastae Germanici, quem et ipsum Catasterismos compilasse iam saepius indicavi, mox accuratius expositurus sum. hic igitur (p. 72, 19 Breysig.) ita scribit: *stellae obscurae VII, quae vocantur crines Berenices Εὐεργέτιδος. dicuntur et earum virginum quae Lesbo perierunt.* ultima verba longiori at corruptissimae Hygini narrationi respondere manifestum est. fuerunt igitur qui septem illas stellas, quas Conon Berenices crinem esse dixit, Lesbiarum virginum crines dicerent; alios easdem Ariadnes crinem vocasse ex Epitome V discimus. virgines illae quae fuerint hodie sciri nequit.

sed monitum volo lectorem, quot historiologiae de formosarum puellarum amore aegritudine perniciose Lesbi potissimum circumlatae sint. Enalum et Sminthi filiam (Plut. conv. VII sap. p. 163 B. de sollert. animal p. 984 E. Athen. XI p. 780 C.), Hellenida et Lamaxin (Agathias in Anth. Pal. VII 614) digito indicasse sat erit. atque unum certe ex iis qui Lesbiorum fabulas amatorias conlegerint Myrtilum Methymnaeum a Catasterismorum auctore lectum esse postea videbimus. iam restat, ut examinemus, num quae de Berenice Hyginus narrat ex Catasterismis fluxisse possint. quod, si re vera Eratosthenis sunt Catasterismi, nullo modo fieri potest. neque enim ille de Berenices parentibus tam egregie falsus esset: nam Magae, Cyrenarum regis, non ut Hyginus dicit, Ptolemaei filia fuit Berenice *Εὐεργέτις* nec soror⁸⁾ mariti sui, sed patris filia. at hic error ab ipso Hygino, qui saepius nonnulla de suis addere solet, commissus esse potest. sed nihil inest in narratione quod non ex Callimachi elegia quae *πλόκαμος Βερενίκης* inscribatur, immo vel ex Catulli versione sciri potuerit. qua re cum ad Catasterismos redire hanc capituli partem certis argumentis demonstrari nequeat, inter operis illius fragmenta eam recipere nolui.

Verba, quae sub VI posui, si de lectione constaret, in Catasterismis plura de lacteo circulo exposita esse quam quae in Epitome legimus probarent. at in Hygini codicibus Reginensi et Montepessulano Bursiano teste haec verba ita leguntur: *Eratosthenes enim dicit in Mercurio e. q. s.* itaque si re vera librorum illorum tanta est auctoritas quanta videtur Bursiano haec ad Mercurium carmen referenda, a Catasterismis autem aliena sunt;⁹⁾ nam si Eratosthenis fuerunt Catasterismi, illum suum ipsius carmen testimonii instar attulisse prorsus incredibile est; neque credibilis, si liber nomen auctoris mentitur, hoc a falsario factum esse. equidem rem in medio relinquere malo; nam quamquam mihi vel Reginensis interpolationibus carere minime videtur, certi aliquid adfirmare non ausim, cum nemodum accuratius in Hygini libros manu scriptos inquisiverit.

Versum quem sub I adscripsi recte, nisi omnia fallunt, ad Erigonam rettulit Hillerus l. l. p. 105; quamquam enim inter Catasterismorum fragmenta et Musaei et Hesiodi versus ad verbum exscriptos invenimus, tamen Eratosthenis versus in illo opere extitisse non magis credibile est, quam historiologas ex illius carminibus repetitas fuisse, qua de re modo locuti sumus. itaque hunc versum una fortasse cum praecedente historiologia aliunde petitum esse adparet neque est cur Hyginum ipsam Erigonam legisse negemus, quod carmen primis p. Chr. saeculis nondum oblitteratum

⁸⁾ Huius erroris duplex origo cogitari potest; aut enim scriptor Berenicen Cyrenaicam cum Berenice Ptolemaei Philadelphi filia, Antiochi secundi uxore confudit aut Catulli v. 22 sed fratris flebile discidium male intellexit.

⁹⁾ Haec est Hilleri sententia l. l. p. 7; ceterum cum Hyginus praeter Eratosthenis Catasterismos alium quoque librum, in quo fabulae ad sidera spectantes enarratae erant, compilarit (cf. Epim. II), nihil obstat, quominus ea quae ex Eratosthenis carminibus adfert illinc fluxisse putemus, nisi forte ipse et Mercurium et Erigonem legit.

fuisse constat. nam quam Hyginus de capro narrat fabulam¹⁰⁾, ea certe neque ab Erigones argumento aliena neque Alexandrino poeta indigna est, ita ut fortasse non hic versus tantum, sed tota, in qua adfertur, narratio ad Erigonen referenda sit. sed utut haec res se habet, ad Catasterismos certe neque versum neque fabulam redire recte statuere mihi videor. itaque cum in Hygini Astrologia non minus viciens Eratosthenis nomen occurrat, auctor semel Erigonen, semel fortasse Mercurium, at certe duodeviciens Catasterismos significat.

Praeter haec, quae ex Catasterismis sumpta esse ipse Hyginus testatur, alia quoque fragmenta huius libri non sine summa probabilitate ex Astrologia elicere posse mihi videor.

¹⁰⁾ Inde a verbis *qui cum serisset vitem* usque ad versum Eratosthenis; nam haec aliunde Catasterismorum narrationi inserta esse ipse Hyginus indicat, cum pergat *alii dicunt Icarum* e. q. s. ceterum fabula non est indigna, quae longius inlustretur; quod cum hoc loco facere non possim, nonnulla tamen digito monstrabo. duo enim hac narratione exponuntur *αἴτια*, primum Ascoliorum origo, tum cur capri immolentur. hoc ipsa fabula docet, illud non inepte ex Ovid. fast. I 353 s. concludere mihi videor. comparare iuvat Leonidae Tarentini epigramma (Anthol. Pal. IX 99):

Ἰξάλος εὐπώγων αἰγὸς πόσις ἔν ποθ' ἄλωῃ
οἴνης τοῖς ἀπαλοῦς πάντας ἔδαψε κλάδους.
τῷ δ' ἔπος ἐκ γαίης τόδ' ἄπνε 'κεῖρε, κάκιστε,
γναθμοῖς ἡμέτερον κλῆμα τὸ καρποφόρον
ὄλζα γὰρ ἔμπεδος οὐσα πάλιν γλυκὴν νέκταρ ἀνήσει
ὄσσον ἐπισπεῖσαι σοί, τράγε, θνομένω.'

quod latine ita reddit Ovidius l. l.

rode caper vitem, tamen hinc cum stabis ad aram,
in tua quod spargi cornua possit, erit.

idem in brevius contraxit Euenus Ascalonita Anth. Pol. IX 75, ut picturae subscriberetur. nam nuper Pompeis pictura eruta est in qua capri et peccatum et poena expressa sunt; ad-pictum autem est Eueni epigramma. diligentissime edita est pictura Mon. d. I. X 36 et accurate explicata a Carolo Dilthey Ann. d. I. 1876 p. 294 s. qui de Eueni epigrammate etiam in programme Turicensi egit (Epigrammatum graecorum Pompeis repertorum trias). vides quam nota popularisque fabella fuerit. eandem igitur, quam Ovidius et, si recte conieci, Eratosthenes in Erigona latius exposuerunt, Porphyrius de abstinentia II, 10 significat in ea libri secundi parte, quam aut de suis aut ex alio fonte Theophrasti disputationi interposuit; dicit enim *αἴγα δ' ἐν Ἰταλίᾳ τῆς Λιτικῆς ἐχειρώσαντο πρῶτον, ὅτι ἄμπελον ἀπέθρισεν*. Bernaysius quidem (Theophrastos über die Frömmigkeit p. 61) hoc quoque frustulum ex Theophrasto fluxisse suspicatur, id quod cautius in medio relinquemus. variae autem in antiquitate circumferebantur narrationes, quae omnes in variorum sacrificiorum originibus explicandis versabantur. huc faciunt ea omnia quae Ovidius l. s. habet exempla, huc egregia illa atque irrisionis plena narratio, quam Hyginus II 15 de Prometheo nescio quem auctorem, certe non Eratosthenem, secutus profert; cuius narrationis elegantiam obscuravit ille quidem, minime vero sustulit. iam vides, quam arte haec omnia cohaereant cum quaestione in philosophorum disciplinis miro studio tractata, quae est de hostiis, de qua praeclare, ut solet, disputavit Bernaysius in eo quem modo laudavi libello. valde doleo, quod nunc quidem in aetatem, qua haec narrationes ortae sint, accuratius inquirere nequeo. nam paucas earum quarto saeculo antiquiores esse suspicor.

Primum igitur II 22 p. 65, 2 haec leguntur: *sed qui de Castore et Polluce dicunt, hoc amplius addunt, ut Castor in oppido Aphidnis sit occisus, quo tempore Lacedaemones cum Atheniensibus bellum gesserunt.* cum his ultima capitis verba ita cohaerent, ut divelli nequeant: *Pollucem ait Homerus concessisse fratri dimidiam vitam. itaque alternis diebus eorum quemque lucere.* at quae antea de Castore et Polluce narrata sunt, ea, cum in Epitome quoque exstent, ex Catasterismis fluxisse necesse est. itaque tantum non ipse testatur Hyginus se ea quae adscripsi verba ex Catasterismis sumpsisse.

Deinde quae II 27 p. 69, 9—13 de figura sideris quod Sagittarius audit adduntur, necessitate quadam coacti ad Catasterismos referimus, etsi in Epitome omitta sint. nam cum antea Sagittarium crura equina et caudam satyri habere, neque tamen centaurum esse, sed hominem Crotum nomine expositum sit, necessario ex Croti illius vita ac moribus tam mira conformatio explicanda est. quare ea quae Hyginus servavit verba nullo modo deesse posse neque in Catasterismis defuisse statuo.

Inter ea quae Hygino cum Epitome communia sunt duae occurrunt fabulae ex Aglaosthenis Naxicis sumptae (Hygin. II 2 p. 31, 23 s. = Epitome II p. 240, 14. et Hygin. II 16 p. 56, 2 = Epitome XXX p. 259, 20), quarum alteri tertia fabula quae et in Epitome et apud Hyginum tricesima nona est tam cognata est, ut illam quoque ex Aglaosthene petitam esse facile concessurus sis. ter igitur in Catasterismis Aglaosthenem adhibitum esse vidimus, quartum adhibitum est in eis, quae apud Hyginum II 17 p. 56, 25 — 57, 3 leguntur. quae quamquam in Epitome omitta sunt ad Catasterismos referre eo minus dubitabimus, quo rarior Aglaosthenis est in antiquitate memoria.

Simili argumentatione inter Catasterismorum fragmenta recipio, quae Hyginus II 5 p. 39, 1—4 de Corona plura narrat eum secutus, *qui Cretica conscripsit;* quem Epimenidem esse verba Epitomes XXVII *Ἐπιμενίδης ὁ τὰ Κρητικὰ ἱστορῶν* demonstrant. qua re Epimenidem in Catasterismis exscriptum fuisse certum, eundem ab Hygino lectum esse parum probabile est. itaque Hyginus alterum quoque Epimenidis fragmentum ex Catasterismis sumpsit. quod ne inconsulte conclusisse videar, considera, quaeso, ipsa Epitomes verba V: libenter, opinor, concedes nonnulla omitta esse. nam quo modo, obsecro, Theseus eius coronae splendore ex labyrintho servari potest, quam Naxi demum Ariadna a Venere acceperit? prorsus necessaria ea verba sunt quae, cum in Epitome ante *Ἡφαίστου* aut exciderint aut ab Epitomatore omitta sint, Hyginus servavit, quibus iam in Creta Liberum hanc coronam Ariadnae dedisse Epimenide auctore narratur.

Haec igitur ex Catasterismis sumpsisse Hyginum satis certa ratione statui potest. sed longius pedem proferre non ausim nisi subsidiis circumspectis. atqui obvia ea in scholiis in Germanici Aratea conscriptis, quae quidem in libris Basileensi et Parisino servata praeceunte Breysigio scholia Basileensia vocamus (v. Germanici Aratea ed. Breysig. p. 55—104). haec igitur scholia ab homine Lactantii

Firmiani¹¹⁾ aetate antiquiore, sed graecae linguae non nimis perito conscripta, quaecumque Hygino cum Epitome communes sunt historiologiae, eas fere omnes¹²⁾ continent. itaque non defuerunt qui pravissimo iudicio usi Germanici interpretem haec omnia ex Hygino exscripsisse opinarentur. atque illorum sententiam iam Bursianus refutavit l. s. p. 766, dum in Callistus fabula, de qua iam in primis paginis locuti sumus, Hyginum *Αἰτωλῶν*, interpretem Germanici *αἰπόλων* legisse monet. potest sane hoc sufficere; sed cum res ad scholiorum illorum naturam ac proprietatem recte aestimandam summi momenti sit, paullo accuratius disputabo, utar autem eadem occasione, ut exponam, unde nonnullae quae inter Hyginum Germanicique interpretem intercedunt discrepantiae ortae sint.

Epitome II p. 241, 2 de Ursae minoris stellis haec habet: *ἔχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ ἐκάστης γωνίας τοῦ πλινθίου λαμπρὸν α'* i. e. habet in singulis quadrati,¹³⁾ quod ursae corpus deformat, angulis stellas singulas splendidas. Hyginus III, 1 ita vertit: *minor* (sc. Ursa) *autem habet in stationis unoquoque loco stellas singulas clare lucentes* in quibus sane *stationis* illius vim ac significationem non perspicio. iam vero audias interpretem Germanici p. 60, 1: *habet stellas in ipso latere IIII in quatuor angulis claras*. nonne luce clarius est illum non Hygini *stationis*, sed graecum illud *πλινθίου* ante oculos habuisse; quamquam quid ursae cum lapide latericio esset vix ipse sciebat.

Epitome I p. 240, 5, ubi de Ursae maioris stellis agitur, numerantur *ἐφ' ἑκατέρων ὀπίων β'*. *ὀπίων* iam antiquitus in nonnullis exemplis in *νότων* corruptum est; ita enim habent scholia Aratea ad v. 27 p. 54, 32 Bekk.; nam in illis quoque Catasterismorum frustula latere postea exponam. atqui Hyginus habet III, 1 *in utrisque auribus binas*, contra interpres Germanici *in singulis umeris singulas* (debebat *binas*). itaque hic *ὀπίων*, ille *νότων* legit. in eadem enumeratione Hyginus pectoris stellam omittit. idem iam in graecis exemplis factum esse conlatis scholiis Arateis discimus. itaque Hyginus viginti duas tantum, contra interpres Germanici recte viginti tres stellas Ursae maiori tribuit.

¹¹⁾ Lactantius Firmianus ter exscripsit interpretem Germanici I 11 p. 183 A Migne = schol. Germ. p. 91, 19 Breysig. I 21 p. 240 A = schol. Germ. p. 73, 16. I 21 p. 237 B = schol. Germ. p. 70, 13. atqui cum Lactantius altero loco haec Caesarem in Arato narrare scribat, fuerunt qui ipsum Germanicum haec carmini suo commentarii instar adiunxisse putarent; inter quos Merkelius est (Ovid. fast. p. LXXXVI.). cui sententiae scholiorum dictionem, quae iam labentem latinitatem redolet, refragari verissime statuit Suringarius de mythographo astronomico, qui vulgo dicitur scholiastes Germanici. Leidae 1842. mihi ex Lactantii verbis nihil aliud effici videtur quam illa iam aetate commentarium eodem volumine atque Germanici carmen comprehensum fuisse. ceterum nihil ad rem, quod, antequam Breysigii cura de variis scholiorum stirpibus edocti eramus, Gustavus Beckerus magnam scholiorum partem post Isidorum conscriptam esse statuit (Prolegomena in Isidorum p. IX), cum quae ille ex Isidoro exscripta esse censet, eorum nihil in scholiis Basiliensibus legatur. immo mea sententia haec scholia, si paucissimas interpolationes excipias, prorsus eadem sunt quae legit Lactantius.

¹²⁾ Deest Europae fabula Hyg. II 21 p. 62, 7 = Epitome XIV p. 249, 1 s.

¹³⁾ Cf. schol. Arat. v. 27 p. 55, 6 Bekker *ὁ μὲν ἐπὶ τοῦ πλινθίου δ'. πλινθίου δὲ λέγεται παρὰ τοῖς γεωμέτραις πᾶν τετράγωνον.*

Epitome V p. 242, 16 s. de Corona haec leguntur: *Ουτος λέγεται ο τῆς Ἀριάδνης· Διώνυσος δὲ αὐτὸν εἰς τὰ ἄστρα ἔθηκεν, ὅτε τοὺς γάμους οἱ θεοὶ ἐν τῇ καλουμένῃ Δία ἐποίησαν, ᾧ πρώτῳ ἢ νύμφῃ ἐστεφανώθη παρὰ Ὠρῶν λαβοῦσα καὶ Ἀφροδίτης.* itane? cum Liberi Ariadnaeque nuptias dei celebrarent, tumne Liber Ariadnae coronam inter sidera conlocavit? immo tunc primum, opinor, nova nupta eam a Venere Horisque accepit. manifestum igitur est verba ὅτε τοὺς γάμους — ἐποίησαν post Ἀφροδίτης traicienda esse. atque ita profecto Hyginus verba conlocata legit; nam vertit II 5 haec (Corona) *existimatur Ariadnes fuisse a Libero patre inter sidera conlocata. dicitur enim in insula Dia cum Ariadne Libero nuberet, hanc primum coronam muneri accepisse a Venere et Horis, cum omnes dei in eius nuptiis dona conferrent.* contra schol. Germ. p. 61, 7 *haec corona dicitur esse Ariadnes, quam Liber astris intulisse, ut eius nuptias dei in insula Dia celebrarent, cogitans praeclearam facere, qua primum nova nupta coronata est, quam acceperat ab Horis et Venere.* unde adparet in exemplo quod interpretes Germanici tenebat verba iam transposita fuisse. aliud quoque vitium huic exemplo cum nostris Epitomes codicibus commune erat. de Canicula in Epitome 33 haec leguntur: *περὶ τούτου (scil. τοῦ κυνός) ἱστορεῖται ὅτι ἐστὶν ὁ δοθεὶς Εὐρώπῃ γύλαξ μετὰ τοῦ δράκοντος.* iam Koppiersius intellexit pro δράκοντος restituendum esse ἄκοντος cf. Apollodor. bibl. III 15, 1, 5. Antonin. Liberal. XLI. at δράκοντος legit interpretes Germanici p. 94, 9 *hunc dicunt custodem datum Europae una cum dracone.* Hyginus II, 35 nec draconis nec iaculi mentionem facit.

In Epitome XXIV Musae cum cui Orphei lyram darent non haberent, ab Iove impetrasse dicuntur, ut inter sidera eam conlocaret. sed ipsa verba adscribam τῆν δὲ λύραν οὐκ ἔχουσα ὅτι δώσειαν τὸν Δία ἠξίωσαν καταστερίζειν, ὅπως ἐκείνου τε καὶ αὐτῶν μνημόσυνον τεθῆι ἐν τοῖς ἀστροῖς. quibus haec Hygini verba respondere adparet II, 7 *Musas . . . . lyram quo maxime potuerunt beneficio illius memoriae causa figuratam stellis inter sidera constituisse Apollinis et Iovis voluntate,* quamquam Hyginus, qui in hoc capite alium quoque libellum adhibuit, et in his verbis et antea nonnulla a Catasterismis aliena admiscuisse videtur. iam evolvas interpretem Germanici p. 84, 13 *eiusque lyram Musaco dederunt Iovemque rogare, ut eius memoriam astris inferret.* quid hoc rei est? unde Musaei mentio inlata? quid quod idem in scholio Arateo ad v. 264 p. 75, 37 Bekk. commemoratur, quod Catasterismorum narrationem in brevius contractam exhibet servata tamen tanta vel in singulis verbis similitudine, ut de fonte dubitari nequeat. verba in Vaticano et Marciano ita leguntur: *καὶ μετὰ θάνατον αὐτοῦ τῆν λύραν αἱ Μοῦσαι ἔδωκαν Μουσάει ἀξιόσαντι¹⁴⁾ τὸν Δία, ὅπως αὐτοῦ μνημόσυνον εἶη ἐν τοῖς ἀστροῖς.* adparet eadem Germanici interpretem in exemplo suo scripta invenisse, nisi quod pro ἀξιόσαντι legisse videtur ἀξιόσασαι, quod, ni fallor, verum

¹⁴⁾ Pro his ex Mosquensi haec leguntur in editione Buhlei I p. 284 *οὐ ἀξιόσαντος λόγος τὸν Δία αὐτὴν καταστερίζαι; Bekkerus οὐ ἀξιόσαντος ὁ Ζεὺς αὐτὴν κατηστέρισεν.* de Vaticano et Marciano vide quae dixi in Fragmentorum prooemio.

est. itaque hoc loco iam antiqua exempla dissentiebant; in aliis ἔδοξαν Μουσάων ἀξιόσαντι τὸν Δία, in aliis οὐκ ἔχουσαι ὅτι δώσειαν τὸν Δία ἠξιώσαν καταστειρίξειν exstabat. mihi Epitomes lectio praeferenda esse videtur, cum Musaei mentio satis importuna sit. fortasse EXΟΥΣΑΙΟΤΩΙ in ΜΟΥΣΑΙΩΙ abierat, tum protervus interpolator, ut aliquem certe sensum restitueret, cetera mutavit. similem interpolationem vide in Fragmentis XLI. sed quidquid statuatur, hoc iam certissimum esse arbitror, non Hyginum sed graecum Catasterismorum exemplum ab interprete Germanici compilatum esse.

Sed mitto eius generis exempla amplius coacervare; quae attento lectori in qualibet pagina ultro se offerunt. noto potius p. 74, 20 et p. 80, 6¹⁵⁾ diserte Eratosthenem nominari, unde elucet id quoque quod interpres Germanici compilavit exemplum illius nomen prae se tulisse. at non hanc Epitomen interpres Germanici manibus habebat, sed integrum opus. exhibet enim Arcadis fabulam p. 64, 20 s., quam in Epitome omissam in Catasterismis exstitisse supra evici. his autem ita statutis vix dici potest quantum lucemur. nam primum, si scholiastae verba cum Hygino contulerimus, perspicimus hunc artissime graeci auctoris vestigia sequi, illum multis modis variare ornare amplificare de suis vel ex aliis auctoribus haud raro addere, ita ut, nisi forte alia argumenta accedunt, Hyginiana tum demum ad Catasterismos referri debeant, cum apud scholiastam quoque recurrunt. contra cum eae Hygini particulae, quas supra aliis argumentis nisi Catasterismis tribuimus, magnam partem in his scholiis inveniantur, non spernendo argumento sententia nostra confirmatur. recte igitur supra quaecunque de planetarum originibus Hyginus II 42 exponit, ad Catasterismos rettulimus; nam fere eadem habent schol. Germ., nisi quod illic Phaethontis fatum verbo tantum commemoratur, cum Hyginus longius id explicet. sed utriusque verba adscribam: schol. Germ. p. 103, 2 *post fulminis ictum caelo receptus*. Hygin. II 42 p. 79, 7 *de quo complures scripserunt, ut patris inscipienter curru vectus incenderit terras; quo facto ab Iove fulmine percussus in Eridanum deciderit et a Sole inter sidera sit perlatus*. atque quae hic plura habet Hyginus, ea fere ad verbum consentiunt cum eis quae idem in fabularum libro 152 narrat: *Phaethon Solis et Clymenes filius cum clam patris currum conscendisset et altius a terra esset elatus, prae timore decidit in flumen Eridanum. hunc Iuppiter cum fulmine percussisset, omnia ardere coeperunt*.¹⁶⁾ itaque haec ipsum Hyginum addidisse, in Catasterismis autem ea non exstitisse manifestum est. similiter horum scholiorum consensu confirmatur recte nos et Epimenidis narrationem (Hygin. II, 5 p. 39, 1 s. = schol. German. p. 62, 3) et ea, quae de morte Castoris Pollucisque traduntur (Hygin. II 22 p. 65, 2 = schol. Germ. p. 68, 4), ad Catasterismos rettulisse. de Lesbiis virginibus iam supra monui.

Iam de eis nobis disputandum erit narrationibus quae Hygino cum interprete

¹⁵⁾ Eo loco Eratosthenis nomen felicissime restituit Büchelerus.

¹⁶⁾ Dedi verba, qualia ex Frisingensi descripsit Micyllus; eadem alio loco paullo emendatiora exstare Epimetro I demonstrabo.

Germanici communes sunt neque tamen aut in Epitome exstant aut argumentis aliunde petitis Catasterismis adsignantur. sunt autem hae:

I	de Ursa maiore ex Amphide comico . . .	Hygin. II 1 p. 30, 15—20 = schol. Germ. p. 58, 9—12.
II	de Dracone	„ II 3 p. 34, 5—9 = „ „ p. 60, 16—18.
III	de eodem ex Panya- sidis Heraclea . . .	„ II 6 p. 41, 8—11 = „ „ p. 61, 3—5.
IV	de Ariete	„ II 20 p. 59, 28—60, 3 = „ „ p. 80, 5—6.
V	de Pliadibus et Hyadi- bus ex Pherecyde et Musaeo	„ II 21 p. 62, 10—63, 8 = „ „ p. 74, 21—75, 15.
VI	de Asinis ex Philisco	„ II 23 p. 65, 15—66, 5 = „ „ p. 70, 13—71, 4.
VII	de Orione ex Aristo- macho	„ II 34 p. 72, 16—24 = „ „ p. 93, 13—19.
VIII	de circulo lacteo . .	„ II 43 p. 80, 19—22 = „ „ p. 104, 5—9.

Primum autem demonstrandum nobis est ne haec quidem interpretem Germanici ex Hygino sumpsisse. atque in ea quam sexto loco posui narratione ille Philiscum laudat quod nomen apud Hyginum non exstat. sed hoc argumentum fortasse levius est, cum nomen intercisisse possit. quare graviora circumspicienda sunt. adponam quae ex Musaeo narrari uterque testatur (V): Hygin. p. 62, 21 s. *Hyades autem adpellatae sunt, ut ait Musaeus, quod ex Atlante et Aethra Oceani filia sint filiae XV procreatae, quarum V Hyadas adpellatas demonstrat, quod earum Hyas fuerit frater a sororibus plurimum dilectus. qui cum venans a leone esset interfectus, quinque, de quibus supra diximus, lamentationibus adsiduis permotae dicuntur interisse; quare eas, quod plurimum de eius morte laborarent, Hyadas adpellatas. reliquas autem decem sorores deliberasse de sororum morte et earum septem mortem sibi conscisse; quare quod plures idem senserint, Pliadas dictas.*¹⁷⁾ Schol. Germ. p. 75, 10. *Musaeus ita refert: Aethra ex Oceano (debebat Oceani filia ex Atlante) procreavit filias duodecim. ex quibus quinque stellis figuratas Hyadas; septem autem Pliadas. his unus fuit frater Hyas quem omnes sorores dilexere; quem in venatu alii ab leone, alii ab apro interfectum dicunt. quae flentes eum obierunt, Hyadas nuncupatas, alias Pliadas.* haec igitur ad eundem fontem, Musaeum dico, redire deserto utriusque testimonio constat; nihilominus de numero inter se dissentiunt, cum hic quindecim, ille duodecim filias fuisse tradat. nam ne in Hygino numerum corruptum reamur, verba *reliquas autem decem sorores* prohibent. quid multa? Musaeus duodecim Atlantis filias fuisse tradidit, quarum quinque, cum fratris mortem lugentes obiissent, de illius nomine Hyades, septem reliquae, quod quinque illis plures numero essent, Pliades nominatae essent; frigidissimum sane commentum, sed quo Musaeum nullo modo liberare possim, nec profecto frigidius, quam etymis et antiquis et nostris temporibus privilegio quodam

¹⁷⁾ De singulis verbis v. Catasterismorum Fragmenta XIV.

concessum est. accedit autem Eudociae testimonium, de qua paullo post verba faciam; dicit enim p. 339 *ἐπὶ δὲ διὰ τὸ πλείους εἶναι τῶν πέντε*. quocum consentit is, qui Hygini fabulas interpolavit¹⁸⁾ 192 p. 123, 5 Schmidt *et quia plures erant, Pliades dictae*. iam igitur in eo, quo Hyginus utebatur exemplo — non Musaei certe, sed mythographi alicuius vel astrologi, quem adhuc ignoramus — in illo igitur exemplo *IB* numerus in *IE* corruptus erat.¹⁹⁾ quare ille traditam narrationem ita immutare studuit, ut aliquas saltem partes tres illae puellae librarii errore Atlanti donatae haberent; et cum auctorem graecum *Πηλιάδες* a *πλείους* derivare vidisset, hoc ita in usum suum convertit, ut scriberet *quare quod plures idem senserint*, (nimirum in consilio satis ridiculo, quod Hyginus superstites decem sorores habuisse sibi finxit) *Pliadas dictas*. ita, ni fallor, omnia plana fiunt. quod vero Musaeum non quindecim, sed duodecim filias Atlanti tribuisse statuo, facio hoc primum, quod ratio postulare videtur, tum vero testimonio nisus scholiorum in Iliadem Σ 486. sed ipsa verba, qualia in Veneto A exstant, adscribam. *τὰς μὲν κατηγορησάμενας ἐν τῷ μετώπῳ τοῦ Ταύρου Ἰάδας φασὶν εἰρησθαι, τὰς δὲ ἐπὶ τῆς ἡμιτόμου πλευρᾶς Πηλιάδας καλεῖσθαι. Ἄτλαντος γὰρ τοῦ Ἰαπετοῦ καὶ Αἰθρας τῆς Ὀκεανοῦ, καθά φησι Τιμαίος, θυγατέρες δώδεκα καὶ υἱὸς Ἰας. τοῦτον ἐν Αἰβύῃ κρηγετοῦντα ὄφρις κτείνει· καὶ αἱ μὲν εἴ τὸν ἀδελφὸν θρηροῦσαι ἀπόλλυνται διὰ λύπην, ἅς δὲ οἴκτιον καταστειρίσας ὁ Ζεὺς Ἰάδας ἐπωνόμασεν ἐπωνυμία τοῦ ἀδελφοῦ. αἱ δὲ ζ' βραδέως μὲν, πλείους δὲ ἀποθανοῦσαι Πηλιάδες εἰρηται.*²⁰⁾ quae verba vulgo inter Timaei fragmenta referuntur. cf. C. Müller F. H. G. I p. 198 p. 25. at si Hyginum et scholiastam Germanici contulerimus, non dubitabimus pro Timaeo Musaei nomen restituere. restat ut explicemus, unde de bestia quae Hyam necavit tanta inter testes dissensio orta sit, cum tamen omnes haec Musaeum narrare testentur. nam scholia in Iliadem, quibuscum scholia in Aratum v. 254 p. 73, 25 Bekk. consentiunt, serpentem, Hyginus leonem, scholiastes Germanici et Hyginianarum fabularum interpolator vel leonem vel aprum fuisse tradunt. diu in hac quaestione haesi, donec in hanc suspicionem incidi, quae etsi minime certa sit, fortasse tamen aliis quoque adridebit. Musaeum enim utpote poetam aut obscuriore aut generali vocabulo usum fuisse suspicor, quale

¹⁸⁾ Inter Hygini fabulas passim narrationes occurrunt cum scholiis in Germanicum conscriptis satis accurate congruentes; quas interpolatas esse sumptum magis est quam demonstratum. en tibi certissimum argumentum. in fabula 192 duodecim Atlantis filiae commemorantur et Hyas *ab apro vel leone* occisus esse dicitur; de utroque consentit interpres Germanici, dissentit Hyginus in Astrologia, qui nihil de apro habet. qua re has particulas, utpote quae ex scholiis in Germanicum fluxerint, ad scholia illa emendanda iure nostro adhibere possumus. ac suspicor ea ipsa quae supra adscripsi verba in nostris scholiorum libris casu tantum intercidisse.

¹⁹⁾ Simile vitium paullo post p. 64, 8 obvium, quod eadem ratione ortum esse puto. Hyginus Oriona Pliadas per septem annos persecutum esse narrat; debebat per annos quinque. cf. Et. magn. 675, 36 (= Pindar. fr. 52 Bergk), schol. Arat. v. 254 p. 73, 30. itaque in graeco libro, quem Hyginus compilavit, *E* in *Z* corruptum fuisse statuo.

²⁰⁾ De singulis verbis cf. Catalogorum Fragmenta III p. 43.

exempli gratia *κνώδαλον* vel *δάκος*; eum autem, qui huius narrationis argumentum pedestri oratione exprimeret, cum de vocabuli illius vi ac significatione dubitaret, complures explicationes attulisse.

Longiore hac digressionem id certe evicimus ex Hygini Astrologia interpretem Germanici hanc fabulam nullo modo sumere potuisse. idem in ceteras quas supra notavi narrationes cadere, utriusque scriptoris verbis inter se conlatis unumquemque intellecturum esse spero; itaque hic singulas persequi supersedere possum. omnino haec scholia unam tantum narrationem exhibent, quae cum Hygini Astrologia in verbis quoque accuratissime consentiat. est ea de Lepore p. 95, 19—97, 8 = Hygin. II 33. sed hanc posteriore demum aetate ex Hygino interpolatam esse invictis argumentis ostendit Bursianus (Jahrb. f. class. Philol. 1866 p. 766 Anm. 13).

Iam igitur quaeritur, utrum praeter Catasterismos alium quoque librum pariter uterque adhibuerit an quaecunque inter se communia habent, ea omnia ad Catasterismos referenda sint. at praeter Aristomachi narrationem cetera omnia apud utrumque eundem in modum Catasterismorum frustulis interponuntur. considera v. c. ea, quae ex Amphide narrantur (I): eisdem Catasterismorum fragmentis haec narratio apud utrumque cincta est. hoc casu factum esse nullo modo potest. porro Panyasidis narratio (III) in Genicularii explicatione vix deesse potest, ut eam quondam in Catasterismis exstitisse paene necessarium sit. num credi potest utrumque scriptorem duorum operum frustula prorsus eodem modo disposuisse? Catasterismorum lacunas eisdem narrationibus explevisse? neque enim ei multum tribuendum est, quod Aristomachi fabulam (VII) Hyginus alio loco profert ac scholiastes Germanici. nam in hoc capite, quod est de Orione, Hyginum genuinum Catasterismorum ordinem deseruisse vel Epitomes comparatio docet. his igitur perpensis omnia ea quae Hygino cum interprete Germanici communia sunt ad Catasterismos satis confidenter refero. itaque accedunt Catasterismorum reliquiis octo illae, quas supra significavi, narrationes. ex eis tamen ea quae ad Arietem spectat (IV) ita comparata est, ut dubitationem movere possit. quare de ea paullo accuratius disputandum est.

Haec igitur Schol. Germ. p. 80, 4: *Phrixum autem perlatum Colchos arietem immolasse pellemque eius auream Iovi sacrasse; ideo eum pallere ait Eratosthenes, quod deposito vellere aureo in caelum sit receptus.* contra Hyginus duas fabulae formas profert II 20 *praeterea Phrixum incolumem ad Aetam pervenisse, arietem Iovi immolasse, pellem in templo fixisse, et arietis ipsius effigiem ab Nube inter sidera constitutam habere tempus anni, quo frumentum seritur ideo, quod Ino tostum severit ante,*²¹⁾ *quae maxime fugae fuit causa. Eratosthenes ait arietem ipsum sibi pellem auream detraxisse et Phrixo memoriae causa dedisse, ipsum ad sidera pervenisse, quare, ut supra diximus, obscurius videatur.* altera igitur forma eadem est, quam in scholiis Germanici invenimus, qua Phrixum arietem pellem detraxisse exponitur; alteram autem, qua arietem ipsum se pelle exuisse narratur, apud Era-

²¹⁾ De variis lectionibus confer Catasterismorum Fragmenta XIX.

tosthenem exstitisse ipse Hyginus testatur; exstat autem eadem in Epitome 19 ϕ (τῷ Φοίξῳ) καὶ ἐκδὸς ἔδωκε τὴν χρυσοῦν δορὰν, ὅπως μνημόσυνον ἔχη· αὐτὸς δὲ εἰς τὰ ἄστρα ἀπῆλθεν, ὅθεν ἀμεινότερον φαίνεται. iam si quis Hygini verba consideraverit, Eratosthenis narrationem alteri historiologiae, quae ex alio fonte fluxerit, opponi, in Germanici autem scholiis nihil praeter verba *ideo cum pallere — sit receptus* ex Catasterismis sumpta esse suspicetur. quod si verum esset, exemplum haberemus historiologiae, quae Hygino cum Germanici interprete communis esset neque tamen ex Catasterismis fluxisset; ita ut sententia, quam supra protuli, mirum quantum infringeretur. at felicissimo casu demonstrare possumus priorem quoque fabulae formam in Catasterismis commemoratam fuisse, etsi in Epitome altera tantum servata sit. haec enim legimus in scholiis Arateis ad v. 225 p. 70, 18 τούτων τὸν κριτὸν Ἐρατοσθένης εἶναι φησὶ τὸν Ἕλλησ καὶ Φοίξου, ὃν θύσας τῷ φυξίῳ Διὶ Φοίξος τὴν δορὰν ἔδωκεν Αἰήτῃ· διὸ καὶ τοὺς ἀστέρας αὐτοῦ ἀμεινότερα φησὶν ὡς ἐξδαρέντος. nam ubi in his scholiis Eratosthenes commemoratur, Catasterismos intellegi mox perspicimus; accedit, quod ultima verba et Epitomes ultimis et eis quae in scholiis Germanici Eratosthenis nomine adferuntur respondent. quod vero Hyginus alteri tantum fabulae formae Eratosthenis nomen praescripserit, fecit hoc, quia priori Catasterismorum narrationi nonnulla aliunde addiderat. nam verba *et arietis ipsius effigiem — fugae fuit causa*,²²⁾ cum neque apud Germanici interpretem exstent et ab ipsa Hygino in fabularum libro II similia narrentur, a Catasterismis aliena, ipsi Hygino propria esse censeo, qui ad primum fontem reversus auctorem suum nominat. similiter II 21, ubi Pherecydis narrationi, quam in Catasterismis invenit, nonnulla ex Asclepiade quem ab eo lectum esse Epimetro II demonstrabo inserit, ad Pherecydem reversus iterum nomen eius diserte adseribit: *has autem Pherecydes Atheniensis Liberi nutrices esse demonstrat numero septem . . . . . hae dicuntur a Lycurgo fugatae et praeter Ambrosiam omnes ad Thetim profugatae, ut ait Asclepiades. sed, ut Pherecydes dicit, ad Thebas Liberum perlatum Inoni tradiderunt.*

Sed redeo ad Germanici interpretem; nam ut in Hygino nonnulla Catasterismorum frustula indagavimus, quae ab interprete Germanici praetermissa sint, v. c. Aglaosthenis de delphino narrationem (Hygin. II 17 p. 56, 25—57, 11 cf. supra p. 8), ita apud illum quoque operis illius fragmenta latere possunt, quae Hyginus omiserit. quae res ut ad liquidum perducatur, paullo accuratius in fontes eius inquirendum est. ex his tamen Isidorum et Ovidium eximendos esse censeo. Isidori mentionem p. 101, 3 a protervo interpolatore additam esse arbitror. neque tamen cum G. Beckero (Prolegomena in Isidorum p. X) Hispaliensem episcopum intellegendum esse negem,

²²⁾ Bursianus (Sitzungsber. d. k. bayr. Akademie 1876, 1 p. 22) Reginensis et Mompessulani vestigia secutus scribi iubet *Ino quod tostum severit ante*. quae verba cum nobis pro veteris poetae latini fragmento vendit, vereor ut multos sectatores inveniat. vellem virum doctissimum, qui de Hygini libris hac aetate unus bene meruit, demonstrasset aut in Astrologia aut in Fabulis ullam narrationem poetae latino deberi. mihi quidem ad graecos auctores omnia redire videntur. ceterum cf. Epimetrum II.

praesertim cum *Isidorus in Naturalibus vel in Physicis* laudetur. quod vero de hac re nihil in Isidori de natura rerum libello exstat, interpolatorem eadem temeritate mentitum esse puto atque illum, qui in Epitome XXIII Hipparchi nomen inseruit, qua de re paullo post dicturus sum. sed quidquid statuatur, hoc certum est neque Hispaliensis neque alius nescio cuius Isidori in ceteris scholiorum Basileensium partibus aut volam aut vestigium adparere. ac vix est quod moneam Hispaliensem vel ideo exscriptum esse non posse, quod multo postea vixit, quam haec scholia composita sunt. similiter verba p. 58, 18 *Ovidius a Iunone ob pellicatum in ursam transfiguratum eam scribit* a lectore Metamorphoseon II 466 s. aut Fastorum II v. 177 s. memori addita esse puto; nam Ovidium, utpote cuius ceteroquin nulla mentio occurrat ab eo qui haec scholia composuit adhibitum esse nego.

Sed adhibitus est Nigidius Figulus; immo eius vestigia satis late patent, cum nomen ipsum non minus decem historiis²³⁾ praescriptum sit. sunt autem haec:

- I de Orione a scorpione interfecto p. 63, 13 — 64, 6.
- II de Virgine p. 65, 20 — 66, 5.
- III de Geminis p. 68, 18 — 69, 13.
- IV de Leone p. 72, 1—14.
- V de Tauro p. 74, 12—20.
- VI de Ariete p. 80, 8 — 81, 1.
- VII de Piscibus p. 81, 20 — 82, 10.
- VIII de Aquario p. 85, 13 — 86, 3.
- IX de Capricorno p. 87, 11 — 89, 12.
- X de Sagittario p. 90, 10—15.

Vides haec omnia in signiferi orbis sideribus explicandis versari; unde non inepte concludi potest, Nigidium de duodecim tantum signis egisse. quare quae de reliquis sideribus in scholiis leguntur, ad Nigidium referri non debent. sed quattuor ex illis Nigidii fragmentis (II. III. VIII. X) singulis narrationibus excipiuntur, de quarum origine dubitare possis. nam primum postquam Virginem Iustitiam esse ex Nigidio expositum est, verbis: *sunt qui aliter memorant* praemissis Erigonae historia enarratur p. 66, 5 — 67, 14, similis in universum eis, quae de eadem Hyginus ex Catasterismis profert, in singulis valde dissimilis. deinde Geminorum duabus ex Nigidio explicationibus prolatis tertia adiungitur, qua ad Herculem et Thesea hoc signum pertinere statuitur p. 69, 13 — 70, 5. Aquarium a Nigidio pro Deucalione habitum esse eis, quae sub VIII notavi, verbis demonstratur; sed continuo additur *eundem ab antiquis Aristacum Apollinis filium* dici, cuius historia longius exponitur, ea quoque Hygini narrationi II, 4 p. 37, 14 s. in universum non dissimilis, in singulis admodum diversa. denique postquam Croti fabula ex Nigidio exposita est, adnotatur, alios Sagittarium pro Chirone habere p. 90, 15 — 91, 1;

²³⁾ Peculiari libello has composuit Breysigius de Nigidii Figuli fragmentis apud schol. Germ. servatis Berolin. 1854 neque tamen multum profecit. certe ille verba p. 68, 2 *hi dicuntur — alter citharam habet* Nigidianis adnumerare non debebat, cum eadem praeter ultima verba in Hygino II, 22 legantur.

quod satis mirum est, praesertim cum paullo antea in disputatione ex Catasterismis hausta eadem opinio iam indicata, sed statim reiecta sit. iam observa, quaeso, sententiarum copiam in quattuor his narrationibus obviam, considera dicendi genus eo, quod plerumque in his scholiis occurrit, multo uberius atque ornatius; desunt errores, quibus particulae e graeco translatae fere scatent; simillima est oratio fragmentis Nigidianis. ut uno verba transigam, quattuor hae narrationes et ipsae ex Nigidio fluxerunt.

Ac ne primus quidem hoc statuo, sed idem dudum a Woelfflino (de L. Ampelii libro memoriali p. 24 s.) et a Büchelero (Rhein. Mus. XIII p. 117 s.) intellectum est. qui cum in Ampelii capite altero omnia ea, quae in scholiis Nigidii nomine praescripto narrantur, contineri vidissent, totum hoc caput ex Nigidio fluxisse rectissime statuerunt.²⁴⁾ iam vero Ampelius e quattuor illis, de quibus modo locuti sumus, historiolis tres²⁵⁾ exhibet, unde eas quoque Nigidianas esse evincitur. alterum non spernendum opinionis nostrae firmamentum ex Dositheo peti potest, neque id Woelfflinum fugit; sed cum ille hac in re nimis brevis sit, nos paullo accuratius disputabimus. Dositheus igitur fabulis, quas ex Hygini Genealogiis se compilasse ipse testatur, quattuor capita praemisit ab Hygino aliena.²⁶⁾ quorum quartum quod de duodecim signis agit magnam partem ex Nigidio fluxisse verborum quae iam adponam comparatio docebit:

DOSITHEVS. ²⁷⁾	NIGIDIVS FIGVLVS IN SCHOL. GERM.	AMPELIVS II.
I.	p. 80, 12.	
<i>Κριός ὅτι πηγήν εὐ- ρεν ὁδοιοροῦντι Διο- νύσῳ.</i>	(aries) <i>casu repentino ad- paruit Liberumque et exercitum dux ad aquam divinitus per- duxit.</i>	<i>aries ei (Libero) aquam demonstravit.</i>
II.	p. 74, 12.	
<i>Ταῦρος ἐπὶ Ποσει- δῶνος τῷ Διὶ συνέχων</i>	<i>hunc (taurum) Iupiter a Ne- ptuno fratre²⁸⁾ dicitur per gra-</i>	<i>taurus beneficio Iovis, quem Iupiter a Neptuno</i>

²⁴⁾ Ampelium non scholia in Germanicum, sed ipsum Nigidium exscripsisse, et ex eis quae supra disputavimus elucet et invictis argumentis ostendit Büchelerus l. s. p. 180.

²⁵⁾ Ampelius Aristaei fabulam misit. quod vero Büchelerus p. 180 quemquam praeter Ampelium Geminos pro Hercule et Theseo habuisse negavit, mero errore factum esse puto. eandem enim explicationem in scholiis in Germanicum, procul dubio ex Nigidio, adferri iam supra monui.

²⁶⁾ Woelfflino concedere nullo modo possum haec quoque Dositheum ex Hygino excerpisse; nam si ille Nigidium legisset, certe in Astrologia adhibuisset; quod secus factum esse inter omnes constat. fabulae 133 et 197, quas Woelfflinus Hyginum Nigidio debere putat, ex eis sunt, quae, ut adnot. 18 monui, interpolatae sunt ex scholiis in Germanicum.

²⁷⁾ Dosithei fragmentum apud Boeckingium (Dosithei magistri interpretamentorum liber tertius Bonnae 1862) extat; nunc Schmidtus quoque Hygini fabularum editioni praefixit p. LV.

²⁸⁾ *Iupiter Neptuno frater* BP. corr. Kiesslingius, cuius coniecturá scholiis Strozianis confirmatur.

ρήθη, ὅτι διόρουαν ἀν-
θρωπίνην εἶχεν (vulgo
ἔσχεν).

tiam²⁹⁾ abduxisse, qui figuram
tauri, sensum humanum haberet.

fratre, per gratiam ab-
duxit, qui sensum hu-
manum figura tauri
continebat.

V.

Αἶων ὁ Νεμεῖος
γνώμη Ἡραε, ὃν ἔσφα-
ξεν Ἡρακλῆς.

p. 72, 8.

Hercules ..... leonem inter-
fecit ..... quapropter leonem
caelesti memoria dignari volun-
tate Iunonis arbitrantur.

Hercules ..... leonem
interfecit .... leonemque
caelesti dignitate est hon-
norata (scil. Iuno).

VIII.

... (Σχορπιός)³⁰⁾
κελεύσει Ἀρτέμιδος Ὠρί-
ωνα ἔσφαξεν, ὃν ὁ
Ζεὺς ἠθέλησεν ἀναγε-
νῆσθαι (?).

p. 64, 3.

itaque Dianam misisse scor-
pionem qui Orionem vita pri-
varet et postea impetrasse, ut
scorpios XII signorum memoria
constitueretur. Iupiter (memoria)
porro Oriona vita privatum si-
deribus constituit.

Scorpius, qui dicitur
ad perniciem Orionis...
voluntate Dianae natus
... Iupiter et scorpionem
et Orionem inter sidera
recepit.

X.

Αἰγόκερως, ὅτι Τυ-
γῶνα ἔσφαξεν.

respondent quae p. 87, 11 —
89, 12 leguntur; sed Dositheus
Nigidianae narrationis summam
tantum parum diligenter indicat.

p. 3, 24—29 Woelfflin.

XII.

Ἰχθύες· οὗτοι ὧν
μέγα ἐκ τῆς θαλάσσης³¹⁾
προήρρεξαν, ὅθεν ἐξήλ-
θεν ἡ Συρία θεός, ἥτις
ἐμήνυσε τοῖς ἀνθρώ-
ποις, ὅσα καλὰ ἦν.

p. 81, 20.

Nigidius hos dicit pisces in
Euphrate flumine ingentis ma-
gnitudinis ovum invenisse, vol-
ventes eiecisse in terram, atque
ibi³²⁾ columbam insedissee et post
aliquot dies exclusisse deam Sy-
riam benignissimam maximeque
misericordem.³³⁾ quae pulcra
quaeque ad utilitatem hominibus

nam dicitur et in Eu-
phrate fluvio ovum pi-
scis*** in ora fluminis
columba adsedissee dies
plurimos et exclusisse
deam benignam et mi-
sericordem hominibus ad
bonam vitam.

²⁹⁾ per gratiam addidi ex scholiis Strozianis.

³⁰⁾ Ζυγός κελεύσει vulgo; Σχορπιός addidi et lacunam signavi; intercidit quae de Libra narrata erat fabula quam vide apud Ampelium.

³¹⁾ Neglegentia Dosithei haec discrepantia orta est. similis occurrit in schol. Arat. v. 239 p. 72, 2. cf. Epitom. XXXVIII.

³²⁾ ibi scripsi, ita libri.

³³⁾ misericors libri, corr. Büchelerus.

verterentur, ³⁴⁾ *ea dicitur in-*
quisisse. ³⁵⁾

dubitari potest de consensu in septimo signo:

VII.

p. 90, 10.

Τοξότης· οὗτος (vulgo
αὐτὸς, corr. Woelfflinius)
μετὰ τῶν Μουσῶν ἀνε-
τράφη· ἐλέγετο δὲ Κρό-
τος· οὗτος ἐγένετο δι-
φνής (vulgo εὐφνής).

Nigidius de Croto eadem dicit
(nimirum ac paullo antea ex
Catasterismis narravit), *sed non*
conversatum Musis, sed ... pro-
cul abditum repentino plausu
oblectasse ³⁶⁾ *canentes ... quod*
esset nutricis earum filius.

Sagittarius Crotos
filius nutricis Musarum,
quem Musae semper di-
lexerunt eo, quod plausu
et lusu sagittarum eas
avocarct.

Nigidius igitur Crotum cum Musis conversatum esse negavit. at quo modo tum simul cum eis educatus esse potest? ni fallor, nihil aliud ille indicare voluit, nisi Crotum non coram Musis, sed procul abditum plausisse; nam cum mater eius ipsius Nigidii testimonio nutrix Musarum fuerit, eum simul cum eis adolevisse consentaneum est. de Canero interpres Germanici Nigidium non consuluit, sed ex Ampelio discimus illum alia non tradidisse, quam quae in Catasterismis quoque narrata erant. itaque possunt certe Dosithei verba, corrupta sane necdum probabiliter restituta, *Καρζίνος, ὅτι μεθ' Ἡρακλέους ὕδραν ἔσφαξεν* ex Nigidio excerpta esse. Libram scholiastes, quoniam Germanicus Aratum secutus undecim tantum signa enumerat, omisit. iam igitur tria restant signa, de quibus quae Dositheus narrat, mirum in modum tribus ex illis quattuor narrationibus respondent, quas ex Nigidio scholiastam sumpsisse supra statui. sed ipsa verba considera:

DOSITHEVS.

NIGIDIVS FIGVLVS IN SCHOL. GERM.

AMPELIVS II.

III.

p. 69, 13.

Δίδυμοι· Ἡρακλῆς καὶ
Θησεύς, ἐπειδὴ ὁμοιο-
τρόποις ἀθλήμασιν ἐνε-
γένοντο.

sunt qui dicunt Herculem et
Theseum esse . . . namque Her-
cules duodecim athlis perfectis ³⁷⁾
e. q. s.

Sunt qui dicant Her-
culem et Theseum, quod
similia athla sint adepti.

³⁴⁾ *ad homines pertinebat. quae ad utilitatem hominibus uterentur (cer-*
terentur Urbinas) BP. ad homines pertinebat, quod pro glossemate habeo, delevi. Büchelerus
contra, verbis quae ad utilitatem hominibus uterentur deletis, locum ita constituit multaque
quae ad homines pertinebant.

³⁵⁾ *inquisisse BP. invenisse S, quod fortasse praestat.*

³⁶⁾ *oblectasse Breysigius. oblectabat BP. oblectare Urbinas.*

³⁷⁾ Par est Nigidium etiam de Thesei athlis disseruisse; sed ea interpres Germanici non
excerpsit.

VI.

p. 66, 5.

Παρθένος· Ἡριγόνη,
ἣτις σφαιρέντος τοῦ
πατρὸς ἐαυτὴν ἀνείλεν.

*sunt qui aliter memorent.
Erigonen Atheniensem Icarii
filiam fuisse... ibique sibi la-
queo mortem adscivit.*

*sunt qui Erigonam
Icari filiam Athenien-
sem dicunt... ipsa vero
se suspendit laqueo.*

XI.

p. 86, 6.

Ὑδροχόος· οὗτος πά-
σας τέχνας ἤδει καὶ
ἀνθρώπους ἐδίδαξεν.³⁸⁾

*Aristaeus dicitur omnibus mo-
dis artibusque ad finis fuisse,
quibus artibus ceteros homines
ad bonas fruges utilitatemque
perducebat.*

omittit.

iam cum Dositheum septem signorum explicationem ex Nigidio sumpsisse certum, octavum indidem habere saltem probabile sit, trium reliquorum explicationem eodem referre non dubitabimus. haec igitur sunt quae ex Nigidio in scholia Germanici recepta sunt frustula.

Duos adhuc auctores³⁹⁾ ab interprete Germanici adhibitos esse intelleximus, Eratosthenem, sive genuinus est sive personatus, et Nigidium Figulum. iam una tantum maioris ambitus fabula restat auctori suo nondum tributa; quae tamen cum ad duodecim signa non pertineat, sed de Canicula agat, ad Nigidium referri nequeat. extat ea p. 94, 16 — 95, 17; redit autem, ut diserto scholiorum testimonio constat, ad *Amphiam* (sic nomen in libris extat) *tragoediarum scriptorem*,⁴⁰⁾ quem nullum alium esse, quam Amphim comicum vidit Meinekius *Fragm. com. graec.* I p. 404. atqui ex eodem Amphide in certo Catasterismorum fragmento Callistus fabula enarratur; cf. supra p. 12. itaque haec quoque narratio summa cum probabilitate ad Catasterismos refertur.

³⁸⁾ Vix est, quod moneam haec verba neque in Deucalionem neque in Ganymedem — ita enim a nonnullis Aquarius explicabatur. — sed in unum Aristaeum quadrare.

³⁹⁾ Doctissimum illud, quod ad v. 1 adscriptum est, scholium, quo cur a Iove Aratus incipiat exponitur, ex Arati commentario excerptum esse et per se patet et conlatis scholiis Arateis confirmatur. ac fortasse hoc scholium iam antiquitus eodem volumine, quo Eratosthenis Catasterismi, quos ipsos Arati commentarii instar esse mox intellegemus, continebatur. utor hac occasione ut scholio illi vitium demam. p. 56, 7 legimus *cum dicit Herodotus Iovem dictum esse aera et Crates eiusdem esse opinionis — Philemonem comicum dicit.* Herodoti verba I, 131, quae Breysigius in adnotatione exscripsit, cum ad Persarum opinionem spectent, huc non facere unumquemque facile concessurum esse puto. itaque aliud nomen latet. nil iuvat Suringarii *Hesiodus*; nec Kiesslingius *Zenodotus* restituendum esse mihi persuasit. de stoico sermonem esse et res ipsa et schol. Arat. v. 2 docent. *καὶ γὰρ τὸν ἄερα δια λέγουσιν. οὗτός ἐστι διὰ πάντων διήρων κατὰ τοὺς Στωϊκούς.* iam in interpretum Arati catalogo, quem ex codice Vaticano Victorius edidit simul cum Hipparcho Florent. 1567, Heliodorus stoicus commemoratur. ex eis autem, qui illic enumerantur, paucissimi re vera Aratum commentati sunt; est potius catalogus eorum scriptorum, quorum nomina in scholiis Arateis commemorantur. iam intellexisti me pro Herodoto Heliodori nomen restituere velle.

⁴⁰⁾ Simili errore p. 84, 21 Cratinus tragoediarum scriptor vocatur.

Reliqui sunt tres loci:

- p. 68, 6. *alii volunt Zethum et Amphionem esse; ideo unus zonam,⁴¹⁾ alter citharam habet.*
- p. 75, 7. *Hyadas adpellavit (scil. Iupiter), quod nascente Libero eas invenit; temporis signum posuit, quod sint pluviales — $\nu\epsilon\iota\nu$ enim pluere est — et earum ortus imbres concitet.*
- p. 76, 2. *Myrtilus autem Hyadas quinque filias Cadmi esse dicit.*

ex his ea verba quae primo loco posui sola ex Nigidio fluxisse possunt, cum ad unum ex XII signis, nimirum Geminos, spectent; at re vera illinc sumpta esse ideo minus probabile est, quod Catasterismorum fragmentum continuo excipiunt, a Nigidianis autem stellarum catalogo secernuntur. reliqui duo loci longae Hyadum explanationi, quae ex Catasterismis fluxit, interpositi sunt. iam si quis haec tria frustula ex tertio scriptore, qui et ipse de sideribus egit, exscripta esse statuatur, faciat, ut libuerit, sed videat, quo modo explicet, cur hic scriptor non amplius ter adhibitus sit. nos iure nostro haec quoque ad Catasterismos referre nobis videmur.

Haec igitur sunt Catasterismorum fragmenta, quae quidem in scholiis Basileensibus servata sunt. pergo ad ea scholia, quae Breysigio praeunte Sangermanensia vocamus. quorum quae fabulas complectitur pars — nam cetera hic non curamus — a Basileensibus ita distat, ut recte Breysigio singularis libelli speciem habere videatur. quare quam maxime ille laudandus est quod hanc scholiorum Sangermanensium partem seorsum excudendam curavit p. 112, 8 — 182, 23. desunt autem in his scholiis Nigidiana omnia; quae vero narrantur fabulae, eae praeter quattuor minoris ambitus additamenta omnes ex eis sunt quas in Catasterismis extitisse supra evicimus; item fere omnes in Basileensibus quoque extant, nisi quod de Aesculapio p. 121 paullo ampliora narrantur quam in illis, nec tamen plura quam in Epitome, de tauro p. 135, 17—20 ea quoque adfertur fabulae forma, quae, cum in Epitome extet, in Basileensibus eo tantum consilio omissa est, ne quae paullo antea ex Nigidio adlata erant, aliis verbis repeterentur, denique de lepore p. 170, 17 s. eadem proferuntur, quae in Epitome extant, cum illa scholiorum Basileensium pars ex Hygini Astrologia interpolata sit. quo consensu nisi vulgo hanc scholiorum Sangermanensium partem aliam Basileensium recensionem esse dicunt; id quod, si non prorsus falso, at certe minus accurate dictum est. est enim alia sive Catasterismorum sive epitomes eorum versio — nam hoc nunc quidem in medio relinquimus, — cui cum scholiis Basileensibus praeter fontem nihil est commune. id quod demonstratu facillimum est.

Iam monui in Ursae maioris stellarum catalogo $\omega\tau\acute{\iota}\omega\nu$, ut nostri codices recte habent, in aliis libris corruptum fuisse in $\nu\acute{\omega}\tau\omega\nu$. atqui Basileensia *in singulis umeris*, Sangermanensia *in singulis auribus* habent.

⁴¹⁾ Verba *unus zonam* in Basileensi et Parisino omissa ex Stroziano addidi; prorsus enim necessaria sunt. ceterum zonam eam intellegas, qua Zethus Dirce ad taurum adligavit. huc ea quoque faciunt quae ex ignoto auctore Hyginus adfert II, 22 p. 64, 22 *alii dixerunt Herculem esse et Apollinem*, nimirum cum cithara illum, hunc cum zona Amazonis.

In eodem catalogo ῥάχις, quod in Epitome extat, in Basileensibus de summa cauda, in Sangermanensibus de spina intellegitur.

In Epitome III Draco in capite tres, in corpore duodecim stellas habere dicitur; idem legimus in Sangermanensibus. in Basileensibus contra corpori decem, capiti quinque stellae tribuuntur ex Germanici v. 56, 57; idem apud Hyginum fit, qui Catasterismorum rationem, ut saepius, Aratea commutavit.

Prorsus mire in Sangermanensibus p. 125, 18 Virgo Iovis et Dianae filia dicitur, cum in Basileensibus et in Epitome verae matris Themidis nomen extet. adparet in graeco exemplo Ἀρτέμυδος pro Θέμυδος scriptum fuisse.

Sub Ursa minore in Epitome II de una tantum Iovis nutrice legimus, cui nomen est Helice, cum et in Hygino et in Basileensibus duas Helicen nimirum et Cynosuram commemoratas inveniamus, unde in Catasterismis quoque utriusque mentionem factam esse sine ulla dubitatione concludimus. at Sangermanensia hac in re cum Epitome faciunt, discrepant a Basileensibus.

Aglaosthenis nomen in Epitome XXX in Ἐρατοσθένησ ἀβιit; idem mendum in Sangermanensi recurrit p. 161, 18, cum Basileensia verum nomen servarint.

Similiter in Epitome XXV Κράτης legimus, cum Cratini nomen restituendum sit. atqui Basileensia p. 84, 21 ut ait Cratinus tragoediarum scriptor, Sangermanensia p. 153, 14 sicut refert Crates poeta exhibent.

Nullo negotio haec exempla augere possum; sed sufficiunt, ut intellegas scholia Sangermanensia aut ex Basileensibus aut ex ampliore latinorum scholiorum redactione nullo modo fluxisse posse, sed versa esse ex exemplo graeco; id quoque perspicitur multa menda huic exemplo cum nostris Epitomes codicibus fuisse communia. iam hominem illum, qui haec ex graeco in latinum transtulit, graecae linguae imperitissimum fuisse omnis pagina clamat. Νύμφαι Δωδωνίδες illi Dodoniades sponsae sunt p. 136, 19; Oenopionem Vinolentum vocat p. 163, 16. itaque fieri non potuit quin et graeca verba saepissime male intellegeret et fabularum monstra proferret. velut Epitomes XI verba οὗτος δοκεῖ ἐν τοῖς ἀστροῖς τεθῆναι δι' Ἴηρα, ὅτι μόνος Ἡρακλεῖ τῶν ἄλλων συμμαχοῦντων, ὅτε τὴν ὕδραν ἀνήρηε, ἐκ τῆς λίμνης ἐκπηδήσας ἔδακεν αὐτοῦ τὸν πόδα ita reddit p. 128, 23 *cancerum namque ideo fabulae locatum inter astra aiunt, quoniam Herculem aliis auxiliantem et hydriam de fonte Lernaea (neraida libri) auferentem saliens in pede percusserit.* etiam lepidiora sunt, quae p. 160, 15 de Sagitta legimus: *iaculum autem est, quo dicunt omnes cygnos ab Apolline interfectos ... eo quod Iovis fulmen fugati fecissent.*⁴²⁾ egregiam profecto fabulam, quam miror a mythologis nostris neglectam esse. vix est, quod moneam in graeco libello, ut in Epitome XIX, scriptum fuisse ὃ δὲ τοὺς Κύκλωπας τῷ Αἰὶ κεραυνὸν ἐργασαμένους ἀπέκτεινε. ceterum sermonis barbaries infimam aetatem indicat; Christianum inepta iudicia produnt, quae pia quadam ira incensus passim fabulis admiscet; velut p. 151, 19 *qui cum Solem iuxta illorum falsissimam opi-*

⁴²⁾ Ni fallor, *fabricati essent* in textu scriptum, *fecissent* superscriptum erat; narrationis elegantiam postea perfecit librarii alicuius sagacitas, qui pro *fugati fecissent* scripsit *furati fuerant*; ita enim in libro Stroziano p. 160, 1 legimus.

nionem maximum deorum honoraret vel p. 130, 18 talis quidem extitit gentilium socordia, qui deos suos non propriis armis nec viribus, sed asinorum rugitibus adeptos fuisse opinabantur victoriam.

Sed satis dictum de hominis illius stupiditate; iam de libro, quem vertit, pauca addamus; neque enim magistellum illum integros Catasterismos habuisse statuam; immo ut exemplar eius cum Epitome nonnulla vitia communia habuisse iam intelleximus, ita omnino nostris eius codicibus simillimum fuisse puto, nisi quod paullo integrius fuit. continebat enim cum Amphidis⁴³⁾ (p. 113, 16—22) et Aristomachi⁴⁴⁾ (p. 164, 17—21) narrationes, tum Arcadis fabulae finem⁴⁵⁾ (p. 123, 22 — 124, 18), quae omnia in ea, quam nos tenemus, Epitome omissa sunt. etiam in singulis fabulis paullo amplius fuisse videtur, nam omnia ea, quae scholia Sangermanensia plura habent, in Catasterismis extitisse aut Hygini aut scholiorum Basileensium testimonio constat. sed non satis accurate dixi omnia; restant enim quattuor quae iam indicavi additamenta, quae num et ipsa ex Catasterismis fluxerint nunc nobis inquirendum est.

Primum igitur p. 149, 16 de septima Pliade, quam obscuriorem esse constat, haec legimus: *quam quidam fabulose gentilium prae timore Orionis fugisse putant. quidam a Sole persecutam arbitrantur vocatamque Electram, quae non sustinens videre casus pronepotum fugerit. unde et illam dissolutis criminibus propter luctum ire adserunt et propter comas Cometem adpellari.* quid obsecro hoc est? Solemne dicit Electram persequi? quid multa? graeca verba, ut solet, perperam intellexit; in exemplo eadem fere verba invenit, quae nos in scholiis Arateis legimus ad v. 259 p. 74, 38 ἐν τῷ εἰς Θεόπροπον ποιήματι φησὶ (scil. Ἄρατος) τὴν Ἠλέκτραν φυγεῖν καὶ μὴ ὑπομείναι ἰδεῖν τὴν Ἴλιον ἀλίσκομένην καὶ τοὺς ἐχγόνους δυστυχοῦντας.⁴⁶⁾ at pro Ἴλιον legit Ἥλιον;⁴⁷⁾ hinc turbae illae ortae; nam cum et fabularum admodum nescius et stolidissimus esset, vertit tamquam scriptum esset τὴν Ἠλέκτραν φυγεῖν καὶ μὴ ὑπομείναι τὸν Ἥλιον. itaque ex graeco libro neque alio, quam ceteras fabulas, has historiolas versas esse summa cum probabilitate statuimus. at desunt in scholiis Basileensibus: num igitur posteriore tempore interpolatae sunt? at quis talia interpolaverit? multo rectius, opinor, has quoque narrationes ex Catasterismis in illo Epitomes exemplo servatas fuisse suspicabimur. quae suspicio Hygini testimonio egregie confirmatur, cum ille II, 21 p. 63, 22 — 64, 12 utramque narrationem, ut par est, paullo ampliorem exhibeat.

Hygini testimonio in ceteris tribus additamentis destituti sumus. sed quae p. 177, 19 de Ara plura leguntur *idem Iupiter igneum sibi velamen ne eius fulminum potentia deprehenderetur adhibuit*, ea, quamquam scholiastes hic quoque graecum male intellexisse ac prorsus inepte reddidisse videtur, tamen adparet his

⁴³⁾ Cf. supra p. 12.

⁴⁴⁾ Cf. supra p. 12.

⁴⁵⁾ Cf. supra p. 3.

⁴⁶⁾ Verba, ut soleo, ex VM dedi; nisi quod cum Bekkero φυγεῖν pro φεύγειν scripsi.

⁴⁷⁾ Scaligeri praeclaram coniecturam in Barbari chronico memineris.

scholiorum Arateorum verbis respondere ad v. 402 p. 86, 38 ἔχον (sc. τὸ θνητῶν) ἐπὶ τοῦ πυρὸς κάλυμμα, ὅπως μὴ ἴδωσι τὴν τοῦ κεραννοῦ δύναμιν. at in illo scholio non solum Epitomes caput XXXIX ad verbum exscriptum, sed diserte Eratosthenis nomen historiologiae praescriptum est; quare iam Koppiersius ea, quae attuli, verba in Epitome addenda esse censuit.

Tum p. 141, 14 de Equo legimus: *quidam* (scil. inter sidera constitutum esse dicunt), *quod Iovis equus fuerit*; quae his scholiorum Arateorum verbis (ad v. 208 p. 70, 8) ἱερός δὲ ὁ ἵππος . . . ὅτι βροντὴν τ' ἀστεροπὴν τε φέρει Διὶ μῆτιόεντι.⁴⁸⁾ εἴληφε δὲ τὴν ἱστορίαν παρ' Ἡσιόδου (cf. Theogon. 286) respondere videntur: itaque haec quoque ad Catasterismos referenda esse censeo.

Restant quae p. 150, 19 de lyrae inventione legimus: *regrediente igitur Nilo ad suos meatus inter cetera animalia relicta etiam testudo est, quae cum putrefacta fuisset et nervi eius extensi intra corium remansissent, percussa a Mercurio sonitum dedit. in cuius similitudinem Mercurius lyram fecit.* haec igitur ceterorum testium nemo habet; quare posse interpolata esse non negaverim. sed cum eam, quae in his scholiis versa est, epitomen Catasterismorum ceteroquin nulla omnino interpolatione inquinatam fuisse intellexerimus, haec quoque ad Catasterismos referenda esse quamvis dubitanter statuo; quod si recte statui, omnes, quae in scholiis Sangermanensibus leguntur, fabulas ex Catasterismis haustas esse constat.

De scholiis Strozianis in Epimetro primo dicturus sum; Arati porro, quem vocant, interpretes latinus, quantum ex specimine a Breysigio p. 59 in adnotatione adlato iudicare licet, et ipse Epitomen suo Marte in latinum transtulisse neque vero aut scholia Basileensia aut Sangermanensia cognovisse videtur.

Ceterum ut magister, qui scholia Sangermanensia composuit, ita etiam Eudocia Epitomen paullo ampliorem, quamquam vix integros Catasterismos, habuisse videtur. constat enim illam multas historiologas cum Epitome ad verbum congruentes exhibere, quas singulas hic enumerare nihil attinet, cum et in Westermanni editione et in nostra Fragmentorum conlectione omnes diligenter adnotatas invenias. at unam habet, quae in Epitome desideratur, fabulam; est ea de Hyadibus p. 407. Ἰάδες νύμφαι αἱ καλούμεναι Δωδωνίδες Διονύσου τροφοί· αἱ τῇ Ἰνοὶ διὰ τὸν τῆς Ἰφρας φόβον παρακατέθεντο τὸν Διόνυσον, ὅτε Λυκοῦργος αὐτὰς ἐδίωξε συμπεριούσας ἐκείνῳ καὶ κατανεμούσας τὴν ἀμπελον. τιθέασι δὲ τινες αὐταῖς ὀνόματα Ἀμβροσίαν καὶ Εὐδώραν καὶ Φαισύλην καὶ τοιαῦτά τινα.⁴⁹⁾ atque haec quidem ad Catasterismos redire ex Hygini et scholiorum Basileensium consensu iam supra conclusimus; sed pergit Eudocia οἱ δὲ φασιν ὅτι Ἰάδες Βάχχαι τιθῆναι τοῦ Διονύσου καὶ τὸν Διόνυσον Ἰγὴν ἀπὸ τούτων καλοῦντες. iam quae secuntur verba, docent non de Bacchi, sed de Hyadum nomine explicando agi. itaque Eudocia scribere debebat καὶ τὸν Διόνυσον Ἰγὴν καλοῦντες· ὅθεν καὶ αὐταὶ οὕτως ἐκλή-

⁴⁸⁾ Ita MV, nisi quod στεροπὴν M ἀστραπὴν V, quod ex Hesiodo correxi. βροντὴν καὶ ἀστραπὴν φέρει, καθὼ ἐμφερὴς ἐστὶ τῷ Διὶ Bekkerus.

⁴⁹⁾ De singulis verbis v. Fragmenta.

θησαν vel simile quid. eadem habent scholia Aratea ad v. 172 p. 67, 7 ἡ δὲ προσωνυμία ἐστίν, ὅτι τὸν Διόνυσον ἀνεθρόεψαντο. Ἰγης δὲ ὁ Διόνυσος. atque eodem procul dubio spectant verba interpretis Germanici, quae iam supra p. 21 ad Catasterismos rettulimus p. 75, 8 *Hyadas adpellavit, quod nascente Libero eas invenerit.* at ex his adpellationis causa non perspicitur; diserte enim dicendum erat Liberum Hyen nuncupatum esse; itaque aut nonnulla exciderunt aut verba corrupta sunt. pergīt Eudocia ἢ ὅτι ὑετῶν ἐπισημασίας δηλοῦσιν; eadem in scholiis Arateis et Basileensibus legimus; denique ἢ διότι τῷ Υ στοιχείῳ παρεμφερεῖς εἶσι. desunt haec in scholiis Basileensibus, sed extant in Arateis ad v. 172 p. 66, 41 ἐκ τῶν δύο γραμμῶν τοῦ Υ στοιχείου· αἱ γὰρ Ἰάδες τοῦτο τὸ στοιχεῖον ἀπομμούμεναι τὸ ταύρειον ἀποτελοῦσι πρόσωπον. διὸ καὶ τινες Ἰάδας αὐτὰς ἐνθεν εἶπον.⁵⁰⁾ et cum Eudociae caput praeterea totum ex Catasterismis fluxerit, eodem haec quoque verba redire quam maxime est veri simile. quid quod eadem in scholiis Basileensibus casu tantum interciderit ex Hygini fabularum capite 192, quod maximam partem ex scholiis illis interpolatum esse ostendi, non inepte concludere mihi videor. nam illic legis p. 122, 24 Schmidt *quidam aiunt in modum Υ litterae positas; inde Hyadas dici.* quae cum ita sint, totum illud Eudociae caput inter Catasterismorum fragmenta referendum esse videtur. cum vero neque illius aetate integros Catasterismos extitisse facile crediderim neque hoc caput aliunde sumptum esse quam cetera quae adfert Catasterismorum frustula probabile sit, illam et ipsam Epitomen paullo ampliorem legisse statuo.

Tandem aliquando venio ad scholia Aratea, quae iam saepius in transcurso commemoravi. satis multae in illis inveniuntur fabulae, quae ad verbum fere cum Epitome consentiunt; quas singulas enumerare nihil attinet, cum inter Catasterismorum Fragmenta omnes invenias. id tantum moneo ter diserte Eratosthenem nominari (v. 225 p. 70, 18. v. 402 p. 86, 35. v. 469 p. 94, 4). videtur autem qui haec scholia composuit, non Epitomen tantum, sed integros Catasterismos manu habuisse. nam quae v. 91 p. 60, 23—26 de Arcade narrantur, ea iam dudum Hygini et interpretis Germanici testimonio nisi ad Catasterismos rettulimus; at hanc fabulam neque nostra Epitome exhibet, neque ei, qui ampliore Epitome usi esse videntur, Eudociam dico et scholiorum Sangermanensium auctorem, agnoscunt. Myrtili quoque fragmentum, quod scholia Basileensia ex Catasterismis adferre supra dubitanter suspicati sumus, cum idem in scholiis Arateis inveniamus, v. 172 p. 67, 11 ὁ δὲ Μυρτίλος τὰς Κάδμου θυγατέρας (sc. Ἰάδας φησὶ γενέσθαι) iam illuc summa cum fiducia referimus. at videndum est, an alia quoque Catasterismorum fragmenta in his scholiis lateant. atque praeter ea, quae aut Epitome servavit aut ex Hygino, scholiis in Germanicum, Eudocia elicuimus, fragmenta, unam tantum indagavi historiolum, quae illuc redire videatur. est ea de Dracone ad v. 46 p. 57, 7 γέρεται δὲ περὶ τοῦ Δράκοντος καὶ Κρητικὸς μῦθος· ἐπιόντος ποτὲ τοῦ Κρόνου ὁ Ζεὺς εὐλαβηθεὶς ἑαυτὸν μὲν εἰς δράκοντα μετεμόρφωσε, τὰς δὲ τροφούς

⁵⁰⁾ Ita MV. τινες μὲν οὖν φασὶν ὅτι διὰ τοῦτο ταύτας Ἰάδας εἶπεν Bekkerus.

εἰς ἄρκτους καὶ ἀπατήσας τὸν πατέρα μετὰ το παραλαβεῖν τὴν βασιλείαν τὸ συμβάν ἐαυτῷ τε καὶ ταῖς τροφοῖς τῷ ἄρκτικῷ ἐνεστήριξε κύκλω. artissime haec cohaerent cum duobus Aglaosthenis fragmentis, quae in Epitome servata sunt; nam illic II docemur Aglaosthenem Ursam minorem⁵¹⁾ pro Cynosura, Iovis nutrice habuisse; cur autem Cynosura ursae potissimum specie inter sidera recepta sit, ex scholiis Arateis demum intellegimus. deinde Epitome XXX haec habet Ἄγλαοσθένης δὲ φησὶν ἐν τοῖς Ναξικοῖς γενόμενον τὸν Δία ἐν Κρήτῃ καὶ παρὰ τοῦ πατρὸς⁵²⁾ ζητούμενον ἐκείθεν ἐκκλαπῆναι καὶ ἀχθῆναι εἰς Νάξον e. q. s. videsne quam mire haec inter se conveniant? Saturnus Iovem puerum in Creta quaerit; quas insidias ut effugiat, ille nutrices in ursas, se ipsum in draconem vertit. at Saturnus a quaerendo non desistit; quare Iupiter Naxum defertur. postea periculo liberatus et imperium adeptus memoriam in caelo constituit. concedes, opinor, scholiorum Arateorum narrationem cum duobus illis Aglaosthenis fragmentis ita coniunctam esse, ut ad Aglaosthenem redire prorsus necessario statuendum sit; itaque ut cetera Aglaosthenis fragmenta, ita hanc quoque historiolum in Catasterismis extitisse probabile est. ceterum moneo quod supra de scholiis in Germanicum statuimus omnia ea, quae illis cum Hygino communia essent, ex Catasterismis petita esse, idem in scholia Aratea non cadere. nam in illis praeter Catasterismos alii quoque libri, qui in siderum fabulosa explicatione versabantur, adhibiti sunt, atque iidem quidem, quos Hyginus quoque aut legit aut in fontibus suis excerptos invenit, velut Hermippi carmina, quorum in Catasterismis nulla omnino mentio facta erat.

Denique legit Catasterismos Rufus Festus Avienus; atque omnes adeo, quas Arateis ille interposuit, fabulas illinc petivit. monuit hoc Wilamowitzius meus; res sane e certissimis est. considera modo hos Avieni versus v. 172 s.

*illa laboranti similis succedit imago
protinus, expertem quam quondam dixit Aratus
nominis et cuius latuit quoque causa laborum,
175 Panyasi sed nota tamen, cui longior aetas
eruit excussis arcana exordia rebus.
nam dura indomiti memorat sub lege tyranni
Amphitryoniaden primaevo in flore iuventutae,
qua cedunt medii longe secreta dici,
180 Hesperidum venisse locos atque aurea mala,
inscia quae lenti semper custodia somni
servabat, carpsisse manu, postquam ille novercae
insaturatae odiis serpens victoris ab ictu
spirarumque sinus et fortia vincula laxans
185 occubuit; sic membra genu subnixae sinistro*

⁵¹⁾ Eundem maiorem ursam pro Helice habuisse, etsi non diserte tradatur, tamen satis confidenter statuo. in Catasterismis hoc Arati nomine traditum erat; sed quas turbas Arati mentio in Catasterismis saepius effecerit, mox exponam.

⁵²⁾ παρὰ τοῦ πατρὸς scripsi, κατὰ κράτος libri.

*sustentasse ferunt, sic insedissee labore
devictum fama est; ac tum Tirynthius aethra
inclutus et solio fultus sublime paterno est.*

*Iupiter hanc speciem miseratus acerba laborum
190 reddidit et talem cerni permisit Olympo.*

atque primi tres versus accurate ex Arato expressi sunt v. 63 s.

*τῆς δ' αὐτοῦ μογέοντι κλίνδεται ἀνδρὶ λοιζός
εἶδωλον, τὸ μὲν οὕτως ἐπίσταται ἀμφαδὸν εἰπεῖν,
οὐδὲ τίνι κρέματα κείνος πόρω.*

at de Hercule nihil omnino Aratus habet aut habuisse potest; contra haec quamquam amplificata paullo et poeticis coloribus exornata accuratissime consentiunt cum Catasterismorum narratione, quae cum in Epitome lacunosa sit, ex Hygino adscribenda est. II, 6 *hunc Eratosthenes Herculem dicit supra Draconem conlocatum, de quo ante diximus, cumque paratum ut ad decertandum, sinistra manu pellem leonis, dextra clavam tenentem. conatur interficere draconem Hesperidum, qui nunquam oculos operuisse somno coactus existimatur; qui malis custos adpositus esse demonstratur. de hoc etiam Panyasis in Heraclea dicit. horum igitur pugnam Iupiter admiratus inter astra constituit.* unde nescio an in Avieni v. 189 *miratus pro miseratus restituendum sit; nam ἄξιον ὁ Ζεὺς κρίνας τὸν ἄθλον μνήμης* Epitome, *Iovis hunc laborem memoriae dignum honoravit* schol. Germ. BP habent.

Similiter quae Avienus v. 369 s. de Geminis narrat, accuratissime cum Catasterismis consentiunt:

*ipsius autem
subiectos capiti Geminos tibi cernere fas est
370 Spartanam Geminos subolem prolemque Tonantis
egregiam et patrio⁵³⁾ post reddita numina caelo.
nam Lacedaemoniis Mars cum caluisset Aphidnis
Castora Cecropii tulit inclementia belli e. q. s.*

iterum Hygini verba adscribam II 22 *sed qui de Castore et Polluce dicunt, hoc amplius addunt, ut Castor in oppido Aphidnis sit occisus, quo tempore Lacedaemones cum Atheniensibus bellum gesserunt;* unde adparet Avieni v. 372 restituendum esse

nam Lacedaemonius Mars cum caluisset Aphidnis.

iam ex his exemplis quam late contentus pateat intellegis; cetera vide in Catasterismorum Fragmentis. sed quod Catasterismos ab Avieno lectos et compilatos esse adfirmavi, scrupulum fortasse movere potest. nam cum eum etiam cum Hygini Astrologia tam accurate congruere videamus, quin illam potius adhibuisse statuimus? at primum quidem permirum esset Avienum ex Hygino eas tantum fabulas, quae ad Catasterismos redeunt, sumpsisse, ceteras, quas ex Hermippo, Hegesianacte, aliis Hyginus habet, mira constantia neglexisse; deinde Catasterismos commentarii in

⁵³⁾ *patrio* Wilamowitzius, *proprio* libri.

Aratum instar fuisse mox intellegemus, ut illum, qui Arati carmen vertit, hunc quoque librum cognovisse minime mirandum sit. denique nonnulla habet Avienus, quae, quamquam in Catasterismis extabant, ab Hygino omissa sunt; velut Virginem a nonnullis pro Iside haberi indicat v. 282 s.

*aut Pelusiaci magis es dea littoris Isis,
digna coli⁵⁴⁾ consors et cura latrantis Anubis.*

eandem explicationem vel Epitome IX servavit, sed omisit Hyginus II, 25. deinde Avienus cum v. 541

*proles, tibi, Dercia⁵⁵⁾, pisces
surgent Bambycii*

scribat, fabulam, quae in Catasterismis de Derceto Ctesia auctore narrata erat (v. Epitom. XXXVIII), significat, sed cum Hyginus II 41 pro Derceto Isim nominet, Avienus ex ipsis Catasterismis fabulam cognoverit necesse est. denique Hyginus, ubi de Lyra loquitur II 7, Catasterismorum narrationi nonnulla ex alio auctore admiscet. at quae Avienus v. 618—631 narrat, ea in Catasterismis extitisse omnia cum Epitomes, tum scholiorum Basileensium comparatio docet. quodsi Hyginum Avienus exscripsisset, nullo modo, opinor, ea sola, quae ex Catasterismis fluxerunt, delegisset. nam quo, obsecro, signo ea distinguere poterat. itaque ex Catasterismis eum omnia petivisse pro certissimo habeo. quod cum intellexerimus, de uno certe Avieni loco paullo accuratius disputandum est. nam ille v. 582—600 ubi cur septima Pliadum obscurior sit, inquit, tres quae huius rei adlatae erant causas profert; nam exponit alios narrasse eam Orionem fugere, alios Troiae exitium lugere, alios denique Meropen esse pudore oppressam, quod mortali nupsisset. quarum explicationum tertia in Epitome XXIII servata est, priores duas in Catasterismis extitisse ex scholiis Sangermanensibus et Hygini Astrologia supra ostendi. atque observa quam accurate Avieni versus 585—597 cum eis congruant, quae Hyginus et de Electra et de cometis narrat II 21 p. 63, 22 — 64, 4. at primae explicationis auctor ab Avieno vocatur Minthes v. 582 s.

*cerni sex solas carmine Minthes
adserit, Electram caelo abscessisse profundo
ob formidatum memorat prius Oriona.*

iam cum hos versus ex Catasterismis expressos esse constet, illinc Minthis quoque nomen petitum esse, ut ante Panyasidis v. 175, necessario concludimus. in Catasterismis igitur haec fabula ex Minthe narrata erat, quem a Sminthe diversum non esse iam dudum intellectum est. Sminthis⁵⁶⁾ rara sane ac paene oblitterata memoria; in catalogo interpretum Arati, quem ex libro Vaticano Victorius edidit, ille quoque commemoratur; at illic non tam interpretes, quam eos, qui in commentario in Aratum conscripto nominati erant, scriptores enumerari iam supra

⁵⁴⁾ coli Schrader poli libri.

⁵⁵⁾ Dubitandum non est, quin ita Grotius recte pro eo, quod libri habent, *tertia scripserit*.

⁵⁶⁾ Cf. Volkmann de Suidae biographicis in *Symbola philologorum Bonnensium* p. 722.

monui.⁵⁷⁾ in Arati vita altera *Φαινόμενα* scripsisse dicitur; quod testimonium quamquam ex omni dubitatione exemptum non est, tamen Avieni versu ita confirmatur, ut saltem eum fabulas, quae ad sidera spectabant, in scriptis suis commemorasse concedendum sit, etsi fieri possit, ut non data opera sidera explicuerit. denique hoc ab illo in carmine aliquo factum esse cur Avieno non credamus, non video. addendus igitur est Sminthes eorum numero, quorum carmina in Catasterismis excerpta erant.

Sed unam adfert Avienus historiolum, quam in Catasterismis extitisse adhuc ignoramus. est ea de Eridano, quem Phaethonta fulmine ictum excepisse narrat v. 782—796. neque apud Hyginum neque in scholiis in Germanicum hanc fabulam invenies; at extat in scholiis Arateis ad v. 355 p. 83, 30 *καὶ γὰρ ἐκεραυνώθη* (sc. ὁ Ἡριδανός) *μετασχὼν τοῦ κεραυνοῦ τοῦ Φαέθοντος· εἰς αὐτὸν γὰρ κατηνέχθη ὁ Φαέθων ἐπὶ Διὸς καταφλεχθεὶς διὰ τὸ ἐπιβῆραι τῷ τοῦ Ἥλιου ἄρματι· πολυκλαύστον⁵⁸⁾* δὲ εἶπεν (scil. Aratus v. 360) *ὅτι αἱ Ἠλιάδες παρὰ ταῖς τοῦ Ἡριδανοῦ ὄχθαις ὀδυρόμεναι τὸν ἀδελφὸν εἰς αἰείρους μετεβάλλοντο, ὅπου αὐτῶν καὶ τὸ δάκρυον ἤλεκτρον ποιεῖ.* atque cum et Avienum ceteras fabulas omnes ex Catasterismis hausisse certum sit et in scholiis Arateis eiusdem libri fragmenta passim occurrant, hanc quoque fabulam eidem libro tribuere nullus dubito.

Ovidium quoque, cum Fastos conscriberet, Catasterismos praesto habuisse quam maxime est probabile, cum quas ille narrat fabulas, eae praeter quinque omnes in Catasterismis extiterint. neque tamen ex illo nova fragmenta elici possunt. nam quinque illas historiolas ad Catasterismos referre non ausim; sunt eae de Arione II 83, de Piscibus II 457, de Ampelo III 409, de Milvo III 795, de Geminis V 699. ex his quae de Arione et de Castoribus narrantur Ovidii aetate ne pueri quidem ignorabant; quae de Piscibus narrantur eorum simillima sunt, quae ex Diogneto Erythraeo Hyginus adfert II 30; denique quae de Milvo et de Ampelo narrat, aut aliunde habet Ovidius aut fortasse ipse invenit. omnino tenendum est de Ovidio agi, viro cum poescos graecae tum fabularum cognitione vel inter aequales insigni.

Germanicus quoque Catasterismos legisse videtur; nam quas ille Arateis admiscet fabulas, — facit autem hoc rarissime — ex eis sunt, quas ad Catasterismos rettulimus; has omnes ad Epitomen adnotatas invenies. nova tamen fragmenta ne ex illo quidem peti possunt.

Unum Catasterismorum fragmentum servavit Achilles Tatius ad Arat. p. 146 E: *περὶ δὲ τούτου* (de lacteo circulo) *φησὶν Ἐρατοσθένης ἐν τῷ Καταστερισμῷ μυθικώτερον τὸν γαλαξίαν κύκλον γεγονέναι ἐκ τοῦ τῆς Ἥρας γάλακτος· τοῦ γὰρ Ἡρακλέους ἔτι βρέφους ὄντος καὶ τὸν μαστὸν τῆς Ἥρας ἐπισπασαμένου σφοδρότερον ἐκείνην ἀντισπάσαι καὶ οὕτως περιχυθέντος τοῦ γάλακτος κύκλον γενέσθαι παγέντος· τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τοῦ Ἐρμοῦ λέγει γεγενῆσθαι Ἐρατοσθένης, ὡς ἄρα ὁ Ἐρμῆς τοῦ μαστοῦ τῆς Ἥρας ἐπεσπάσατο.* atque Herculem ad Iunonis mammam

⁵⁷⁾ Cf. adnot. 39.

⁵⁸⁾ Haec verba in MV continuo secuntur, cum in editionibus aliud scholium interpositum sit.

admissum esse cum in Epitome tum apud omnes fere testes legimus; sed lacteum circulum eo ortum esse dicunt quod Iuno Herculem a se reiecisset. eam vero fabulae formam, quam modo ex Achille Tatius adscripsi, praeter illum unus servavit Hyginus II 43 p. 80, 17—19; itaque eam quoque in Catasterismis extitisse diserto Achillis testimonio constat. contra quae ille de Mercurio Eratosthenis nomine iterum praescripto narrat, ea quamquam et ipsa apud Hyginum recurrunt, tamen ambiguum esse utrum ad Catasterismos an ad Mercurium pertineant iam supra monui. Philonis sane testimonio constat in Mercurio lacteum circulum commemoratum fuisse. cf. Hiller Eratosthenis carmin. rel. XVI p. 47 s. et II p. 6 s. at concedes satis mirum esse Achillem Tatium ita Catasterismorum fragmentum cum fabula ex Mercurio petita coniunxisse, praesertim cum illum Eratosthenis carmen legisse veri dissimillimum, contra haec aut ex Catasterismis aut ex ampliore Epitome aut denique ex amplioribus scholiis Arateis sumpsisse quam maxime probabile sit. sed cum ne codicibus quidem Hygini a Bursiano conlatis fidem simpliciter abrogare ausim, rem, ut dixi, in medio relinquo.

Haec igitur sunt Catasterismorum fragmenta, quae quidem adhuc indagare potui. operis autem illius auctorem id sibi proposuisse adparet, ut Arati ordinem secutus et singulas quae ad sidera spectarent fabulas enarraret et singulas signorum stellas breviter enumeraret. vocatur autem hic auctor miro omnium testium consensu Eratosthenes. deinde in Arati interpretum catalogo a Victorio edito Eratosthenes quoque nominatur, unde tamen nihil aliud sequitur, nisi eius nomen in commentario aliquo in Aratum conscripto non secus atque in eis quae nos tenemus scholiis saepius commemoratum fuisse. denique Eratosthenem *ἀστρονομίαν ἢ καταστηρίσμων*⁵⁹⁾ scripsisse auctor est Suidas s. v. *Ἐρατοσθένης*. his autem omnibus fidem abrogavit Bernhardus Catasterismos vel, de qua sola loquitur, Epitomen nihil cum Eratosthene commune habere, sed clarissimum eius nomen turpiter ementiri arbitratus.⁶⁰⁾ atque quae ille huius opinionis profert argumenta, pleraque tam futilia sunt, ut refutare ea paene taedeat. omnia enim in eo nituntur, quod et Epitomen ex Hygini Astrologia descriptam esse et omnia quae ex Eratosthene Hyginus adferat ad Mercurium pertinere putat. de utroque supra iam satis dictum est. una tamen dubitatio relinquitur, ea sane gravissima, quae ex dictione huius libelli pendet. certissimum enim est Eratosthenem ita scribere nullo modo potuisse; vide modo quae Bernhardus congessit exempla (Eratosthenica p. 117 s.). in promptu quidem est excusatio, qua usi quaecunque in hoc libello inferiorem aetatem redolent compilatori tribuamus. at similia vitia in eis Catasterismorum fragmentis

⁵⁹⁾ *καταστηρίσμων* libri. corr. Portus.

⁶⁰⁾ Adsensum sunt Bernhardus Westermannus in Mythographorum graecorum editione p. IX, Beckerus Prolegomena in Isidor. p. VIII, Merkelius Ovidii Fasti p. VIII alii multi; oblocuti sunt Bergkii Anal. Alex. I p. 7 s. Bursianus Jahrb. f. class. Philol. 1866 p. 765, Freyius Rhein. Mus. XXV p. 272, Hiller Eratosthen. carm. rel. p. 70. superstitem Epitomen genuini operis Eratosthenici compendium esse iam Valckenarius et Heynius (epistola ad Schaubachium p. XIII) statuerunt. sed nemodum accuratius in hanc rem inquisivit.

recurrunt, quae in scholiis Arateis servata sunt; deinde quae apud Hyginum et in scholiis Basileensibus legimus verba, saepe Epitomae tam accurate respondent, ut si non eadem verba, at certe simillima utrumque ante oculos habuisse necesse sit; cuius rei unum exemplum attulisse sufficiet; nam cum Hyginus II 4 scribat *de hoc fertur, ut sit Arcas nomine* nonne adparet eum eadem verba legisse, quae hodie in Epitome 4 exstant *περὶ τούτου λέγεται, ὅτι Ἀρκάς ἐστίν?* itaque elucet Catasterismorum dictionem ab Epitome nimis diversam non fuisse.

At contra haec *reputa*: unus tantum in Catasterismis scriptor commemoratur Eratosthenis aetate inferior. est is Hipparchus in Epitome XXIII p. 254, 25: *θείων δ' ἔχουσιν* (scil. αἱ Πληιάδες) *εὖ μάλα κείμενα κατὰ τὸν Ἰππαρχὸν τριγωνοειδοῦς σχήματος.* in Hipparcho haec verba frustra quaesivi. extant autem in scholiis Arateis ad v. 254 p. 74, 13: *καὶ ἔχουσι σχῆμα τριγώνον, οὗ ἡ βάσις ἐπ' ἀνατολὴν τέτραπται.* tum paucis interpositis verbis ita pergitur: *ὁ Ἰππαρχὸς δὲ οὐκ ἐπὶ τοῦ Ταύρου (καὶ γὰρ αὐτὸς ἡμίτομον τὸν Ταῦρον ποιεῖ). φησὶ δὲ⁶¹⁾ τῷ μὲν ποδὶ τοῦ Περσέως μᾶλλον αὐτὰς πλησιάζειν, πόρρω δὲ⁶²⁾ εἶναι τοῦ ἀριστεροῦ γόνατος.* atque haec sane in Hipparcho leguntur (p. 12 editionis Victorii, qua sola mihi uti licuit): *οἱ γὰρ ἐν τῷ ἀριστερῷ ποδὶ τοῦ Περσέως β' λαμπροὶ καὶ ἔτι ἐν τῇ ἀριστερᾷ κνήμῃ πολλῶ ἐγγιονές εἰσι τῶν Πληιάδων ἤπερ τὸ ἀριστερόν γόνυ.* unde non inepte conligas verba quae modo ex Epitome attuli, ex scholiis Arateis ab interpolatore addita esse, qui Hipparchi mentionem paullo post obviam ad praecedentia quoque perperam rettulerit. adde quod verba, ceterum iam Schaubachio suspecta, neque apud Hyginum neque in scholiis in Germanicum conscriptis extant. Hipparcho igitur excepto ceteros omnes, qui in Catasterismis nominantur, scriptores⁶³⁾ ante Eratosthenem vixisse aut exploratum est aut admodum probabile; nemo certe commemoratur, quem posteriorem illius aetate esse constet. Hegesianax Hermippusque, qui Eratosthenis fere aequales fuisse videntur, nusquam commemorantur, etsi et *Φαινόμενα* scripserint et a posterioris aetatis scriptoribus velut Nigidio, Hygino, scholiorum Arateorum auctore compilati sint. omnino praeter Aratum nemo in Catasterismis commemorari videtur, qui data opera de sideribus egerit. at quos scriptores adhibuit! nihil dico de Homero, Hesiodo, praeclara tragicorum triade vel de Antisthene, Aristotele, Heraclida Pontico; nihil de Pherecyde, nihil de Ctesiae certe non de trivio petita mentione. plus iam valet Pisandrum, Panyasin, ea denique, quae Musaei⁶⁴⁾ et Epimenidis nomine ferebantur, carmina compilata esse. rarius occurrit Aglaosthenis Sminthis Myrtili⁶⁵⁾, nusquam Aristomachi memoria. neque, quantum ego sciam, Artemidori a grammatico, qui diu post Eratosthenis aetatem

⁶¹⁾ Ita MV. φησιν· ἀλλὰ Bekkerus.

⁶²⁾ Post δὲ: τὴν κνήμην Bekkerus, quod M et V recte omittunt.

⁶³⁾ Catalogum eorum auctorum, qui in Catasterismis nominantur, fragmentorum collectioni adfixum invenies.

⁶⁴⁾ De Epimenide et Musaeo v. Epimetrum III.

⁶⁵⁾ Quae ex Myrtilo de Hyadibus Cadmi filiabus narrantur, ad scriptoris illius Lesbiaca recte rettulit Carolus Müllerus Fr. hist. graec. IV p. 455; in alio eiusdem operis fragmento

Bucolicos uno stabulo congregavit, haud dubie diversi de Amore elegiae alibi commemorantur. deinde rarissime fit, ut de comoediarum argumentis vel de historiis in eis obiter enarratis edoceamur; ter factum in hoc libro, in quo non solum Cratini *Νεμέσεως* argumentum, sed etiam Amphidis duae narrationes adferuntur. quod a falsario fieri nullo modo credi potest; contra unice decet illum, qui de antiqua comoedia praeclarum composuit librum. quid quod vel duo Pliadis Alexandrinae laudantur tragici, Sositheum dico et Philiscum. e Sositheo lepidissimum Alexandrinoque poeta dignissimum commentum enarratur, hominem fuisse Plausum, Musarum sodalem atque conlusorem. Philisci autem lascivissimae fabulae satyrica, cuius nomen quidem ignoratur, argumentum exponitur; ad tragicum enim, non ad comicum hoc referendum esse censeo, cum et satyrorum in hac fabula partes fuisse eluceat, et asinus inter sidera relatus fabulae satyricae magis, quam comoediae, Alexandrinae magis quam Philisci comici aetati conveniat. miror autem Nauckium hoc fugisse. at celeriter defloruerunt Alexandrinorum tragoediae; vix natae statim obliteratae sunt neque reliquerunt nisi tenuissimam sui memoriam. is igitur, qui Philisci Sositheique fabulas tam accurate noverit, ab eorum aetate nimis remotus esse nequit. concedes haec omnia mirifice in Eratosthenem quadrare. id certe pro explorato habere possumus, Catasterismorum auctorem hominem fuisse non solum rara litterarum cognitione insignem, sed etiam mira vel rariorum librorum copia instructum.

Porro quae Nigidius⁶⁶⁾ de Orione, de Iustitia, de Erigona, de Tauro, de Aristaero, de Chirone, de Croto denique profert, ea Catasterismorum narrationibus simillima sunt, ita tamen ut adpareat Nigidium non compilatorum more stolidam mente exscripsisse, sed ut virum doctrina insignem decebat, multis modis auctoris sui narrationes variasse atque amplificasse. nihilominus contentus tantus est, ut Nigidium aut ipsos Catasterismos aut librum eorum simillimum habuisse necesse sit; nota, ut unum moneam, Croti fabulam. at Catasterismorum sermonem posteriorem aetatem redolere supra vidimus. aliud igitur Nigidii aetate extabat opus easdem fere atque Catasterismi narrationes continens, ex quo Catasterismos aut totos aut magnam partem fluxisse consentaneum est. atque ad unum tantum opus in quo fabulae ad sidera spectantes ex poetis scriptoribusque congestae erant Catasterismos redire, non ex variis eius modi operibus conflatos esse veri simillimum est, cum nemo in eis praeter Aratum commemoretur, quem data opera de sideribus scripsisse constet, sed ei tantum, qui occasione data eorum mentionem fecerint, adhibiti sint; hoc autem ab uno et eodem scriptore consulto factum esse elucet. porro si Catasterismorum auctor complures fontes adhibuisset, certe neque Hermippum neque Hegesianactem neglexisset; quorum in Catasterismis nec vola nec vestigium adparet.

(10 Müller) alia Cadmi filia Ino commemoratur. quae vero Welckerus (Episch. Cycl. I p. 101) de hoc Myrtili fragmento protulit eis nullo modo adsentiri possum. eidem Myrtilo fortasse tribuenda esse, quae in Catasterismis de virginibus quibusdam Lesbiis narrata erant, iam supra monui.

⁶⁶⁾ Nigidius, quae de Ariete narrat, Hermippo, quae de Deucalione, Hegesianacti debere videtur. cf. Hygin. Astrolog. II 20 p. 60, 25 s. et II 29 p. 70, 11 s.

quae si recte disputavi, statuendum est Catasterismos maioris operis quo Nigidius Figulus usus sit compendium esse. maius autem illud opus cur ab Eratosthene abiudicetur, prorsus nulla inveniri potest causa. immo ea omnia, quae supra exposui, tantum non efficiunt re vera ab Eratosthene scriptum fuisse.

Ipsi autem Catasterismi varia indicia praebent, unde librum a principio hanc formam non habuisse, sed postea demum in eam redactum esse conligas. ac primum quidem in Epitome XV de Cepheo haec leguntur οὗτος ἐν τάξει τέτακται τέταρτος; similiter de Lyra Epitome XXIV αὕτη ἐνάτη κεῖται ἐν τοῖς ἀστροῖς. neutrum, quod sciam, quisquam intellexit; nam cum scriptor Arati ordinem sequatur, Cepheus quintus decimus, Lyra vicesima quarta est. at fac aliquem ab Ursa maiore omnium siderum maxime conspicua incipientem singulos, qui sideribus formantur, quasi circulos, ut quisque propius a polo abest, ita enumerare; tum hunc habebis ordinem: primo circulo continentur 1) Ursa maior 2) Ursa minor 3) Serpens 4) Cepheus 5) Cassiepia, secundo 6) Bootes 7) Corona 8) Gemicularius 9) Lyra e. q. s. videsne Cephea quartum, Lyram nonum locum occupare? num dubium esse potest, quin scriptor hunc ipsum ordinem eis, quae supra adposui, verbis significare voluerit? immo longius progredi debemus. nonne admodum probabile est primitus sidera hoc ipso ordine enumerata fuisse, postea demum ad Arati similitudinem disposita esse? iam animadvertas, quantam perturbationem eiusdem Arati mentio in Catasterismis his effecerit. de Equo Epitom. XVIII legimus Ἄρατος (v. 216 s.) μὲν οὖν φησὶ τὸν ἐπὶ τοῦ Ἑλικῶνος εἶναι ποιήσαντα κρήνην τῇ ὀπλῇ, ἀφ' οὗ καλεῖσθαι Ἴππου κρήνην· ἄλλοι δὲ τὸν Πήγασον εἶναι φασί e. q. s. igitur idem dixerunt, atque Aratus, cui nihilo minus opponuntur. prorsus idem accidit, ubi de Ursa minore agitur; verba ex scholiis Basileensibus adscribam, cum Epitome illo loco mutilata sit: *Aglaothenes autem in Naxicis Cynosuram dicit Iovis fuisse nutricem unam ex Idaeis nymphis . . . . . Aratus Cynosuram et Helicen Cretenses Iovis fuisse nutrices dicit, ob quod sunt caelesti honore donatae.* iterum prorsus idem dixit Aratus atque cuius sententia ei opponitur, Aglaosthenes. nam eum quoque non Cynosuram tantum, sed etiam Helicen commemorasse, ut iam supra monui, valde probabile est. itaque cum neutro loco Arati mentio cum ceteris narrationibus bene cohaereat, sed contextum tantum non turbet, eo adducor, ut statuam Eratosthenis opus non solum alio ordine dispositum fuisse sed etiam eis quae ex Arati Phaenomenis haustae sunt narratiunculis caruisse. quare ea quoque, quae Epitom. VII de Scorpione ex Arati v. 637 s. et ibidem IX de Virgine ex eiusdem v. 98 s. paene ad verbum expressa leguntur, non tam ab Eratosthene profecta quam a compilatore addita esse censeo. nam ille quamquam Arati carmen ad Theopropum datum commemoravit, tamen eiusdem Phaenomena non magis quam aliorum, qui data opera de sideribus scripserunt, libros consuluisse videtur. contra compilator id spectabat, ut mythologicum in Aratum commentarium componeret; itaque et ordinem immutavit et nonnulla ex ipso Arato addidit. stellarum autem catalogos non compilatori, sed ipsi Eratostheni tribuendos esse inde efficitur, quod cum Arati Phaenomenis minime congruunt. id quod uno exemplo demonstrasse satis erit. Epitome III de Serpentis stellis haec habet: ἔχει

δὲ ἀστέρων ἐπὶ μὲν τῆς κεφαλῆς λαμπροὺς γ', ἐπὶ δὲ τοῦ σώματος ἕως τῆς κέρκου ιβ'. contra Aratus v. 55

οὐδ' οἷος κεφαλῇ ἐπιλάμπεται ἀστήρ,
ἀλλὰ δύο κροτάφοις, δύο δ' ὄμμασιν· εἰς δ' ὑπέπερθεν
ἔσχατιν ἐπέχει γένυος δεινοῖο πελώρου.

quinque igitur in capite stellas Aratus, tres Epitome enumerat⁶⁷⁾; itaque hi catalogi ab homine, qui Aratum commentario instruere voluerit, conditi esse nequeunt.

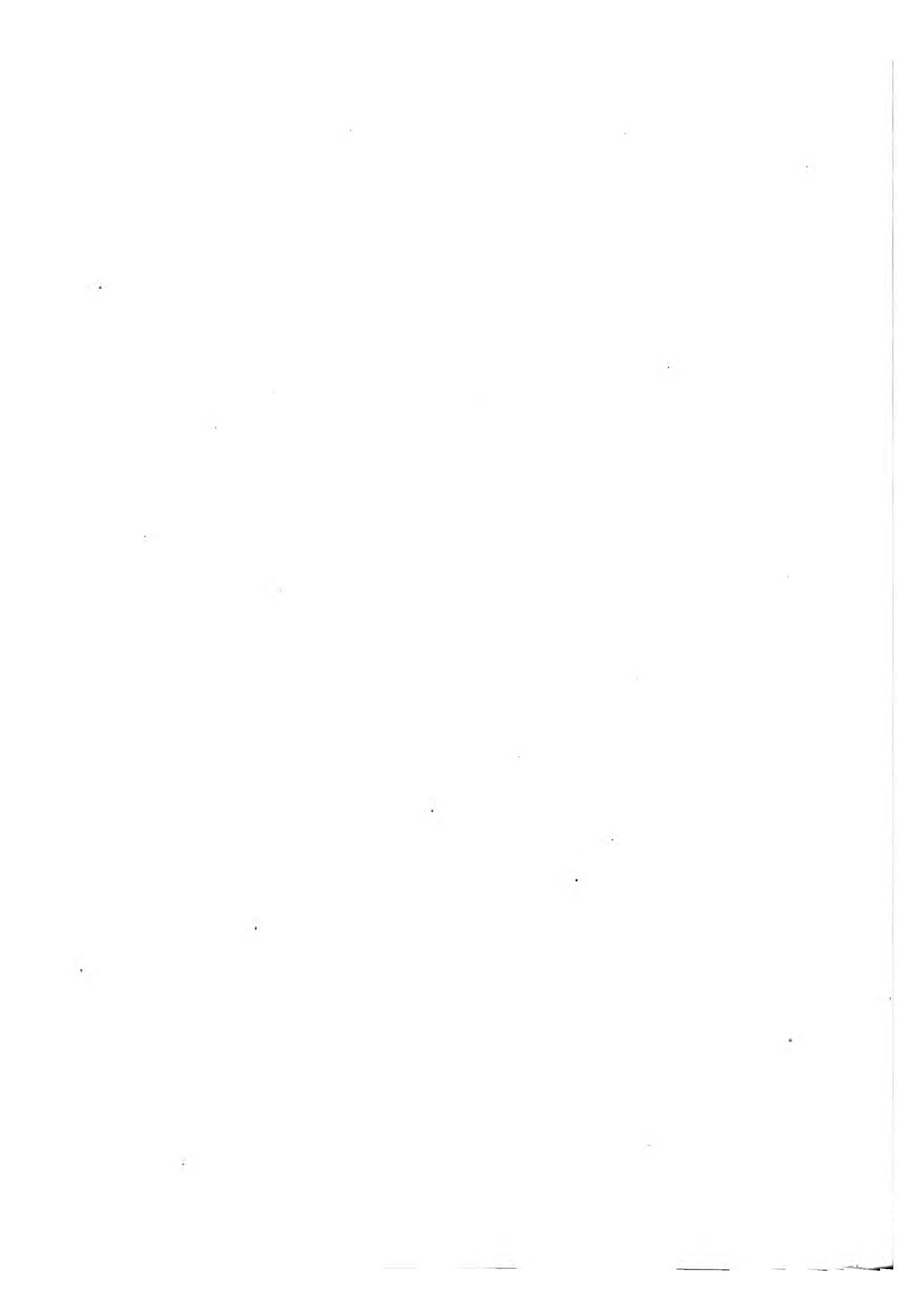
Quae si recte disputavimus, tota res ita sese habet. Eratosthenes librum scripsit quo et fabulas quae ad sidera pertinerent ex scriptoribus poetisque conligeret et singulas signorum stellas enumeraret. eodem libro alias quoque, quae ad sidera spectabant, quaestiones tractatas fuisse veri simile est, sed adhuc certis argumentis evincere nequeo. titulus autem huic libro erat *Κατάλογοι*;⁶⁸⁾ ita enim vocatur in scholiis Iliacis X 29, ubi ex illis Icarii fatum prorsus eodem modo narratur, atque in Catasterismis factum esse intelleximus. cf. Hiller Eratosthen. carmin. rel. p. 68. neque enim dubitandum esse videtur, quin in scholiis in Iliadem non compendium, sed genuinum Eratosthenis opus significetur; illud igitur *Κατάλογοι* (scil. τῶν ἀστέρων), hoc *Καταστερισμοί* inscriptum fuisse arbitror. sed cum in scholiis in Iliadem conscriptis Catalogos semel exscriptos esse constet, videndum est, num idem saepius factum sit. atque quae ad O 229 de Iovis pueritia leguntur, Musaei narrationi, quae in Catasterismis XIII extabat, tam similia sunt, ut ad Catalogos referre non dubitaverim, praesertim cum ultima verba ἐντεῦθεν αὐτῶν φασὶν αἰγίον προσεγορευθῆναι Musaei versum reddere videantur, cuius pars in schol. Arat. ad v. 156 p. 66, 1 servata est αἰγίον κικλήσεται ἀνθρώποισιν. similiter quae ad Σ 486 (p. 169, 10—170, 10 Dind.) de Hyadibus et Pliadibus adferuntur, cum eadem vel ex iisdem auctoribus Musaeo nimirum, Arato, Pherecyde in Catasterismis narrata fuisse intellexerimus, ad Catalogos referenda esse videntur. praecedunt in eodem scholio duae historiologiae, quarum unam quae est de Orione et Pliadibus in Catasterismis extitisse constat, altera (p. 169, 7—10) eadem est, quae paullo post ex Arato narratur (p. 170, 1—4); sed huic alteri addita sunt verba ἡ ἱστορία παρὰ τοῖς κυκλικοῖς, quae tamen ad priorem quoque referre nolim; statuo potius priorem ex Catalogis, posteriorem ex cyclicis profectam esse narrationem. contra quae ad eundem Homeri versum paullo post p. 171, 5—20 de Orione profertur fabula, eam ad Catalogos referre non ausim. quae quamquam Aristomachi narrationi quam inter Catasterismorum fragmenta XXXII recepi in universum simillima est, tamen eo differt, quod res illic Thebis, hic Tanagrae agitur; tum in scholiis Iliacis Euphorionis nomen adscriptum est (cf. Meineke Anal. Alexandr. p. 133), denique fabula simili modo a multis narrata erat; iam Pindarus (fr. 51

⁶⁷⁾ Cf. supra p. 22.

⁶⁸⁾ ἱστορεῖ Ἐρατοσθένης ἐν τοῖς ἐαυτοῦ καταλόγοις Ven. B. ἡ ἱστορία παρὰ Ἐρατοσθένει Ven. A.

Bergk.) et Hesiodus (Hygin. astrolog. II 34) eandem narrationis formam protulisse videntur, quae posteriore aetate vulgaris erat.

Sed pergo Eratosthenis Catalogorum fata enarrare; hos igitur Nigidius quoque legisse videtur, ex quo tamen solam Erigones historiolum, ut cum scholiis Iliacis comparetur, inter Catalogorum fragmenta lectori proponendam esse duxi; omnes, quae apud Nigidium ad Catalogos redeunt, narrationes proposuissem, nisi ille ab Eratosthene in singulis magnopere discederet fabulasque suo Marte multis modis variaret atque exornaret. Ovidium quoque atque Germanicum ipsos Catalogos legisse crediderim. postea autem Eratosthenis opus in compendium contractum, genuinus ordo Arateo permutatus est. erat iam mythologici in Aratum commentarioli instar; inscribebatur *Καταστερισμοί*, Eratosthenis tamen praeclarum nomen retinuit. quod tamen ne ante alterum p. Chr. saeculum factum esse reamur, Catasterismorum dictio impedire videtur. nam etsi ex eis qui in Epitome offendunt soloecismis multos infima demum aetate inlatos esse neque in Catasterismis extitisse libenter concedam, tamen et in scholiis Arateis quae Catasterismorum sermonem accuratius reddere videntur et in eis quae Hyginum legisse necesse est insunt, quae ne primo quidem p. Chr. saeculo tribuere ausim, sermonis vitia. unde efficitur, ne Hyginum quidem illa aetate antiquiorem esse posse, diversum igitur esse Astrologiae et Fabularum auctorem a clarissimo Augusti liberto ac bibliothecario, C. Iulio Hygino. id quod iam ab aliis statutum est. ceterum cf. Epim. II. Hyginus igitur Catasterismos, non Catalogos compilavit atque idem fecerunt Arati scholiastes, Germanici interpres, eum dico a quo scholia Basileensia profecta sunt, denique Rufus Festus Avienus. Catasterismi progredientibus saeculis sensim concisi sunt atque decurtati, donec in hanc quam nos tenemus Epitomen contracti sunt, qua vel Eudociam et magistrum cui scholia Sangermanensia debentur ampliora legisse supra ostendi. hac igitur ratione Catasterismorum fragmenta, quae mox tibi propositurus sum, cum Eratosthene cohaerent.

ERATOSTHENIS CATALOGORVM

FRAGMENTA TRIA.

I. (cf. *Catasterism. VIII.*)

A. SCHOL. IL. X 29. Ἰκάριος γένος μὲν ἦν Ἀθηναῖος· ἔσχε δὲ θυγατέρα μορογενῆ Ἡριγόνην, ἣτις κύναι νήπιον ἔτρεφε. ξενίσας δὲ ποτε ὁ Ἰκάριος τὸν Διόνυσον ἔλαβεν ἀπ' αὐτοῦ οἶνον τε καὶ ἀμπέλου κλήμα. κατὰ δὲ τὰς τοῦ θεοῦ ὑποθήκας περιήμι τὴν γῆν προφαίνων τὴν τοῦ Διονύσου χάριν, ἔχων σὺν ἑαυτῶ τὸν κύναι. γενόμενος δὲ ἐκτὸς τῆς πόλεως βουκόλοις οἶνον παρέσχε· οἱ δὲ 5 ἀθρόως ἐμφορησάμενοι οἱ μὲν εἰς βαθὺν ἕπνον ἐτράπησαν, οἱ δὲ περιλειπόμενοι νομίσαντες θανάσιμον εἶναι φάρμακον τὸ πόμα πλήσσοντες ἐφόνευσαν τὸν Ἰκάριον· μεθ' ἡμέραν δὲ νηφάρτων αὐτῶν καταγρόντες ἑαυτῶν εἰς φυγὴν ἐτράπησαν. ὁ δὲ κύναι ὑποστρέψας πρὸς τὴν Ἡριγόνην δι' ὄργυμοῦ ἐμήνυσε αὐτῇ τὰ γεγονότα· ἡ δὲ μαθοῦσα τάληθες ἑαυτῇ ἀνήρτησε· νόσου δὲ ἐν Ἀθήναις 10 γενομένης κατὰ χρησμὸν Ἀθηναῖοι τὸν τε Ἰκάριον καὶ τὴν Ἡριγόνην ἐνιαυσίαις ἐγέραιον τιμαῖς· οἱ καὶ καταστειροσθέντες Ἰκάριος μὲν Βοώτης ἐκλήθη, Ἡριγόνη δὲ Παρθένος· ὁ δὲ κύναι τὴν ἑαυτοῦ ὀνομασίαν ἔσχε. ἴστορεῖ Ἐρατοσθένης ἐν τοῖς ἑαυτοῦ καταλόγοις.

E quattuor his qui Icarii fabulam ex Catalogis, non ex Catasterismis, exhibent auctoribus Eratosthenis ipso libro usi esse videntur Nigidius Figulus (C) et scholiastes Homeri (A), quorum hic consuetudine sua alia mutat, alia addit, ille narrationis Eratosthenicae argumentum accurate, ut ipse indicat, adumbrat. Apollodorus (Ba) et Hyginus (Bb) in singulis tanto opere inter se consentiunt, ut ex eodem fonte (B) utrunque haurire facile concedas; quibus id quoque commune est, quod una certe in re ab Eratosthene dissentiunt. ille enim, ut docent scholia Iliaca, pastorum alios ebrios factos obdormisse alios Icarium interfecisse narraverat; atque eadem in Catasterismis extitisse ex Hygini Astrologia perspicitur; Apollodorus contra et Hyginus in Fabulis Icarii interfectores eosdem esse, qui rino immoderate hausto ebrii facti sint, uno ore testantur; unde ne colligas nihil omnino esse utrique cum Eratosthene commune reliquae narrationis maxima similitudo impedit; id tantum statuendum est hanc parvi ceteroquin momenti immutationem extitisse iam in communi utriusque fonte; quem ὑποθέσεων syllogen fuisse satis confidenter pronuntio. olim Apollodorum Erigoniae Eratosthenicae argumentum exhibere perperam arbitratus sum de Apollodori bibliotheca p. 88; nunc de carminis illius argumento paucissima sciri posse, hanc vero narrationem non ex Eratosthenis Erigonia, sed ex eiusdem scriptoris Catalogis in syllogen receptam esse praeunte Hillero Erat. carm. rel. p. 96 statuo.

¹³ ἑαυτοῦ: ἀτίην Hillerus. at vide Hygin. astron. II, 4 (= *Catasterism. VIII.*) sua adpellatione.

Ba. APOLLOD. III 14, 7. Διόνυσον δὲ Ἰκάριος (υπεδέξατο), καὶ λαμβάνει παρ' αὐτοῦ κλῆμα ἀμπέλου. καὶ τὰ περὶ τὴν οἴνοποιαν μαρθάνων καὶ τὰς τοῦ θεοῦ δωρήσασθαι θέλων χάριτας ἀνθρώποις, ἀφικνεῖται πρὸς τινὰς ποιμένας, οἳ γενεσάμενοι τοῦ ποτοῦ χωρὶς ὕδατος καὶ δι' ἡδονὴν ἀφειδῶς ἐλκύσαντες, 5 πεφραμάχθαι νομίζοντες ἀπέκτειναν αὐτόν. μεθ' ἡμέραν δὲ νήψαντες ἔθαψαν αὐτόν. Ἡριγόνη δὲ τῇ θυγατρὶ τὸν πατέρα μαστενούσῃ κῶων συνήθης ὄνομα Μαῖρα, ἣ τῷ Ἰκαρίῳ συνέλιπετο, τὸν νεκρὸν ἐμήνυσε· κάκεινη κατοδυσραμένη τὸν πατέρα ἑαυτὴν ἀνήρτησε.

Bb. HYGIN. FAB. 130. Cum Liber pater ad homines esset profectus, ut 10 suorum fructuum suavitatem atque iucunditatem ostenderet, ad Icarum [*et Erigonam*] in hospitium liberale devenit; ei utrem plenum vini muneri dedit iussitque ut in reliquis terras propagaret. Icarus plastro onerato cum Erigone filia et cane Maera in terram Atticam ad pastores devenit et genus suavitatis ostendit. pastores cum immoderatus biberent ebrii facti conciderunt; qui arbitantes Ica- 15 rum sibi malum medicamentum dedisse fustibus eum interfecerunt. Icarum autem occisum canis, Maera nomine, ululans Erigonae eius filiae monstravit [*ubi pater insepultus iaceret*]. quo cum venisset, super corpus parentis in arbore suspendio se necavit. ob quod factum Liber pater iratus Atheniensium filias simili poena adflixit. de ea re ab Apolline responsum petierunt; quibus responsum est, quod 20 Icarum et Erigones mortem neglexissent, quo responso [*de pastoribus supplicium sumpserunt et*] Erigonae diem festum oscillationis [*pestilentiae causa*] instituerunt, et ut per vindemiam de frugibus Icaro et Erigonae primum delibarent. qui deorum voluntate in astrorum numerum sunt delati. Erigone signum Virginis, quam nos Iustitiam adpellamus, Icarus Arcturus in sideribus est dictus, canis 25 autem Maera Canicula.

C. NIGIDIVS FIGVLVS. a. SCHOL. GERM. BP. p. 66, 6. Erigonem Atheniensem Icarum filiam fuisse. quod cum Liber inventum suum vinum suavitatem inter mortales illustraret, veritus ne, cum civibus suis obtulisset saporis nobilitatem,

4 χωρὶς ὕδατος καὶ Wilamowitzius: καὶ χωρὶς ὕδατος libri. 5 νήψαντες Valckenaerius: νοήσαντες libri. 7 κατοδυσραμένη Hercherus: κατοδυσρομένη libri.

10 Icarum et hic et per totam fabulam scripsi: Icarium Micyllus; ipsum autem Hyginum scripsisse Icarum puto, cum ita Hygini Astrologiae libri exhibeant omnes et eandem lectionem in libro Stroziano, de quo cf. Epim. I, inveniamus; qua re vel in Frisingensi idem scriptum fuisse, sed a Micyllo, homine fabularis historiae non ignaro, immutatum esse suspicor. 10 et Erigonam, 11 eis, 12 propagarent Mic. ex Frisingensi. — Erigonae mentionem hoc loco omittit, 11 ei, 12 propagaret Strozianus; valde vereor ne partes, quae in priore fabulae parte Erigone habet, ei ab interpolatore libri Frisingensis, de quo v. Epim. I, tributae sint, veram lectionem servaverit Strozianus; itaque etiam 12. 13 aut pro Erigone filia et cane scripserim Erigonae filiae cane, aut verba cum Erigone — Maera, quae desunt in Stroziano, delere malim. 16 Maera nomine ululans Strozianus. ululans Maera Mic. ex Frisingensi. 16 ubi pater insepultus iaceret seclusi verba aperte interpolata, quippe quae et sermonis ordinem turbent et Eratosthenicae conformationi fabulae repugnent; novit tamen interpolationem vel Strozianus. 20 de pastoribus supplicium sumpserunt, 21 pestilentiae causa interpolatori tribuo.

ebrietatem iucunditatis arbitrarentur maleficium, persuasit Icario amicissimo sibi ut is inferret in civitatem quam vellet [*hoc est vinum*]. quod et libens animo Icarius tulit et distribuit in Attice. hi capti nobilitate vini languore subito vacillantes veriti, ne non augendae voluptatis esset sed minuendae valetudinis (*id est sensum sibi sublatum*) commoti vino praecordiaque transpulsi Icarium interfecerunt. 5 quod pro iucundissimo praemio est adeptus. conterrita mora patris Erigone cum miserando ululatu mortuum requirens canis dentibus vesti iniectis eam accersens ad patris corpus perduxit. quae eius corpus sepelit ipsaque se in Hymetto monte contulit ibique sibi laqueo mortem adscivit. tum dicitur Liber ab Iove petisse, propter quod Icarius pater Erigones *** fuisset, siderum signis nobilitarentur. ad- 10 aequae virgines Athenienses quotannis diem festum instituerunt aeoras, quas oscilla dicimus, ideo quia illam pendentem [*qui*] iactari conspexerunt, quod est apud Graecos *αλωρεῖσθαι*. ex quo factum est ut olim oscillo iactarentur homines. Icarius autem pater virginis nominatur stella Arcturus. quae cum exoritur spurcissimas tempestates mari terraeque efficit, quod meminit sibi pro bene- 15 ficio exitium fuisse a mortalibus. canis autem Icarii qui ululans ante pedes pendentis virginis mortuus est astrum Cyon nominatur, quam nos Canis stellam nominamus. qui ob eandem causam quando exoritur summam pestilentiam mortalibus portat.

b. AMPELIUS II 6. Sunt qui Erigonam Icarii filiam Atheniensem dicunt, 20 cuius patri Liber vinum dedit, ut hominibus ad suavitatem daret; quibus dedit, ebriati sunt et lapidibus eum occiderunt. canis, qui cum illo erat, vidit dominum occisum et cum ululatu ad Erigonam rediit; quem ut maestum et singularem vidit, sollicita proficiscitur cum eo. venere ad locum, ubi Icarius iacebat. vidit corpus patris; magna lamentatione in Hymetto monte sepelivit, ipsa vero se 25 suspendit laqueo. canis ad pedes eius discumbens diutius et sine alimentis deficiens post aquam anhelans in puteum se proiecit. tum Liber a Iove petiit, quod suo imperio defecerint, ut inter siderum cursus ponerentur. Erigona Virgo,

2 hoc est vinum *glossema esse vidit Eyssenhardtus*. 4 esset *add. Wilamowitzius*. 4 id est — sublatum *glossema esse vidit Kiesslingius*. 6 pro iucundissimo praemio *BP*, pro iucundissimo acerbissimum praemium *temptavit Wilamowitzius*. conterrita mora patris: contra morem. patris *BP*. ipse cum temptassem conterret mora patris Erigonen *perfecit emendationem Kiesslingius*. cum miserando *Eyssenhardtus*, commiserando *B*, commiserando *P*, commiseratur *Breysigius*. 7 mortuum *scripsi praeunte Breysigio*, mortem *B*, mortem *P*. dentibus vesti iniectis *Wilamowitzius* ultimo vocabulo *exempli gratia posito*; leni vestigio *BP*, tenens veste *Eyssenhardtus*. *cf. Hygin astrol. II 4 (= Catasterism. fragm. VIII)* canis vestem eius tenens dentibus. accersens *Kiesslingius*, accensam *BP*, accersitam *Eyssenhardtus*. 10 lacunam *statuit Wilamowitzius* amicus sibi *vel tale quid excidisse arbitratus*. nobilitarentur *Wilamowitzius*, nobilitaretur *BP*. adaeque *Kiesslingius*, ad ea quae *BP*. 11 oscilla *Kiesslingius*, nos latine *BP*; oscilla *post* dicimus *addiderat Munckerus*. 12 qui *delevit Eyssenhardtus*. 13 *αλωρεῖσθαι* *Merkelius*, *ΦΕΡΕΕΑΙ B. ΦΕΡΕΕΜ P. m. r.* olim *Kiesslingius*, soli *BP*, *Merkelius* vocabulum *delere voluit*.

22 dominum *Heinsius*, hominem *libri*. 28 ponerentur *Wilamowitzius*, poneretur *libri*. Erigona *add. Wilamowitzius*.

Icarius autem Arcturus nominatus est, cuius stella cum exoritur, continuas tempestates facit; canis Canicula.

II. (cf. *Catasterism. XIII.*)

SCHOL. IL. O 229. Κρόνος χρησμὸν λαβὼν ὅτι ὁ ἴδιος αὐτὸν τῆς βασιλείας
5 μεταστήσει υἱὸς τὰ γεννώμενα κατέπεινεν. Ἦέα δὲ τεκοῦσα Δία Κρόνον μὲν λίθον
ἀντ' αὐτοῦ σπαργανώσασα ἔδωκε καταπιεῖν, τὸ δὲ παιδίον εἰς Κρήτην διακο-
μίσασα ἔδωκε τρέφειν Θέμιδι καὶ Ἀμαλθείᾳ, ἣ ἦν αἴξ. ταύτην οἱ Τιτᾶνες
ὁπότε θεάσασαυτο, ἐφοβοῦντο. αὕτη δὲ τοὺς ἑαυτῆς μαζοὺς ἐπέχονσα ἔτρεφε
τὸ παιδίον. αὐξηθεὶς δὲ ὁ Ζεὺς μετέστησε τῆς βασιλείας τὸν πατέρα. πολε-
10 μούντων δὲ αὐτὸν τῶν Τιτᾶνων Θέμις συνεβούλευσε τῷ τῆς Ἀμαλθείας δέσματι
σκεπαστηρίῳ χρῆσασθαι. εἶναι γὰρ αὐτὴν αἰεὶ φόβητρον. πεισθεὶς δὲ ὁ Ζεὺς
ἐποίησεν καὶ τοὺς Τιτᾶνας ἐνίκησεν. ἐντεῦθεν αὐτὸν φασὶν αἰγίοχον προσα-
γορευθῆναι

III. (cf. *Catasterism. XIV.*)

15 SCHOL. IL. Σ 486. (Πληιάδες) ζ' ἀστέρες εἰσὶ κείμενοι ἐπὶ τῇ οὐρᾷ τοῦ
Ταύρου, μᾶλλον δὲ ἐπὶ τοῦ διχοτομήματος αὐτοῦ· ὁ γὰρ Ταῦρος σῶος οὐκ
ἀνηστέρισται, ἀλλ' ἕως τῶν ἰσχιῶν. αὗται δὲ εἰσὶν Ἄτλαντος καὶ Πληϊόνης
θυγατέρες· ὧν τὰ ὀνόματα Μαῖα Ταυγέτη Κελαινὸ Μερόπη Ἡλέκτρα Στερόπη
Ἄλκωνη. Ἄτλας δὲ εἰς τῶν Γιγάντων μεγίς Πληϊόνῃ τῇ Ὠκεανοῦ ἔσχε θυγα-
20 τέρας ζ', αἱ τὴν παρθενίαν ἀγαπήσασα συνεκνήγουν τῇ Ἀρτέμιδι. θεασάμε-
νος δὲ Ὠρίων ἠρώσθη καὶ ἔδωκεν αὐτάς μιγῆναι βουλόμενος. αἱ δὲ περικα-
τάληπτοι γενόμεναι θεοῖς ἠῶσαντο μεταβαλεῖν τὴν φύσιν· Ζεὺς δὲ ἐλείψας
αὐτάς καὶ διὰ τῶν ἄστρον κατεστήριξεν. ὠνομάσθησαν δὲ Πληϊάδες ἀπὸ
Πληϊόνης τῆς μητρὸς αὐτῶν.

25 (Υάδες) αἱ ἐπὶ τῶν κεράτων τοῦ Ταύρου ζ' ἀστέρες κείμενοι. καλοῦνται
δὲ Υάδες ἦτοι διὰ τὴν πρὸς τὸ Υ στοιχεῖον ὁμοιότητα, ἣ ἐπειδὴ αἴτια ὄμβρων
καὶ ὑετῶν καθίστανται.

Ζεὺς ἐκ τοῦ μηροῦ γεννηθέντα Διόνυσον ταῖς Λωδονίσι νύμφαις τρέφειν
ἔδωκεν Ἀμβροσίᾳ Κορωνίδι Εὐδώρῃ Διώνῃ Φαισύλῃ Πολυξοῖ Φαιοῖ. αὗται
30 θρέψασα τὸν Διόνυσον περιέβαν σὺν αὐτῷ τὴν εὐρεθείσαν ἄμπελον ὑπὸ τοῦ
θεοῦ τοῖς ἀνθρώποις χαρίζομεναι. Λυκοῦργος δὲ μέχρι τῆς θαλάσσης συνεδίωξε

7 Quod ipsa Amalthea capra fuisse dicitur, mero scholiastae errore factum esse puto, cum Musaeus Amaltheam capram possedissee narraverit. 12. 13 αἰγίοχον προσαγορευθῆναι cf. quod in schol. Arat. servatum est, Musaei versus frustulum αἰγίοχος κικλήσκειται ἀνθρώποισιν.

15 ἐπὶ τῇ οὐρᾷ τοῦ Ταύρου: et postea a nonnullis astrologis caudam Tauri adpellatas Hyginus. totam historiolum ex Sminthe fluxisse supra demonstravi; ceterum iam Pindarus in dithyrambis similia narraverat cf. schol. Pind. Nem. II, 16 Etym. magn. 675, 36 (= Pindar, fragm. 52 Bergk.) Athenaeum quoque conferre iuvat XI p. 490 D. 23 διὰ τῶν ἄστρον κατεστήριξεν scripsi: διὰ τῶν ἄστρον κατηστέρισεν Ven. A. 29 Φαισύλῃ scripsi ex Hesiodo et Hygino, Αἰσύλῃ Ven. A. Φαιοῖ addidi ex Caroli Mülleri sententia Fr. hist. graec. I p. 84. cf. Catasterismos et Hesiodi fragm. 181 Markscheffel.

τὸν Διόνυσον· ἐκείνας δὲ ὁ Ζεὺς ἐλεήσας κατηστέρισεν. ἡ ἱστορία παρὰ Φερε-
κύδει. τὰς μὲν κατηστερισμένας ἐν τῷ μετώπῳ τοῦ Ταύρου Ἰάδας φασὶν
εἰρησθαι, τὰς δὲ ἐπὶ τῆς ἡμιτόμου πλευρᾶς Πληιάδας καλεῖσθαι. Ἄτλαντος
γὰρ τοῦ Ἰαπετοῦ καὶ Αἰθρας τῆς Ὠκεανοῦ, καθά φησι Μουσαῖος, θυγατέρες
δώδεκα καὶ υἱὸς Ἰας. τοῦτον ἐν Λιβύῃ κνηγετοῦντα ὄφις κτείνει· καὶ αἱ 5
μὲν εἴ τὸν ἀδελφὸν θρηγοῦσαι ἀπόλλυνται διὰ λύπην, ἅς δι' οἶκτον κατα-
στερίσας ὁ Ζεὺς Ἰάδας ἐπωνόμασεν ἐπωνυμίᾳ τοῦ ἀδελφοῦ. αἱ δὲ ζ' βραδέως
μὲν πλείους δὲ ἀποθανοῦσαι Πληιάδες εἰρηγται. Φερεκύδης δὲ, καθὰ προείρη-
ται, τὰς Ἰάδας Λωδωνίδας νύμφας φησὶν εἶναι καὶ Διονύσου τροφόνες, ἅς παρα-
καταθέσθαι τὸν Διόνυσον Ἴνοι διὰ τὸν Ἥρας φόβον, καθ' ὃν καιρὸν αὐτὰς καὶ 10
Λυκοῦργος ἐδίωξεν. τῶν δὲ Πληιάδων οὐσῶν ἑπτὰ πάντ' ἀμανρὸς ὁ ἑβδομος
ἀστὴρ ἐστίν. ὡς μὲν Ἄρατος ἐν τῷ πρὸς Θεόπροπον ἐπικηδείῳ φησὶν Τροίας
πορθουμένης τὴν Λαρδάρον μητέρα Ἥλέκτραν μίαν οὐσαν τῶν Πληιάδων φυγεῖν
τε τὴν τῶν ἀδελφῶν σύνοδον καὶ τὰς κόμας λύσασαν ἐτίοτε κομήτην ἀστέρα
φαίνεσθαι. φησὶ δὲ καὶ Ἑλλάρικος ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Ἀτλαντικῶν τὰς μὲν ζ' 15
θεοῖς συνελθεῖν, Ταῦγέτην Διὶ, ὧν γενέσθαι Λακεδαίμονα, Μαῖαν Διὶ, ἀφ' ὧν
Ἐρμιῆς, Ἥλέκτραν Διὶ, ὧν Λάρδαρος, Ἀλκυόνην Ποσειδῶνι, ὧν Ὑριεὺς, Στερόπην
Ἄρει, ὧν Οἰνόμαος· Κελαινὸν Ποσειδῶνι καὶ αὐτὴν συγγενέσθαι, ὧν Λύκος, Με-
ρόπην δὲ Σισύφῳ θνητῷ ὄντι, ὧν Γλαῦκος· διὸ καὶ ἀμανρὰν εἶναι.

4 Μουσαῖος scripsi cf. supra p. 13. Τιμαῖος Ven. A. 6 διὰ λύπην, ἅς Wilamowitzius.
τὰς δὲ λοιπὰς Ven. A. 7 ὁ addidit Wilamowitzius. αἱ δὲ ζ' βραδέως μὲν πλείους δὲ
ἀποθανοῦσαι Wilamowitzius. αἱ δὲ πλείους βραδέως μὲν πλὴν ἀποθανοῦσαι Ven. A. nimirum
πλείους, quod a correctore ad πλὴν recte adscriptum erat, falso loco in textum receptum ζ'
numerus sede expulit.

ERATOSTHENIS CATASTERISMORVM

FRAGMENTA.

Breviter mihi praefandum est quid hac fragmentorum conlectione praestare voluerim. Catasterismos restituere conamur, non Catalogos; fragmenta igitur, ut in quinque illis qui maxime in censum veniunt libris extant, ita distincta proposui. duobus, quae ex Eudocia et Achille Tatio accedunt, fragmentis inter Epitomen locum dare volui. qui praeterea subinde aut Catalogos aut Catasterismos legisse videntur, poetas et scriptores in adnotationibus Epitomae subiectis indicavi, e quibus Avieni ipsos versus saepius exscripsi. ea quae a Catasterismis aliena scriptores ipsi, Hyginus maxime, aut de suis aut aliunde admiscuerunt, litteris inclinatis distinxi; si quae ipse addenda esse censui, — factum autem id potissimum in stellarum catalogis — uncis inclusi. nova subsidia critica in Epitome aut in scholiis in Germanicum recensendis mihi praesto non fuerunt; neque profecto opus sunt. in hac Westermannum, in illis, ut par est, Breysigium maxime secutus sum; neque tamen in adnotationibus criticis leviores, e quibus disci nihil potest, discrepantias librorum adferendas esse duxi; quas si quis cognoscere voluerit, Breysigii editionem adeat. Arati scholia ex Marciano 476 et Vaticano 1307 dedi, quorum illum Wilamowitzius meus totum, huius magnam partem ipse contuli. in Hygino eis quae Bursianus nuper publici iuris fecit (Sitzungsbericht d. k. bayr. Akademie 1876 p. 1 s.) subsidiis criticis non minus, quam eis, quae ex Buntii editione peti possunt, usus sum. denique insigni bibliothecarii Lugdunensis liberalitate factum est, ut Vossianum primum, quem vocant, ipsi excutere liceret. Vossianum primum dico, nam ita vocat Kiehlius (Mnemosyne II 1853 p. 86), cuius descriptio in librum quem ego contuli accuratissime quadrat, nisi quod mihi XI potius quam X saeculo exaratus esse visus est. diserte hoc monendum erat, nam saepius fit, ut quas Staverenus ex Voss. I adfert lectiones in libro a me conlato non extent, contra quae ex Voss. II adnotat ea saepius cum libro illo congruunt; ita ut summa negligentia eum egisse adpareat. desunt autem hodie in Vossiano folia quae alterius libri posteriorem partem (inde a Cancro XXIII ad finem) continebant; huius igitur libri lectiones praeter leves librarii errores ubique adnotavi.

ceterum recensionem, latinorum maxime scriptorum, incohatam potius esse quam perfectam minime me fugit. ubi ceterorum testium consensus de sententia restituenda dubitationem eximebat, audacius nonnunquam progressus sum, id maxime agendum esse ratus, ut quae in Catasterismis fabulae forma extitisset perspiceretur. ad singula verba quod attinet, multa Hygino reliqui quae ita ab eo scripta esse nequaquam spondeo. nam antequam de codicibus eius accurate edocti simus, via ac ratione procedi posse nego, medicamina autem in dissimulatis et oblitteratis ulceribus adhibere nolui.

SIGNIS VTOR HISCE.

M = Arati codex Marcianus 476 saec. XI.

V = „ „ Vaticanus 1307 saec. XI vel XII.

B = Germanici codex Basileensis saec. VIII.

P = „ „ Parisinus 7886 olim Puteaneus saec. IX.

G = „ „ Sangermanensis 778. saec. IX.

S = „ „ Strozianus saec. XIV.

U = „ „ Urbinas 1358 saec. XV.

β Breysigii } coniecturas significat.
 ε Eysenhardtii }

B = Hygini codex Bruxellensis 10078 saec. XII.

D = „ „ Dresdensis 183 saec. X.

G = „ „ Guelferbytanus saec. XII.

M = „ „ Montepessulanus 334 saec. X.

P = „ „ Parisinus 8663 saec. XI.

R = „ „ Reginensis 1260 saec. IX.

V = „ „ Vossianus, nunc Lugdunensis 84 saec. XI.

I. *Ἄρκτος ἢ μεγάλη.* Ταύτην Ἡσίοδος φησὶ Λυκάονος θυγατέρα ἐν Ἀρκαδίᾳ οἰκεῖν, ἐλέσθαι δὲ μετὰ Ἀρτέμιδος τὴν 5 περὶ τὰς θήρας ἀγωγὴν ἐν τοῖς ὄρεσι ποιεῖσθαι· φθαρθεῖσαν δὲ ὑπὸ Διὸς ἐμμεῖναι λανθάνουσαν τὴν θεόν· φωραθῆναι 10 δὲ ὕστερον ἐπίτοκον ἤδη οὖσαν ὀφθειῖσαν ὑπ' αὐτῆς λονομένην· ἐφ' ᾧ ὀργισθεῖσαν τὴν θεὸν ἀποθηριῶσαι ἀ- 15 τήν· καὶ οὕτως τεκεῖν ἄρκτον γενομένην τὸν κληθέντα Ἀρκάδα.

Ἡσίοδος δὲ φησὶ Λυκάονος αὐτὴν θυγατέρα εἶναι καὶ ἐν Ἀρκαδίᾳ κατοικοῦσαν ἐλέσθαι 5 μετὰ Ἀρτέμιδος τὴν περὶ τὰς θήρας ἀγωγὴν ἐν τοῖς ὄρεσι ποιεῖσθαι· φθαρθεῖσαν δὲ ὑπὸ Διὸς ἐμμεῖναι ἐν τοῖς πρό- 10 τερον κλέπτουσαν τῇ Ἀρτέμιδι τὸ σύμπτωμα· ἤδη δὲ ἐπίτοκον οὖσαν ὀφθῆναι ὑπ' αὐτῆς λονομένην· ἐφ' ᾧ ὀρ- 15 γισθεῖσαν τὴν Ἀρτεμιν θηριῶσαι αὐτήν· καὶ οὕτω τεκεῖν ἄρκτον οὖσαν τὸν κληθέντα Ἀρκάδα.

Hanc Hesiodus dicit Lycaonis filiam in Arcadia solitam cum Diana venari et in montibus vagari; quae vitiata ab 5 Iove celaverit Dianam; quam gravidam nudam lavantem cum adspexisset, irata dea efferavit eam; et dum esset ursa, 10 Arcada esse enixam.

Amphis comicus poeta 20 refert Iovem Dianae ef-

I. TESTIMONIA. Avienus 105: Has pater omnipotens nemorosi in valle Lycaei || adsuetas duris quondam venatibus aethrae || intulit et rapto genetricis flore sacravit.

7 δὲ scripsi ex schol. Arat. τε libri. 10 ἐπίτοκον Koppiersius: ἐπὶ τόκον libri.

1 λέγει δὲ Ἡσίοδος V. 2 αὐτὴν om. M. 6 τὰς om. V. ἀγωγὴν M. διαγωγὴν V. 7 ἐν τοῖς ὄρεσι ποιεῖσθαι om. V. 10 κλέπτουσαν Wilamowitzius: λέγουσαν M. pro ἐμμεῖναι — κλέπτουσαν: κρύπτειν V.

Helicen autem dicit Hesiodus Lycaonis filiam fuisse. quae cum in Arcadia habitaret et cum Diana venationis causa in montibus esset et a Iove violata rem celaret Dianae, in lavacro partum accelerans ab ea deprehensa, quia factum celavit, bestia fieri iussa est et parere Arcturum, quem vocant Arcadem.

20 Amphis autem dicit Iovem Dianae adsimulatum cum ea coisse et eam

Hanc autem Hesiodus ait *Callisto nomine* Lycaonis filiam eius qui in Arcadia regnavit, eamque studio venationis inductam ad Dianam se adplicuisse, *a qua non mediocriter esse dilectam propter utriusque consimilem naturam.* postea autem ab Iove compressam veritam Dianae suum dicere eventum, quoad diutius celare non potuit. nam iam utero ingravescente prope diem partus in flumine corpus *exercitatione defessum* cum recrearet, a Diana cognita est non conservasse virginitatem. *cui dea pro magnitudine suspicionis non minorem retribuit poenam. erepta enim facie virginali in ursae speciem est conversa, quae graece ἄρκτος adpellatur.* in ea figura corporis Arcada procreavit. sed, ut ait Amphis comoediarum scriptor, Iupiter simulatus effigiem Dianae, cum virgi-

I.
Ursa
maior.

1. 2 post Lycaonis: regis S.

TESTIMONIA: *exscripsit Servius Georg I 138 p. 193 Lion. in adnot.*

8. 9 suum — eventum i. e. τὸ σίμπτωμα. quoad *scripsi*: quod *libri*. 10 ingravescente: intumescente V. 11 prope diem partus i. e. ἐπιτροχος. 13 conservasse: servasse V. observasse G. 19. 20 ut Amphis c. s. dicit R.

οὐσαν δὲ ἐν τῷ ὄρει
 θηρευθῆναι ὑπὸ αἰπό-
 10 λων τινῶν καὶ παραδο-
 θῆναι μετὰ τοῦ βρέφους
 τῷ Λυκάονι· μετὰ χρό-
 νον δὲ τινα δόξαι εἰς-
 ελθεῖν εἰς τὸ τοῦ Διὸς
 15 ἄβατον ἀγνοήσασαν τὸν
 νόμον. ὑπὸ δὲ τοῦ ἰδίου
 υἱοῦ διωκομένην καὶ
 τῶν Ἀρκάδων καὶ ἀναι-
 ρεῖσθαι μέλλουσαν διὰ
 20 τὸν εἰρημένον νόμον ὁ
 Ζεὺς διὰ τὴν συγγένειαν
 αὐτὴν ἐξείλετο καὶ ἐν
 τοῖς ἀστροῖς αὐτὴν ἔθη-
 κεν· Ἄρκτον δὲ αὐτὴν
 25 ὠνόμασε διὰ τὸ συμβε-
 βηκὸς αὐτῇ σύμπτωμα.

οὐσαν δὲ ἐν τῷ ὄρει
 θηρευθῆναι ὑπὸ αἰπό-
 10 λων τινῶν καὶ παρα-
 δοθῆναι Λυκάονι μετὰ
 τοῦ βρέφους· μετὰ χρό-
 νον δὲ τινα δόξαι εἰς-
 ελθεῖν εἰς τὸ Λύκαιον,
 15 ὃ ἐστὶ τοῦ Διὸς λεγό-
 μενον ἄβατον, ἀγνοήσα-
 σαν τὸν νόμον, ὑπὸ τοῦ
 ἰδίου δὲ υἱοῦ διωκομέ-
 νην καὶ αὐτῶν τῶν
 20 Ἀρκάδων ἀναιρεῖσθαι
 μέλλουσαν διὰ τὸν εἰ-
 ρημένον νόμον ὁ Ζεὺς
 διὰ τὴν συγγένειαν αὐ-
 τὴν ἐξείλετο καὶ ἐν τοῖς
 25 ἀστροῖς ἔθηκεν, Ἄρκτον
 δὲ αὐτὴν ὠνόμασε διὰ
 τὸ σύμπτωμα.

15 post ἄβατον: ἱερὸν libri.
 del. Koppiersius. 16-19 ὑπὸ
 δὲ τοῦ ἰδίου υἱοῦ διωκομένην
 καὶ τῶν Ἀρκάδων καὶ ἀναι-
 ρεῖσθαι μέλλουσαν: verba men-
 do, sed satis antiquo, quod
 iam Arati scholiastes in ex-
 emplo suo invenit, depravata;
 genuina legerunt Hyginus et
 Germanici interpretes, unde
 quid scriptum fuerit, adparet.
 Koppiersius distinctionem ante
 ἐπὶ tollit, post διωκομένην
 ponit, mox scribit καὶ ὑπὸ τῶν
 Ἀρκάδων ἀναιρεῖσθαι μέλλουσαν;
 recte quidem, sed dicendum
 erat, Arcades et matrem et filium
 interfecturos fuisse, quod nisi vi
 adhibita cum restitui nequeat,
 verba vitium contraxerunt tale,
 qualia in Epitome sanare nolim,
 quid in Catasterismis scriptum
 fuerit, in adnotationibus moniturus.

11 Λύκων V. 18 δὲ om. M.
 18. 19 διωκομένην V. 19 καὶ
 αὐτῶν (debebat αὐτὴν vel me-
 lius αὐτοῦς) τῶν Ἀρκάδων
 ἀναιρεῖν μελλόντων M. 23. 24
 αὐτὴν dedi ex Epitome: αὐτῆς
 MV; nempe διὰ τὴν συγγένειαν
 et hic et in Epitome est διὰ
 τὸ συγγενέσθαι αὐτῇ. 25 post
 ἀστροῖς: αὐτὴν M. 27 σύμ-
 πτωμα V. πτωμα M.

figie transfiguratum in
 venatione Callistum com-
 pressisse. tempore partus
 pleno cum vexaretur, Dia-
 nae culpam vindicasse; 5
 iratam Dianam in ursam
 eam transfigurasse.

Quae dum in montibus
 vagaretur, a quibusdam
 pastoribus comprehensam 10
 cum puero et perductam
 ad Lycaonem; post tem-
 pus in Lycaci Iovis tem-
 plo confugisse, cum eam
 Arcas filius persecuere- 15
 tur, ubi nefas erat in-
 trare. cum ab Arcadibus
 utrique interfici possent,
 Iupiter utrosque caeli
 astris intulit ursamque 20
 eam nominavit.

2. 3 compressisse B. oppres-
 sisse P 4 vexaretur nempe
 interrogationibus cf. III, p. 60,
 19. 5 vindicasse Wilamo-
 witzius: indicasse BP. 7 eam
 addidi.

14 confugisse scripsi. confu-
 giens BP confugientem Buh-
 lius. 15. 16 persecueretur Kiess-
 lingius. prosequeretur BP.
 17 cum ε, qui et post intrare
 distinxit: eum BP.

concepisse. cum ergo nollet interrogantibus post partum dicere a quo concepisset, tandem perpressae violationis Dianam culpabilem dixit. quae mox
5 ab ea in bestiam conversa est

et cum puero Lycaoni tradita et a
10 Iove una cum filio inter astra conlocata Arcturi nomen propter ruinam sortita est.

nem venantem ut adiutans persequeretur, amotam a conspectu ceterarum compressit. quae rogata a Diana, quid ei accidisset, quod tam grandi utero videretur, illius peccato id evenisse
5 dixit. itaque in quam figuram supra diximus eam Diana convertit.

Quae cum in silva ut fera vagaretur a quibusdam Aetolorum capta ad Lycaonem *pro munere in Arcadiam* cum
10 filio est deducta. ibi dicitur inscia legis in Iovis Lycaei templum se coniecisse; quam confestim filius est secutus. itaque cum eos Arcades insecuti interficere conarentur, Iupiter memor pec-
15 cati ereptam Callisto cum filio inter sidera conlocavit eamque Arctum, *filium autem Arctophylaca* nominavit, *de quo posterius dicemus.*

1. 2 interrogantibus post partum: *graeca verba aut perperam intellecta aut liberius reddita sunt, nisi forte scribendum est: interroganti deae prope partum.*

11 Arcturi: *debebat Arcti, sed constanti errore Arctos Arcturos nominat. ruinam illa reddidit σύμπτωμα. cf. Arati interpretem latinum, cuius verba sub II adscripsi.*

1 adiutans *G.* adiuvens *DV.* 2 ceterorum *DV.* a ceteris *G.* 6 post itaque: propter eius responsum libri. *patet glossema.* supra: superior *R.* 9 Aetolorum: *legit igitur ἐπὶ Αἰτωλῶν τινῶν cf. Prolegomena p. 1.*

11 ibique *D.* 15. 16 memor peccati *i. e. διὰ τὴν συγγένειαν.*

Ἔχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ
τῆς κεφαλῆς ζ' ἀμαν-
ρούς, ἐφ' ἑκατέρων τῶν
ὠτίων β', ἐπ' ὠμοπλα-
5 τῶν λαμπρόν α', ἐπὶ
τοῦ στήθους (α', ἐπὶ
τοῦ ἔμπροσθεν ποδός)
β', ἐπὶ τῆς ῥάχεως λαμ-
πρόν α', ἐπὶ σκελῶν
10 ὀπισθίων β', ἐπ' ἄκρου
τοῦ ποδός β', ἐπὶ τῆς
κέρκου γ'. τοὺς πάν-
τας κγ'.

Ἔχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ
τῆς κεφαλῆς ζ' ἀμν-
δρούς, ἐφ' ἑκατέρων
τῶν νώτων β', ἐπὶ τῶν
5 ὠμοπλατῶν α', ἐπὶ τοῦ
ἔμπροσθεν ποδός β',
ἐπ' ἄκρων τῆς ῥάχεως
α' λαμπρόν, ἐπὶ δὲ τοῦ
ὀπισθίου σκέλους β', ἐπ'
10 ἄκρων τῶν ποδῶν β',
ἐπὶ τῆς κέρκου γ' οἱ
πάντες κδ'.

Habet stellas in capite
septem obscuras et in
singulis umeris singulas,
in armo unam, in pectore
unam, in pede priore 5
claras duas, in summa
cauda claram unam, in
crure posteriore duas
et in extremo pede duas,
in cauda tres, fiunt XXIII. 10

TESTIMONIA Hygini Fab. 177.
in calce haec ab interpolatore
addita:

haec habet stellas in capite
septem non claras, in utraque
aure duas, in armo unam, in
pectore claram unam, in pede
priore unam, in extrema coxa
claram unam, in femine poste-
riori duas, in pede extremo
duas, in cauda tres. omnes
numero viginti (debebat duae
et viginti).

3 τῶν addidi. 6. 7 α', ἐπὶ
τοῦ ἔμπροσθεν ποδός inserui.
Fellus post 9 σκέλεσιν inserere
voluit ἔμπροσθίους β'. 9 σκε-
λῶν ὀπισθίων scripsi. σκέλε-
σιν ὀπισθίους libri. 10. 11 ἄκρου
τοῦ ποδός scripsi. ἄκρω τῷ
ποδῷ libri. 13 κγ' scripsi; κδ'
libri. mendum satis antiquum,
quod in schol. Arat. recurrit;
rectum numerum serrarunt
schol. Germ. BP.

4 νώτων vitium antiquum
pro ὠτίων; idem vitium in
exemplo, ex quo schol. Germ.
BP versa sunt, extabat. 4 ἐπὶ
τῶν νώτων ε', β' V, α' post
ὠμοπλατῶν omisso. τῶν ὠμο-
πλατῶν scripsi. τοῖς ὠμοπλά-
ταις libri. 5 post ὠμοπλάταις
α' addere debebat ἐπὶ τοῦ
στήθους α'. α' M. β' V. 5. 6
ἐπὶ τοῖς ἔμπροσθεν ποδῶν V.
7 ἄκρων M. 8 δὲ om. V. 11
τῆς M. τοῦ V. γ' om. V,
qui numerus omissus causa
fuit, cur in hoc libro et ceteri
numeri ad sequentia quisque
verba perperam referretur, et
3 post νώτων, ut ratio con-
staret, insereretur ε'.

2 obscuras, quod in BP
post 3 singulas legitur, huc
revocari. umeris legit νώτων.
singulas debebat binas; sed
idem error in G., unde ad-
paret iam graeca verba cor-
rupta fuisse; post singulas:
duas BP i. e. II, quod a cor-
rectore additum S perperam
ad armum refert nec melius
Breysigius post 4 in pectore
traicit. 5 cauda: aut ita per-
peram vertit ῥάχις aut voca-
bulum ex sequentibus huc
temere inlatum in spina cor-
rigendum est. 7 post unam:
in ventre claram unam BP.
delevi verba aperte interpolata.

Habet autem stellas in capite VII
obscuras, in singulis auribus singulas,
in scapulo unam, in pectore unam, in
pede anteriore unam, in spina unam,
5 in tibia duas, * * * super caudam tres.

Habet in capite stellas VII omnes
obscuras, in utrisque auribus binas, in
umero claram I, in pede priore II, in
summo interscapilio I, in crure de
posterioribus primo II, in pede no- 5
vissimo II, in cauda ipsa III. ita totius
sideris stellae sunt omnino XXII.

¹ VII scripsi: VI G. ⁴ anteriore, quod in
G post ⁵ tibia legitur, huc traieci. unam:
debebat duas. sed cf. interpolatorem fobularum
Hygini. ⁵ lacunam signari; intercidit in ex-
tremo pede duas vel simile quid.

³ post claram I addendum erat in pectore I;
sed cum eadem verba in schol. Arat. omitta
sint, idem in exemplo, quo Hyginus utebatur,
accidisse adparet. ³ priore: novissimo libri
et mox ⁵ novissimo: priore libri; quae voca-
bula inter se commutari. ⁵ II scripsi: I libri.
⁷ XXII scripsi: XXI libri. scribendum esset
XXIII, nisi pectoris stella omitta esset.

II.
Ἄρκτος
ἡ μικρά.

Αὕτη ἐστὶν ἡ μικρὰ καλου-
μένη· προσηγορεύθη δὲ ὑπὸ
τῶν πλείστον Φοινίκη· ἐτι-
μήθη δὲ ὑπὸ τῆς Ἀρτέμιδος.
5 ἀγανακτοῦσα δὲ ὅτι ὁ Ζεὺς
αὐτὴν ἐφθειρεν, ἠγρίωσεν
αὐτήν· ὕστερον δὲ ἐγνωσμένη
λέγεται δόξαν αὐτῇ περιθεῖ-
ναι ἀντιθεῖσαν ἕτερον εἶδω-
10 λον ἐν τοῖς ἀστροῖς, ὥστε
δισσὰς ἔχειν τιμάς.

Ἀγλαοσθένης δὲ ἐν τοῖς
Ναξικοῖς φησὶ τροφὸν γενέ-
σθαι τοῦ Διὸς Κυνόσουραν,
15 εἶναι δὲ μίαν τῶν Ἰδαίων
νυμφῶν· ἀφ' ἧς ἐν μὲν τῇ
πόλει τῇ καλουμένῃ Ἰστοῖς
τοῦνομα τοῦτο ἦν, ἣν οἱ
περὶ Νικόστρατον ἔκτισαν·
20 καὶ τὸν ἐν αὐτῇ δὲ λιμένα
καὶ τὸν ἐπ' αὐτῷ τόπον Κυ-
νόσουραν κληθῆναι.

II. TESTIMONIA: 1—11 *Arati interpres latinus* (cf. *Prolegomena* p. 24) a *Breysigio conlatus*: honorata est a Diana propter praedictas ruinas. ignorans (*legit ἀγνοῦσα pro γνοῦσα*) enim, quod Iupiter eam violasset, fecit eam agrestem, postea vero sentiens dicitur gloriam ei superponere adiciens illi aliud signum inter astra, ut duplices habeat honores.

1—11 *narratio nimis decurtata et sensu paene cassa; nempe intercidit Iunonis nomen, intercidit mortis Callistae narratio; genuinam formam legit Hyginus, depravatam et decurtatam Germanici interpretes.* 5 *ἀγανακτοῦσα scripsi: γνοῦσα libri; de Iunone dictum erat, nunc de Diana intellegitur.* 7 *ἐγνωσμένη scripsi: σεσωσμένη libri. σεσωφρονησμένη Bernhardus.* 16 *ἐν μὲν τῇ πόλει κτλ. ita verba legisse videtur Germanici interpres G; sed ex schol. Germ. BP scripserim ἐν Κρήτης πόλει. Hyginum ἐπὶ μὲν τῇ πόλει legisse idque verum esse suspicatur Wilamowitzius.* 21 *αὐτῷ Wilamowitzius. αὐτῇ libri, quod legit Hyginus, verum schol. Germ. BP.*

omittunt.

Ursa minor a pluribus Phoenice vocatur; ex eadem ratione, qua superior, astris inlata beneficio Dianae. prius quod Iupiter eam infamasset, efferasse; quod 5 cognita miseratam immortalitate donasse et aliam posuisse ursam, ut essent duo eius beneficia.

Aglaosthenes autem in Naxiacis Cynosuram dicit Iovis fuisse nutricem unam ex Idaeis nymphis, a qua in Cretae op- 15 pido Istoe, quod Nicostratus composuit, portum et circa eum locum Cynosuram adpellatam, haec Cynosura fuit cum Telchinis, qui dicuntur Curetes Idaei. 20

4 quod *B.* quam *P.* Iupiter *add. ε.* 5 quod cognita: *aut* quo cognito *aut* postea cognitam *scribendum.* 6 miserata *libri. corr. β.* 7 *post* donasse: submutasse *libri; delevi glossema ad* efferasse *adpictum.* 8 beneficio *libri. corr. β.* 9 *post* beneficia: duas ursas fecisse *libri. del. ε.* 12 autem inquit *libri. corr. β.* 16 quod *β.* quam *libri.* 17 portum *β.* portus *libri.* 19 Telchinis *Kiesslingius ex Urbinate.* Telchines *BP. cf. Strabo X p. 466. τῶν μὲν τοὺς αὐτοὺς τοῖς Κορυθαῖσι τοὺς Κορυβαντας καὶ Καβείρους καὶ Ἰδαίους Λακτύλους καὶ Τελχίνας ἀποφαινόντων.*

Porro Arcturus minor, qui a pluribus Phoenice, a *Graccis Arctophylax*, a nonnullis canis cauda vocatur. dicitur a Iove inter astra conlocatus, ut duplex honor Helices monstraretur.

Nonnulli etiam dixerunt, cum Callisto ab Iove esset compressa, Iunonem indignatam in ursam eam convertisse; quam Dianae venanti obviam factam, ab ea interfectam et postea cognitam inter sidera conlocatam.

II.
Ursa minor.

II, 2.

Aglaosthenes quidem in carminibus suis dicit, eam nutricem fuisse Iovis et a civitate, quam Nicostratus condidit, quae hoc nomine vocatur, canis caudam nuncupatam esse.

Hanc Aglaosthenes, qui Naxica conscripsit, ait Cynosuram esse, unam de Iovis nutricibus ex Idaeis nymphis; ab eius quoque nomine et urbem, quae Histoe vocatur, a Nicostrato et sodalibus eius constitutam et portum, qui ibi est, et agri maiorem partem Cynosuram adpellatam. hanc autem inter Curetas fuisse, qui Iovis fuerunt administri.

1 Arcturus *debebat* Arctos. 5 Helices *scripsi*: Helicis *G.* 14 Nicostrata *G.*

II. TESTIMONIA: 1—6 *exscripserunt Probus p. 35 et Servius Georg. I 138. 246. sed varias Hygini narrationes miscent.*

12 Aglaosthenes: Glosthenes *V.* 17 portum: porta *V.* 21 administri: ministri *V.*

Ἄρατος δὲ αὐτὴν καλεῖ
Ἑλίκεν ἐκ Κρήτης οὖσαν
γενέσθαι δὲ Διὸς τροφὸν καὶ
διὰ τοῦτο ἐν οὐρανοῖς τιμῆς
ἢ ἀξιοθῆναι.

omittunt.

Aratus Cynosuram et Helicen Cretenses Iovis nutrices fuisse dicit, ob quod sunt caelesti honore donatae.

Ἔχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ μὲν
ἐκάστης γωνίας τοῦ πλινθίου
λαμπρὸν α', ἐπὶ δὲ τῆς κέρ-
10 κων λαμπροῦς γ', τοὺς πάν-
τας ζ'. ὑπὸ δὲ τὸν ἕτερον
τῶν ἡγουμένων κατώτερός
ἐστὶν ἄλλος ἀστήρ, ὃς καλεῖ-
ται Πόλος, περὶ ὃν δοκεῖ
15 ὅλος ὁ κόσμος στρέφεσθαι.

p. 59, 16.

Habet stellas in ipso latere III, in quattuor angulis claras et in cauda claras III. fiunt VII. sub eis maximum sidus 10 adparet, quod vocatur Polus a quibusdam, circum quod putatur totus orbis verti. praedicti autem duo reliqui vocantur choreutae de cir-15 cuitu.

¹ Arat. v. 31—37. ² verba iam antiquitus temere immutata: nimirum non de una Helice, sed de Cynosura simul dicendum erat; de utraque in exemplis suis legerunt Hyginus et interpres Germanici BP; cum Epitome convenit interpreti Germanici G.

¹⁵ κόσμος Westermannus. πόλος libri.

² Cretenses scripsi: Cretensis libri.

¹¹ quod β: quo BP. ¹⁴ praedicti corruptum. praecedunt autem duae stellae, quae vocantur choreutae β. ¹⁵ de circuitu Wilamowitzius. decem et VII libri.

Aratus autem vocat eam Helicen; quam de Crete fuisse et inter astra propter Iovem conlocatam esse.

Nonnulli etiam Helicen et Cynosuram nymphas esse Iovis nutrices dicunt, et hac re etiam pro beneficio in mundo conlocatas et utrasque Arctos adpellatas esse, *quas nostri Septentriones* 5 *dixerunt.*

p. 116, 4.

Habet autem stellas per unumquemque angulum in umero unam splendidam, in cauda tres. fiunt omnes VII. 10 supra alias X quae praecedunt. minima altera, quae vocatur Polus, ad quem putatur totus mundus revolvi . . . reliquae vero duae nominantur circen-

III, 1.

Minor autem habet in stationis unoquoque loco stellas singulas clare lucentes, et supra caudam III, omnino VII. sed infra priores caudae stellas 10 una est infima, quae Polus adpellatur, ut Eratosthenes dicit, per quem locum ipse mundus existimatur versari; reliquae autem duae choreutae dicuntur, quod circum Polum versantur. 15

¹ Helicen *scripsi*: Helicem *G.* ² quam — fuisse *scripsi*: quod — fuisset *G.*

¹⁰ fortasse subter alteram earum, quae praecedunt (*i. e.* τῶν ἡγουμένων) maxima altera. numerus X ad calcem traiciendus. ¹⁰ post praecedunt: et dicuntur ludentes *S.* ^{10.11} minima *G.* maxima *S* eiusque apographa. fortasse infima.

TESTIMONIA: 1—6 *exscripsit Servius Georg.* I 246.

² post nymphas *ex Servio addiderim* Cretenenses. ⁷ autem: Arcturus *V.* stationis: non adsequor, quid in animo habuerit Hyginus ita τὸ πλινθλον vertens. ⁹ omnino: omnes *R.* ¹⁰ infra priores c. stellas *scripsi*: in prioribus c. stellis *libri.* ¹⁵ circum: circa *V.*

III. Οὗτός ἐστιν ὁ μέγας
 Δράκων. τε καὶ δι' ἀμφοτέρων
 τῶν Ἄρκτων κείμενος.
 λέγεται δὲ εἶναι ὁ τὰ
 5 χρύσεια μῆλα φυλάσσω,
 ὑπὸ δὲ Ἡρακλέους ἀν-
 αιρεθείς· ᾧ καὶ ἐν τοῖς
 ἀστροῖς τάξις ἐδόθη δι'
 Ἡραν, ἣ κατέστησεν
 10 αὐτὸν ἐπὶ ταῖς Ἑσπε-
 ρίσι φύλακα τῶν μῆλων.
 Φερεκύδης γάρ φησιν,
 ὅτε ἐγαμεῖτο ἡ Ἡρα
 ὑπὸ Διός, φερόντων
 15 αὐτῇ τῶν θεῶν δῶρα
 τὴν Γῆν ἐλθεῖν φέρου-
 σαν τὰ χρύσεια μῆλα·
 ἰδοῦσαν δὲ τὴν Ἡραν
 θανμάσαι καὶ εἰπεῖν
 20 καταφρυγεῦσαι εἰς τὸν
 τῶν θεῶν κῆπον, ὅς
 ἦν παρὰ τῷ Ἄτλαντι.
 ὑπὸ δὲ τῶν ἐκείνου
 παρθένων αἰεὶ ὑφαιρου-
 25 μένων τῶν μῆλων κατέ-
 στησε φύλακα τὸν ὄφιν
 ὑπερμεγέθη ὄντα. μέγι-
 στον δὲ ἔχει σημεῖον.
 ἐπίκειται δὲ αὐτῷ Ἡρα-
 30 κλέους εἰδωλον, ὑπό-
 μνημα τοῦ ἀγῶνος Διὸς
 θέντος ἐναργέστατον
 τῇ σχηματοποιίᾳ.

10 ἐπὶ ταῖς Ἑσπερίσι scripsi;
 nempe ut mala ab Hesperidi-
 bus custodiret. ἐπὶ τῆς Ἑσπέ-
 ρας αὐτὴ ἐπὶ Ἑσπέρας libri.
 ἐπὶ Ἑσπερίδας Bernhardus.
 25 καταστήσαι Koppiersius.

XIII. 22 hunc alii Iovem libri. 26 alii a gigantibus in libris omissum supplevit Schaubachius.
 30 conlocaverit: conlocasse libri. corr. β. nimirum cum verba a gigantibus intercidissent, praecedentia
 i. e. prioris fabulae finis pro alterius initio habitus est. conlocasse ad Iovem referebat librarius.

Καθ' ἑτέρους δὲ ὁ τὰ
 μῆλα φυλάσσω τῶν
 Ἑσπερίδων.

Hic est amplissimus
 inter utrosque septen-
 triones medius positus.
 qui putatur hortorum
 Hesperidum custos fuisse 5
 et ab Hercule interfec-
 tus a Iunone astris in-
 latus, quae eum horti
 sui custodem posuerat.
 Eratosthenes enim dicit 10
 cum Iuno Iovi nuberet,
 auctore Pherecyde, deos
 omnes ei munera attu-
 lisse et Terram mala
 aurea cum ramulis suis 15
 attulisse muneri, quae
 in hortis suis inseri ius-
 serit. cum a filiis At-
 lantis saepe vexarentur,
 custodem horti draconem 20
 adposuisse, quem Her-
 cules occiderit. hunc Io-
 vem memoriae virtutis
 Herculis astris instituisse
 dicunt. 25

Alii a gigantibus Mi-
 nervae obiectum, quem
 illa contortum caelo im-
 miserit et inter septen-
 triones conlocaverit. 30

2 inter utrosque septen-
 triones scripsi: inter utrisque
 septentrionibus BP. quod tueri volunt β et ε. 8 quae:
 quem B. quoniam P. corr. Kiesslingius. 10 Eratosthenes
 enim dicit: dicit enim libri. corr. Kiesslingius, nisi forte
 librorum lectio tuenda et Eratosthenes i. e. graecum, quod
 vertit, Catasterismorum exemplum subaudiendum est. cf.

Inter ambas ergo Arcturos maximus
 adiacet Serpens, qui utramque Arctu-
 rum flexuoso corpore semicingit. hunc
 Pherecydes dicit inter astra conloca-
 5 tum eo, quod, cum nubereetur a Iove
 Iuno, diis offerentibus munera Terra
 quoque obtulerit aurea mala cum ra-
 mis, quibus in deorum horto qui erat
 apud Atlantem plantatis, ut his coti-
 10 die virgines laetarent, custos constitu-
 tus est ob magnitudinem sui.

Hic vasto corpore ostenditur inter
 duas Arctos conlocatus. qui dicitur
 aurea mala Hesperidum custodisse et
 ab Hercule interfectus ab Iunone inter
 sidera conlocatus, *quod illius opera* 5
Hercules ad eum est profectus. qui
 hortum Iunonis tueri solitus existima-
 tur. ait enim Pherecydes, Iunonem
 cum duceret Iupiter uxorem, Terram
 venisse ferentem aurea mala cum ra- 10
 mis. quae Iunonem admiratam petisse
 a Terra, ut in suis hortis sereret, qui
 erant usque ad Atlantem montem.
 cuius filiae cum saepius de arboribus
 mala decerperent, Iuno dicitur hunc 15
 ibi custodem posuisse. hoc etiam signi-
 erit, quod in sideribus supra eum
 draconem Herculis simulacrum osten-
 ditur, ut Eratosthenes demonstrat.
quare quovis licet intellegere hinc 20
maxime Draconem dici.

III.
 Serpens.

25

Nonnulli etiam dixerunt hunc draco-
 nem a gigantibus Minervae obiectum
 esse, cum eos oppugnaret; Minervam
 autem arreptum draconem contortum
 ad sidera iecisse et ad ipsum axem 30
 caeli fixisse. itaque adhuc eum impli-
 cato corpore videri, ut nuper ad sidera
 perlatum.

1 Arcturos scripsi: Arcturus libri pro Arctos,
 ut adsolet. 3 post maximus in G flexuoso
 corpore ex sequentibus perperam repetitum.
 11 post sui: ad praefata mala custodienda G.
 delevi verba ad custos vocabulum explicandum
 adscripta.

III. TESTIMONIA: Exscripserunt Probus p. 36
 et p. 40 Serv. Georg. I 244 Mythographus Va-
 ticanus I 106.

10 venisse DG. invenisse V. 20 quovis Pm. 2.
 Schefferus: quodvis RMPV. (in R erasum
 teste Bursiano) hinc D. hunc V.

Φέρεται δὲ περὶ τοῦ
 Ἀράκοντος καὶ Κρητικῶς
 μῦθος· ἐπιόντος ποτὲ
 τοῦ Κρόνου ὁ Ζεὺς
 5 ἐλάβηθεις ἑαυτὸν μὲν
 εἰς δράκοντα μετεμόρ-
 φωσε, τὰς δὲ τροφούς
 εἰς ἄρκτους καὶ ἀπατή-
 σας τὸν πατέρα μετὰ
 10 τὸ παραλαβεῖν τὴν βα-
 σιλίαν τὸ συμβὰν ἑαυ-
 τῷ τε καὶ ταῖς τροφαῖς
 τῷ ἄρκτικῷ ἐνεστήριξε
 κύκλω.

15 Ἔχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ
 μὲν τῆς κεφαλῆς λαμ-
 προὺς γ', ἐπὶ δὲ τοῦ
 σώματος ἕως τῆς κέρ-
 κου β' παραπλησίους
 20 ἀλλήλοις, διεστῶτας δὲ
 διὰ τῶν Ἄρκτων. (τοὺς
 πάντας ιε')

Habet stellas in capite 15
 claras V, in corpore toto
 usque ad caudam com-
 plures. quae fiunt XV.

IV.
 Ὁ ἐν
 γόνασιν.

Οὗτός φασιν Ἡρακλῆς ἐστίν
 ὁ ἐπὶ τοῦ Ὀφειως βεβηκώς·

v. 74. p. 59, 13.

Οὗτος δὲ
 ἐστὶν κατὰ

p. 61, 2.

Hic est Hercules super an-
 guem incumbens, clava reiecta,

IV. TESTIMONIA. *Avienus*
 v. 172 s.:
 illa laboranti similis succedit
 imago || . . . et cuius latuit
 quoque causa laboris, || Panyasi
 sed nota tamen . . . (*Amphi-*
tryoniaden) Hesperidum ve-
 nisse locos atque aurea mala, ||
 inscia quae lenti semper custodia somni ||
 servabat, carpsisse manu, postquam ille
 novercae || insaturatae odiis serpens
 victoris ab ictu || spirarumque sinus
 et fortia vincula laxans || occubuit || . . . .
 Iupiter hanc speciem, miseratus acerba
 laborum, || reddidit, et talem cerni permisit
 Olympo.

III. TESTIMONIA: 1—14 *eadem*
fere leguntur schol. Od. ε 272.
 2 καὶ om. V. 5 ἑαυτὸν μὲν
 V. μὲν αὐτὸν M. 12 τε om.
 V. 12 ταῖς V. τοῖς M.

IV. TESTIMONIA: *Hrabanus*
Maurus de computo L. I, p. 695
Migne.

20 διεστῶς libri nonnulli. 21. 22 τοὺς πάντας ιε' add. *Fellus.*

15 Habet autem stellas in summitate capitis splendidas tres, in corpore vero usque ad caudam XII ab invicem distantes.

Hic habet *in utroque tempore stellas* 15 *singulas, in oculis singulas, in mento I* et toto corpore reliquo passim dispositas X. ita omnino est stellarum XV.

p. 118, 18.

Serpentem a Iunone ad custodienda aurea mala constitutum Hercules fer-

II, 6.

Hunc Eratosthenes Herculem dicit supra draconem conlocatum, *de quo*

IV.
Engonasin.

15 *ex Arato v. 56. 57. de capitis stellis schol. Germ. BP. cum Hygino, schol. Germ. G. cum Epitome faciunt.* 16 *singulas om. V.* 17 *dispositas: dissitas V.* 18 *ita ut omnes sint R.* 24 *supra: contra V.*

ἐν ἀγῶνι δὲ ἕστηκε τό τε ῥό-
παλον ἀνατετακῶς καὶ τὴν
λεοντῆν περιειλημένος· λέγε-
ται δὲ, ὅτε ἐπὶ τὰ χρύσεια
5 μῆλα ἐπορεύθη, τὸν ὄφιν τὸν
τεταγμένον φύλακα αὐτῶν
ἀνελεῖν * * *, ὅθεν ἐπιτελε-
σθέντος τοῦ ἔργου μετὰ με-
γίστου κινδύνου ἄξιον ὁ Ζεὺς
10 κρίνας τὸν ἄθλον μνήμης ἐν
τοῖς ἀστροῖς ἔθηκε τὸ Εἶδω-
λον· ἔστι δὲ ὁ μὲν Ὅρις με-
τέωρον ἔχων τὴν κεφαλὴν, ὁ
δ' ἐπιβεβηκῶς αὐτῷ καθει-
15 κῶς τὸ ἐν γόνυ, τῷ δ' ἑτέρῳ
ποδὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἐπι-
βαίνων, τὴν δὲ δεξιὰν χεῖρα
ἐκτείνων, ἐν ἧ τὸ ῥόπαλον,
ὡς πάσσων, τῇ δ' εὐωνύμῳ
20 χεὶρὶ τὴν λεοντῆν περιβεβλη-
μένους.

Ἐχει δ' ἀστέρας ἐπὶ τῆς
κεφαλῆς λαμπρόν α', ἐπὶ βρα-
χίονος δεξιοῦ λαμπρόν α', ἐφ'
25 ἑκατέρων ὤμων λαμπρόν α',
(ἐπ' ἀγκῶνος α'), ἐπ' ἄκρας
χειρός α', ἐφ' ἑκατέρας λαγό-
νος α', λαμπρότερον δὲ τὸν

1 ἐν ἀγῶνι scripsi conl. Hygino: ἐναργῶς libri.
3 περιειλημένος: περιειλημμένος libri. corr. Struvius.
6 αὐτῶν add. Wilamowitzius. 7 lacunam signavi;
nam et Panyasidis mentio intercidit et draco nun-
quam dormisse dictus erat, ut ex omnium testium
consensu perspicitur. quae in libris leguntur verba
ἦν δὲ ἐπὶ Ἴρας δι' αὐτὸ τοῦτο τεταγμένος, ὅπως
ἀνταγωνίζεται τῷ Ἡρακλεῖ delevi; nam absurda
sunt neque apud quemquam testium leguntur. 8. 9
μεγίστου addidi conl. schol. Germ. BP. 11. 12 τὸ
Εἶδωλον suspectum ac fortasse ex Arati v. 64 in-
terpolatum. 14. 15 καθεικῶς: τεθεικῶς libri. corr.
Struvius.

22 ἐπὶ ante βραχίονος addidi. 26 ἐπ' ἀγκῶνος α'
addidi, quod legerunt Hyginus Germanicique inter-
pretes.

τινας Ἴρα-
κλῆς ἐπὶ ὄ-
φειος βεβη-
κῶς.

pelle leonis opertus. dicitur
cum ad mala aurea profectus
esset, ut refert Panuasis He-
raclea, serpens hortorum cu-
stos immensae magnitudinis 5
insomnisque fuisse. qui cum
Herculi obstiterit victorque
maximo periculo Hercules ab-
ierit, Iovis hunc laborem me-
moriae dignum honoravit et 10
utrosque sideribus intulit, ita
ut in certamine fuere eorum
habitus: serpentis caput ere-
ctum, Herculem super genu
prementem, altero pede caput 15
calcantem, dextra manu cum
clava exserta, sinistra leonis
pelle obvoluta.

p. 61, 11.

Habet stellas in capite I,
in brachio I, in umeris sin-
gulas claras, in sinistro cu-
bito I, in ipsa manu I, in ilio 25
utroque I, clariorem in sinistra
parte, in dextro femore II,
ἐπὶ γόνατος I, in crure duas,

7 obstiterit β: obstiteret B. obsti-
terat P. 8. 9 abierit, Iovis: ab Iove
libri. corr. β. 10 honoravit: legitne
ἐτίμησε? 13. 14 erectum Schaubachius.
iam defectum libri. 15 altero pede
caput β. altero. de caput B. altero
caput P. 16. 17 cum clava exserta,
sinistra Kiesslingius. clava tenta,
sinistra β. clave dextra sinistra B.
clave sinistra P.

22 stellas scripsi: stellam libri.
25. 26 in ilio utroque β. illa utraque
B. ilia utraque P. 26 I add. ε. 28 I
add. ε.

tur peremisse et idcirco a Iove inter astra ob certaminis memoriam dicitur conlocatus. *qui ideo in genu stans, manibus sursum extensis, dextro pede*
 5 *supra draconem porrecto pingitur*, ut certaminis labor significetur. ideo pellem leonis in brachio habere fingitur, *ut insigne virtutis monstretur, quia leonem interfecisse narratur.*

ante diximus, eumque paratum ut ad decertandum, sinistra manu pellem leonis, dextra clavam tenentem. conatur interficere draconem Hesperidum, qui nunquam oculos operuisse somno 5 coactus existimatur; qui malis custos adpositus esse demonstratur. de hoc etiam Panyasis in Heraclea dicit. horum igitur pugnam Iupiter admiratus inter astra constituit. habet enim draco 10 caput erectum, Hercules autem *dextro* genu nixus, *sinistro* pede capitis eius *dextram partem* opprimere conatur, dextra manu sublata ut feriens, sinistra proiecta cum pelle leonis, ut cum maxime 15 dimicans adpareat.

p. 119, 17.

Habet autem stellas in capite unam, in brachio I, in singulis umeris singulas splendidas, in cubito sinistro 25 unam, in ipsa manu unam, in unoquoque ilio unam, in dextera coxa duas, in sinistro geniculo unam *** in dextera manu unam, qui vocatur ropalus.***

2 ob β: hoc G. 3 qui ideo — 5 pingitur verba ab Eratosthene aliena; exprimuntur Arati v. 66—70:

τὸ δ' αὖτ' ἐν γούνασι κάμων
 ὀκλάζοντι ἔοικεν· ἐπ' ἀμφοτέρων δέ οἱ ὤμων
 χεῖρες ἀείρονται, τάντα γε μὲν ἄλλοις ἄλλη
 ὅσσον ἐς ὀργυιήν· μέσσω δ' ἐφ' ἑπερθε καρήνων
 δεξιτεροῦ ποδὸς ἄκρον ἔχει σχολιοῖο δράκοντος.
 5 *supra scripsi: contra libri.* 8 ut insigne —
 9 *narratur de suis interpretes addidit.*

23 in brachio I *scripsi: in singulis brachiis singulas libri; ex sequentibus verba huc perperam irrepererunt.* 25 ipsa *scripsi: unaquaque libri. ex sequentibus perperam repetitum.* 27 et 28 *signari lacunas.*

III, 5.

Habet autem in capite stellam I, in dextro brachio I, in utroque umero singulas clare lucentes, in manu sinistra I, in sinistro cubito alteram, in 25 utroque latere singulas, sed clariorem in sinistro, in dextro femine duas, in genu I, in poplite I, in crure duas, in

4 *post Hesperidum: custodem libri; delevi.* 6 qui malis *scripsi: quo magis libri.* 12 sinistro — 13 partem: *aut Attalum Rhodium legit Hyginus aut exemplo Arati usus est, in quo illius iussu v. 70 δεξιτεροῦ in δεξιτεροῦ mutatatum erat. cf. Hipparch. p. 7 Vict. et quae dixi in Epimetro II.* 15 cum om. R 1 tum R 2. 16 *adparet RMBPV.*

23 dextro: sinistro *libri.* 25 sinistro: dextro *libri. verba inter se commutari conl. Epitome et schol. German.* 28 in poplite: *ita vertit χαμπῆς.*

ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς, ἐπὶ δεξιού
 μηροῦ β', ἐπὶ γόνατος καμπῆς
 α', ἐπὶ κνήμης β', ἐπὶ ποδός α',
 ὑπὲρ τὴν δεξιὰν χεῖρα α', ὅς
 5 καλεῖται ῥόπαλον, ἐπὶ τῆς
 λεοντῆς δ'· τοὺς πάντας ιθ'.

in pede unam, supra dextram
 manum unam quae adpellatur
 clava, in leonina pelle quattuor.
 summa XVIII.

V. Οὗτος λέγεται ὁ τῆς
 Στέφανος. Ἀριάδνης· Διόνυσος δὲ
 αὐτὸν εἰς τὰ ἄστρα
 10 ἔθηκεν· ᾧ πρώτῃ ἢ
 ῥύμφῃ ἐστεφανώσατο
 παρὰ Ὠρῶν λαβοῦσα
 καὶ Ἀφροδίτης, ὅτε
 τοὺς γάμους οἱ θεοὶ
 15 ἐν τῇ καλουμένῃ Δία
 ἐποίησαν.

Ἡφαίστου δὲ ἔργον
 εἶναι φασὶν ἐκ χρυσοῦ
 πυρῶδους καὶ λίθων
 20 Ἰνδικῶν. ἱστορεῖται δὲ
 καὶ διὰ τοῦτον τὸν Θη-
 σέα σεσῶσθαι ἐκ τοῦ
 λαβυρίνθου, φέγγος
 ποιούντος.

V TESTIMONIA: Ovid. Fast. III 513 s.

Sintque tuae tecum faciam monumenta coronae,
 Vulcanus Veneri quam dedit, illa tibi.

dicta facit, gemmasque novos transformat in ignes:
 aurea per stellas nunc micat illa novem.

Avien. 198. haec Ariadnei capitis testatur honorem;
 trina ter illustrent hanc lumina.

Diod. VI fragm. 4 Dind. ex Tertulliano de corona VII
 (I p. 431 Oehler.)

2 ἐπὶ γόνατος καμπῆς α' scripsi: γόνατος α', καμπῆς α'
 libri; atque ita legit Hyginus; ut numerus constaret, postea
 verba ἐπ' ἀγκῶνος α' omitta sunt. 3 ἐπὶ bis addidi.

13 ὅτε τοὺς — 16 ἐποίησαν huc revocavi; in libris leguntur
 post 10 ἔθηκεν; iusto ordine verba legit Hyginus, turbato
 schol. German. cf. Prolegomena p. 10. 15 Δία: Ἰδα vel Ἰδα
 libri corr. Koppiersius.

v. 71. p. 58, 39.

Τινὲς δὲ αὐτὸν εἶναι
 φασὶν ὃν ἔλαβεν Ἀρι-
 ἀδνη γαμουμένη Διονύ-
 10 σῳ δῶρον παρ' Ἀφρο-
 δίτης καὶ τῶν Ὠρῶν·
 καταστερισθῆναι δὲ ἐπὶ
 μνήμῃ τῆς Διονύσου
 φιλίας τῆς εἰς αὐτήν.

p. 61, 17.

Haec corona dicitur
 esse Ariadnes. quam Li-
 ber astris intulisse, ut
 eius nuptias dei in in-
 sula Dia celebrarent, co-
 gitans praeclaram facere,
 qua primum nova nupta
 coronata est. quam ac-
 ceperat ab Horis et Ve-
 15 nere.

Sed qui Cretica con-
 scripsit refert, cum Li-
 ber ad Minoem venisset,
 ut eam uxorem duceret, 20
 coronam donum Ariad-
 nae dedisse Vulcani opere
 confectam ex auro et gem-
 mis. ab eodem domino

2 unam add. Wilamowitzius.
 4 XVIII Kiesslingius. XXIII.
 vel viginti quattuor libri.

8 Liber β. Liberum libri.
 24 ab eodem domino (dō) BP:
 at eodem dono β, verba delere
 vult ε. num ab eodem (scil.
 Epimenide) corona?

pede I, (supra dextram manum I,) quae dicitur clava, in sinistra manu quattuor, quas pellem leonis esse nonnulli dixerunt. sunt omnes XVIII.

p. 119, 23.

II, 5.

Haec existimatur Ariadnes fuisse, a Libero patre inter sidera conlocata. dicitur enim in insula Dia, cum Ariadne Libero nuberet, hanc primum coronam 10 muneri accepisse a Venere et Horis, cum omnes dii in eius nuptiis dona conferrent.

V.
Corona.

Coronam ideo inter astra conlocatam fecerunt, eo quod a Vulcano facta auro et gemmis pretiosis ornata Ariadnae, 20 filiae Minois regis, in munere apud Creten insulam donata fuerit, cum a Dionysio, qui et Liber pater, etiam Bacchus dicitur, nuberetur.

Sed ut ait qui Cretica conscripsit, quo tempore Liber ad Minoa venit cogitans Ariadnen comprimere, hanc coronam ei pro munere dedit; qua delectata non recusavit condicionem. dicitur etiam a Vulcano facta ex auro et Indicis gemmis; per quas Theseus existimatur de tenebris labyrinthi ad

V TESTIMONIA: *exscripserunt Probus p. 37 et Servius Georg. I 222.*

1 supra dextram manum I *om. libri, supplicavit Bursianus; data autem opera haec verba a librario ommissa sunt, ut ratio constaret.* 2 clava: clara libri. *corr. H. Grotius.* 4 sunt omnes XVIII *om. RMDB.*

7 a: et R¹ et a R². 11 et Horis *om. V.* 20 pro *om. V.* 23 per quas: quibus R.

omittunt.

dicitur Thesea ex labyrintho liberasse: tali fulgore fuit. quae post astris adfixa, cum in Naxo utrique venissent, signum amoris.

Eius et crinem esse, qui fulget sub cauda Leonis.

Habet stellas Corona VIII in orbe positas, quarum III clarae, quae contra caput Draconis sunt eius qui est inter Septentriones.

5 Φασὶ καὶ τὸν πλόκαμον ταύτης εἶναι τὸν φαινόμενον ἐπὶ τῆς κέρκου τοῦ Λέοντος.
Ἔχει δὲ ἀστέρας ὁ Στέφανος ἑννέα κύκλω κείμενους,
10 ὧν εἰσὶ λαμπροὶ γ' οἱ κατὰ τὴν κεφαλὴν τοῦ Ὁφειῶς τοῦ διὰ τῶν Ἄρκτων.

omittunt.

p. 62, 13.

Hic est qui supra Scorpionem stat tenens duabus manibus anguem. qui esse dicitur 15 Aesculapius, rogatu Apollinis patris ab Iove astris inlatus. qui ab eo fulmine erat interfectus, quod esset indignatus Iupiter cum arte sua rursus post ob- 20 itum defunctis animas restituere ad vitam.

VI. Οὗτός ἐστιν ὁ ἐπὶ Σκορπίου ἐστηκώς, ἔχων ἐν ἀμφοτέραις χερσὶν ὄφιν· λέγεται δὲ εἶναι Ἀσκληπίος, ὃν Ζεὺς χαριζόμενος Ἀπόλλωνι εἰς τὰ ἀστρο ἀνήγαγε, τέχνην ἰατρικὴν χρώμενον, ὡς καὶ τοὺς 20 ἤδη τεθνηκότας ἐγείρειν, ἐν οἷς καὶ ἔσχατον Ἰππόλυτον τὸν Θησέως. καὶ τῶν θεῶν δυσχερῶς τοῦτο φερόντων, εἰ αἱ τιμὰ καταλυθῆσονται αὐτῶν τηλικαῦτα ἔργα Ἀσκληπιοῦ ἐπιτελοῦντος, λέγεται τὸν Δία ὀργισθέντα κεραυνοβολῆσαι τὴν οἰκίαν

VI TESTIMONIA. Ovid. fast. VI 729-754.

Avien. 204—225.

7 cf. sub XII Λέων. 10 γ' addidi ex Hygino et schol. Germ.

15 ante ὄφιν: τὸν libri, delevi.

18 ante τέχνη: τοῦτον libri; delevi et graviolem distinctionem post ἀνήγαγε sustuli, post 22 Θησέως posui. τοῦτον — χρώμενον Heynius.

21 ἔσχατον Ἰππόλυτον: Ἰ. ἔ. libri; traiecit Heynius. 22 τὸν Heynius, τοῦ libri.

2 tali ε: tale libri. 4 post amoris distinxi. 5 crinem ε: crimen libri. 10 Draconis β. Leonis libri. 11. 12 inter Septentriones β. in Septentrione P in Septentriones B.

17 inlatus ε: inlatum BP.

lucem venisse, quod aurum et gemmae
in obscuro fulgorem luminis efficiebant.

5 Aiunt quoque et crines ipsius esse
stellas quae videntur sub cauda Leonis.

Habet Corona stellas VIII in cir-
cuitu positas, quarum tres sunt splen-
10 didae ad caput Serpentis * * Arcturi.

III, 4.

Habet autem stellas VIII in rotundo
dispositas, sed ex his tres clarius ce-
teris lucentes. 10

p. 120, 20.

Ceterum Serpentarius, qui super
Scorpionem constitutus est tenens utra-
15 que manu serpentem, ab astrologis
dicitur fuisse Asclepius, qui dum me-
dicinae arte uteretur mortuos fertur
suscitasse. quam ob rem iratus in eum
Iovis domum eius fulminis ictu per-
20 cussit, ipsum vero Apollini donasse
et inter astra constituisse putatur.

¹⁰ lacunam signavi: debebat, qui est inter
Arcturos vel Arctos.

II, 14.

Ophiuchus, qui apud nostros scrip-
tores Anguitenens est dictus, supra
Scorpionem constitutus tenens manibus 15
anguem, *medium corpus eius implican-*
tem ..... complures etiam astrologi
hunc Aesculapium finxerunt, quem Iu-
piter Apollinis causa inter astra con-
locavit. Aesculapius enim cum esset 20
inter homines et tantum medicina ce-
teris praestaret, *ut non satis ei vide-*
retur hominum dolores levare, nisi
etiam mortuos revocaret ad vitam, no-
vissime fertur Hippolytum, qui *iniqui-* 25
tate novercae et inscientia parentis erat
interfectus, sanasse, ita ut Eratosthenes
dicit. *nonnulli Glaucum Minois filium*

VI.
An-
guitenens.

¹⁶ anguem ¹⁷ astrologi *om. V.* ¹⁶ medium
implicantem *addidit Hyginus ex Arat. v. 82. 83.*
²⁶ novercae *om. Bursiani et Bunti libri*
et V. sed deesse nequit. ²⁸ nonnulli Glaucum etc.
cf. Melesagoram apud Apollodorum III 10, 3, 10.

αὐτοῦ, εἶτα διὰ τὸν Ἀπόλλωνα
τοῦτον εἰς τὰ ἄστρα ἀναγα-
γεῖν. ἔχει δὲ ἐπιφάνειαν ἰκα-
νὴν ἐπὶ τοῦ μεγίστου ἄστρου,
5 λέγω δὴ τοῦ Σκορπίου, εὐ-
σήμῳ τῶ τύπῳ φαινόμενος.

Ἔχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ τῆς
κεφαλῆς λαμπρὸν α', ἐφ' ἑκα-
τέρων ὠμων λαμπρὸν α', ἐπὶ
10 τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς γ', ἐπὶ
τῆς δεξιᾶς δ', ἐφ' ἑκατέρων
ἰσχυίων α', ἐφ' ἑκατέρων γο-
νάτων α', (ἐπὶ τῆς δεξιᾶς κνή-
μης α', ἐφ' ἑκατέρων ποδῶν
15 α',) τὸν ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ λαμ-
πρότερον· τοὺς πάντας ιζ'.
τοῦ δὲ ὄψεως ἐπ' ἄκρας κε-
φαλῆς β' * * *.

omittunt.

cuius stella clarior est.

Habet stellas ipse XVII et
anguis, quem tenet, stellas
XXIII. habet stellas in capite
claram unam, in singulis ume- 10
ris singulas claras, in sini-
stra manu tres, in dextera
quattuor, ex his duas in ex-
trema manu claras, in lumbis
singulis singulas, in singulis 15
genibus singulas, in dextro
crure unam; in singulis pedi-
bus singulas, in dextro cla-
riorem. summa XVII. serpen-
tis in ore duo, in capite 20
spissas quattuor. usque ad ma-
num Asclepii aliae duae, quae
ad manum est, clarior. cum
corpore Asclepii V in prima
flexura III; a secunda flexura 25
ad tertiam usque ad caudam
sex. omnes serpentis fiunt
XXIII.

10 ἀριστερᾶς — δεξιᾶς: δεξιᾶς —
ἀριστερᾶς libri; verba inter se com-
mutavi. 13 ἐπὶ τῆς — ποδῶν α' verba
in libris omissa supplervi. 15 λαμ-
πρότερον scripsi: λαμπρὸν α' libri. 16 τοὺς
πάντας ιζ' huc revocavi, in libris post κεφαλῆς
β' leguntur. 18 lacunam signavi; ceterae ser-
pentis stellae enumeratae erant; at cum Hygini
et Germanici scholiorum verba corrupta sint,
locus certa ratione suppleri nequit; Schau-
bachius ita temptavit: ἐπὶ τῆς καμπῆς τῆς
κεφαλῆς δ', ἐπὶ τῆς χειρὸς τοῦ Ὀφιούχου
β', ἐπὶ τῆς πρώτης καμπῆς ε', ἐπὶ τῆς
δευτέρας δ', ἐπὶ τῆς τρίτης ἕως τῆς κέρκου
ζ'. τοὺς πάντας κα' (debebat κγ').

11 singulas addidi. om. libri. 13 ex-
trema Kiesslingius: dextera BP.
14 lumbis S. cubitis BP. 15. 16 in
singulis genibus singulas om. P.
17 crure unam — clariorem: dextro crure cla-
riorem BP. verba in singulis pedibus singulas
quae in libris post 11 claras leguntur, huc
traieci, post crure: unam, ante clariorem: in
dextro addidi. 19 XVII S: XVI BP. 22 quae
scripsi: et libri. 23 cum corpore Asclepii: scri-
ptum erat ubi cum corpore Asclepii coniungi-
tur vel simile quid. 24 V in prima: VIII libri,
quod, in fallor, ex V, in I ortum est. in prima
addere voluit β. 25 a scripsi: et libri.
ceterum verba vix sana sunt. 27 sex Heinsius:
ex BP. 28 XXIII: XXVIII libri. correxi.

eius opera revixisse dixerunt. pro quo ut peccato Iovem domum eius fulmine incendisse, ipsum autem propter artificium et Apollinem eius patrem inter sidera anguem tenentem constituisse. 5

III, 13.

Habet autem stellas in capite splendidam unam, in sinistra manu tres, in dextra quattuor, in unoquoque umero
10 splendidam unam, in lumbis duas, in utroque genu singulas, in dextera tibia unam, in singulis pedibus singulas. sunt omnes XVII. cum his vero quae in serpenti sunt XXIII ***

Hic habet in capite stellam I, in utroque umero singulas, in sinistra manu III, in dextra IIII, in lumbis II, in utroque genu singulas, in dextro
10 crure I, in utroque pede singulas, sed clariorem in dextro. itaque est omnino stellarum XVII. anguis habet in summo capite II, sub capite IIII uno loco omnes; ad manum ipsius Ophiuchi si-
15 nistram duas, sed quae maxime ad corpus eius accedit, clariorem; et in dorso anguis ad ipsam corporis conjunctionem V et in prima curvatura caudae IIII, in secunda et tertiam ver-
20 sus habet stellas VI. ita est omnino stellarum XXIII.

9 quattuor: tres *G. correxi.* 14 lacunam signavi, quae ita fere explenda est fiunt omnes XL.

2 ut om. *RPV.*

12 omnino: omnis ordo *R.* 20 et tertiam versus *Wilamowitzius*: caput versus *libri* 21 omnino: omnis ordo *R.*

VII. Οὗτος διὰ τὸ μέγε-
 Σκορπίος. θος εἰς δύο δωδεκατη-
 μόρια διαιρεῖται· καὶ
 τὸ μὲν ἐπέχουσιν αἱ
 5 χηλαί, θάτερον δὲ τὸ
 σῶμα καὶ τὸ κέντρον.
 τοῦτόν φασιν ἐποίησεν
 Ἄρτεμις ἀναδοθῆναι ἐκ
 κολώνης τῆς Χίου νήσου
 10 καὶ τὸν Ὠρίωνα πλῆξαι,
 καὶ οὕτως ἀποθανεῖν,
 ἐπειδὴ ἐν κνηγεσίᾳ
 ἀκόσμως αὐτὴν ἐβιά-
 σατο· ὃν Ζεὺς ἐν τοῖς
 15 λαμπροῖς ἔθηκε τῶν
 ἀστέρων, ἵν' εἰδῶσιν οἱ
 ἐπιγινόμενοι ἄνθρωποι
 τὴν ἰσχὺν τε αὐτοῦ καὶ
 τὴν δύναμιν.

Ἔχει δὲ ἀστέρας ἐφ'
 ἐκατέρας χηλῆς β', ὧν
 25 εἰσὶν οἱ μὲν πρῶτοι
 μεγάλοι, οἱ δὲ δεῦτεροι

VII TESTIMONIA. Avien. 248.
 post spiram brachia quondam
 formidata truci suspexeris
 Orioni. 251 huc falcata Chii
 repserunt cornua monstri. Lu-
 cani comm. Bern. VIII 836.

7—14 exprimuntur Arati
 v. 637—644. cf. Nicand. Ther.

v. 13—20. 8 ἐκ scripsi: τῆς libri, ἐκ τῆς Schau-
 bachius. cf. Arat. v. 642 νήσον ἀναρρήξασα μέσας
 ἐκάτερθε κολώνας. cum Hyginus Germanicique in-
 terpretes in exemplis suis aliam fabulam, quae in
 Epitome sub Orione narratur, iam hoc loco prae-
 ceptam invenerint, nescio an tota historiola satis recenti
 aetate ex scholio Arateo interpolata sit; si minus,
 ex eis certe est, quae ab Eratosthenis Catalogis aliena
 Catasterismorum auctor addidit. cf. Prolegom. p. 33.
 18 ἰσχύν: φύσιν voluit Westermannus conl. schol. Germ.
 BP. ceterum alia ac ni fallor rectiora legit Hyginus

Ἔχων δὲ σὺν αὐτῷ
 τὴν Ἄρτεμιν κνηγετοῦ-
 σαν ἀκόσμως ἐβιάζετο·
 ἣ δὲ κολώνην τῆς νήσου
 5 ἐποίησε διαρραγῆναι καὶ
 ἀνοδοθῆναι τὸν σκορ-
 πιον, ἐφ' οὗ ὁ Ὠρίων
 πληγείς ἀπόλετο· καὶ
 κατηστερίσθη καὶ αὐτὸς
 10 καὶ ὁ σκορπίος. ὥσ-
 περ δὲ καὶ ἐν οὐρανῷ
 δεδοικῶς αὐτὸν ὁ Ὠρίων
 αἰεὶ φεύγει· καὶ ὅτε ἐκει-
 νος ἀνατέλλει, ὁ Ὠρίων
 15 δύνει, ὅτε δὲ δύνει ὁ
 Σκορπίος, ὁ Ὠρίων
 ἀνατέλλει.

Hic ob magnitudinem
 in duo domicilia parti-
 tur. etenim aliud atten-
 dunt brachia eius, aliud
 corpus et cauda. hunc 5
 ferunt ex terra ortum
 submissumque, qui Ori-
 ona interficeret ob eius
 loquacitatem, quod ex
 venatione nullam se fe- 10
 ram relinquere diceret.
 isque Oriona percussit
 et occidit. ob quod a
 Iove astris inlatus est,
 ut eius naturam futuri 15
 homines intellegent.

p. 64, 6.

Scorpius habet stellas
 X et VIII: in singulo
 cornu binas, primas ma- 25
 iores et claras, insequen-

3 aliud β. alii libri. 5 post
 cauda: intelleguntur ad acu-
 leum BP. glossema esse vidit
 Kiesslingius. 8 ob eius loqua-
 citatem S. ab eius loquacitate
 B. et ab ei loquacitate P.
 12 isque: malim itaque.

26 et claras, insequentes ob-
 scuras scripsi: insequentes clara
 et nos unam libri. obscuram
 praeciverat Kiesslingius.

Scorpium sane ideo a Iove inter astra conlocatum ferunt, eo quod Orionem, qui et iugula dicitur, adminiculo Dianae paene omnes bestias interficiendam percusserit et occiderit silvae; quod Terra hac re comperta mirata et laetata sit, a se videlicet exortum serpentem interemptorem suarum interemisse bestiarum.

p. 123, 14.

Habet autem stellas in utroque labio duas, quarum priores sunt magnae, 25 sequentes minores, in fronte tres, e quibus media splendidior est, in dorso

Suo more interpretes alia male intellexit, alia interpolavit. 3 iugula β . incolo *G.* 5 silvae post bestias traicere vult β .; sive Wilamowitzius, qui distinctionem post occiderit ponere, ante quod tollere vult. 6 mirata β . miratam *G.*

23 labio: scholiastem $\chi\eta\lambda\eta$ et $\chi\epsilon\lambda\epsilon\iota$ confudisse monuit Kiesslingius cf. infra p. 95.

Hic propter magnitudinem membrorum in duo signa dividitur, * * * quarum effigiem nostri Libram dixerunt. sed omnino totum signum hac de causa statutum existimatur, quod Orion cum 5 venaretur et in eo exercitassimum se esse confideret, dixisset etiam Dianae et Latonae se omnia, quae ex terra exoriantur, interficere valere. quare Terram permotam scorpionem misisse, qui eum 10 interficeret, demonstratur. Iovem autem utriusque animum admiratum, scorpionem inter astra conlocasse, ut species eius hominibus documento esset, ne quis eorum aliqua re sibi confideret. 15 Dianam autem propter studium Orionis petisse a Iove, ut idem sibi beneficium daret petenti, quod Terrae ultro tribuisset; itaque eum ita constitutum, ut cum Scorpius exoriatur, occidat Orion. 20

VII.
Scorpius.

III, 25.

Hic habet stellas in his, quae Chelae dicuntur, in unaquaque earum binas, ex quibus primae sunt clariores. prae- 25 terea habet in fronte stellas III, qua-

Cf. XXXII Orion.

2 lacunam statuit Bursianus, quam ita fere explendam esse verissime censet: quorum alterum corpus et aculeus obtinent, alterum chelae. 2. 3 quarum *M¹R*, vulgo quorum. 7 dixisset Munckerus: dixisse libri. 11 interficeret *R¹M* interficere ceteri. 17 sibi scripsi, illi libri. 19 itaque — 20 Orion. ex Arati v. 645. 6 cf. schol. Arat. 19 ita om. *RMP*.

ἀμαυροί, ἐπὶ δὲ τοῦ
μετώπου (γ', ὧν ὁ μέσος
λαμπρότατος, ἐπὶ τοῦ
νότου) λαμπροὺς γ', ἐπὶ
5 τῆς κοιλίας β', ἐπὶ τῆς
κέρκου ε', ἐπὶ τοῦ κέν-
τρον β' προηγείται μὲν
ἐν αὐτοῖς πάντων φαι-
δρότερος ὧν ὁ ἐπὶ τῆς
10 βορείας χηλῆς λαμπρὸς
ἀστήρ (τοὺς πάντας ιθ')

tes obscuras, in fronte
III, quarum una clarior
in media, in dorso III
clarae, in ventre duae,
in cauda V, in aculeo 5
duae, summa X et no-
vem.

VIII.
Ἀρκτοφύ-
λαξ.

Περὶ τούτου λέγεται,
ὅτι Ἀρκάς ἐστιν ἐκ Καλ-
λιστοῦς καὶ Διὸς γεγο-
15 νόος, ὃν κατακόψας Ἀν-
κάων ἐξένισε τὸν Δία
παραθεὶς ἐπὶ τράπεζαν·
ὄθεν ἐκείνην μὲν ἀνα-
τρέπει, τὴν δὲ οἰκίαν
20 αὐτοῦ κεραυνοὶ *** τῆς
ὀμότητος αὐτὸν μύσαχ-

VIII TESTIMONIA.

Germanicus 91. 92.
sive ille arctophylax seu Bacchi
ob munera caesus || Icarus ere-
ptam pensavit sidere vitam ||
(quibus versibus Ovidium *Fast.*
III 405 imitatur).

Avien. 257. 8.

Arctophylax sive, ut veteres
cecinere, Bootes, (= *Arat.*
v. 92) || famosa Arcadici testans
commenta tyranni.

2 γ', ὧν — 4 νότου addidi
conl. Hygino et schol. Germ.
11 τοὺς πάντας ιθ' addidit
Fellus.

19 post ἀνατρέπει: ἀφ' οὗ ἡ Τραπεζοῦς καλεῖται πόλις. *delevi* verba interpolata, quae nemo
testium legisse videtur. nam in codice *Stroziano* verba ex *Hygini* fabulis interpolata sunt. cf.
Epimetr. I. 21 lacunam signavi; intercidit αὐτὸν δὲ εἰς λύκον μετέβαλεν vel tale quid.

v. 91, p. 60, 22.

Οὗτος ὁ Ἀρκτοφύλαξ
Ἀρκάς ἐστι Διὸς καὶ Καλ-
λιστοῦς παῖς, ὃς ὄκει
15 τὸ Λύκαιον παρ' ἀπό-
λων τινὲ τραφεῖς ὃν λέ-
γεται κινδυνεύοντα σὺν
τῇ μητρὶ ἀναιρεθῆναι
κατὰ νόμον ἐν τῷ Ἀν-
20 κτωρ ὁ Ζεὺς ἐλεήσας
κατηστέρισεν.

13 *Καλλιόπης M.* 15 *Λύ-
κειον M.* 20 post Ζεὺς: αὐ-
τὸν *M. delevi.*

p. 64, 15.

Hunc dicunt Arcadem
esse Iovis ex Callisto
filium; quem Lycaon, cum
Iovem hospitio recepis- 15
set, infantem membratim
laceravit cum exitio Io-
vique in epulis posuit;
quam ob rem Iovis do-
mum Lycaonis fulmine 20
incendisse Lycaonemque

3 dorso β. dorsum libri.
19 quam ob rem *scripsi*:
quamque *BP.* cumque ε. 21 in-
cendisse *B.* incendisset *P.*

tres claras, in ventre duas, in cauda quinque, in aculeo duas. sunt omnes XVIII.

rum media est clarissima, in interscapilio III, in ventre II, in cauda V, in acumine ipso, quo percutere existimatur, II. itaque est omnino stellarum XVIII.

5

p. 123, 20.

Dicitur autem Callisto et Iove genitus et habitasse erga Lycaonem et ab eodem Iove in frusta concisus et in mensa 15 positus, iterum reformatus et a quodam caprario enutritus. quem cum immolare vellent habitatores loci, Iupiter liberans inter astra conlocavit, Lycaonem vero convertit in bestiam.

14 Iove: Iovi β. sed tales errores scholiastae relinquendi sunt.

17 loci: fortasse Lycaei.

II, 4.

De hoc fertur, ut sit Arcas nomine Callistus et Iovis filius, quem dicitur Lycaon, cum Iupiter ad eum in hospitium venisset, cum alia carne concisum 15 pro epulis adposuisse; *studebat enim scire, si deus esset, qui suum hospitium desideraret. quo facto non minore poena est adfectus.* nam statim Iupiter mensa proiecta domum eius fulmine incendit, ipsum autem in lupi figuram 10

VIII.
Arctophylax.

VIII TESTIMONIA: *Exscripsit magnam partem Servius Georg. I 67.*

4 post stellarum: ordo R.

16 studebat enim etc. ipse Hyginus addidit cf. fab. 176 temptare voluerunt deusne esset.

θείς. τὸν δὲ Ἀρκάδα πάλιν συμπλάσας ἔθηκεν ἄρτιον καὶ *** ἐν τοῖς ἄστροις ἀνήγαγεν.

omittunt.

in lupum vertisse dicitur, Arcadem autem compactis membris ad vitam reduxisse et pastori cuidam dedisse nutricandum. qui cum ad adultam aetatem venisset, matri inscius vim ferre voluit. quos utrosque incola Lycae montis cum occidere vellet, Iupiter utrosque ereptos astris intulit; qui, ut res gesta est, ita manent, illa ursae natura, ille impetum faciens, quem Booten Homerus vocat.

10

³ lacunam signavi. cf. *Prolegomena* p. 3.

¹ vertisse scripsi: vertisset BP. dicitur addidi.
² ad vitam om. P. reduxisse et scripsi: reduxisset BP. ³ dedisse scripsi: dedit BP.
⁴ ad adultam aetatem *Kiesslingius*: adulta aetate BP. ⁵ vim ferre *graeco verbo male intellecto tota fabula corrupta est.* ⁹ ille ε: illorum libri.

omittunt.

convertit; at pueri membra conlecta et composita in unum
* * * dedit cuidam Aetolorum alendum. qui adolescens
factus in silvis cum venaretur, inscius vidit matrem in
ursae speciem conversam. quam interficere cogitans per-
secutus est in Iovis Lycaei templum, quo ei qui accessisset 5
mors poena erat Arcadum lege; itaque cum utrumque
necesse esset interfici, Iupiter eorum misertus ereptos
inter sidera conlocavit, *ut ante diximus*. hic autem e facto
sequens ursam perspicitur et Arctum servans Arctophylax
est adpellatus. 10

Nonnulli hunc Icarum Erigones patrem dixerunt, cui
propter iustitiam et pietatem existimatur Liber pater
vinum et vitem et uvam tradidisse, ut ostenderet homi-
nibus quo modo sereretur et quid ex ea nasceretur et,
cum esset natum, quo modo uti oporteret. ... alii dicunt 15
Icarum cum a Libero patre vinum accepisset, statim utres
plenos in plaustrum imposuisse; hac re etiam Booten
adpellatum. qui cum perambulans Atticorum fines pa-
storibus ostenderet, nonnulli eorum aviditate inducti
pleni novo genere potionis somno consopiantur, alii alia 20
ac decebat loquebantur atque alius aliam se in par-
tem reiciunt ut semimortui membra iactantes. reliqui
eorum arbitrati venenum ab Icaro datum pastoribus, ut
eorum pecora abigeret in suos fines, Icarum interfectum
in puteum deiecerunt, sed ut alii demonstrant secundum 25
arborem quandam defoderunt. qui autem obdormierant,
experrecti cum se nunquam melius quiescere faterentur
ac requirerent Icarum ut pro beneficio munerarentur, inter-
fectores eius animi conscientia permoti statim se fugae
mandaverunt et in insulam Ceorum pervenerunt; a quibus 30

TESTIMONIA. *Excipisse videtur Servius Georg. I 33 (p. 178
Lion in adnot.) 67. II 389. cf. supra Catalogorum fragm. I.*

2 lacunam signavi. 5 quo ei qui *Modius*: quo et qui *libri*.

11 Icarum. *ita constanter libri; nisi quod R semel 24 Icar. um exhibet; dixit de hac nominis
forma a poetis Latinis non raro adhibita Staveren ad Hygin. fab. 130. 13 vinum — 15 oportet: τὴν οἰνοποιαν Apollodorus. 14 ea V eo vulgo. 19 inducti quod in libris post potionis
legitur huc revocavit Wilamowitzius 20 alii add. Wilamowitzius 22 semimortui Wilamowitzius:
semimortua libri. 25 in puteum etc. praeter Catasterismos alio compendio mythologico utitur
Hyginus, ex quo et hic et paullo post fabulae discrepantias adnotat cf. XXIV Lyra. deie-
cerunt: proiecerunt R, quod placet Bursianus. secundum arborem quandam: sub quadam arbore
R, quod praefert Bursianus. 28 munerarentur Schefferus: muneraretur vulgo. 28. 29 inter-
fectores eius etc.: καταγόντες ἐαυτῶν εἰς φρυγὴν ἐτραπήσαν schol. II. 30 Ceorum Salmasius:
eorum V eolorum D etolorum alii.*

*omittit.**omittunt.**omittunt.*

omittunt.

ut hospites recepti domicilia sibi constituerunt. at Erigone, Icari filia, permota desiderio parentis, cum eum non redire videret ac persequi conaretur, canis Icari, cui Maera fuerat nomen, ululans, ut videretur obitum domini lacrimare, rediit ad Erigonen. *cui non minimam cogitatae mortis 5 suspicionem ostendit; neque enim puella timida suspicari debebat nisi patrem interfectum, qui tot dies ac noctes abesset.* at canis vestem eius tenens dentibus perduxit ad cadaver. quod filia simul ac vidit desperata spe solitudine ac pauperie oppressa multis miserata lacrimis in eadem 10 arbore qua parens sepultus videbatur suspendio sibi mortem conscivit; cui canis mortuae spiritu suo parentavit. nonnulli etiam hunc in puteum se deiecisisse dixerunt, Anhigrum nomine; quare postea neminem ex eo puteo bibisse memoriae tradiderunt. *quorum casum Iu- 15 piter miseratus in astris corpora eorum deformavit.* itaque complures Icarum Booten, Erigonen Virginem nominaverunt, *de qua posterius dicemus,* canem autem sua adpellatione et specie Caniculam dixerunt, *quae a Graccis, quod ante maiorem Canem exoritur, Procyon 20 adpellatur;* alii hos a Libero patre figuratos inter sidera dicunt. interim cum in finibus Atheniensium multae virgines sine causa suspendio sibi mortem consciscerent, quod Erigone moriens erat precata, ut eodem leto filiae Atheniensium adficerentur, quo ipsa foret obitura, nisi 25 Icari mortem persecuti et eum forent ulti: itaque cum id evenisset, ut ante diximus, petentibus eis Apollo dedit responsum, si vellent eventu liberari, satisfacerent Erigonae. qui quod ea se suspenderat, instituerunt, uti tabula interposita funibus se iactarent, ut qui pendens 30 vento movetur. quod sacrificium solemne instituerunt. itaque et privatim et publice faciunt et id Aletida adpellant, quod eam patrem persequentem cum cane, ut ignotam et solitariam oportebat, mendicam adpellabant,

7 noctes V. menses ceteri. 10 multis miserata lacrimis: *ὄδυρα μέρη* Apollodorus. 13 etiam scripsi: enim libri autem Buntius.

14 Anhigrum RMD. anhygrum PV. hanigrum B. Anydrum i. e.

ἀνδροῦν esse suspicatur post Staverenum Bursianus. *Ἄνιγρος* flumen Triphyliae v. Pausan. V 5, 3, *Ἀνιγροῦ* *ibid.* II 38, 4. 16 miseratus: misertus GV. 24 erat: fuerat D. 30 post interposita: pendente libri, quod glossema esse vidit Wilamowitzius. pendentes Schefferus, quod miror eum fere omnibus persuasisse; prorsus enim ferri nequit, cum sequatur ut qui pendens vento movetur. 32 Aletida scripsi: Aletidas libri Aletidos Munckerus cf. Hesych. s. v. *αλώγα* et *ἀλλήτις*. 34 adpellabant: adpellant V.

omittit.

omittunt.

omittunt.

15 Ἐχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ μὲν τῆς δεξιᾶς
 χειρὸς δ', οἱ οὐ δύνουσι· ἐπὶ δὲ τῆς
 κεφαλῆς λαμπρὸν α', ἐφ' ἑκατέρων τῶν
 ὤμων λαμπρὸν α', ἐπὶ τῶν μαστῶν
 ἑκατέρων α', λαμπρὸν τὸν ἐπὶ τοῦ
 20 δεξιοῦ καὶ ὑπ' αὐτὸν α' ἀμαυρόν,
 καὶ ἐπὶ τοῦ ἀγκῶνος (δεξιοῦ) λαμ-
 πρὸν α', ἀνὰ μέσον τῶν γονάτων α'
 λαμπρότατον, ὃς δὴ Ἄρκτουρος κα-
 λεῖται, ἐφ' ἑκατέρου ποδὸς λαμπρὸν
 25 α', (τοὺς πάντας ἰδ'.)

TESTIMONIA: Avien. v. 264s (cf. Breysigium in
 Hermae vol. XI p. 252).

nec minus in membris lux olli maxima vibrat
 omnibus, ardet apex capiti, micat ignea late
 dextera, flammam umeri, flammam movet ulna, sed infra
 inter utrumque femur e. q. s.

16 δ' scripsi: β' libri. 21 δεξιοῦ add.
 Galeus. 24 ἐφ' ἑκατέρου ποδὸς scripsi: ἐφ'
 ἑκατέρω ποδὶ libri. 25 τοὺς πάντας ἰδ' add.
 Fellus.

p. 65; 1.

Habet stellas in dextera ma- 15
 nu IIII, quae non occidunt, in
 capite unam claram, ex singulis
 umeris singulas, in mamillis
 singulas. lucidior est in dextra.
 sub mammam una obscura, in 20
 dextro cubito I clara. inter ge-
 nua utraque una clara et magna,
 quae est Arcturus. in singulis
 pedibus singulas. fiunt numero
 XIII. 25

20 in addidi.

omittunt.

quas Graeci ἀλήτιδας nominant. praeterea Canicula exoriens aestu Ceorum loca et agros fructibus orbat et ipsos morbo adfectos poenas Icaro cum dolore sufferre cogebat, quod latrones recepissent. quorum rex Aristaeus, Apollinis et Cyrenes filius, Actaeonis pater, petiit a parente, 5 quo facto calamitate civitatem posset liberare; quem deus iubet multis hostiis expiare Icari mortem et ab Iove petere, ut quo tempore Canicula exoriretur dies XL ventum daret qui aestui Caniculae mederetur. quod iussum Aristaeus confecit et ab Iove impetravit, ut etesiae 10 flarent. quas nonnulli etesias dixerunt, quod quotannis certo tempore exoriuntur [ἐνιαυτός enim graece annus est latine]; nonnulli etiam aetesias adpellaverunt, quod expostulatae sint ab Iove et ita concessae.

p. 124, 19.

15 Habet stellas in dextra quidem manu quattuor, quae non occidunt, in capite splendidam unam, in sin-
20 gulis umeris singulas, in mamilla *** unam, in dextro cubito quattuor, in sinistro unam, in singulis ge-
25 nibus singulas. sunt omnes XIII.

III, 3.

Habet autem in manu dextra stellas quattuor, quae 15 nunquam occidere dicuntur, in capite stellam unam, in utroque umero singulas, in utraque mamma singulas, sed clariorem dextram, et sub ea alteram obscuram, et in cubito dextro claram unam. in zona unam clarius ceteris lucentem: haec stella Arcturus adpellatur, in 20 utrisque pedibus singulas. quae omnino sunt XIII.

21 lacunam signavi; ex-
cidit: utraque singulas, sub
mamilla vel tale quid.
23 quattuor: in exemplo A
in A abierat. in sinistro
unam: erroris originem
non perspicio. 24. 25 geni-
bus: debebat pedibus.

1 nominant: vocant V. 2 Ceorum: eorum libri. corr. Mun-
ckerus. 8 dies: diebus R. 9 aestui RV. aestum MBD.
11 etesias: heniauctas R. eniausias i. e. ἐνιαυσίας Bursianus. at
adparet non de alio nomine agi, sed eiusdem nominis quod est
ἐτησίαι duo adferri etyma, nimirum ἀπὸ τοῦ ἔτους et ἀπὸ τοῦ
αἰτεῖν. cf. schol. Arat. v. 152, p. 65, 27 ὠνομάσθησαν δὲ
οὕτως ἢ ὅτι κατ' ἔτος πλέουσι ταῖς τακταῖς αὐτῶν ἡμέραις παρὰ
τὸ ἔτος, ἢ κ. τ. λ. itaque editores 12 pro ἐνιαυτός (heniautos
V. heniauctos alii) scripserunt ἔτος; ego verba interpolatori tri-
buere malim, praesertim cum paullo post ne ad expostulandi
quidem verbum Hyginus graecum αἰτεῖν adscripserit; postea alius
interpolator hoc loco pro etesias scripsit heniauctas praeclaram
me hercule formam ac tali homine dignissimam. ceterum nullo
modo diiudicari potest, num haec aut omnia aut magnam partem
ex Catasterismis sumpta sint. 13 aetesias: aethesias R. ethesias
V. ethesias alii; verum primus vidit Staverenus.

15 dextra: sinistra libri, corr. Buntius. 19 in zona ex Arat. v. 94. 95 ὑπὸ ζώνην δὲ οἱ αὐτός
ἐξ ἄλλων ῥακτοῦρος ἐλίσσεται ἀμφοδὸν ἀστήρ.

IX. Ταύτην Ἡσίοδος [ἐν Θεο-
 Παρθένος. γονίᾳ] εἶρηξε θυγατέρα Διὸς
 καὶ Θέμιδος, καλεῖσθαι δὲ
 αὐτὴν Δίκην· λέγει δὲ καὶ
 5 Ἄρατος παρὰ τούτου λαβὼν
 τὴν ἱστορίαν, ὡς * * οὐσα
 ἀθάνατος πρότερον καὶ ἐπὶ
 τῆς γῆς σὺν τοῖς ἀνθρώποις
 ἦν * * καὶ ὅτι Δίκην αὐτὴν
 10 ἐκάλουν· μεταστάντων δὲ
 αὐτῶν καὶ μηκέτι τὸ δίκαιον
 συντηρούντων οὐκέτι σὺν
 αὐτοῖς ἦν, ἀλλ' εἰς τὰ ὄρη
 ὑπεχώρει. εἶτα στίσεων καὶ

Καὶ οἱ μὲν αὐτὴν ἔφασαν
 εἶναι Διὸς θυ-
 γατέρα, καθὼς
 5 καὶ Ἡσίοδος·
 Δίκη Διὸς ἐκ-
 γεγανῖα, ἄλ-
 λοι δ' αὐτὴν
 Ἀστραίου καὶ
 10 Ἡμέρας.

Hanc Hesiodus Iovis et The-
 midis filiam esse dicit nomine
 Iustitiam, quae cum mortalibus
 in terris morabatur, virorum
 aspectu se abstinere solitam,⁵
 cum feminis consuetam ludere.
 nondum inter homines neque
 inimicitiam neque navigatio-
 nem fuisse, sed eam in terra
 moratam vitam alere aequi-¹⁰
 tatemque eis praestitisse eo
 saeculo quod aureum diceba-
 tur. sed postquam minus aequi
 essent homines, minus eam

XI. TESTIMONIA: *Avien. v. 277 s.*

(*v. Haupt. Opusc. III p. 573*).

quam te, quam memorem? sive est
 genitor tibi summus (cf. *Germanic.*
v. 97) || Iupiter et Themide in terras
 demissa parente's (quae secuntur
Aratea sunt).

Eudocia p. 328.

1. 2 ἐν Θεογονίᾳ seclusi Schaubachio obsecutus; Erato-
 sthenes non solum ad *Theogon. v. 901*, 2 δεύτερον
 ἡγάγετο λιπαρὴν Θέμιν, ἣ τέκεν Ὠρας || *Εὐνομίην τε*
Δίκην τε καὶ Εἰρήνην τε θαλυῖαν respicit, sed etiam ad Oper.
v. 256 ἣ δὲ τε Παρθένος ἐστὶ Δίκη Διὸς ἐκγεγανῖα,
quem adscripsisse ex Arat. schol. concludo 5 Ἄρατος:
eius nimirum v. 96—136 sequentibus exprimuntur, quode
dixi in Prolegomenis p. 33.

6 lacunam signavi: excidit *Astraei et Aurorae mentio,*
ut ex schol. Arat. et Hygino concludo; quae vero Eu-
docia paullo ante plura habet οἱ δὲ Ἀστραίου θυγατέρα
τοῦ πρώτου τὴν ἄστρον εἶρόντα ὀνομασίαν, eadem le-
guntur schol. Arat. v. 98 p. 61, 3, sed a Catasterismis
aliena esse censeo. 7 ἀθάνατος πρότερον: πρότερον
ἀθάνατος libri. verba traieci. 9 lacunam signavi;

quid exciderit, ex ceteris testibus perspicuum; vel schol.
Germ. G uberiora exhibent. 11 post καὶ Schau-

bachius addere vult τῶν ἐπιγιννομένων; ac tale quid
olim in Catasterismis extitisse certissimum est, at Epito-
mator μεταστάντων non, ut debebat, de morte, sed de
morum depravatione intellexit, talesque errores ei relin-
quendi sunt.

2 dicit *add. ε ex Urbinatē.* 4 viro-
 rum aspectu etc. *adparet in Cata-*
sterismis Arati versus v. 102, 3.
redditos fuisse; sed perperam intel-
lecti sunt, fortasse quod prave di-
stincti ita legebantur: ἤρχετο δ' ἀν-
θρώπων κατεναντή οὐδέ ποτ' ἀν-
θρώπων || οὐδέ ποτ' ἀρχαίων ἠνήγατο
φῦλα γυναικῶν, cum gravius post
κατεναντή, levius post ἀνθρώπων di-
stinguendum sit; Catasterismis autem
ideo errorem tribuo, quod idem re-
currit in schol. Germ. G: a quibus-
dam non videbatur. 7. s neque ini-
micitiam scripsi: nequitiam BP. cf.
Arat. v. 108 οὐπω λευγαλέου τότε
νείκεος ἠπίσαντο. 9 eam Kiess-
lingius: omnia BP. illam S. 10 mo-
ratam Kiesslingius, morata BP.
11 Arat. v. 111 s. ἀλλ' αὐτὴ πότνια
λαῶν || μυρία πάντα παρῆγε Δίκη.
δῶτετρα δικαίων. 14 minus eam
Kiesslingius, minime BP.

Quam fabulose Hesiodus dicit filiam fuisse Iovis et Dianae et vocatam Iustitiam. hunc secutus Aratus dicit, quod, cum esset prius immortalis, cum hominibus versabatur et a quibusdam non videbatur. cum mulieribus erat et ab eis Iustitia vocabatur.

Hanc Hesiodus Iovis et Themidis filiam dixit, Aratus autem Astraei et Aurorae filiam existimari, quae eodem tempore fuerit, cum aurea saecula hominum essent, et eorum principem fuisse demonstrat. 5 quam *propter diligentiam et acquitatem* Iustitiam adpellatam; neque illo tempore ab hominibus exteris nationes bello lacessitas esse neque navigio quemquam usum, sed agris colendis 10 vitam alere consuesse. sed post eorum obitum qui sint nati, eos minus officiosos, magis avaros coepisse fieri. quare minus Iustitiam inter homines esse versatam.

IX.
Virgo.

2 Dianae: Ἀρτέμιδος legit pro Θέτιδος.

IX TESTIMONIA: Serv. Bucol. IV. 6. Probus p. 31.

Ipsa Hyginus denuo Aratum contulit.

2 dixit RM. dicit alii. 4 essent R. om. alii.
11 alere Wilamowitzius: agere libri. 14 esse
versatam BMPR: fuisse conversatam DG.

IX. πολέμων αὐτοῖς ὄντων διὰ
Παρθένος. τὴν παντελῆ αὐτῶν ἀδικίαν
ἀπομισήσασαν εἰς τὸν οὐρα-
νὸν ἀνελεθεῖν.

omittunt.

cum eis conversatam. post-
quam vero hominum mores
in deterius versi sunt, in toto
se e terris abstulit et in ea
parte caeli habitavit, qua et 5
nunc moratur.

p. 65, 18.

Alii dicunt eam esse Cererem,
quod spicas teneat, alii Atar-
gatin, alii Fortunam. ob quam 10
rem sine capite astris infertur.

p. 67, 14.

Virgo figuratur stellis XVIII.
habet in capite obscuram nimis
I, in singulis umeris singulas,
in singula ala obscuras II, in
dextra ab umero et ab ala 20
extrema, (quae) vocatur protry-
geter. in singulis cubitis sin-
gulas, in singulis manibus ulti-
mis singulas. in sinistra clarior,
quae vocatur spica. in tunica 25
stellae obscurae VI, in singu-
lis pedibus singulae. summa
XVIII.

Λέγονται δὲ καὶ ἕτεροι
λόγοι περὶ αὐτῆς πλείστοι
10 οἱ μὲν γὰρ αὐτὴν φασι
εἶναι Δήμητρα διὰ τὸ ἔχειν
στάχυν, οἱ δὲ Ἴσιον, οἱ δὲ
Ἀταργάτιν, οἱ δὲ Τύχην, διὸ
καὶ ἀκέφαλον αὐτὴν σχημα-
15 τίζουσιν.

Ἔχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ τῆς
κεφαλῆς α' ἀμαυρόν, ἐφ'
ἐκατέρου ὄμου α', ἐν πτέρυγι
ἐκατέρω β', ὁ δ' ἐν τῇ δεξιᾷ
20 πτέρυγι (μεταξὺ) τοῦ τε ὄμου
καὶ τοῦ ἄκρου τῆς πτέρυγος
Προτρογητῆρ καλεῖται. ἐπ'
ἀγκῶνος ἐκατέρου α', ἐπὶ
χειρὸς ἄκρας ἐκατέρας α'.
25 ὁ δ' ἐπὶ τῆς εὐωνύμου λαμ-
πρὸς καλεῖται Στάχυς. ἐπὶ
δὲ τῆς πέξης τοῦ χιτῶνος
ἀμαυροῦς ε'. ἐφ' ἐκατέρου
ποδὸς α'. τοὺς πάντας ιθ'.

TESTIMONIA: Avien. v. 282—290.
aut Pelusiaci magis es dea litoris
Isis || digna colli, consors et cura la-
trantis Anubis; || seu tu diva Ceres, sic nam tibi
flagrat arista || et ceu Siriaco torretur spica calore ||
protentata manu; seu tu pernicious alis || nec sat
certa gradum viduataque vertice summo || fluxa polo
vertis vestigia, lubrica ut aevum || Sors agit et
subitis obrepit mobile Fatum || temporibus.

1 διὰ delendum censet Wilamowitzius.

13 Ἀταργάτιν Galeus: Ἀταργάντην libri.

17 α' ἀμαυρόν Fellus. δ' vel β' ἀμαυροῦς libri.

ἐφ' ἐκατέρου ὄμου scripsi. ἐφ' ἐκατέρω ὄμω libri.

18 ἐν scripsi. ἐπὶ libri. 20 μεταξὺ addidi.

17 habet om. BP. habet stellas S.
19 in singula ala obscuras II; in si-
nistra ala obscuram BP. Breysigii
coniecturam recepi, nisi quod II
addidi. 20. 21 ab ala extrema
Wilamowitzius. ab (ad B) altera inna
BP. quae addidi. 23. 24 ultimis
singulas β: in ultimis primas (i. e. I)
BP.

denique causam pervenisse usque eo, dum diceretur aeneum genus hominum natum. itaque eam non potuisse pati amplius et ad sidera evolasse.

IX.
Virgo.

Nonnulli eam aiunt esse Cererem, quidam vero Fortunam pro eo, quod et sine capite eam pingunt.

Sed hanc alii Cererem alii Fortunam dixerunt, et hoc magis convenit quod caput eius nimium obscurum videtur.

Nonnulli eam Erigonen Icari filiam dixerunt, de qua supra diximus.

p. 126, 19.

Habet autem stellas in capite quidem obscuram unam, in unaquaque ala duas, in singulis umeris singulas, in unoquoque cubito unam, in singulis manibus singulas, in paenula vestimenti sex, in unoquoque pede unam. sunt omnes decem et novem.

III, 24.

Huius in capite est stella obscura I, utrisque in umeris singulae, in utrisque pennis binae, quarum una stella, quae est in dextra penna ad umerum defixa, *Προτρυγητήρ* vocatur. (in singulis cubitis singulas). praeterea habet in utrisque manibus singulas stellas, quarum quae est in sinistra manu, maior et clarior. ea *Στάχυς* dicitur. in veste autem habet passim dispositas stellas VI et in utrisque pedibus singulas. ita est omnino stellarum XVIII.

3 eam *Wilamowitzius*: iam *libri*.

9 non convenit inter eos *libri*: non et inter eos *delevi*.

17 in umeris *V*. in *om. alii*. 20. 21 in singulis cubitis singulas *addidi*. 23 *post* quarum: una *D aliique*, quod recte *omittitur in V*. sinistra *scripsi*: dextra *libri*. 24 *Στάχυς* *Wilamowitzius*: cum *spicis* esse dicitur *V*,

SPICA

conspicitur *D*. in *archetypo CTAXYC scriptum erat*: librarius *C con vel cum esse stolidè putavit*.

26 *VI scripsi*: *VII GV, X D*. 28 *XVIII D. XVIII V*.

X. *Δίδυμοι.* Οὗτοι λέγονται Διόσκουροι
 εἶναι. ἐν δὲ τῇ Λακωνικῇ τρα-
 φέντες ἐπιφάνειαν ἔσχον, φι-
 λαδελγία δὲ ὑπερήνεγκαν πάν-
 5 τας. οὔτε γὰρ περὶ ἀρχῆς οὔτε
 περὶ ἄλλου τινὸς ἤρισαν. ***
 μνήμην δὲ αὐτῶν Ζεὺς θέσθαι
 βουλόμενος τῆς κοινότητος,
 Διδύμους ὀνομάσας εἰς τὸ
 10 αὐτὸ ἀμφοτέρους ἔστησεν ἐν
 τοῖς ἀστροῖς.

omittunt.

Hi dicuntur Castor et Pollux
 fratres maxima concordia iun-
 cti, ex quibus cum unus ceci-
 disset in pugna, quam adversus
 Athenienses gerebant, partem 5
 alternam immortalitatis acce-
 pit. quos Iupiter caelo intulit
 sideribusque. Geminos nomi-
 navit. qui salutare sunt ad-
 pellati. 10

omittit.

omittunt.

Ἔχουσι δὲ ἀστέρας ὁ μὲν
 25 ἐποχούμενος τοῦ Καρκίνου
 ἐπὶ τῆς κεφαλῆς α' λαμπρόν,
 (ἐπ' ὄμω ἑκατέρου λαμπρόν
 α', ἐπὶ δεξιῶ ἀγκῶνος
 α', ἐπὶ δεξιῶς χειρὸς α')

Alii volunt Zethum et Am-20
 phionem esse; ideo (unus zo-
 nam), alter citharam habet.

p. 68, 7.

Quorum prior habet stellas
 VIII. alter eorum (X quarum 25
 una) propus adpellatur. Ge-
 mini figurantur stellis XVIII.
 is, qui iuxta Cancrum est,
 (habet stellas) in capite unam

X. TESTIMONIA: *Avien. v.* 370—378.
 Spartanam Geminos subolem prolem-
 que Tonantis || egregiam et patrio
 post reddita numina caelo. || nam Lacedaemonius
 Mars cum caluisset Aphidnis, || Castora Cecropii
 tulit inclementia belli. || at frater lucemque et fata
 superstitis aevi || exosus sortem lacrimis efflagitat
 aequam. || protinus alternae germanos tempore vitae ||
 Iupiter attollit caelique in celsa receptans || aeternae
 flagrare facis iubet ignibus ambo.

6 *lacunam signari; Castoris mors narrata erat.*

27 ἐπ' ὄμω — 29 χειρὸς α' add. *Fellus.*

3 cecidisset *Wilamowitzius*: exci-
 disset *BP.* 6 alternam *E.* alteram
BP. 9 salutare *i. e. σωτήρες.*

21. 22 unus zonam *addidi ex S.*

25 eorum *ε.* cum *BP.* X quarum
 una *addidi.* 26 propus *Schau-*

bachius. tripus *BP.* 27 figurantur
 stellis XVIII β. figura *BP.* 29 habet
 stellas *add. β.*

Castor interea et Pollux, quos nos Geminos vocamus, dicuntur fuisse Dioscuri, nutriti autem in Lacedaemonia et propter dilectionem fraternam, in 5 qua omnes superabant, inlustres habiti et inter astra conlocati.

Hos complures astrologi Castorem et Pollucem esse dixerunt; quos demonstrant omnium fratrum inter se amantissimos fuisse, quod neque de principatu contenderint neque ullam rem sine com- 5 muni consilio gesserint. pro quibus officiis eorum Iupiter notissima sidera eos constituisse existimatur. *sed qui de Castore et Polluce dicunt, hoc amplius addunt*, ut Castor in oppido Aphidnis sit occisus, quo tempore Lacedaemones cum Atheniensibus bel- 15 lum gesserunt. . . . . Pollucem ait Homerus concessisse fratri dimidiam vitam; itaque alternis diebus eorum quemque lucere.

X.
Gemini.

omittunt.

omittit.

p. 128, 18.

Habent autem stellas, unus quidem, 25 qui excedit Cancerum in capite unam, in singulis umeris singulas splendidas, *** in unoquoque genu unam. ** sunt simul V. alter in capite splendidam unam, in umero sinistro unam,

III, 21.

Sed de his qui Cancro est proximus habet in capite stellam unam claram, 25 in utrisque umeris singulas claras, in dextro cubito I, (in eadem manu I), in genibus utrisque singulas, in pedibus utrisque singulas; alter autem

2 Dioscuri *Wilamowitzius*: divi curiales *G.*
27 lacunas signavi. 29 V debebat VIII, nisi complura omissa essent.

13 addunt: aiunt *R.* 14 Aphidnis: arhidnis
RM. arcadie *V. corr. Modius.*

27 in eadem manu I addidi. 29 post utrisque: prioribus *V.* primoribus *D i. e.* prioris, quod nescio quis in margine adscripsit.

ἐφ' ἑκατέρου γόνατος α', (ἐφ'
ἑκατέρου ποδὸς α') ὁ δ'
ἐχόμενος ἔχει ἐπὶ τῆς κεφα-
λῆς α' λαμπρὸν, ἐπ' ἀριστεροῦ
5 ὄμμου λαμπρὸν α', ἐπὶ μαστοῦ
ἑκατέρου α', ἐπὶ ἀριστεροῦ
ἀγκῶνος α', ἐπ' ἀκρας χειρὸς
α', ἐπὶ ἀριστεροῦ γόνατος α',
ἐπὶ ἑκατέρου ποδὸς α', ὑπὸ
10 τὸν ἀριστερὸν πόδα α', ὃς
καλεῖται Πρόπους. (τοὺς πάν-
τας ιθ').

claram, in singulis umeris sin-
gulas claras, in dextro cubito
I, (in eadem manu I), in sin-
gulis genibus singulas, in pe-
dibus singulis (singulas). fiunt 5
prioris novem. alter in capite
I, (in sinistro umero I), in
mammis singulas, in sinistro
cubito I, in manu ultima I,
in sinistro genu I, in pedibus 10
singulas. sinistro pede distans
ultimo I, quae vocatur Πρό-
πους. fiunt X.

XI. Οὗτος δοκεῖ ἐν τοῖς
Καρζίνος, ἄστροις τεθῆναι δι'
Ἵνοι καὶ 15 Ἴρα, ὅτι μόνος, Ἡρα-
Φάτινη. κλει τῶν ἄλλων συμμα-
χοῦντων ὅτε τὴν ὕδραν
ἀνήρει, ἐκ τῆς λίμνης
ἐκπηδήσας ἔδακεν αὐτοῖ
20 τὸν πόδα, καθάπερ φησὶ
Πανύσιος ἐν Ἡρακλείᾳ·
θυμωθεὶς δ' ὁ Ἡρακλῆς
δοκεῖ τῷ ποδὶ συν-

v. 147, p. 64, 24.

Οὗτος δοκεῖ ἐν τοῖς
ἄστροις τεθῆναι διὰ
τὴν Ἴρα μόνος τῷ
Ἡρακλεῖ τῶν ἄλλων
συμμαχοῦντων, ὅτε τὴν
5 ὕδραν ἀνήρει, ἐκ τῆς
λίμνης πεδήσας ἔδακεν
αὐτόν.

p. 70, 6.

Cancer in astris po-
situs esse dicitur benefi-
cio Iunonis, quod, cum 15
Hercules cum hydra ad
fontem Laernium depu-
gnaret, hic cancer Hercu-
lis pedem morsu depre-
hendit, ut Panyasis au- 20
ctor dicit. quem iratus
Hercules calcatum con-
trivit beneficioque Iuno-

XI. TESTIMONIA:

Avien. v. 379—383.

astraque Cancro || Iuno, nover-
cales ut semper proderet iras, ||
praestitit. hic etenim, Lernaei
gurgitis hydram || ureret Alcides
cum flammiger, ausus in ipsum ||
reperere victorem.

Eudocia p. 316.

1 ἐφ' ἑκατέρου γόνατος
scripsi: ἐφ' ἑκατέρω γόνατι
libri. genitivum etiam in se-
quentibus tacite restitui.

2 ἐφ' ἑκατέρου ποδὸς α' add.

Schaubachius, nisi quod perperam tertium
casum scripsit. 11 τοὺς πάντας ιθ' addidi.

ις' Fellus ις' Schaubachius.

3 in eadem manu add. β
ex U et S. 5 singulas S. om.
BP. 6 prioris scripsi: pri-
ores BP. 7 in sinistro umero
I addidi. 8 in et 10 in ante
sinistro add. β. 9 cubito I
scripsi: cubito II BP.

13 in add. Wilamowitzius.
22. 23 contrivit S. contribulavit
BP.

in singulis femoribus singulas, in dorso sex. sunt simul X.

in capite I, in sinistro umero I, in utrisque mammis singulas, (in sinistro cubito I, in eadem manu I) in sinistro genu I, in pedibus utrisque singulas et infra sinistrum pedem unam, quae 5 *Πρόπους* adpellatur.

p. 128, 23.

Cancrum namque ideo fabulae locatum inter astra aiunt, quoniam Herculem aliis auxiliantem et hydriam de fonte Lernaea auferentem saliens in pede percusserit, sicut ait Panyasis in Heraclea.

1 in singulis — 2 sex, ut numerus constaret, temere interpolata.

15 aliis auxiliantem: *perperam intellexit Epitomen. cf. Prolegom. p. 22.* 16 Lernaea *Wilamowitzius: neraida G.*

II, 23.

Hic dicitur Iunonis beneficio inter astra conlocatus, quod cum Hercules contra hydram Lernaeam constitisset, 15 ex palude exsiluisset et pedem eius mordicus adripuisset; qua re Herculem permotum cum interfecisse, Iunonem autem inter sidera constituuisse, ut esset cum duodecim signis, quae maxime solis 20 *cursu continentur.*

XI.
Cancer,
Asini,
Praeseptium.

1 in sinistro umero I V. in sinistro umero alteram R. post I in DPV additur in dextro umero I (alteram D), quae verba in MR post in utrisque mammis singulas leguntur, nisi quod M pro dextro habet sinistro; post eadem verba in D aliisque legitur in dextro genu I. 2. 3 in sinistro — manu I addidi. suspicor haec verba iam in librorum nostrorum archetypo intercidisse, sed stellarum summam in calce servatam fuisse; duas igitur stellas, ut numerus constaret, addendas esse nescio quis intellexit addiditque in margine, alteri umero alterique genu singulas stellas largitus; quae in apographis in textum recepta sunt. 6 *πρόπους: tropus vel tropos libri.*

15 constitisset: contendisset R. 16 exsiluisset et R. om. ceteri.

θλάσαι αὐτόν, ὅθεν με-
γάλης τιμῆς τετύχηκε
καταριθμούμενος ἐν τοῖς
ιβ' ζῳδίοις.

5 Καλοῦνται δὲ τινὲς
αὐτῶν ἀστέρες ὄνοι, οὓς
Διόνυσος ἀνήγαγεν εἰς
τὰ ἄστρα.

5 Καλοῦνται δὲ αὐτῶν
τινὲς ἀστέρες ὄνοι, οὓς
Διόνυσος ἀνήγαγεν εἰς
τὰ ἄστρα.

nis magnis honoribus
decoratus XII signorum
numero adnumeratur.

Sunt in hoc signo in 5
eius testa aliae stellae,
quas asinos adpellant.
Gracci enim ὄνους δι-
cunt. quos Liber astris
intulit, quod, cum ab 10
Iunone insania obiecta
fugeret ad occasus, ut in
Dodonaei Iovis templo
responsa peteret, ut Phi-
liscus refert, et magnis 15
imbribus cum grandine
ortis stagna, quae transi-
turus erat, inundata de-
tinerent iter eius, asini
ex contrario transeunt 20
per aquas. ex his uno
insidens et ipse trans-
vectus est sine periculo
insaniaque liberatus di-
citur. uno itaque ex 25
his fecisse, ut voce hu-
mana loqueretur. qui
cum sensum accepisset,
post paucum tempus cum
Priapo de membro natu- 30
rali contendere coepit.

TESTIMONIA: *Avien. v. 385.*
hos dixere Asinos ortos Thes-
protide terra || et sidus, Lenaeae,
tuum.

6 αὐτῶν: αὐτοῦ *Koppiarsius.*

8 εἰς scripsi: ἐπὶ *M. Vati-*
ticanum non contuli.
annem transire non posset.
dederit, ut humana voce loqueretur. itaque inter eum Priapumque
ortum esse certamen, de obscœni magnitudine; Priapum victum et iratum interemisse victorem.
6 testa β: texto *B* textu *P.* 12 ut in *add. ε.* 15 et *addidi.* 17 ortis β. ortus *BP.* stagna,
quae scripsi. est ea que *BP.* ea parte qua *S.* istac qua β. 18 inundata *S.* innudata *BP.*
19. iter ε: inter *BP.* 20 transeunt scripsi. transientes *BS.* transeuntes *P.* 27 post
loqueretur in *BP* additur alterum laboreavit, quae verba ab interpolatore profecta esse intel-
lexit *Breysigius* in *Hermae* vol. *XII* p. 515. 29 post *S:* cum *BP.*

TESTIMONIA: *Lactant. Firm.*
I 21 p. 238, ed. Migne:

asellos fuisse, qui Liberum
patrem transvexerint, cum

quorum alteri hoc praemium
dederit, ut humana voce loqueretur.

itaque inter eum Priapumque
ortum esse certamen, de obscœni magnitudine; Priapum victum et iratum interemisse victorem.

6 testa β: texto *B* textu *P.* 12 ut in *add. ε.* 15 et *addidi.* 17 ortis β. ortus *BP.* stagna,
quae scripsi. est ea que *BP.* ea parte qua *S.* istac qua β. 18 inundata *S.* innudata *BP.*

19. iter ε: inter *BP.* 20 transeunt scripsi. transientes *BS.* transeuntes *P.* 27 post
loqueretur in *BP* additur alterum laboreavit, quae verba ab interpolatore profecta esse intel-
lexit *Breysigius* in *Hermae* vol. *XII* p. 515. 29 post *S:* cum *BP.*

5 Sidera, quae gentiles praesepe et asinos vocaverunt, sunt sub Cancro constituta.

In eius deformationis parte sunt qui-5 dam qui Asini adpellantur a Libero in testa Cancri duabus stellis omnino figurati. Liber enim ab Iunone furore obiecto dicitur fugisse per Thesprotiam cogitans ad Iovis Dodonaei oraculum 10 pervenire, unde peteret responsum, quo facilius ad pristinum statum mentis perveniret. sed cum venisset ad quandam paludem magnam, quam transire non posset, de quibusdam asellis obviis 15 factis dicitur unum eorum deprehendisse et ita esse transvectus, ut omnino aquam non tetigerit. itaque cum venisset ad templum Iovis Dodonaei statim dicitur furore liberatus asellis gratiam rettu-20 lisse et inter astra conlocasse. nonnulli etiam dixerunt asino illi, quo fuerit vectus, vocem humanam dedisse. itaque eum postea cum Priapo contendisse de natura et victorem ab eo interfectum. 25 pro quo Liberum eius misertum in sideribus adnumerasse; *et ut sciretur id pro deo, non pro homine timido, qui Iunonem fugerit, fecisse, supra Cancrum constituit, qui eius deae beneficio* 30 *fuerat adfixus astris.*

9 post dicitur in libris nonnullis additur mente captus, quae cum in *RM*¹ desint, delenda esse recte statuit Bursianus. 10 Dodonaei om. *R.* at *v.* schol. Germ. 15 post asellis: duobus *BMP*, idem in *R* aliisque ante asellis legitur: glossema esse vidit Kiesslingius. obviis Bursiani libri. obviam alii. 21 nonnulli immo

iidem ut consentaneum est et ex schol. Germ. elucet. 25 victorem scripsi *conl. Lact. victum libri. fuit cum traditam lectionem pro genuina haberem apud Philiscum eam certaminis condicionem fuisse ratus, ut victor victum interimeret; at, opinor, hac condicione cum deo immortali ne asinus quidem certasset et prorsus necessaria est vel in fabula satyrica περιπέτεια.* 28 qui scripsi: quia libri. 30 qui eius deae scripsi: quod deae *R.* qui eius *D* aliique.

omittunt.

Ἔστι δὲ αὐτοῖς καὶ
 Φάτιη παράσημον ἣ δὲ
 τούτων ἱστορία αὐτῆ.
 ὅτε ἐπὶ Γίγαντας ἐστρα-
 15 τεύοντο οἱ θεοί, λέγεται
 Διόνυσον καὶ Ἥφαιστον
 καὶ Σατύρους ἐπὶ ὄνων
 πορεύεσθαι. οὐπω δὲ
 ἐωραμένων αὐτοῖς τῶν
 20 Γιγάντων πλησίον ὄν-
 τες ὠγκήθησαν οἱ ὄνοι,
 οἱ δὲ Γίγαντες ἀκού-
 σαντες τῆς φωνῆς ἔφυ-
 γον. διὸ ἐτιμήθησαν ἐν
 25 τῷ Καρκίνου εἶδει ἐπὶ
 δυσμᾶς.

omittunt.

Priapus comprehensum
 asinum occidere voluit.
 quem Iovis beneficio sub-
 tractum et pro eo alterum
 subpositum occisumque. 5
 ambosque Liber immor-
 tali honore donatos astris
 intulit.

p. 71, 4.

Est autem eis adposi-
 tum et praeseptum. est et
 altera origo quae infer-
 tur ab aliis. cum adver-
 sus gigantas di bellum 15
 gererent, Liber et Vul-
 canus et satyri asinis se-
 dentes profecti ad pug-
 nam. quod genus invi-
 sum gigantibus. magnam 20
 vocem cum audirent,
 territi gigantes hac voce
 fugerunt. ob quod sunt
 astris inlati et in signo
 notabili cancri positi, 25
 cuius cursus ad occasum
 tendit.

19 ἐωραμένων scripsi: ὄρω-
 μένων libri. 25 Καρκίνου
 εἶδει Struvius. Καρκίνῳ εἶναι
 libri.

1 comprehensum *PS.* com-
 pressum *B.* 3. 4 subtractum
 β. suo tractum *BP.* 6 Liber
 addidi *conl. Hygino et Arieno;*
 Iovis *add. β.*

14 ab addidi *ex S. om. BP.*
 19. 20 quod genus invisum gi-
 gantibus. *graeca verba perpe-
 ram intellexit.* 25 notabili
Kiesslingius. notabilis BP.

Sunt autem stellae non multum splendoris habentes neque a se plurimum distantes, in quarum medio in modum praesepe stellarum quidam ambitus
 15 est. cui illae praeminent una ab aquilone, altera ab austro. autumabant autem eosdem asinos gentiles deorum suorum Dionysi videlicet, qui et Liber pater, et Vulcani sive Satiri vehiculos
 20 fuisse, quibus ascensis cum contra gigantes ad bellum procederent et illi naturali zelo accensi viso tumultu diro cum murmure rugissent, gigantes eorum rugitu perterriti compendium fugae ar-
 25 ripuerint, et confestim dii de gigantibus triumphaverint, et idcirco eos una cum praesepe suo inter astra conlocaverint. *talis quidem extitit gentilium socordia, qui deos suos non propriis armis nec*
 30 *viribus, sed asinorum rugitibus adeptos fuisse opinabantur victoriam.*

Dicitur etiam alia historia de Asellis, ut ait Eratosthenes. quo tempore Iupiter bello gigantibus indicto ad eos oppugnandos omnes deos convocavit, venisse Liberum patrem, Vulcanum,¹⁵ Satyros, Silenos asellis vectos. qui cum non longe ab hostibus abessent, dicuntur aselli pertimuisse et ita pro se quisque magnum clamorem et inauditum gigantibus fecisse, ut omnes hostes eo-
 20 rum clamore in fugam se coniecerint et ita sint superati.

19 sive legit η pro $\alpha\lambda$. 22 viso tumultu etc. *perperam ita reddit ἐωγαμένων* α . τ . λ .

TESTIMONIA: *exscr. Myth. Vat. I 11.*
 14 convocavit *BPM*¹*R.* convocasset *M*²*D.*

Ἔχει δὲ ὁ Καρκίνος
ἐπὶ τοῦ ὀστέρου ἀστέ-
ρας λαμπροῦς β'. οὐ-
τοί εἰσὶν οἱ ὄνοι τὸ
5 δὲ νεφέλιον ἐν αὐτῷ
ὀρώμενόν ἐστιν ἢ λεγο-
μένη Φάτνη, παρ' ἣ
δοκοῦσιν ἐστάναι. ἔχει
δὲ ἐπὶ τῶν δεξιῶν
10 ποδῶν ἑφ' ἐκάστου α'
ἀμαυρόν, ἐπὶ δὲ τῶν
ἀριστερῶν, τοῦ πρώτου
β' λαμπροῦς, καὶ ἐπὶ
τοῦ δευτέρου β' καὶ
15 ἐπὶ τοῦ τρίτου α',
ὁμοίως ἐπ' ἄκρας τοῦ
τετάρτου α', ἐπὶ τοῦ
στόματος α' καὶ ἐπὶ
τῆς χηλῆς τῆς δεξιᾶς
20 γ' ὁμοίους οὐ μεγάλους
ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς χηλῆς
ὁμοίους β', οἱ πάντες ἠ'.

TESTIMONIA: *Avien. v. 383.*

qua dura concava dorsi || teg-
mina curvantur, geminus micat
ardor in auras. || hos dixere
Asinos. . . . v. 386. disternat
aer || crassior hos itidem, qualis
praesepibus esse || forma solet. dispar Chelarum flamma
coruscat; || namque tribus stellis adoletur dextera
Cancro, || laeva duas pigro succendit fomite flammās.

5 ἐν αὐτῷ ὀρώμενόν ἐστιν ἢ λεγομένη *Heynius:*
ἐστιν ἢ ἐν αὐτῷ ὀρωμένη *libri.* 9 ἐπὶ τῶν δεξιῶν
ποδῶν *scripsi:* ἐπὶ τοῖς δεξιῶν ποσὶν *libri.* 10 ἐκά-
στου *scripsi:* ἐκατέρω *libri,* quod legit *scholiastes*
Germanici G; nam scribit in duobus dextris pedibus;
nunquam ille caneros comedisse videtur. 11. 12 τῶν
ἀριστερῶν *scripsi.* τοῖς ἀριστεροῖς *libri.* 14 δευτέρου
β' καὶ ἐπὶ τοῦ τρίτου α': δεξιῶν καὶ τοῦ τροπικοῦ *libri:*
correxerit Fellus, nisi quod numeros addidi. 16. 17 τοῦ
τετάρτου α' *scripsi:* αὐτοῦ τετάρτου *libri.* 18 α' post
στόματος *addidi.* 22 β' *add. Fellus.*

omittunt.

Cancer habet stellas in
pectore II claras, hi sunt
asini, praesepium autem
ut nubes iuxta paret,
in dextris pedibus sin-
5 gulas. fiunt IIII obscurae.
in sinistris in primo II
clarae, in altero II, in
tertio I, in quarto ex-
tremo I, in ore I. in 10
dextro cornu III similes
non magnae, in sinistro
II. fiunt XVIII, ex qui-
bus super testam cancri
sunt duae clarae quae 15
ὄνοι adpellantur. quod
autem nubium circa eum
videtur praesepium di-
citur.

2 pectore: *debebat testa.*

5 in *add. β.* 7 in primo *scripsi:*
priosore *BP* priore *S.* in sinistro
primo pede *β.* 9 quarto *add.*
β. 9. 10 extremo I, in ore I β.
extremo minore *BPS.* 13 XVIII
Kiesslingius. XVII *BP.* XVI *S.*

Habet stellas in testa splendidas duas, in duobus dextris pedibus in unoquoque unam, in sinistro priore duas, * * in tertio unam, in quarto unam, * * in 5 dextro labio tres, in sinistro duas.

Hic habet in ipsa testa stellas II, quae Asini vocantur, de quibus ante iam diximus; in dextris pedibus singulas obscuras, in sinistro pede primo II, et in secundo II obscuras, in tertio I, 5 in quarto primo I obscuram, in ore I; in ea, quae chela dexterior dicitur, tres similes non grandes, in sinistra similes II, omnino est stellarum XVIII.

3 et 4 lacunas signavi. 5 labio: $\chi\eta\lambda\bar{\eta}$ verit, tanquam $\chi\epsilon\lambda\epsilon\iota$ esset; adparet hic quoque, ut saepius dativum pro genetivo in magistri exemplari scriptum fuisse. cf. supra p. 73.

3 iam add. D. om. V aliique. 5 et add. R. om. VD. 9 XVIII scripsi: XVII libri.

XII.
Λέων.

Οὗτός ἐστι μὲν τῶν ἐπιφαι-
νων ἄστρον· δοκεῖ δ' ἐπὶ Διὸς
τιμηθῆναι τοῦτο τὸ ζῳδιον διὰ
τὸ τῶν τετραπόδων ἡγεῖσθαι
5 τινὲς δὲ φασιν, ὅτι Ἡρακλέους
πρῶτος ἄθλος ἦν, εἰς τὸ μνημο-
νευθῆναι· φιλοδοξῶν γὰρ μόνον
τοῦτον οὐχ ὄπλοις ἀνείλεν, ἀλλὰ
συμπλακείς ἀπέπνιξεν. λέγει δὲ
10 περὶ τούτου Πείσανδρος ὁ Ῥό-
διοσ. ὅθεν καὶ τὴν δορὰν αὐτοῦ
ἔσχεν, ὡς ἔνδοξον ἔργον πε-
ποιηκώς.

15 Ἐχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ τῆς κεφα-
λῆς γ', ἐπὶ τοῦ τραχήλου β',
ἐπὶ τοῦ στήθους α', ἐπὶ τῆς
ράχεως γ', ἐπὶ μέσης τῆς κέρ-
κου α', ἐπ' ἄκρας λαμπρὸν α',
20 ἐπὶ τὸ στήθος β', ἐπὶ τοῦ
δεξιῦ ποδὸς λαμπρὸν α', ἐπὶ
μέσης (κοιλίας) α', ἐπὶ τὴν
κοιλίαν α', ἐπὶ τοῦ ἰσχίου α',
ἐπὶ τοῦ ὀπισθίου γόνατος α',
25 ἐπὶ ποδὸς ἄκρου λαμπρὸν α',
(τοὺς πάντας ιθ').

XII. TESTIMONIA: *exscr. Eudocia p. 276.*

10 τούτου *scripsi: αὐτοῦ libri. Πεί-
σανδρος Fellus: Πίνδαρος libri.* 11 ὅθεν
Eudocia: ὅτι libri. 13 *in calce narra-
tionis libri habent haec: οὗτός ἐστιν ὁ ἐν τῇ Νεμέᾳ φονευ-
θείς, quae interpolatori tribuenda esse intellexit Wilamo-
witzius; neque enim quisquam testium haec verba agnoscit
nec diiudicare vult Eratosthenes, utrum Nemeaei leonis
pellem Hercules gerat an Cithaeronii.*

16 ἐπὶ τοῦ τραχήλου β' *huc revocari; in libris post*
26 *λαμπρὸν α' leguntur.* 17 α' *scripsi: β' libri.* ἐπὶ τῆς ράχεως — *λαμπρὸν α' huc*
revocari; in libris sub fine leguntur. 20 ἐπὶ τὸ στήθος β' *addidi. haec omnia recte me fecisse*
Hygini interpretisque Germanici comparatio docet. nec causa turbarum latet. nimirum eius
qui archetypum exaravit, oculi a 17 στήθους ad 20 στήθος aberrarunt; itaque scripsit στήθους
β', ac verba omissa ἐπὶ τῆς ράχεως — λαμπρὸν α' postea in calce enumerationis addidit.
22 *κοιλίας add. Fellus; hunc quoque errorem corrigere voluit librarius 'additis in fine verbis*
ἐπὶ τῆς κοιλίας α', *quae illic delevi.* 26 *τοὺς πάντας ιθ' add. Fellus.*

omittunt.

Hic notabilis et maxi-
mus in signis est, Iovis
beneficio, quod virtute
praeter ceteras bestias
praecellat. aliis placet,
5 quod primus Herculis
labor esset, memoriae
honorificae traditum, ut
ait Pisandrus Rhodius.

p. 72, 14.

Leo habet stellas in 15
capite tres, in collo II,
in pectore I, in spina III,
in cauda media I, in ul-
tima cauda claram I,
sub pectore II, in priori 20
pede claram I, sub ventre
claram I, in medio ventre
claram I, in ischio I, in
posteriore genu I, in
propoda claram I, summa 25
XVIII.

2 *in scripsi: inter BP, quod*
tuetur Breysigius. 9 *ait add.*
β. Pisandrus: Periander BPS.
20. 21 *in priori pede S. prio-*
ribus pedibus BP. 23 *in*
ischio β: inschium BP. 25 *pro-*
poda Kiesslingius. propodam
BP.

Leonem aiunt idcirco inter astra conlocatum, eo quod praesit quadripedibus sive propter memoriam Herculis, qui leonem ingentem inermis dicitur peremisse.

Hic dicitur ab Iove constitutus, quod omnium ferarum princeps esse existimatur. nonnulli etiam hoc amplius dicunt, quod Herculis prima fuerit haec certatio, et quod eum inermis interfecerit. de hoc et Pisandrus et complures alii scripserunt.

XII.
Leo.

p. 132, 17.

15 Habet autem stellas in capite tres, in cervice duas, in pectore unam, sub pectore duas, in dorso tres, in caudae summitate** splendidam unam, in anteriore pede splendidam unam.** sunt 20 omnes XVIII.

III, 23.

Hic habet in capite stellas III, in 15 cervicibus II, in pectore I, in interscapilio III, in media cauda I, in extrema alteram, sub pectore II, in pede priore claram I, in ventre claram I, et infra alteram magnam, in lumbis I, 20 in posteriore genu I, in pede posteriore I claram, omnino est stellarum XVIII.

16 cervice scripsi: vertice G. 18 et 19 lacunas signavi.

21 pede om. V. 22 post est: ordo R, ut adsolet.

Ὀρῶνται δὲ καὶ ὑπὲρ αὐτὸν ἐν
τριγώνῳ κατὰ τὴν κέρκον ἀμαυροὶ
ἑπτὰ, οἳ καλοῦνται Πλόκαμος Βερε-
νίκης Εὐεργέτιδος.

omittunt.

Videnturaliaeiuxta
caudam eius stellae
obscurae VII, quae
vocantur crines Bere-
nices Εὐεργέτιδος. 5

Dicuntur et earum
virginum, quae Lesbo
perierunt.

XIII. Τοῦτον λέγουσιν ὅτι ὁ Ζεὺς ἰδὼν
Ἡνίοχος. πρῶτον ἐν ἀνθρώποις ἄρμα ζεύξαντα
ἵππων — ὅς ἐστιν Ἐριχθόνιος ἐξ
15 Ἡφαιστοῦ καὶ Γῆς γενόμενος — καὶ
θανυμάσας ὅτι τῇ τοῦ Ἡλίου ἀντίμιμον
ἐποιήσατο διαφορίαν ὑποζεύξας ἵππους
δ' λευκοὺς, πρῶτος δὲ Ἀθηναῖα πομπὴν
ἤγαγεν ἐν ἀκροπόλει καὶ ἐποιήσατο
20 πρὸς τούτοις ἐπιφανῆ τὴν θυσίαν
αὐτῆς σεμνύων***

λέγει δὲ καὶ Εὐριπίδης περὶ τῆς
γενέσεως αὐτοῦ τὸν τρόπον τοῦτον·

XIII. TESTIMONIA: *Germanic. v. 157* est etiam
aurigae facies sive Atthide terra || natus Erich-
thonius, qui primus sub iuga duxit || quadru-
pedes. . . . . *v. p. 104.*

Avien. v. 409 ille impiger autem || pulcher
Erichthonius currus et quattuor olim || iunxit
equos.

cf. Varronem apud Philargyr. Georg. III 113.
3 Πλόκαμος *Valckenarius: Πλόκαμοι libri.*
14 ὅς ἐστιν — 15 γενόμενος *in capitis fronte*
ponit Fellus ὅς in οὗτος mutans. 18 δ' *add.*
Wilamowitz: us. πρῶτος scripsi: πρῶτον libri.
21 *post σεμνύων lacunam statui. excidit praeter*
templi mentionem εἰς τὰ ἄστρα ἀνήγαγεν vel
tale quid; lacunam post 18 λευκοὺς statuit
Westermannus.

p. 73, 2.

Hic Erichthonius
dicitur qui primus
equos quattuor iunxit,
quem Iovis miratus 15
similitudinem Solis
quadrigis fecisse et
quod primus Pana-
thenaea constituisset
astris receptum me- 20
moriae tradidit habi-
tu agitatoris.

De huius initio de-
inde refert Vulcanum

13 primus ε: prius *BP.*
21 tradidit β: tradit *BP.*
23 initio ε: initia *BP.*
24 refert. *nimirum libellus,*
quem habeo, i. e. Catasterismi,
neque enim aliter
poterat dicere deinde; vidit
hoc Wilamowitzius; itaque
Breysigius non debebat in-
serere Euripides.

omittunt.

Cuius supra simulacrum proxime Virginem sunt aliae VII stellae ad caudam Leonis in triangulo conlocatae, quas crinem Berenices esse Conon Samius mathematicus et Callimachus 5 dicit.

Eratosthenes autem dicit et virginibus Lesbiis dotem, quam cuique relictam a parente nemo solverit, iussisse reddi et inter eas constituisse petiti- 10 nem.

p. 132, 22.

Agitatorem ferunt Erichthonium fuisse, quem fabulae poetarum Vulcani et Terrae filium adserunt. quem cum 15 Iovis vidisset inter homines equos albos iungere et Solis quadrigae similem hominibus facere primumque Athenis pompam inducere in arcem templumque aedificare, inter astra constituit.

18 in *add. Kiesslingius.*

II, 13.

Hunc *nos aurigam latine vocamus*, nomine Erichthonium, ut Eratosthenes monstrat. quem Iupiter cum vidisset primum inter homines equos quadrigis 15 iunxisse, admiratus est ingenium hominis ad Solis inventa accessisse, quod is princeps quadrigis inter deos est usus. sed Erichthonius et quadrigas, ut ante diximus, et sacrificia Minervae 20 et templum in arce Atheniensium primum instituit.

De cuius progenie Euripides ita dicit: Vulcanum Minervae pulcritudine

XIII.
Auriga.

XIII. TESTIMONIA: *Serv. Georg. I 205. Isidor. Orig. III.*

4 crinem *R*: crines *alii.* 7 *cf. Prolegomena p. 4 s.* 12 *vocamus V*: dicimus *alii.* 21 et templum — 24 *Minervae om. V.*

Ἡφαιστον ἐρασθέντα Ἀθηναῖς βούλε-
σθαι αὐτῇ μιγῆραι. τῆς δὲ ἀποστρε-
φομένης καὶ τὴν παρθενίαν μᾶλλον
αἰρουμένης ἐν τινι τόπῳ τῆς Ἀττικῆς
5 κρύπτεσθαι, ὃν λέγουσι καὶ ἀπ' ἐκεί-
νου προσαγορευθῆναι Ἡφαιστεῖον
ὃς δόξας αὐτὴν κρατήσσειν καὶ ἐπιθέ-
μενος πληγὰς ὑπ' αὐτῆς τῷ δόρατι
ἀφῆκε τὴν ἐπιθυμίαν, φερομένης εἰς
10 τὴν γῆν τῆς σπορᾶς· ἐξ ἧς γεγενῆσθαι
λέγουσι παῖδα, ὃς ἐκ τούτου Ἐριχθό-
ριος ἐκλήθη. καὶ αὐξήθεις τοῦθ' εὖρε
καὶ ἐθανμάσθη ἀγωνιστὴς γενόμενος·
ἤγαγε δὲ ἐπιμελῶς τὰ Παναθήναια
15 καὶ ἄρμα ἠνιόχει ἔχων παραβάτην
ἀσπίδιον ἔχοντα καὶ τριλοφίαν ἐπὶ
τῆς κεφαλῆς· ἀπ' ἐκείνου δὲ κατὰ
μίμησιν ὁ καλούμενος ἀποβάτης.

(XIII. 20 Ἐσχημάτισται δ' ἐν τούτῳ ἡ
Ἡνίοχος, Αἰξ, Εριφοί.)
Αἰξ καὶ οἱ Ἐριφοί.

Μουσαῖος γὰρ φησὶ Δία γεν-
νόμενον ἐχειρισθῆναι ὑπὸ Πέας
25 Θέμιδι, Θέμιν δὲ Ἀμαλθεία
δοῦναι τὸ βρέφος, τὴν δὲ ἔχου-

TESTIMONIA: Ovid. fast. V 113 s.

nascitur Oleniae signum pluviale Capellae:

illa dati caelum praemia lactis habet;

Nais Amalthea Cretaea nobilis Ida

dicitur in silvis oculuisse Iovem.

huic fuit haedorum mater formosa duorum

inter Dictaeos conspicienda greges . . . .

lac dabat illa deo.

German. v. 165 s.

numina praeterea secum trahit, una putatur || nutrix esse Iovis, si vere Iupiter infans
ubera Cretaeae mulsit fidissima caprae, || sidere quae claro gratum testatur alumnum.

Avien. v. 405 s.

namque tuas aures implebit fabula sollers || Cretaei pecoris. haec lac memoratur alumno
infudisse Iovi Capra, nutrix dicta Tonantis. || stelligero subvecta polo est.

Cf. Catalog. fragm. II p. 42.

2 τῆς δὲ πτλ. ipse Vulcanus se occultit, ut Minervae insidias paret. Hyginus Minervam sese
occuluisse ratus narrationem paullo aliter administrat; itaque nescio an legerit: τὴν δὲ ἀπο-
στρεφομένην, et mox αἰρουμένην. 6 Ἡφαιστεῖον Matthiae: Ἡφαιστον libri. 7 ὃς: malim ὄθρεν.
10 post σπορᾶς nonnulla omissa esse ex Hygino concludam. 15 ἄρμα ἠνιόχει scripsi: ἄμα ἠνιόχον libri.

omittunt.

Minervam dilexisse
et quae secuntur dum
Erichthonius nasce-
retur.

In hoc signo et Capra est 20
quae Iovem nutrit itemque
Haedi eius filii.

Ut Musaeus refert, dat
Rhea Iovem infantem nu-
trientum Themidi. et A-
maltheae Themis eum tra-

omittunt.

TESTIMONIA: Lactant. Firm. I 21
p. 240 A. Migne. Huius capellae
corio usum esse pro scuto Iovem
contra Titanas dimicantem Musaeus
auctor est. unde a poetis αἰγιοχος
nominatur.

23. 24 dat Rhea ε: datur BP. 26 post
Themis: Amalthea repetitum in BP.
del. ε.

omittunt.

corporis inductum petiisse ab ea, ut sibi nuberet, neque impetrasse; et coepisse Minervam sese occultare in eo loco, qui propter Vulcani amorem Hephaestius est adpellatus. quo per- 5 secutum Vulcanum ferunt coepisse ei vim afferre, et cum plenus cupiditatis ad eam ut complexus se adplicaret, repulsus effudit in terram voluptatem. quo Minerva, pudore permota, pede 10 pulverem iniecit. ex hoc autem nascitur Erichthonius *anguis*, qui ex terra et eorum dissensione nomen possedit. . . . . *alii autem anguina tantum crura habuisse Erichthonium dixerunt*, eumque 15 primo tempore adolescentiae ludos Minervae Panathenaea fecisse et ipsum quadrigis cucurrisse; pro quibus factis inter sidera dicitur conlocatus.

Huius in umero sinistro Capra in- 20 stare et in manu sinistra Haedi videntur formati . . . . . (XIII. Auriga, Capra, Haedi)

redduntur Germanici versus 165—170.

Musaeus autem dicit Iovem nutritum a Themide et Amalthea nympha, quibus eum mater Ops tradidisse existimatur. 25 Amaltheam autem habuisse capram

TESTIMONIA: *Serv. Aen. I 275.*

5. 6 in eo loco — 7 adpellatus *om. V.* 7 Hephaestius *cf. Bursianum in Fleckeisenii annal. 1866, p. 766.* 8 complexus *V. complexui alii.* 12 *anguis: hoc vocabulum a Catasterismis alienum Hyginus addidit, ut faciliorem ad fabulam quam de Cecropis (libri perperam Erechthei) filiabus ex alio fonte Eratosthenicis interpositurus erat, aditum sibi pararet.* 14 *alii autem anguina tantum crura e. q. s.: Hygin. fab. 166 cf. Epimetr. I.* 22 *huius V aliique. cuius R.*

σαν αἶγα ὑποθεῖναι, τὴν δ' ἐκ-
 θρέψαι Δία τὴν δὲ αἶγα εἶναι
 Ἥλιου θυγατέρα φοβεράν οὕτως,
 ὥστε τοὺς κατὰ Κρόνον θεοὺς
 5 βδελυττομένους τὴν μορφὴν τῆς
 αἰγὸς ἀξιῶσαι τὴν Γῆν κρύψαι
 αὐτὴν ἐν τινι τῶν κατὰ Κρήτην
 ἄντρον καὶ ἀποκρυψαμένην
 ἐπιμέλειαν αὐτῆς τῇ Ἀμαλθείᾳ
 10 ἐγχειρίσαι, τὴν δὲ τῷ ἐκείνης
 γάλακτι τὸν Δία ἐκθρέψαι ἔλ-
 θόντος δὲ τοῦ παιδὸς εἰς ἡλικίαν
 καὶ μέλλοντος Τιτᾶσι πολεμεῖν,
 οὐκ ἔχοντος δὲ ὄπλα, θεσπι-
 15 σθῆναι αὐτῷ τῆς αἰγὸς τῇ δορᾷ
 ὄπλον χρήσασθαι διὰ τε τὸ ἄτρο-
 τον αὐτῆς καὶ φοβερόν καὶ διὰ
 τὸ εἰς μέσην τὴν ῥάχιν Γοργόνης
 πρόσωπον ἔχειν. ποιήσαντος δὲ
 20 ταῦτα τοῦ Διὸς καὶ τῇ σκέπη
 φανέντος διπλασίονος, τὰ ὅστ' αὐ-
 τῆς αἰγὸς καλύψαντος ἄλλη
 δορᾷ καὶ ἔμψυχον αὐτὴν καὶ ἀ-
 θάνατον κατασκευάσαντος, αὐτὴν
 25 μὲν φασὶν [ἄστρον οὐράνιον
 κατασκευάσαι.]***

didit. haec fuit domina ca-
 prae, quae ex ea Iovem
 nutrit. esse autem hanc
 capellam Solis filiam,
 cuius aspectus tam atrox 5
 fuisse dicitur, ut Titanes
 eam timerent rogarentque
 matrem Terram, ut eam
 abderet. Terra autem in
 antro clausam cum cura 10
 Amaltheae tradidit custo-
 diendam ibique Iovem in-
 fantem educasse. qui cum
 esset iuvenis et contra Tita-
 nas inermis vellet pugnare, 15
 eius pelle dicitur accepta
 pro scuto usus esse, quod
 semper Titanis agitata ti-
 mori fuerat et quod diceba-
 tur media pelle Gorgoneum 20
 caput habere. eo tutus tegi-
 mento aliusque caprae terga
 alia pelle tecta restituit vitae,
 et eam immortalitate dona-
 vit caelique astris intulit. ** 25
 etiam aegiochus adpellatur.

p. 65, 39.

καὶ φασὶν,
 ὅτι [μετὰ θά-
 νατον] λαβὼν
 αὐτῆς τὸ δέρμα
 20 κατὰ συνείλη-
 σιν περιέθετο
 καὶ αὐτὴν κατη-
 στέρισε, διό, αἰ-
 γίοχος κικλή-
 25 σκεται ἀνθρώ-
 ποιῶν.

6 αἰγὸς Koppiersius: παιδὸς libri. τὴν
 addidi. 13 Τιτᾶσι scripsi: Πύρασι libri.
 20 σκέπη scripsi: τέχνη libri. 25. 26 ἄστρον
 οὐράνιον κατασκευάσαι verba quae sermo-
 ni Epitomae aperte repugnant seclusi, la-
 cunam statui, ad quam explendam haec
 interpolata sunt, κατασκευάσαι ex prae-
 cedenti κατασκευάσαντος repetito; exci-
 derunt autem haec fere: ἐν τοῖς ἄστροις
 τεθῆναι, Δία δὲ αἰγίοχον κληθῆναι.

Bekkerus; τὴν om. MV recte. 21 αἰγίοχος MV. Αἰγίοχος Bek-
 kerus. habes Musaei frustulum.

ita ni fallor Epitomae illud φανέντος διπλασίονος male intellectum reddidit. 23 vitae, et eam
 immortalitate Munckerus: vitae etiam mortalitate BP. vita et immortalitate β. 25 caelique
 β: caeloque BP. mox lacunam statui; excidit: unde Iovis vel tale quid. 26 adpellatur alii
 dicunt. β. apallaturii dicunt BP. aliis placet S. cf. paginam sequentem.

scholion nimis de-
 curtatum et ediversis
 narrationibus con-
 flatum, cuius tamen
 extrema verba ex Ca-
 tasterismis fluxisse
 ceterorum testium
 comparatio docet.
 17.18 μετὰ θάνατον τε-
 mere addidit scholia-
 stes. 20 κατὰ τὴν

10 cum cura huc revocari; red-
 duntur enim Epitomae verba ἐπι-
 μέλειαν αὐτῆς τῇ Ἀ. ἐγχειρίσαι;
 in BP post 13 infantem legitur cum
 cura ematheae. 16 pelle — accepta
 scripsi: pellem — acceptam BP.
 arreptam β. 17 usus esse scripsi.
 usum ea BP. 18 Titanis agitata
 β. titana sagittator B. titanus
 agitator P. cf. Catalog. fragm. II
 (= schol. II. O. 229) εἶναι γὰρ αὐτὴν
 αἰεὶ φόβητρον. 19 fuerat Wilamo-
 witzius: fuerit BP. quod β. quo
 BP. 22 aliusque B: alique P.

omittunt.

quandam ut in deliciis, quae Iovem dicitur
 aluisse. nonnulli etiam Aega Solis filiam
 dixerunt multis candore corporis prae-
 stantem, cui contrarius pulcritudini hor-
 ribilis adspectus exitebat. quo Titanes 5
 perterriti petierunt a Terra, ut eius
 corpus obscuraret, quam Terra specu
 quodam celasse dicitur in insula Creta.
 quae postea Iovis fuisse nutrix, ut
 ante ostendimus, demonstratur. sed 10
 cum Iupiter fidens adulescentia bellum
 contra Titanas adpararet, responsum
 est ei, si vincere vellet, ut *αἴγος* pelle
 tectus et capite Gorgonis bellum ad-
 ministraret, *quam aegida Graeci ad-* 15
pellaverunt. itaque facto eo, quod
 supra declaravimus, Iupiter Titanas
 superans regnum est adeptus et reli-
 qua ossa *αἴγος* caprina pelle contacta
 anima donavit; et stellis figuratam 20
 memoriae commendavit; *et postea, quibus*
ipse vicerat tectus, Minervae concessit.
 . . . . Iovem autem aegiochum adpellatum.

2 nonnulli *perperam dixit, est enim idem Musaeus. cf. XI Cancer p. 91, 21.* 4 pulcritudini *R. pulcritudinis DV.* 6 a Terra ut eius corpus obscuraret *DV alii: Terrae, ut corpus eius obscuraretur R.* 10 ostendimus: diximus *V.* 20 figuratam *DV alii: figurata MR.*

Τινὲς δὲ φασὶ Μυρτίλον
ὀνόματι τὸν Οἰνομάου ἡ-
νίοχον εἶναι τὸν ἐξ Ἐρμοῦ
γεγονότα.

Οἱ δὲ (scil. τὸν
ἡνίοχον λέγουσιν
εἶναι εἰδωλον)
Μυρτίλου.

Alii dicunt agitorem
Myrtilum, Mercurii filium,
Oenomai aurigam, a patre
astris inlatum.

Ἔχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ τῆς
κεφαλῆς α' καὶ ἐφ' ἑκατέρων
τῶν ὠμων α', ὧν τὸν μὲν
10 ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ λαμπρόν,
ὃς καλεῖται Αἰξ, ἐφ' ἑκα-
τέρου ἀγκῶνος α', (ἐπὶ δε-
ξιᾶς χειρὸς α',) ἐπ' ἀριστερᾶς
χειρὸς β', οἱ δὲ καλοῦνται
15 Ἐριφοὶ τοὺς πάντας ἧ'.

Habet stellas VIII. ex
eis quae Capra dicitur stella
I in sinistro genu eius clara.
qui Haedi dicuntur in sinistra
10 manu eius sitae stellae sunt
duae. Agitator stellas habet
V, Capra I, Haedi II. fiunt
stellae VIII. habet stellas
in capite I, in singulis umeris
15 singulas — sinister clarior
qui adpellatur Capra — in
singulis genibus singulas. in
manu ultima I, item in sini-
stra duae. hi vocantur Hae-
20 di. summa VIII.

TESTIMONIA: *German. v. 159—162*
seu Myrtoas demersus in undas ||
Myrtilos. hunc potius species in
sidere reddit; || sic nulli currus, sic
ruptis maestus habenis || perfidia Pe-
lopiis raptam gemit Hippodamiam.
2 *Oinoμάου add. Schaubachius.*
12. 13 *ἐπὶ δεξιᾶς χειρὸς α' add.*
Schaubachius.

1 *om. V. οἱ δὲ M.*
ἄλλοι Bekkerus.

9 genu: *debebat umero.* 18 ge-
nibus *perperam reddit ἀγκῶνος.*
19 ultima: *ex schol. G. adparet in*
Epitome scriptum fuisse ἐπὶ δεξιᾶς
... ἐπ' ἄκρας τῆς ἀριστερᾶς. quare
nescio an scribendam sit in manu
dextra I, item in sinistra ultima.
I scripsi. II BP. 21 VIII scripsi.
VIII BP.

Alii autem hunc Mercurii filium ex *Clytia natum*, nomine Myrtilum, Oenomai aurigam definierunt, cuius post notam mortem parens corpus in mundo constituisse existimatur. 5

III, 12.

Habet quidem stellas in capite unam, in singulis umeris singulas, in singulis cubitis nihilo minus singulas, in 10 dextera manu unam, in sinistrae summitate duas, qui vocantur Haeduli. sunt in summa VIII.

Habet praeterea in capite stellam I, in utroque umero I, sed in sinistro elariorem, quae Capra vocatur, in utroque cubito I, (in dextera manu I), in 10 (sinistra) manu II, quae Haedi adpellantur, stellis prope occidentibus ficti. ita omnino sunt numero VIII.

TESTIMONIA: *Serv. Georg. I 205.*

2 *Clytia D: Dilicia V. Myrtilum: Myrtium V.*
 3 *aurigam fuisse V.* 10 *in dextera manu I*
addidi. 11 *sinistra addidi.* 12 *ficti DV:*
facti G. 13 *ita — VIII om. DV aliique.*
VIII scripsi. VII libri.

XIV. Οὗτος λέγεται ἐν τοῖς
 Ταῦρος. ἄστροις τεθῆναι διὰ τὸ
 Εὐρώπην ἀγαγεῖν ἐκ
 Φοινίκης εἰς Κρήτην διὰ
 5 τοῦ πελάγους, ὡς Εὐρι-
 πίδης φησὶν ἐν τῷ
 Φοῖξω· χάριν δὲ τούτου
 ἐν τοῖς ἐπιφανεστάτοις
 ἐστὶν ὑπὸ Διὸς τιμηθεῖς.
 10 Ἐτεροι δὲ φασι βοῦν
 εἶναι, τῆς Ἰοῦς μίμημα.
 χάριν δὲ ἐκείνης ὑπὸ
 Διὸς ἐτιμῆθη τὸ ἄστρον.

Τοῦτον οὖν οἱ μὲν
 τὸν τὴν Εὐρώπην δια-
 γαρόντα ἐκ Φοινίκης
 εἰς Κρήτην διὰ πελά-
 5 γους κατηστερίσθαι φα-
 σίν.

omittunt.

(Υάδες.) Τοῦ δὲ Τιάρου τὸ
 20 μέτωπον σὺν τῷ προσώ-
 πῳ αἱ Υάδες καλούμεναι
 περιέχουσιν.
 (Υάδες νύμφαι αἱ
 καλούμεναι Δωδωνίδες
 25 Διονύσου τροφοί· αἱ τῇ
 Ἰνοῖ διὰ τὸν τῆς Ἥρας

v. 172, p. 67, 7.
 Ἡ δὲ προσωνυμία
 20 ἐστίν, ὅτι τὸν Διόνυσον
 ἀνεθρόψατο. Ὑῆς δὲ
 ὁ Διόνυσος. . . . Φερε-
 κύδης ἐπτά.

Eratosthenes dicit 10
 bovem esse, quae fuit
 Io. ob id ab Iove ho-
 norata. signum autem
 tauri, cuius priores par-
 tes parent, reliquum 15
 corpus non adparet.
 spectat autem orientem.

p. 75, 1.

Frons cum facie Hya-
 des vocantur. quas Phe-
 20 recydes Athenaeus nu-
 trices Liberi dicit sep-
 tem, quot et stellae sunt.
 quae Dodonides nymphae
 vocantur. quarum no-
 25 mina Phaesule Ambrosia

XIV. TESTIMONIA: Ovid. fast. IV 717 s.
 vacca sit an taurus non est cognoscere promptum;
 pars prior adparet, posteriora latent.
 seu tamen est taurus, sive est hoc femina signum,
 Iunone invita munus amoris habet.
 ibid. V 604 s. huic signo fabula nota subest
 praebuit ut taurus Tyriae sua terga puellae
 Iupiter et falsa cornua fronte tulit . . . .
 619 hoc alii signum Phariam dixere iuvencam,
 quae bos ex homine est, ex bove facta dea.
 Eudoc. p. 407.
 23 Υάδας — p. 110, 18 κληθεῖσαι supplevi ex Eudo-
 cia p. 407, nisi quod ordinem ad schol. Germ. accommo-
 davi; idem voluit Schaubachius. ceterum cf. Prolego-
 mena p. 24. 25. 26 αἱ τῇ Ἰνοῖ — παρακατέθεντο
 scripsi: αἷς ἢ Ἰνώ — παρακατέθετο Eudocia.

Europae fabulam iam antea
 scholiastes ex Nigidio narra-
 vit; quare ne bis idem referret,
 Catasterismorum narrationem
 omisit.

12 Io add. β; nomen satis
 antiquo tempore excidit; S
 supplevit Pasiphae falsissime.
 ob id ab Iove honorata. signum
 autem tauri: huc revocavit
 Kiesslingius. in BP post
 17 orientem leguntur. 19 cum
 facie β: quam faciem BP.
 23 quot ε: quod BP. 26 Pha-
 esule Kiesslingius. Phaesula et
 BP.

Porro taurum inter astra quidam putant positum propter Iovem, quod in bovem sit fabulose conversus. alii vero pro eo quod Europam adduxerit a Phoenice per medium aequor in Creten.

Hic dicitur inter astra esse constitutus, quod Europam incolumem transvexerit Cretam, ut Euripides dicit.

XIV.
Taurus.

10 Plerique autem aiunt, bovem esse imitatore[m] Ionis et ideo inter astra a Iove conlocatum.

Nonnulli aiunt, cum Io in bovem sit 10 conversa, ut Iupiter ei satisfacere videretur, inter sidera constituisse, quod eius prior pars adpareat ut tauri, sed reliquum corpus obscurius videatur. spectat autem ad exortum solis. 15

p. 136, 17.

Tauri quoque frons, quae *suculae* 20 *nominantur*, a Pherecyde Atheniensi mammae fuisse dicuntur Liberi patris et vocatae Dodoniades sponsae.

Cuius oris effigiem quae continent (*Hyades*) stellae, Hyades adpellantur. has autem 20 Pherecydes Atheniensis Liberi nutrices esse demonstrat numero septem, quas etiam antea nymphas Dodonidas adpellatas. harum nomina sunt haec: Ambrosia, Eudora, Phaesyte, Coronis, 25 Polyxo, Phaeo, Dione. hae dicuntur

1 Porro taurum — conversus. *possunt sane ex eis esse, quae sola schol. Germ. G. servarunt cf. Prolegomena p. 24; quae sententia Ovidii versibus sub Epitome adscriptis confirmari videtur; at id quoque cogitari potest Ionis fabulam bis narratam fuisse et 2 Iovem in Ionem, conversus in conversa mutandum esse.* 11 Ionis β. iuris G. 22 sponsae i. e. *νύμφαι!*

XIV. TESTIMONIA: *Serv. Georg. I 218 (p. 204 adnot. Lion).*

10 aiunt: autem V. Io om. DV. 19 oris om V. 23 antea om. R. 25 Phaesyte Soter. Phytile V. Ptydile D. 26 Polyxo: Pulixo DV. Phaeo: Phyeto V. Phieto D. Dione scripsi cf. *Catal. fr. III: Tiene D. Thene V. Thyene vulgo. hae: haec V.*

φόβον παρακατέθεντο
τὸν Διόνυσον, ὅτε Λυ-
κοῦργος αὐτὰς ἐδίωξε
συμπεριούσας ἐκείνῳ
5 καὶ κατανεμούσας τὴν
ἄμπελον· τιθέασιδέτινες
αὐταῖς ὀνόματα Ἀμβρο-
σίαν καὶ Εὐδώραν καὶ
Φαισύλῃν καὶ τοιαῦτά
10 τινα. οἱ δέ φασιν ὅτι
Ἰάδες Βάχχαι τιθῆναι
τοῦ Διονύσου καὶ τὸν
Διόνυσον ὕμν ἀπὸ τού-
των ἀποκαλοῦντες.

15 ἢ ὅτι ὑετῶν ἐπιση-
μασίας δηλοῦσιν.

15 διὸ καὶ τινες Ἰάδας
αὐτὰς ἔνθεν εἶπον, ὅτι
ἀναδρόμεναι αἴτια ὑε-
τῶν γίνονται.

Coronis Eudora Polyxo
Phaeo Dione. quae
cum a Lycurgo captivi-
tatem timentes fugerunt
Thebas, subito, ne ab 5
Iunone aliquid pateren-
tur, Iovis caelo inlatas
sideribus honoravit. Hy-
adas adpellavit, quod
nascente Libero eas in- 10
venerit.

Temporis signum posuit 15
quod sint pluviales —
ὑεῖν enim pluere est —
et eorum ortus imbres
concitet . . . . alii contra
sentientes dicunt, quod 20
hoc signo largi imbres
fundantur, quod ὑεῖν
pluere dicatur, Hyadas
adpellatas.

TESTIMONIA: *Ovid. fast. V 165—182.*

ora micant Tauri septem radiantia flammis,
navita quas Hyadas Graius ab imbre vocat.
pars Bacchum nutrisse putat; pars credidit esse
Tethyos has neptes Oceanique senis.
nondum stabat Atlas umeros oneratus Olympo,
cum satus est forma conspiciendus Hyas. . . .

177. dumque petit latebras fetae catulosque leaenae
ipse fuit Libycae praeda cruenta leae.

mater Hyan et Hyan maestae flevere sorores
cervicemque polo suppositurus Atlas.

victus uterque parens tamen est pietate sororum:
illa dedit caelum, nomina fecit Hyas.

schol. Hesiod. op. 382.

cf. Catalog. fragm. III p. 42.

ἢ Φαισύλῃν: Αἰσούλῃν Eudocia. haec nomina magnam
partem ex Hesiodo (*fr. 181 Markscheffel*) hausit
Pherecydes. 13 ἀπὸ τούτων κτλ. Eudocia verborum
sententiam invertit; neque enim de Hyadibus Hyes, sed
de Bacchi cognomine, quod est Ὑγῆς, Hyades nominatae
sunt.

TESTIMONIA: *interpolator fab. Hygin. 192 cf. Prolegomena p. 13 adn.*

2 Dione scripsi ex *Catal. fragm. III*: thenis B. tenis P. Thyene βε. 18 earum S. eorum BP.

a Lycurgo fugatae et praeter Ambrosiam omnes ad Thetim profugisse, ut ait Asclepiades. sed ut Pherecydes dicit, ad Thebas Liberum perlatum Inoni tradiderunt. quam ob causam 5 ab Iove his gratia est relata, quod inter sidera sunt constitutae.

omittunt.

omittit.

TESTIMONIA: *Serv. Aen. I 744. Georg. I 138.*

Myth. Vat. I 120.

5 Inoni *MR.* Iunoni *V.*

ἢ διὰ τὸν ἀδελφὸν
Υαντα οὕτω κληθεῖσαι.

Μουσαῖος ἐ' (τὰς Ὑά-
δας εἶπεν εἶναι).

v. 254 p. 73, 33.

ἐκ τούτου δὴ τοῦ
5 Ἄτλαντός φασιν οἰμῦθοι
καὶ τὰς Ὑάδας γενέσθαι
καὶ υἱὸν Ὑαντα, ὃν
ἐν Λιβύῃ θηρῶντα ἐπει-
δὴ ὄφις ἀνείλεν, αἱ
10 ἀδελφαὶ τῷ θρήνῳ
νικηθεῖσαι ἀπόλοντο.
Ζεὺς δὲ ἀστέρας αὐτὰς
πεποίηκε τὰς καλον-
μένας Ὑάδας.

Musaeus ita refert:
Aethra ex Oceano pro-
creavit filias duodecim.
ex quibus quinque stellis
figuratas Hyadas, sep- 5
tem autem Pliadas. his
unus fuit frater Hyas,
quem omnes sorores di-
lexere. quem in venatu
alii ab leone, alii ab 10
apro interfectum dicunt.
quae flentes eum obie-
runt, Hyadas nuncupatas,
alias Pliadas.

ἢ διότι τῷ Υ στοιχείῳ
παρεμφερεῖς εἰσίν.)

v. 172 p. 66, 41.
. ἐκ τῶν δύο γραμμῶν
τοῦ Υ στοιχείου· αἱ γὰρ
Ὑάδες τοῦτο τὸ στοι-
20 χεῖον ἀπομιμούμεναι τὸ
ταύρειον ἀποτελοῦσι
πρόσωπον.

vel quia in modum Y
litterae positae sunt.

p. 67, 11.

ὁ δὲ Μυρτίλος τὰς
25 Κάδμου θυγατέρας

Myrtilus autem Hya-
das quinque filias Cadmi 25
esse dicit.

Πρὸς δὲ τῇ ἀποτομῇ
τῆς ῥάχεως ἡ Πλειάς
ἐστὶν ἀστέρας ἔχουσα
30 ἐπτά, διὸ καὶ ἐπτάπορος
καλεῖται· οὐχ ὀρῶνται
δὲ εἰ μὴ ξξ, ὁ δὲ ξβ-
δομος ἀμανρός ἐστὶ
σφόδρα.

cf. Eudociam p. 339.

30 ἐπτάπορος Wilamowitzius:
ἐπτάστερος libri. Catasteris-
morum auctor Arati versusum
257 exprimit. ceterum cf. p. 134.

1 Μουσαῖος ἐ' om. Bekkerus.
habent MV. 4 ἐκ τούτου —
14 Ὑάδας dedi ex Bekkero; om.
MV. 7 τὸν ante υἱὸν del. Wila-
mowitzius.

2 Aethra Munckerus. haec
tibi P. thia B. hya S. ex
Oceano debbat Oceani filia ex
Atlante. 13 Hyades — 14 Pli-
des: Pliades — Hyades BP.
transposui conl. S. 17 vel

quia — positae sunt addidi ex S et Hygin. fab. om. BP. 27 in S; om. BP. 30. 31 abscissione
scripsi: abscissioneque BP. nescio an que ex VII numero ortum sit. 31 rachin β. brachin BP.
ceterum Catasterismorum verba falso intellecta sunt, cum Pliades non abscissioni dorsoque inter-
positae, sed ad dorsi abscissionem positae sint.

quas Graeci a pluralitate Pliadas...
... vocant.

Hyades autem adpellatae sunt, ut ait Musaeus, quod ex Atlante et Aethra Oceani filia sint filiae XV procreatae, quarum V Hyadas adpellatas demonstrat, quod earum Hyas 5 fuerit frater a sororibus plurimum dilectus. qui cum venans a leone esset interfectus, quinque, de quibus supra diximus, lamentationibus adsiduis permotae dicuntur interisse. quare eas, 10 quod plurimum de eius morte laborarent, Hyadas adpellatas. reliquas autem decem sorores deliberasse de sororum morte et earum septem mortem sibi conscisse; quare quod plures idem 15 senserint, Pliadas dictas.

3 Aethra R. Aethya M. Aetla D. Plione B. Electra P. lectra V. XV e. q. s. cf. *Prolegomena* p. 12. 6 plurimum: plurimi V. 11 laborarent: laverunt V.

Ἔχει δὲ ὁ Ταῦρος ἀστέρας
 ζ' (ἐπὶ τῆς κεφαλῆς) — ὁ δὲ
 ὑπεραντία ἔρπει καθ' ἑαυτὸν
 ἔχων τὴν κεφαλὴν — ἐφ'
 5 ἑκατέρων δὲ τῶν κεράτων
 ἐπὶ τῆς ἐκφύσεως α', ὧν λαμ-
 πρότερος ὁ ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς
 ἐφ' ἑκατέρων τῶν ὀφθαλμῶν
 α', ἐπὶ τοῦ μυκτῆρος α', ἐφ'
 10 ἑκατέρων τῶν ἄκρων κερά-
 των α' οὗτοι Ἰάδες λέγονται
 ἐπὶ δὲ τοῦ ἀριστεροῦ γόνατος
 τοῦ ἐμπροσθίου α', ἐπὶ τῶν
 χηλῶν β', ἐπὶ τοῦ δεξιῦ γό-
 15 νατος α', ἐπὶ τοῦ τραχήλου β',
 ἐπὶ τῆς ῥάχεως γ', τὸν ἔσχα-
 τον λαμπρόν, ὑπὸ τὴν κοιλί-
 αν α', ἐπὶ τοῦ στήθους λαμ-
 πρόν α'. τοὺς πάντας ιη'.

TESTIMONIA. *Germanic. v. 176 s.*
 quamlibet ignarum caeli sua forma
 docebit || et caput et patulae naris et
 cornua Tauri. (cetera ex Arato.)

Arien. v. 424 s.
 flexo iacet ille crure minaces || in terram
 figens oculos. . . . gemino sic cornua
 ductu || erigit aetherii vigor ignis et
 ignis utrimque || sic camuris ardet
 protractibus.

² ἐπὶ τῆς κεφαλῆς add. *Schaubachius.*
³ καθ' ἑαυτὸν: num καθ' ἑμῆν?
^{10. 11} ἄκρων κεράτων scripsi. ὧμων
 libri, quod ferri non posse iam alii
 viderunt. ¹⁴ β' scripsi, α' libri.

omittunt.

Taurus (non totus) figuratur.
 habet stellas in frontis utra-
 que parte, id est in cornibus,
 singulas. clarior sinistrae.
 in oculis singulas, in naso I. 5
 hae stellae V Hyades adpel-
 lantur. in sinistro genu I, in
 dextro I, in ungula II, in collo
 II, in dorso III. ultima cla-
 rior. sub ventre I, in pectore 10
 I clara. fiunt XVI. ab ab-
 scissione tauri ad id, quod
 vocatur rachis, septem stellae,
 quas Atlantides adpellant. quae
 non videntur simul nisi sex: 15
 septima obscura.

¹ non totus add. β. ² habet add. β. ^{2. 3} in
 frontis utraque parte β. in fronte utriusque partis BP.
³ id est in cornibus, quae in BP post sinistrae leguntur
 huc revocavit, singulas addidit β. ⁶ hae stellae
 V Hyades adpellantur. ex *Hygino conligas in Cata-*
sterismis eorum opinionem commemoratam fuisse, qui,
cum quinque tantum Hyadas cognitae haberent, duas
in cornuum radicibus stellas non agnoscerent neque
XVIII, sed XVI stellis totum signum figurarent.
horum igitur sententiam amplexus esse videtur inter-
pres Germanici; quamquam id quoque cogitari potest,
interpolatorem aliquem haec ex praecedenti Musaei nar-
ratione conlegisse. tum verba tradito ordine servato ita
 in frontis utraque parte singulas. cla-
 riorin sinistra. in cornibus singulas (deleto id est) et
⁶ V in VII, ¹¹ XV in XVIII mutandum erit; ac
 favet huic suspicioni S. ⁷ genu ε. cornu BP.
⁸ II scripsi. III BP. ¹¹ XVI scripsi. XV BP. ab
 add. β. ¹³ vocatur ε. vocantur BP. ¹⁵ nisi sex:
 septima ε. nisi si ex septima B. nisi ex septima P.

Habet stellas in singulis cornibus singulas, in fronte duas, in unoquoque oculo unam, in nare unam. hae septem *suculae sive* Hyades nominantur. 5 in geniculo anteriore unam, in palearibus duas, in dextro geniculo unam, in collo duas, in dorso tres, in ventre splendidam unam, in pectore unam. sunt in summa XVIII.

Habet autem in cornibus singulas stellas, sed in sinistro clariorem; in utrisque oculis singulas, in fronte media, ex quibus locis cornua nascuntur, singulas. quae VII stellae Hyades 5 adpellantur, etsi nonnulli, quas duas diximus novissime, stellas negaverunt esse, ut omnino Hyades essent V. praeterea in sinistro genu priore habet stellam I et supra unguam II, in dextro genu I et in cervicis curvatura II, in interscapilio III, novissimam earum ceteris clariorem; (sub ventre I), in pectore I. quae sunt omnino, *praeter Vergilias*, XVIII. 15

4 Hyades scripsi. Pliades G.

2 in ante utrisque add. RPV. 3. 4 post media: I libri. deleri. 10 II scripsi: I libri. 11 in cervicis curvatura II scripsi. cervicem vacuam R. vacuum et cervicem et M sed a prima manu deleta. et in cervice vacua unam P in margine a manu prima. om. DGV. 12 in om. RMV. 13 sub ventre I addidi. 15 XVIII MB: XVIII RPV. XVII D.

XV.
Κηφείας.

Οὗτος ἐν τάξει τέτακται τέταρ-
τος· ὁ δ' ἀρκτικός κύκλος αὐτὸν
ἀπολαμβάνει ἀπὸ ποδῶν ἕως στή-
θους, τὸ δὲ λοιπὸν εἰς τὸ ἀνὰ
5 μέσον πίπτει αὐτοῦ τοῦ τε ἀρκτι-
κοῦ καὶ θερινοῦ τροπικοῦ· ἦν δὲ,
ὡς Εὐριπίδης φησὶν, Αἰθιοπίων
βασιλεύς, Ἀνδρομέδας δὲ πατήρ·
τὴν δ' αὐτοῦ θυγατέρα δοκεῖ παρα-
10 θεῖναι τῶ κήτει βορᾶν, ἦν Περσεὺς
ὁ Διὸς διέσωσε· δι' ἣν καὶ αὐτὸς
ἐν τοῖς ἀστροῖς ἐτέθη Ἀθηνᾶς
γνώμη.

Ἔχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς
15 λαμπροὺς β', ἐφ' ἑκατέρων ὤμων
α' καὶ ἐπὶ χειρῶν ἑκατέρων α',
ἐπ' ἀγκῶνων ἑκατέρων α' ἀμυ-
ροῦς, ἐπὶ ζώνης γ' λοξοὺς ἐπὶ κοι-
λίας μέσης λαμπροὺς, ἐπὶ δε-
20 ξιάς λαγόνος α', ἐπὶ γόνατος β',
ἐπὶ ποδὸς ἄκρου α'. (ὑπὲρ πόδα
δ'. τοὺς πάντας ιθ'.)

omittunt.

Hic in ordine quarto loco
situs, quem septentrionalis
circulus occupat a pedibus us-
que ad pectus. reliquus me-
dius est inter arctici et aestivi 5
tropici circulum. ut Euripides
dicit, hic Aethiopum rex pater
Andromedae, cuius filia obiecta
ceto a Perseo servata eiusque
causa et ipse pater sit astris 10
inlatus beneficio Minervae.

p. 77, 10.

Cepheus habet stellas in
capite claras duas, in dextera 15
manu claram I, in cubito ob-
scuram I, in sinistra manu
claram unam, in sinistro ume-
ro unam, in cinctu tres obli-
quas, in dextera coxa I, in 20
sinistro genu duas, in pede
ultimo I, supra pedem alias
IV. fiunt XVII. haec autem
in septentrionali climate po-
sitaе sunt. 25

XV TESTIMONIA: Eudocia p. 260.

17. 18 ἀμυροῦς huc traieci in libris post
λοξοὺς legitur. 18 ἐπὶ ζώνης scripsi:
ἐπὶ ζώνῃ libri. 19 λαμπροὺς scripsi, di-
stinctione, quae erat ante ἐπὶ κοιλίας, sub-
lata. λαμπρὸν α' libri. 20 β' scripsi: α'
libri. 21 ὑπὲρ πόδα — 22 ιθ' addidi.

5 arctici S. om. BP. 14 Cepheus, quod in BP post 15
dextera legitur, huc revocavit β. 16 consensus cum Epi-
tome nullo negotio restitui potest, si ante cubito inseras
unoquoque; at idem error apud Hyginum recurrit, ita ut
iam in antiquis Catasterismorum exemplis extitisse vi-
deatur. 19 post unam addendum erat: in dextro umero
unam quae tamen verba iam in graeco exemplo inter-
cidisse possunt. 20 I scripsi. II BP. 23 IV scripsi. tres
BP. XVII debebat XIX, ni excidissent, quos notari,
numeri.

Hic est in ordine quartus. arcticus circulus hunc recipit a pedibus usque ad pectus. reliquum autem eius excedit ab arctico et aestivo solstitio. 5 fuit ergo, sicut Euripides ait, Aethiopum rex, Andromedae pater, qui filiam suam ad cetum dicitur adposuisse, quam Perseus salvavit. per quam et ipse inter astra conlocatus est.

p. 138, 15.

Habet quidem stellas in capite splen- 15 didas duas, in dextra manu nitidam unam, in unoquoque umero unam, *** in zona tres ex transverso, in dextro ilio ** VII. hic autem in septentrionis incisione constitutus est inter medium 20 septentrionalis circuli et aestivi solstitii.

(Habet *Κηφεύς* quidem stellas in capite splendidas duas, in singulis umeris singulas, in singulis manibus claras singulas [*Κηφεύς*], in singulis 30 cubitis obscuras singulas, in zona tres obliquatas, in dextra coxa I, in sinistro genu II, supra pedes quattuor, in ultimo pede I. fiunt omnes XVIII.)

8 quam scripsi. quem G. 16 lacunam signavi. 17. 18 in dextro ilio scripsi. in dextrum ilium G. mox lacunam signavi. VII fuisse videtur XVII. quae omnium stellarum est summa. 26—33 adscripsi computationem ex S, quae nescio quo modo neque cum BP neque cum G consentit, sed Epitomae simillima est. 29 *Κηφεύς* seclusit β. in libro scriptum est *Βηφεύς*.

Hunc Euripides cum ceteris Phoenicis filium, Aethiopum regem, esse monstravit, Andromedae patrem, quam ceto propositam notissimae historiae dixerunt. hanc autem Perseum a pe- 5 riculo liberatam uxorem duxisse. itaque ut totum genus eorum perpetuo maneret, ipsum quoque Cepheum inter sidera superiores numerasse.

XV.
Cepheus.

III, 8.

Hic autem habet in capite stellas II, in manu dextra I, item in cubito ob- 15 scuram I, in sinistra manu et umero singulas, in dextro umero I; in zona, quae medium eius dividit corpus, III stellae clarae videntur, in latere dextro obscura I, in sinistro genu II, in utris- 20 que pedibus singulae, supra pedes stellae III. hic totus omnino stellarum est XVIII.

3 monstravit R. demonstravit D. 4 propositam: positam V. 5 a om. V. a periculo in R a recentiore manu additum. 8 Cepheum R. Cephea VD. 14—23 Alterius cubiti stella omissa singulis pedibus singulae stellae tribuuntur; quam discrepantiam eo ortam esse suspicatur Kiesslingius, quod Hyginus in exemplo ἐπὶ ποδὸς ἑκατέρου pro ἐπὶ ποδὸς ἄκρου legerit.

XVI.
Κασσιέ-
πεια.

Ταύτην ἱστορεῖ Σοφοκλῆς
ὁ τῆς τραγωδίας ποιητῆς ἐν
Ἀνδρομέδᾳ ἐρίσασαν περὶ
κάλλους ταῖς Νηρηίδων εἰς-
5 ελθεῖν εἰς τὸ σύμπτομα, καὶ
Ποσειδῶνα διαφθεῖραι τὴν
χώραν κῆτος ἐπιπέμψαντα.
δι' ἣν πρόκειται τῷ κῆτει
ἡ θυνγάτηρ. οἰκείως δὲ ἐσχρη-
10 μάτισται ἐγγὺς ἐπὶ δίφρου
καθημένη.

Ἔχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ κεφα-
λῆς λαμπρὸν α', (ἐφ' ἑκατέ-
ρων τῶν ὠμων λαμπρὸν α',)
15 ἐπὶ στήθους δεξιῦ α', ἐπὶ
τοῦ δεξιῦ ἀγκῶνος ἀμυρόν
α', ἐπὶ τῆς (δεξιᾶς) χειρὸς α',
(ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς α', ἐπ'
ὀμφοῦ α',) [ἐπὶ γόνατος α',
20 ἐπὶ ποδὸς ἄκρον α',] ἐπ' ἀ-
ριστεροῦ μηροῦ λαμπροὺς β',
ἐπὶ γόνατος α' λαμπρόν, ἐπὶ
τοῦ πλινθίου α', ἐπὶ τῆς τοῦ
δίφρου οὗ κάθηται ἑκατέρας
25 γωνίας α'. (τοὺς πάντας ιδ'.)

8 post ἦν: αἰτίαν add. Fellus. 9 οἰ-
κείως δὲ ἐσχρημάτισται scripsi. οἰκείως.
ἐσχρημάτισται δὲ libri. 13. 14 ἐφ'
ἑκατέρων τῶν ὠμων λαμπρὸν α' ad-
didi. 15 ἐπὶ στήθους δεξιῦ α'
scripsi. ἐπὶ στήθους α' ἀμυρόν libri
post 20 ἄκρον α'. verba huc traieci.
17 δεξιᾶς et mox ἐπὶ τῆς — 19 ὀμφο-
λοῦ α' addidi. 19. 20 ἐπὶ γόνατος
— ἄκρον α' seclusi, quae verba ex
Cephei stellarum enumeratione hic
prave repetita ea, quae addidi, loco
movisse censeo. ceterum iam Hyginus
ea legisse videtur. 21 λαμπροὺς β'
scripsi. λαμπρόν α' libri. 24 ἑκα-
τέρας scripsi. ἐκάστης libri. 25 τοὺς
πάντας ιδ' addidi.

omittunt.

Hanc refert Sophocles prae-
posuisse formam suam Nerei-
dibus, ob quod ira Neptuni
ceto inmisso vastabatur eorum
terra. expostulatamque An- 5
dromedam et ceto propositam.
ob quam rem longe habitus
eorum diversus est. id autem
est Cassiepia in sella anaclito
sedens. 10

p. 78, 2.

Habet in capite stellam cla-
ram I, in singulis umeris sin-
gulas claras, in dextra ma-
milla claram I, in dextro cu- 15
bito I, in dextra manu claram
I magnam, in sinistra manu
claram I, in umbilico I, in
sinistro femore II, in genu
claram I, in basi sellae, in 20
qua sedet I, in utrisque an-
gulis claras singulas. summa
XIV.

4 eorum: fortasse Aethiopum. 15 cu-
bito I — in umbilico I ita ex S
scribendum esse vidit β. umero ad
manum claram I magnam et clarae
ceteris omissis BP. 20 post claram I
β addere vult ex Hygino in pede
dextro I, quode dixi ad Epitomen.
20 basi β ex S. basem BP. 21 I
addidi.

Cassiepia interea, ut ait Sophocles carminum vates, propter invidiam Andromedae seu Nereidis et earum pulchritudinem dicitur pervenisse ad ruinam et pro ea fertur Neptunus omnem regionem cetu transmissio vastasse. quam ob causam inter astra conlocata est. pingitur enim super sellam sedens.

p. 139, 17.

Habet autem stellas in capite splendidam unam, in unoquoque umero splendidam unam, in dextra parte 15 pectoris unam, in dextro cubito unam, in unaquaque manu lucidam unam, in umbilico lucidam unam, ** in unoquoque angulo sellae, in qua sedet, lucidam unam. in summa XII.

De hac *Euripides et Sophocles et alii complures* dixerunt, ut gloriata sit se forma Nereidas praestare. pro quo facto inter sidera sedens in siliquastro constituta est.

XVI.
Cassiepia.

5

III, 9.

Huius in capite stella ostenditur I, in utroque umero I, in papilla dextra clara I, * * * in umbilico magna I, in sinistro femine duae, in genu I, in 15 pede priori dextro I; in quadrato quo sella deformatur una; in angulis utrisque singulae clarius ceteris lucentes. haec igitur est omnino stellarum XIII.

Suo more graeca verba prave intellexit.

1 interea G. in terra S. 17 lacunam signavi.

2 complures: plures V. gloriata: gladiata V. 14 lacunam signavi. umbilico scripsi. lumbis libri. 16 priori V. primori D. om. alii. cf. ad Epitomen. 19 XIII DVR. XIII alii.

XVII.
Ἄνδρο-
μέδα.

Αὕτη κεῖται ἐν τοῖς ἄστροις
διὰ τὴν Ἀθηνᾶν, τῶν Περσέως
ἄθλων ὑπόμνημα, διατεταμένη
τὰς χεῖρας, ὡς καὶ προετέθη
5 τῷ κήτει, ἀνθ' ὧν σωθεῖσα
ὑπὸ τοῦ Περσέως οὐχ εἴλετο
τῷ πατρὶ συμμένειν οὐδὲ τῇ
μητρὶ, ἀλλ' αὐθαίρετος εἰς τὸ
Ἄργος ἀπῆλθε μετ' ἐκείνου,
10 εὐγενές τι φρονήσασα. λέγει
δὲ καὶ Εὐριπίδης σαφῶς ἐν
τῷ περὶ αὐτῆς γεγραμμένῳ
δράματι.

Ἔχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ τῆς
15 κεφαλῆς λαμπρὸν α', ἐφ' ἐ-
κατέρου ὤμου α', [ἐπὶ δεξιῷ
ποδὸς β', ἐπ' ἀριστεροῦ α',]
ἐπὶ τοῦ δεξιῷ ἀγκῶνος α',
ἐπ' ἄκρας τῆς χειρὸς λαμπρὸν
20 α', ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ἀγκῶνος
α', [ἐπὶ τοῦ δεξιῷ λαμπρὸν
α',] (ἐπὶ βραχίονος α', ἐπὶ
τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς λαμπρὸν
α',) ἐπὶ τῆς ζώνης γ', ὑπὲρ
25 τὴν ζώνην δ', ἐφ' ἐκατέρου
γόνατος λαμπρὸν α', ἐπὶ τοῦ
δεξιῷ ποδὸς β', ἐπὶ τοῦ ἀ-
ριστεροῦ α'. (τοὺς πάντας κ'.)

⁴ προετέθη *Koppiersius*. προετέθη
libri. ¹⁶ ἐπὶ δεξιῷ — ἀριστεροῦ
α' *seclusi verba ex enumerationis fine*
hic temere repetita. ²¹ ἐπὶ τοῦ
δεξιῷ λαμπρὸν α' *seclusi*. ²² ἐπὶ
βραχίονος — λαμπρὸν α' *addidi*.
²⁴ ὑπὲρ *scripsi*, ut *legerunt Hyginus*
et schol. Germ. praeter S. ἐπὶ libri.
²⁷ β' : α' *libri*, ²⁸ α' : β' *libri*; *numeros*
commutavi. cf. quae *supra 17 seclusi*
verba, quae fortasse ad hoc ipsum
mendum corrigendum in margine
adscripta postea falso loco in textum
irrepperunt.

Κεῖται δὲ ἐν
τοῖς ἄστροις ἡ
Ἄνδρομέδα διὰ
τὴν Ἀθηνᾶν,
5 τῶν Περσέως
ἄθλων ὑπόμνη-
μα. ἔχει δὲ καὶ
αὕτη τὰς χεῖρας
ἐκτεταμένας, ὡς
10 προετέθη τῷ
κήτει.

omittunt.

Haec quoque in sideribus
recepta dicitur beneficio Mi-
nervae, ut labor Persei ae-
ternus pareret, manibus
expassis quem ad modum 5
ceto fuit proposita. quae
cum a Perseo esset liberata,
neque patri neque matri
voluit commorari, sed con-
tinuo cum Perseo Argos est 10
profecta. ita autem Euri-
pides profert.

p. 78, 14.

Habet stellas: in capite
stellam splendidam unam, 15
in umeris singulas, in dextro
cubito I, in manu claram
I, in sinistro cubito unam
claram, in brachio unam,
(in eadem manu unam,) in 20
cinctu tres, supra zonam
quattuor, in genibus singu-
lis claras singulas, in dextro
pede duas, in sinistro unam.
summa XX. 25

^{6.7} ὑπόμνημα *MV*.
^{ὑπόδειγμα} *Bekkerus*.
⁷ καὶ *addidi ex MV*.
¹⁰ προετέθη *V*. προ-
ετέθη *M sicut Epi-*
tome.

⁵ *expassis Kiesslingius*: eius
passis BP. eius *expansis S*.
¹⁰ *Argos scripsi*: *Argis BP*.
¹⁶ *singulas scripsi*: *singulis BP*.
²⁰ in eadem manu unam *addidi*.
²¹ *supra zonam*: *sub zona S*, ut
Epitomae libri.

Andromedam namque Euripides dicit inter astra conlocatam esse propter aeternam Persei certaminis memoriam. quae cetui adposita et a Persco salvata contempsit habitare cum parentibus, sed sponte cum eo extemplo abiit.

p. 140, 18.

Habet quidem stellas in capite splendidam unam, in utroque umero unam, in cubito dextro unam, in manu nitidam unam, in sinistro cubito unam, in brachio nitidas duas, in zona tres, super zonam quattuor, in singulis genibus singulas splendidas, in dextro pede duas, in sinistro unam. sunt omnes XX.

6 extemplo β : in templo G.

Haec dicitur Minervae beneficio inter sidera conlocata propter Persei virtutem, quod eam ceto propositam periculo liberarat. nec enim ab ea minorem animi benevolentiam pro beneficio accepit. nam neque pater Cepheus neque Cassiepia mater ab ea potuerunt impetrare, quin parentes ac patriam relinquens Persea sequeretur. sed de hac Euripides hoc eodem nomine fabulam commodissime scribit.

XVII.
Andromeda.

III, 10.

Haec, ut supra diximus, habet in capite stellam clare lucentem I, in utroque umero I, in cubito dextro I, in ipsa manu I, in sinistro cubito I, in brachio I, in manu alteram, in zona III, supra zonam IIII, in utroque genu I, in pedibus autem binas. ita omnino est stellarum XX.

14 ut om. MR. 20 in pedibus autem binas. haec falsa esse adparet, nam essent XXI stellae, neque tamen errorem tollere ausim, qui fortasse iam in graeco exemplo extiterit.

XVIII.
Ἴππος.

Τούτου μόνον τὰ ἔμ-
προσθεν φαίνεται ἕως
ὀμφαλοῦ. Ἄρατος μὲν
οὖν φησὶ τὸν ἐπὶ τοῦ
5 Ἑλικῶνος εἶναι ποιή-
σαντα κρήνην τῇ ὀπλῇ,
ἀφ' οὗ καλεῖσθαι Ἴππου
κρήνην· ἄλλοι δὲ τὸν
Πήγασον εἶναι φασὶ τὸν
10 εἰς τὰ ἀστρα ἀναπτάντα
ὑστερον τῆς Βελλερο-
φόντου πτώσεως. διὰ
δὲ τὸ μὴ ἔχειν πτέρυγας
ἀπίθανον δοκεῖ τισὶ
15 ποιεῖν τὸν λόγον.

Εὐριπίδης δὲ φησιν
ἐν Μελανίππῃ Ἴππην
εἶναι τὴν τοῦ Χείρωνος
θυγατέρα, ὑπ' Αἰόλου
20 δὲ ἀπατηθεῖσαν φθα-
ρῆναι καὶ διὰ τὸν ὄγκον
τῆς γαστρὸς φυγεῖν εἰς
τὰ ὄρη κάκει ὠδινούσης
αὐτῆς τὸν πατέρα ἐλ-
25 θεῖν κατὰ ζήτησιν, τὴν
δ' εὗξασθαι καταλαμ-

1 μόνον Arnaldius. μόνον
libri. 3 Ἄρατος κτλ. v. Pro-
legomena p. 33. 14 δοκεῖ . . .
ποιεῖν τὸν λόγον nempe Aratus.
ceterum haec verba non solum
a Catalogis sed vel a Cataste-
rismis aliena ac satis recenti
tempore addita esse censeo,
praesertim cum nemo testium
ea legisse videatur. 17 ἐν Με-
λανίππῃ Ἴππην Valckenarius.
Μελανίππην libri et ita lege-
runt schol. Germ.

Ἡμιτελής δέ ἐστιν
αὐτὰ τὰ ἐμπρόσθια φαί-
νων ἀχρὶ τοῦ ὀμφαλοῦ·
οἱ μὲν αὐτὸν λέγουσι
5 τὸν κολάφαντα τὴν
κρήνην ἐν τῷ Ἑλικῶνι,
οἱ δὲ τὸν Πήγασον.
μίμημά φασιν εἶναι τοῦ
Πηγάσου, ὃς πορευόμε-
10 νος διὰ τοῦ Ἑλικῶνος
τοῖς ποσὶν ἔρρηξε πηγὴν
τὴν καλουμένην Ἴππου
κρήνην.

ἱερός δὲ ὁ Ἴππος . . .
ὅτι
ἄβροντήν τε στεροπήν
τε φέρει Διὶ μητιόεντι.

Dedi ex MV. paullo aliter
Bekkerus.

1 Ἡμιτελής et mox 14 ἱερός:
explicatur Arati v. 215.

16 Hesiod. Theogon. 286.

conem esse crinem (i. e. κρήνην). 18 post inlatam: cum esset
interfecta in Pelio monte eamque naturalem speciem conservasse
BP. om. S. del. ε. quae scripsi. nam cum qui BP namque
cum S. quae ita scripta sunt, postquam praecedentia interpo-
lata sunt. post Aeolo: cum libri. deleuit β. 25 equum P.
equom corr. in equam B. puerum de suis addidisse videtur,
neque enim extat in Epitome neque Hippe puerum genuit, sed
Melanippen puellam. 26 ob om. P.

Hic dimidius est in
priori parte parens us-
que ad umbilicum. A-
ratus dicit eum super
Heliconam montem situm. 5
hunc dicit qui Hippo-
crenem fecit. alii hunc
Pegasum dicunt ad astra
evolasse, posteaquam
Bellerophonem a se ex-10
cusserit.

Euripides Melanippen
Chironis filiam esse astris
inlatam; quae ab Aeolo
compressa gravida pro-
fugit ob pudorem Pelio 20
monte. quam cum pater
requireret, ne ei se of-
ferret advenienti, deo-
rum misericordia versa in
equum puerum genuit. 25
quam ob eius patrisque

5 Heliconam montem Kiesslin-
gius. Heliconam fontem β. ge-
niculatorem BPS quod interpo-
latori debetur. verba τὸν ἐπὶ τοῦ
Ἑλικῶνος εἶναι prave intellexit
graviore distinctione post εἶναι
posita. Breysigius commode
adponit interpretis latini verba:
Aratus quoque ait super Heli-

Equus praeterea, quem quidam poetarum falsissime arbitrantur inter astra conlocatum esse eo, quod a celsitudine Heliconis montis conlisus percussopriore
5 pede aquam produxerit.

quidam pro eo quod Iovis equus fuerit.

nonnulli vero Pegasus putant, qui ad astra post Bellerophontis interitum
10 evolaverit.

Plerique autem Melanippen Chironis filiam arbitrantur ab Aeolo occulte delusam et ne a parentibus concepisse deprehenderetur ad montana fugisse,
20 quae cum a patre deprehendi timeret, ut ab eo minime cognosceretur, in equum conversa miseratione patris et Dianae ad astra conscenderit. cuius posteriores corporis partes propter feminei sexus pudorem pingere contempserunt.

8 putant *U*: putantes *V*. 16 Chironis *add. β*.
22. 23 miseratione patris et Dianae: *prave vertit*.

Hunc Aratus et alii complures Pegasus, *Neptuni et Medusae Gorgonis filium*, dixerunt; qui in Helicone *Boeotiae* monte ungula feriens saxum, fontem aperuit, qui ex eius nomine Hippocrene est adpellatus. alii dicunt, quo tempore Bellerophontes . . . . .
5 equus autem subvolasse et inter sidera ab Iove constitutus existimatur.

XVIII.
Equus.

Euripides autem in Melanippa Hippen, Chironis Centauri filiam, Ocyrhean antea adpellatam dicit. *quae cum aleretur in monte Pelio, et studium in venando maximum haberet*, quodam tempore ab 20 Aeolo *Hellenis filio Iovis nepote* persuasam concepisse; cumque iam partus adpropinquaret, profugisse in silvam, ne patri, cum virginem speraret, nepotem procreasse videretur. itaque 25 cum parens eam persequeretur, dicitur

7 Bellerophontes: Belerophons *R*. Bellerofons *B*. Bellophontes *V*. Bellerophon *Bursianus*. — *sequitur apud Hyginum Bellerophontis historia ex Asclepiade enarrata. cf. Epimetr. II.*
17 Ocyrhean *scripsi ex Ovidio met. II 638, ubi Ocyrhoe nuncupatur; atque ex ipso Ovidio Hyginum hoc addidisse veri non est dissimile cf. Epimetr. II.* thean *MR*. tean *V*. Amphithean *Bursianus*.

βανομένην πρὸς τὸ μὴ γνω-
σθῆναι μεταμορφωθῆναι καὶ
γενέσθαι ἵππον. διὰ γοῦν τὴν
εὐσέβειαν αὐτῆς τε καὶ τοῦ
5 πατρὸς ὑπ' Ἀρτέμιδος εἰς τὰ
ἀστρα τεθῆναι, ὅθεν τῷ Κέν-
ταύρω οὐχ ὄρατή ἐστιν. Χεί-
ρων γὰρ λέγεται εἶναι ἐκεῖνος·
τὰ δὲ ὀπίσθια μέρη αὐτῆς ἀ-
10 φανῆ ἐστὶ πρὸς τὸ μὴ γινώ-
σκεσθαι θήλειαν οὖσαν.

Ἔχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ τοῦ
ῥύγχους β' ἀμαυρούς, ἐπὶ
τῆς κεφαλῆς α' λαμπρόν, ἐπὶ
15 τῆς σιαγόνος α', ἐφ' ἑκατέρου
ὀπίου ἀμαυρόν α', ἐπὶ τοῦ
τραχήλου δ', ὧν τὸν πρὸς τῇ
κεφαλῇ λαμπρότερον, ἐπὶ τοῦ
ὤμου α', ἐπὶ στήθους α', ἐπὶ
20 ῥάχεως α', ἐπ' ὀμφαλοῦ ἔσχα-
τον λαμπρόν α', ἐπ' ἐμπρο-
σθίων γονάτων β', ἐφ' ἑκα-
τέρας ὀπλῆς α'. (τοὺς πάντας
ἠΐ.)

12. 13 ἐπὶ τοῦ ῥύγχους scripsi: ἐπὶ
τῆς ῥάχεως libri. 15 ἐφ' ἑκατέρου
ὀπίου scripsi: ἐφ' ἑκατέρω ὀπίω libri.
16 ἀμαυρόν: λαμπρόν legerunt schol.
Germ. ἐπὶ τοῦ τραχήλου scripsi:
ἐπὶ τῷ τραχήλω libri. 23. 24 τοὺς
πάντας ἠΐ add. Fellus. contra Ovi-
dium fast. III 458 nescio quem au-
ctorem secutus scribit:

et nitidus stellis quinque decemque micat.

omittunt.

pietatem Diana astris intulit,
unde Centauro non adpareat.
Chiron autem dicitur is esse.
ideoque aversa caeli parte ab
eo positam filiae effigiem, ut 5
non agnosceretur.

p. 79, 11.

omittunt.

Habet stellas in facie claras
duas, in capite I, in coxa I,
ad singulas aurissingulas claras,
in collo III, proximo capiti 15
claram, in armo I, in pectore
I, (in dorso I,) in umbilico
ultimam claram I, in genibus
prioribus duobus II, in ungu-
lis singulas. fiunt summa XVIII. 20

1 pietatem β. pietate BP. 2 non β.
nomen BP. 4 aversa β. adversa
BP.

12 claras: debebat obscuras. 13 coxa:
debebat maxilla, sed fortasse quid
σιαγών esset, nesciebat. 17 in dorso
I addidi. 19 prioribus β. posterioribus
BP. II add. ε. 20 singulas
scripsi. singulis BP.

petisse a deorum potestate, ne pariens a parente conspiceretur. quae deorum voluntate in equam conversa, postquam peperit, inter astra est constituta. haec dicitur etiam hac re non esse in 5 conspectu Centauri, quem Chirona esse nonnulli dixerunt, et etiam dimidiam adparere, quod noluerit sciri se feminam esse.

III, 17.

Habet stellas super nares obscuras duas, in capite nitidam unam, in maxilla unam, in singulis auribus singulas 15 splendidas, in collo quattuor, in umero unam, in pectore unam, in spina unam, in umbilico nitidam unam, in singulis genibus singulas, in unaquaque ungula unam. sunt sub uno decem et octo.

Hic habet in rostro stellas II obscuras, in capite I, in maxilla I, in utrisque auribus singulas, in cervicibus III obscuras, sed maxime lucet, quae capiti proxima adparet; in umero claram I, in pectore I, in interscapilio I, in umbilico novissimam I, quae *Andromedae caput vocatur*, in genibus utrisque singulas, in utrisque poplitibus singulas, ita est omnino stellarum XVIII.

2 quae: quo V. 4 postquam peperit *huc traiecit Wilamowitzius, in libris post deorum voluntate leguntur.* 12 rostro: labro R. 19 quae Andromedae caput vocatur: *ex Arati v. 207.* 22 XVIII *Buntius: XVII libri.*

XIX.
Κριός.

Οὗτος ὁ Φρίξον διαχομίσας
καὶ Ἑλλην' ἀφθιτος δὲ ὦν
ἐδόθη αὐτοῖς ὑπὸ Νεφέλης
τῆς μητρὸς· εἶχε δὲ χρυσὴν
5 δορᾶν, ὡς Ἡσίοδος καὶ Φερε-
κύδης εἰρήκασιν. διαχομίζων
δὲ αὐτοὺς κατὰ τὸ στενότα-
τον τοῦ πελάγους τοῦ ἀπ' ἐκεί-
νης κληθέντος Ἑλλησπόντου
10 ἔρριπεν αὐτὴν καὶ τὸ κέρασ ἀπ-
ολέσας, — Ποσειδῶν δὲ σώσας
τὴν Ἑλλην καὶ μιχθεὶς ἐγέννη-
σεν ἐξ αὐτῆς παῖδα ὀνόματι
Παίονα, — τὸν δὲ Φρίξον εἰς
15 τὸν Εὐξείνιον πόντον σωθέντα
πρὸς Αἰήτην διεκόμισεν. **

ᾧ καὶ ἐκδὸς ἔδωκε τὴν χρυ-
σὴν δορᾶν, ὅπως μνημόσυνον
25 ἔχη· αὐτὸς δὲ εἰς τὰ ἄστρα
ἀπῆλθεν· ὅθεν ἀμανρότερον
φαίνεται.

Ἐχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ τῆς κε-
30 φαλῆς α', ἐπὶ τῶν μυκτήρων γ',
ἐπὶ τοῦ τραχήλου β', ἐπ' ἄκρου
ἐμπροσθίου ποδὸς λαμπρὸν α',
ἐπὶ ῥάχεως δ', ἐπὶ κέρκου α',
ὑπὸ τὴν κοιλίαν γ', ἐπὶ τοῦ
35 ἰσχίου α', ἐπ' ἄκρου ὀπισθίου
ποδὸς α'. τοὺς πάντας ιζ'.

XIX TESTIMONIA. Ovid. fast. III
851 — 876.

10 τὸ κέρασ ἀπολέσας. Ovid. l. l. 869
dicitur infirma cornu tenuisse sinistra
femina. 14 Παίονα Koppiersius.
Παίονα libri. 16 lacunam signavi;
v. Prolegomena p. 14.

Τοῦτον
τὸν Κριὸν
Ἐρατοσθέ-
νης εἰναίφη-
5 σι τὸν Ἑλλης
καὶ Φρίξον,

ὃν θύσας τῷ
φυσίῳ Αἰ
Φρίξος τὴν
20 δορᾶν ἔδω-
κεν Αἰήτη.
διὸ καὶ τοὺς
ἀστέρας ἀν-
25 τοῦ ἀμαν-
ροῦσθαί φη-
σιν, ὡς ἐκ-
δαρέντος.

omittunt.

3 portavit post Colchos BP. seclusi. Buehelerus pertulit
delere mavult, at est διαχομίσας. quem inserui. eum post
Nebula inserere vult ε. s Neptunum compressisse β.
nessum comyressum BP. qua ε. ea BP. 10 eius post
Colchos BP. del. β. 23. 24 pallere ait Eratosthenes
Buehelerus. parere ut heraoides BP. 33 sub ventre —
lumbis I addidi. 35 XVII scripsi. XIII B. XVI P.
XVIII S.

Hunc putant quidam esse
qui Phrixum et Hellen Colchos
pertulit. quem Nebula eis
dedit aureo vellere cata Hesio-
dum qui eos perferret. deinde 5
iungit decidisse Hellen, a qua
Hellespontum dictum. quam
Neptunum compressisse, ex qua
filios genuerit. Phrixum autem
perlatum Colchos 10

arietem immolasse pellemque
eius auream Iovi sacrasse.

ideo eum pallere ait Erato-
sthenes, quod deposito vellere
aureo in caelum sit receptus. 25

p. 81, 1.

Aries stellas habet in capite
I, in naribus III, in collo duas, 30
in imo pede dextro I claram
et in dorso quattuor, in cauda
I, (sub ventre III, in lumbis I,
in imo pede sinistro I. fiunt
XVII. 35

Quem arietem Hesiodus et Pherecydes dicunt ad ministrandum Phrixo et Helli concessum a nubibus fuisse. qui cum transfretaret eos Hellem secus
5 angustissimum mare ac potius in mari proiecit, qui pelagus ab eius nomine Hellespontus vocatur. quam aiunt a Neptuno salvatam et eidem puerum Paeonem genuisse. Phrixum autem apud
10 Euxinum sinum praefatum arietem salvasse et ad Aeetem perduxisse

Hic existimatur esse, qui Phrixum transtulisse et Hellen dictus est per Hellespontum. quem Hesiodus et Pherecydes ait habuisse auream pellem; *de qua alibi plura dicemus.* sed Hellen
5 decidisse in Hellespontum, et a Neptuno compressam Paeona procreasse conplures, *nonnulli Edonum* dixerunt. praeterea Phrixum incolumem ad Aeetam pervenisse, 10

XIX.
Aries.

eique suam auream pellem, antequam inter astra procederet, concessisse.

p. 144, 18.

Habet siquidem stellas XVII id est
30 in capite unam, in naribus tres, in collo duas, in summitate anterioris pedis unam, in spina quattuor, in cauda unam, in ventre tres, in lumbo unam, in summo pede unam.

arietem Iovi immolasse, pellem in templo fixisse *et arietis ipsius effigiem ab Nube inter sidera constitutam habere tempus anni, quo frumentum seritur* 20 *ideo, quod Ino tostum severit ante, quae maxime fugae fuit causa.*

sed Eratosthenes ait arietem sibi ipsum pellem auream detraxisse et Phrixo memoriae causa dedisse, ipsum ad sidera 25 pervenisse, qua re, *ut supra diximus,* obscurius videatur carens pelle.

III, 19.

Habet autem in capite stellam I, in cornibus III, in cervice II, in pede 30 priore de primis I, in interscapilio III, in cauda I, sub ventre tres, in lumbis unam, in pede posteriore unam. omnino est stellarum XVII.

10 sinum^o post salvasse *G. traiecit Wilamowitzus.* 11 Aeetem β . eidem *G.*

poetae fragmentum esse ratus. ideo quod tostum (ortum *R* ortum *G.*) severit ante *GMRV*, nisi quod *V* ideo omittit. Ino inseruit *Munckerus.* 23 sed scripsi: et *VG. om. alii.* 30 cornibus: *scriptum invenisse.* 34 XVII: XVIII *R.*

18 et arietis — 22 causa *cf. Prolegomena p. 15 et Hygin. fab. II.* 20 post quo: tempore repetit *V.* 21 Ino quod tostum severit ante *Bursianus* (ortum *R* ortum *G.*) severit ante *GMRV*, nisi quod *V* ideo omittit. Ino inseruit *Munckerus.* 23 sed scripsi: et *VG. om. alii.* 30 cornibus: *scriptum invenisse.* 34 XVII: XVIII *R.*

XX.
Δελτω-
τόν.

Τοῦτό ἐστιν ὑπὲρ μὲν τὴν
κεφαλὴν τοῦ Κριοῦ κείμενον·
λέγεται δὲ ἐκείνον ἀμαυρό-
τερον εἶναι, εὐσημιον δὲ τὸ
5 γράμμα ἐπ' αὐτοῦ κείσθαι
ἀπὸ Διὸς τὸ πρῶτον (τοῦ
ὀνόματος) Ἐρμοῦ ἀναθέντος.

Φασὶ δὲ τινες καὶ τὴν τῆς
Αἰγύπτου θέσιν ἐκ τοῦ ἐν
10 τοῖς ἄστροις εἶναι τριγώνου,
καὶ τὸν Νεῖλον τοιαύτην
περιοχὴν ποιήσασθαι τῆς
χώρας, ἅμα μὲν ἀσφάλειαν
αὐτῇ ποριζόμενον, εἰς δὲ
15 τὸν σπόρον εὐμαρεστέραν
ποιοῦμενον καὶ εἰς τὴν τῶν
καρπῶν ἀνακομιδὴν εὐχέ-
ρειαν. * * * ὁρῶν ἐσόμενα.

Ἔχει δ' ἀστέρας γ' ἐφ' ἐ-
20 κάστῃ τῶν γωνιῶν λαμπρούς.

XX TESTIMONIA: *Germanicus* v. 235
donum hoc spectabile Nili || diviti-
bus generatum undis.

3 ἐκείνον *Arnaldus*. ἐκείνου *libri*.
6 τὸ *addidit Heynius*. τὸ Δ (πρῶ-
τον = $\bar{A}$ = $\bar{J}$) *Kiesslingius*. 6. 7 τοῦ
ὀνόματος *addidit Schaubachius*.
7 Ἐρμοῦ ἀναθέντος *scripsi praeceun-*
tibus aliis, qui tamen θέντος scrip-
serunt. ἔρμηνευθέντος *libri*. *post*
Ἐρμοῦ θέντος: ὅς τὸν διάκοσμον
τῶν ἄστρον ἐποίησατο libri; delevi
verba ab interpolatore ex XLIII Πλα-
νήται addita. 13 μὲν *Wilamowitzius*:
τὴν libri. 15 *lacunae signum ponit Oxoniensis; cum praecedentibus verba coniungit Vindobonensis.*
ὁρῶν ὄρων vel ὄρον esse suspicor, excidisse autem ea, quae de Aegypti et Aethiopiae finibus
exhibet Hyginus. 20 *λαμπρούς: λαμπρὸν α' Koppiersius*. ἓνα *λαμπρότερον scripserim ex*
schol. Germ. G.

Τοῦτό ἐστι μὲν ὑπὲρ τὴν
κεφαλὴν τοῦ Κριοῦ κείμενον·
λέγεται δὲ διὰ τὸ τὸν Κριοῦ
ἀμαυρότερον εἶναι ἐπίσημον
5 ἐπ' αὐτοῦ κείσθαι τὸ γράμμα
ἀπὸ Διὸς τὸ πρῶτον τοῦ ὀνό-
ματος Δ Ἐρμοῦ ἀναθέντος.

Φασὶ δὲ καὶ τὴν τῆς Αἰ-
γύπτου θέσιν ἐκ τοῦ ἐν τοῖς
10 ἄστροις τριγώνου.

(*ex alio auctore quattuor*
20 *stellas enumerat.*)

1 ὑπὲρ *scripsi*. ἐπὶ *MV*. 7 Δ
scripsi. δι' *MV* quod legit *schol.*
Germ. G. ἀναθέντος *scripsi*.
τεθέντος *MV*. 9 ἐκ *addidi: om.*
MV. κατὰ τὸ σχῆμα *Bekkerus*.
paullo post ad v. 236 eidem libri.
haec adnotant: φασὶ δὲ ὅτι καὶ τὴν
τῆς Αἰγύπτου θέσιν καὶ μίμημα ἐκ
τοῦ Δελτωτοῦ τριγώνου τοῦτο ἐν τοῖς ἄστροις ἐστίν· ἐμ-
φερῆς γὰρ ἡ Αἴγυπτος τῷ Δελτωτῷ σχήματι, ἡ Ἀλεξάν-
δρεια χλαμῦδι στρατιωτικῇ, ἡ Ἰταλία (l. Σικελία) κίττῳ καὶ
ἡ Νάξος φύλλῳ ἀμπέλου.

Hoc est super
caput arietis si-
tum. quod ob-
scurus esse di-
citur, hoc ei 5
Iupiter signum
superposuit.

Alii dicunt
Aegypti esse ef-
figiem stellis fi- 10
guratam in tri-
bus angulis id
est in trigono
et Nilum inun-
dationem fa- 15
cientem.

Habet stellas
III in singulis 20
angulis singulas.

4 obscurus *Wila-*
mowitzius: obscuram
BP. 7 *superposuit*
scripsi. *posuit BP*.
14. 15 *inundationem*
prave reddit περι-
οχίην.

Super caput quippe arietis non longe ab Andromeda adiacet signum, quod Graeci ob similitudinem deltae litterae deltoton, *Latini ob proprietatem formae triangulum vocant.* quod quidam fabulose a Iove per Mercurium inter astra positum putant.

Quidam vero propter Aegypti positionem, cui dicunt Nilum talem ambitum facere.

Hoc sidus, quod ut littera est graeca in triangulo posita, ita adpellatur; quod Mercurius supra caput Arietis statuisse existimatur ideo, ut obscuritas Arietis huius splendore, quo loco esset, significaretur, et Iovis nomine, graece Διός, primam litteram deformaret

Nonnulli Aegypti positionem; alii, qua Nilus terminaret Aethiopiam et Aegyptum, dixerunt.

XX.
Deltoton.

5
10

Habet autem stellas tres, in singulis videlicet angulis singulas, unam ceteris splendidiorem.

6 a Iove ἀπὸ Διός. per Mercurium: legit δὲ Ἐρμοῦ, ut schol. Arat.

8 alii cf. p. 91, 21. 103, 2: indicari *Bursianus dubitanter*. qua: quod R. 9.10 Aethiopiam esse dixerunt atque Aegyptum V.

XXI.
Ἰχθύες.

Οὗτοί εἰσι τοῦ μεγάλου Ἰχθύος ἕγγονοι, περὶ οὗ τὴν ἱστορίαν ἀποδώσομεν σαφέστερον, ὅταν ἐπ' αὐτῷ ἔλθωμεν· τούτων δὲ ἑκάτερος κεῖται ἐν ἑκατέρῳ μέρει διαλλάσσω· ὁ μὲν γὰρ βόρειος, ὁ δὲ νότιος 5 καλεῖται. ἔχουσι δὲ σύνδεσμον ἕως τοῦ ἐμπροσθίου ποδὸς τοῦ Κριοῦ.

Ἔχουσι δὲ ἀστέρας ὁ μὲν βόρειος ιβ', ὁ δὲ 15 νότιος ιε', τὸ δὲ λίτρον αὐτῶν ᾧ συνέχονται ἔχει ἀστέρας ἐπὶ τοῦ βορείου γ', ἐπὶ τοῦ νοτίου γ', πρὸς ἀνατολὰς γ', ἐπὶ 20 τοῦ συνδέσμου γ'· οἱ πάντες τῶν δύο ἰχθύων καὶ τοῦ συνδέσμου ἀστέρες λθ'.

XXI TESTIMONIA. Arien. v. 541 proles tibi, Dercia, Pisces || surgent Bamyccii.

cf. Arat. v. 240—245.

10 καλεῖται Fellus. κεῖται libri. 14 post ιβ': καὶ ἐπὶ τοῦ μείλου β' libri. μείλον Alga est; addidit hoc nescio quis stellarum peritus, qui et 23 λθ' in μα' (μυ' alii) mutavit.

Οὗτοι δὲ εἰσιν οἱ τοῦ μεγάλου Ἰχθύος ἕγγονοι, περὶ οὗ ἐν τοῖς ἑξῆς ἔρει. . . . τῶν δὲ 5 ὁ μὲν βόρειος, ὁ δὲ νότιος· ἔχουσι δὲ σύνδεσμον ἀλλήλοις ἕως τοῦ ἐμπροσθίου ποδὸς τοῦ Κριοῦ.

3 οὗ: ὦν MV. 4 ἔρει scil. Aratus.

Hi sunt maioris piscis eggoni, cuius originem suo loco dicemus. horum autem piscium singuli in diversis locis siti sunt 5 immutantes. quorum alter borius adpellatur, alter notius. habent inter se alligamentum continens usque ad priores 10 pedes arietis.

Borius piscis habet stellas XII, notius XV. linea autem qua continentur in partem borii stellas habet III, in notii III, ad occidentem III. (in alligamento III.) fiunt stellae XXXIX. 20

1 maioris piscis S. maiores pisces BP. 2 eggoni BP. ἕγγονοι S. 9. 10 continens β. continentem BPS. 19 in alligamento III addidi. 20 XXXIX S. XXXVI B. XXVI P.

Piscium denique unus aquilonius est, alter australis et ex adverso caudis utrimque positus quodam sibi vinculo iuxta astrologorum peritiam cohaerent, 5 quod vinculum usque ad arietem per-
tingit.

Eratosthenes autem ex eo pisce natos hos dicit, de quo posterius dicemus.

XXI.
Pisces.

III, 29.

Hi pisces quibusdam stellis ut lineola ab Arietis pede primo coniunguntur. 5

Habet quidem aquilonius stellas XII, australis XV. vinculum quoque eorum, 15 in quo continentur, habet ab aquilone stellas tres, ab occasu tres, ab oriente tres, in connexu tres. sunt omnes XLI.

Habet autem stellas XVII, et boreus omnino XII. coniunctio eorum ad aquilonem spectans habet stellas III, ad 15 alteram partem III, ad exortum III, in commissura III; omnino XII.

17 XLI: *debebat XXXIX; sed cf. ad Epitomen.*

2 hos *D.* homines *alii.* 14 ad aquilonem spectans habet *Ram. 2:* habet ad a. sp. *DGV.*
17 omnino: omnes *R.*

XXII.
Περσεύς.

Περὶ τούτου ἱστορεῖται ὅτι
ἐν τοῖς ἄστροις ἐτέθη διὰ τὴν
δόξαν. τῇ γὰρ Δανάῃ ὡς χρυ-
σὸς μίγεις ὁ Ζεὺς ἐγέννησεν αὐ-
5 τόν. ὑπὸ δὲ τοῦ Πολυδέκτου
πεμφθεὶς (ἐπὶ τὰς) Γοργόνας
τὴν τε κυνῆν ἔλαβε παρ' Ἐρμού
καὶ τὰ πέδιλα, ἐν οἷς διὰ τοῦ
ἄερος ἐποιεῖτο τὴν πορείαν.
10 δοκεῖ δὲ καὶ ἄρπην παρ' Ἡ-
φαίστου λαβεῖν ἐξ ἀδάμαντος,
ὡς Αἰσχύλος φησὶν, ὁ τῶν
τραγωδιῶν ποιητής, ἐν Φορ-
κίσιν. Γραίας εἶχον προφύλα-
15 κας αἱ Γοργόνας· αὐταὶ δὲ
ἕνα εἶχον ὄφθαλμὸν καὶ τοῦ-
τον ἀλλήλαις ἐδίδοσαν κατὰ
φυλακὴν· τηρήσας δ' ὁ Περσεύς
ἐν τῇ παραδόσει, λαβὼν ἔρ-
20 ρυφεν αὐτὸν εἰς τὴν Τριτω-
νίδα λίμνην, καὶ οὕτως ἐλθὼν
ἐπὶ τὰς Γοργόνας ὑπνωτικῆς
ἀφείλετο τῆς Μεδούσης τὴν
κεφαλὴν, ἣν ἡ Ἀθηνᾶ περὶ
25 τὰ στήθη ἔθηκεν αὐτῆς· τῷ
δὲ Περσεῖ τὴν περὶ τὰ ἄστρα
θέσιν ἐποίησεν, ὅθεν ἔχων
θεωρεῖται καὶ τὴν Γοργόνας
κεφαλὴν.

Κατηστέρι-
σται δὲ ὁ Περ-
σεύς ἀκριβῶς
διὰ τὴν δόξαν,
5 ὅτι ἐπὶ τὰς
Γοργόνας στα-
λεῖς ὑπὸ τοῦ
Πολυδέκτου
τὸν ἄθλον κατ-
10 ὄρθωσε λαβὼν
παρ' Ἡφαίστου
ἄρπην καὶ παρ'
Ἐρμού πέδιλα.

25 θεωρεῖται δὲ
ἐν τοῖς ἄστροις
τὴν Γοργόνας
κατέχων κεφα-
λήν.

Ex Danae et imbre aureo
natus Perseus. qui missus
a Polydecte, rege insulae
Seriphi, ad Gorgonem in-
terficiendam post accepta 5
talaria et arpen a Mercu-
rio per aera vectus est.
Aeschylus arpen adamanti-
nam a Vulcano dicit eum
accepisse. Gorgonum custo- 10
des ferunt tres uno oculo
inter se communicantes
servare vigiliis. Persea
autem in traditione oculum
intercepisse et in Tritonida 15
lacum deiecisse. qui cum
Gorgones dormientes inve-
nisset, caput Medusae ab-
scidit, quod pectori Miner-
vae imposuit. ob quod a 20
Minerva astris inlatus.

XXII TESTIMONIA: Eudocia p. 335.
6 πεμφθεὶς Heynius: ἐπέμφθη εἰς
libri. ἐπὶ τὰς addidi. 12 post Αἰσχύ-
λος: Φορκίσι libri, quae verba
utpote ex sequentibus prave praecepta
delevi. 14 Γραίας Galeus: ἄς libri.
τρεις δ' Wilamowitzius. ceterum
nullus dubito, quin non tantum hac
una in re, sed potius tota in nar-
ratione Eratosthenes Aeschylī fabu-
lam sequatur. 15 post αὐταὶ δὲ:
τρεις οὔσαι vel simile quid excidisse
ex schol. Germ. adparet.

1 κατηστέρισται:
κατηστέριστο MV.

5 post accepta Kiesslingius: quae
accepta BP. qui accepit β.
6 arpen: debebat petasum, quod
nescio an restituendum sit, prae-
sertim cum arpen ex sequentibus
praeceptum esse possit. 13 ser-
vare ε. servarent BP. quod tue-
tur β ante vigiliis inserto ut et
11 ferunt in fuerunt mutato.
14 in traditione Kiesslingius: in-
troductionem BP. inter traditionem
praeverat β. 16 Tritonida scripsi.
Tritona BP. lacum β. lacu BP.
19 quod scripsi: cum BP, tum ε.

Dicitur autem fabulose inter astra conlocatus eo quod Iupiter in similitudinem aurei imbris se transformans delusa Danae eum genuerit. qui missus a Polydecte iussu Mercurii accepta a Vulcano falce adamantina per aera iter faciens ad Gorgonas perhibetur, quae dum tres sorores fuerint uno oculo, una videlicet pulcritudine utebantur. e quibus uni, quae Medusa dicebatur, caput abstulit et Minervae tradidit. quod illa in suo pectore, Perseum vero inter sidera conlocasse opinatur.

Hic nobilitatis causa et quod inusitato genere concubitionis esset natus, ad sidera dicitur pervenisse.

XXII.
Perseus.

qui missus a Polydecte *Magnetis* filio ad Gorgonas, a Mercurio, qui eum dilexisse existimatur, talaria et petasum accepit; praeterea galeam, qua indutus ex adverso non poterat videri. itaque Graeci Ἄϊδος galeam dixerunt esse, non ut quidam inscientissime interpretantur eum Orci galea usum, quae res nemini docto potest probari. fertur etiam a Vulcano falcem accepisse ex adamante factam, qua Medusam Gorgona interfecit; quod factum nemo conscripsit. sed ut ait Aeschylus traegodiarum scriptor in Phorcisi, Graeae fuerunt Gorgonum custodes, de quo in primo libro Genealogiarum scripsimus. quae utraeque uno oculo usae existimantur, et ita suo quaeque tempore vigilias egisse. hunc Perseus, una earum tradente, exceptum in paludem Tritonida proiecit. itaque custodibus excaecatis facile Gorgonam somno consopitam interfecit. cuius caput Minerva in pectore dicitur habere conlocatum.

1 hic om. V. nobilitatis causa διὰ τὴν δόξαν.
7 petasum: pegasum V. 8 et post praeterea RB. 13 a nemine docto R. 17 nemo conscripsit: n. scripsit V. n. non scripsit M et R a m. 2, quod recipere vult Bursianus; mihi in nemo scriptoris nomen (fortasse Hesiodus v. Theog. 274 s.) latere videtur, praesertim cum pergat: sed ut ait Aeschylus. 19 quo V. quibus D. 21 utraeque: cf. Hesiod.* Theogon. 273. Ovid. Met. IV 773.

ἔχει δ' ἀστέρας [ἐπὶ μὲν
 τῆς κεφαλῆς α',] ἐφ' ἑκατέρου
 ὤμου λαμπρὸν α', ἐπ' ἄκρας
 τῆς δεξιᾶς χειρὸς λαμπρὸν α',
 5 ἐπ' ἀγκῶνος α', ἐπ' ἄκρας χειρὸς
 ἀριστερᾶς α', ἐν ἣ τὴν κεφαλὴν
 δοκεῖ τῆς Γοργόνης ἔχειν· (ἐπὶ
 τῆς κεφαλῆς τῆς Γοργόνης α',
 ἐπὶ τῆς κοιλίας α', ἐπὶ τοῦ
 10 ἰσχίου α',) ἐπὶ δεξιῶ μῆροῦ
 λαμπρὸν α', ἐπὶ γόνατος α',
 ἐπ' ἀντικνημίου α', (ἐπὶ ποδὸς
 α' ἀμυρόν, ἐπ' ἀριστεροῦ μῆ-
 15 ἀντικνημίου β',) περὶ τοὺς Γορ-
 γόνος πλοκαμοὺς γ'. ἡ δὲ κε-
 φαλὴ καὶ ἡ ἄρπη ἀναστρός,
 διὰ δὲ νεφελώδους συστροφῆς
 δοκεῖ ὀραῖσθαι· (τοὺς πάντας
 20 ἰθ'.)

1. 2 ἐπὶ μὲν τῆς κεφαλῆς α' *seclusi*;
nam caput omnino stellis carere postea
dicit, nisi forte ad Medusae caput
referenda et a librario prave huc tra-
iecta sunt. 2. 3 ἐφ' ἑκατέρω ὤμω
scripsi: ἐφ' ἑκατέρω ὤμω libri.
 7. 8 ἐπὶ τῆς κεφαλῆς — 10 ἰσχίου α
addidi. 12 ἐπὶ ποδὸς — 15 ἀντι-
κνημίου β' addidi; simile voluit Fellus.
 16. 17 *post κεφαλῆ: η', post ἄρπη: ἔ-*
χουσα ε' libri: utrumque del. Fellus.
post ἀναστρός: ὀραῖται libri. deleui.
 19. 20 τοὺς πάντας ἰθ' *addidi.*

omittunt.

Habet stellas in utrisque
 umeris singulas claras, in dex-
 tra manu claram unam, (in eo-
 dem cubito unam,) in manu si-
 nistra, in qua putatur tenere 5
 caput Gorgonis, unam, (in ca-
 pite Gorgonis unam,) in ventre
 unam, in dextero latere claram
 unam, (in dextero femore cla-
 ram unam,) in genu unam, (in 10
 tibia unam,) in pede unam cla-
 ram, in sinistro femore claram
 unam, in tibia duas, in sinistro
 genu unam, circa caput Gor-
 gonis claras tres. summa de- 15
 cem novem. caput autem et
 arpe singulis stellis non no-
 tantur, per caliginem vix vi-
 dentur.

1 *S in initio addit in capite I, ut*
Epitome. 3. 4 in eodem cubito unam
addidi ex S nisi quod eodem scripsi
pro eiusdem. 6 unam *scripsi.*
 tres *BP.* in capite Gorgonis unam
addidi. 9. 10 in dextero femore
 claram unam *addidi.* 10. 11 in tibia
 unam *addidi.* 13. 14 sinistro genu
scripsi. sinistra manu *BP.* 15. 16 decem
 novem (*i. e. XIX*) *scripsi: viginti novem*
 (*i. e. XXIX*) *BP.* XVIII *S.* 17 non
add. ε. 17. 18 notantur β. notatur
BP.

Habet autem stellas in singulis u-
meris singulas, in manu dextra nitidam
unam, in manu sinistra unam, in cu-
bito sinistro unam, in Gorgonis capite
5 unam, in ventre unam, in dextra parte
lumborum nitidam unam, in dextro
femore nitidam unam, in genu unam,
in sinistra tibia duas, (in pede unam,)
in Gorgonis crinibus tres, in (dex-
10 tera) tibia unam, in sinistro femore
unam, in sinistro genu unam. sunt
in summa XVIII. caput autem et
falx absque astris sunt.

Habet autem in utroque umero
stellam I, in manu dextra clare lu-
centem I qua falcem tenere dicitur,
quo telo Gorgona interfecit; in sinistra
alteram, qua caput Gorgonis tenere 5
existimatur. habet praeterea (in sini-
stro cubito I,) in ventre stellam I, in
lumbis alteram, in dextro femore I,
in genu I, in tibia I, in pede I ob-
scuram, in sinistro femine I, et in genu 10
alteram, in tibia II, in sinistra manu,
quod Gorgonis caput vocatur, stellas
III; omnino est stellarum XVIII.
caput eius et falx sine sideribus ad-
parent.

15

3 in manu sinistra unam *om. G. habent San-
gallenses.* 4 sinistro *scripsi:* dextro *G. alte-
rius Sangallensis corrector addidit post unam:*
in cubito sinistro unam, *quae β non debebat*
in textum recipere. 8 in pede unam *et mox*
9 dextera *addidi.*

6. 7 in sinistro cubito I *addidi.* 13 XVIII
V. XIII *R.*

XXIII.
Πλειάδας.

Ἐπὶ τῆς ἀποτομῆς τοῦ
Ταύρου τῆς καλονμένης ῥά-
χεως ἢ Πλειάδας ἔστιν, σννηγ-
μένης δ' αὐτῆς εἰς ἀστέρας
5 ἑπτὰ λέγουσιν εἶναι τῶν Ἄτ-
λαντος θυγατέρων, διὸ καὶ ἑπ-
τάπορος καλεῖται. οὐχ ὁρῶν-
ται δὲ αἱ ἑπτὰ, ἀλλ' αἱ ἕξ, τὸ
δὲ αἴτιον οὕτω πως λέγεται.
10 τὰς μὲν γὰρ (ἕξ) φασὶ θεοῖς
μυῆναι, τὴν δὲ μίαν θυγητῶ
τρεις μὲν οὖν μυῆναι Διί,
Ἥλεκτραν, ἕξ ἧς Λάρδανος,
Μαῖαν, ἕξ ἧς Ἐρμῆς, Ταυγέ-
15 τὴν, ἕξ ἧς Λακεδαίμων· Πο-
σειδῶνι δὲ δύο μυῆναι, Ἀλ-
κινόνην, ἕξ ἧς Ὑριεύς, Κελαι-
νώ, ἕξ ἧς Λύκος· Στερόπη
δὲ λέγεται Ἄρει μυῆναι, ἕξ
20 ἧς Οἰνόμαος ἐγένετο. Μερόπη
δὲ Σισύφω θυγητῶ, διόπερ
ἀφανής ἔστιν.

XXIII TESTIMONIA: Ovid. fast. IV
169—176.

Pleiades incipient umeros relevare
paternos, || quae septem dici, sex tamen
esse solent: || seu quod in amplexum
sex hinc venere deorum . . . || nam
Steropen Marti concubuisse ferunt, ||
Neptuno Alcyonen et te, formosa
Celaeno, || Maian et Electram Tayge-
tenque Iovi; || septima mortali Merope
tibi, Sisypho, nupsit: || paenitet, et
facti sola pudore latet.

Germanic. v. 264. . . caelifero geni-
tae, si vere sustinet Atlas || regna
Iovis superosque atque ipso pondere
gaudet.

Avien. v. 573. his genitor, vero si fluxit fabula fonte, || Poenus Atlas, subiit celsae qui pon-
dera molis || caeliger, atque umero magnum super aethera torquet.

v. 598. quin Meropen alii postquam Sisyphoeia vincla || et thalamos scaevo sortita est omine
divum || indignam aerea credunt mage sede fuisse.

Eudoc. p. 339.

Cf. Catalogorum fragmenta III p. 42 s. et XIV sub Tauro p. 110.

3 ἢ addidi. 6 ἑπτάπορος Wilamowitzius: ἐπτάστερον libri. cf. p. 110, 30. 21. 22 διόπερ
ἀφανής Kiesslingius: διὸ παναφανής libri.

Pliades sunt per stellas
septem, quas dicunt Atlantis
filias fuisse VII. ex quibus
sex clarae sunt, I obscura,
quod sex cum deis concu-
buerunt, ex quibus tres cum
Iove. ex Electra Dardanum
natum, Maia Mercurium,
Taygete Lacedaemona. cum
Neptuno duae: Alcyone ex 10
qua Hyrieus, Celaeno ex qua
Lycus. cum Marte Astero-
pe, ex qua Oenomaus. Me-
rope cum Sisypho.

Φυγεῖν τὴν
20 μίαν ὑπ' αἰδοῦς
θυγητῶ μυγεῖ-
σαν Σισύφω.

Ita V; ex M. non
excerpsit Wilamo-
witzius.

XXIII TESTIMONIA: interpolator
fab. Hygin. 192.

3 fuisse priore, esse altero loco
BP. 5 quod sex, 8 natum po-
steriore loco omitta. 11 qua
scripsi: quis priore, quibus altero
loco BP, quod ex 6 huc irrepsit.
14 Sisypho posteriore loco BP;
contra priore sisyptona B. sysi-
ptone P.

Sunt VII stellae, quarum septima, *ut ait Aratus*, vix intueri potest. . . . nonnulli vero Meropen esse autumant, quae nupta a quodam viro nominata sit Hippodamia.

Hae autem numero septem dicuntur, sed nemo amplius sex potest videre; cuius causa proditur haec, quod de septem sex cum immortalibus concubuerint, tres cum Iove, duae cum Neptuno, una cum Marte, reliqua autem Sisyphi fuisse uxor demonstratur. quarum ex Electra et Iove Dardanum, ex Maia Mercurium, ex Taygete Lacedaemona procreatum, ex Aleyone autem et Neptuno Hyricia, ex Celaeno Lycum et Nyctea natum. Martem autem ex Sterope Oenomaum procreasse, quam alii Oenomai uxorem dixerunt. Meropen autem Sisypho nuptam Glaucum genuisse quem complures Bellerophontis patrem esse dixerunt. quare propter reliquas eius sorores inter sidera constitutam, sed quod homini nupserit, stellam eius esse obscuratam.

XXIII
Pliades.

4. 5 nominata sit Hippodamia: nominata sit ypodamia G. vereor ne Sisyphi nomen corruptum ab interpolatore male docto ita correctum sit. certe non ex graecis verbis falso redditis error natus est, sed latina verba corruptelam contraxerunt; latet nomine Sisypho vel tale quid. cf. nominis monstrum in BP. quae in G secuntur verba sunt enim — navigationis tempus ostendunt, Germanici versus 267—269 expriment.

XXI TESTIMONIA. *Serv. Georg. I 138.*

1 septem — 2 nemo om. V. 12 Nyctea: cf. fab. 157. 20 esse addidi ex V.

omittit.

Γεννηθεῖσαι δὲ . . . ἀπὸ τοῦ Ἄτ-
λαντος καὶ τῆς Πλειόνης ἐδιώκοντο
ὄλους πέντε ἐνιαυτοὺς κατὰ Βοι-
ωτίαν ὑπὸ τοῦ Ὠρίωνος μετὰ καὶ
5 τῆς μητρὸς αὐτῶν συγγενέσθαι ζη-
τοῦντος αὐταῖς· καὶ τοῖς θεοῖς εὐ-
ξάμεναι πρὸς πελειάδας ἠμείφθησαν.
εἶτα οὐκτείας αὐτὰς ὁ Ζεὺς τῆς
κακοπαθείας ἐν τῷ οὐρανῷ κατη-
10 στέρισεν.

omittunt.

p. 74, 37.

Τοῦτο πρὸς τοὺς εἰπόντας, ὧν
15 ἐστὶ καὶ αὐτὸς ἐν τῷ εἰς Θεόπρο-
πον ποιήματι τὴν Ἥλέκτραν φν-
γεῖν καὶ μὴ ὑπομῖναι ἰδεῖν τὴν
Ἴλιον ἀλισκομένην καὶ τοὺς ἐκγό-
νους δυστυχοῦντας· τὸν γὰρ Δάφ-
20 δανον παῖδα Διὸς καὶ Ἥλέκτρας
εἰρήκαμεν.

Μεγίστην δὲ ἔχουσι
25 δόξαν ἐν τοῖς ἀνθρώ-
ποις ἐπισημαίνουσαι
καθ' ὥραν. [θέσειν δ'
ἔχουσιν εὐ μάλα κεί-
μεναι κατὰ τὸν Ἰπ-
30 παρχον τριγωνοει-
δοῦς σχήματος.]

TESTIMONIA:
Ovid. fast. V 177. sive
quod Electra Troiae spec-
tare ruinas || non tulit ante
oculos opposuitque manum.

Avien. v. 582—597. cerni sex solas carmine Minthes || adserit, Electram caelo abscessisse
profundo || ob formidatum memorat prius Oriona. || pars ait Idaeae deflentem incendia Troiae ||
et numerosae suae lugentem funera gentis || Electram tetris maestum dare nubibus orbem,
saepius obscuris caput ut sit cincta tenebris. || nonnunquam Oceani tamen istam surgere ab
undis || in convexa poli, sed sede carere sororum || atque os discretum procul edere, destitutam ||
germanoque choro subolis lacrimare ruinas || diffusamque comas cerni crinisque soluti || monstrari
effigiem. diros hos fama cometas || commemorat e. q. s. cf. Hyginum 14—23 et Prolegomena
p. 28. Eudoc. p. 339.

24 μεγίστην κτλ. redduntur Arati versus 264—267. 27 θέσειν — σχήματος ab interpolatore
addita esse dixi in Prolegomenis p. 31; idem viderant Fellus et Schaubachius.

p. 76, 12.

Magnam a-
pud homines 25
dignitatem ha-
bent, quod om-
nibus horis sig-
nificant.

Quam quidam fabulose gentilium prae timore Orionis fugisse putant.

Quidam a Sole persecutam arbitrantur
15 vocatamque Electram, quae non sustinens videre casus pronepotum fugerit. unde et illam dissolutis crinibus propter luctum ire adserunt et propter comas Cometem adpellari.

Sed has Pliadas antiqui astrologi seorsum a Tauro deformaverunt, ut ante diximus, Pleiones et Atlantis filias. quae cum per Boeotiam cum puellis iter faceret, Oriona contionatum volu- 5 isse ei vim adferre; illam fugere coepisse, Oriona autem secutum esse annos VII neque invenire potuisse. Iovem autem puellarum misertum, inter astra constituisse, *et postea a nonnullis astrologis caudam Tauri adpellatam.* itaque adhuc Orion fugientes eas ad occasum sequi videtur.

Alii dicunt Electram non adparere ideo, quod Pliades existimentur choream 15 ducere stellis; sed postquam Troia sit capta, et progenies eius, quae a Dardano fuerit, sit eversa, dolore permotam ab his se removisse, et in circulo qui arcticus dicitur constituisse, et quodam 20 dam longo tempore lamentantem capillo passo videri; itaque e facto Cometen esse adpellatam.

Et hae quidem ampliorem ceteris habent honorem, quod earum signo 25 exoriente aestas significatur, occidente autem hiems ostenditur, quod aliis non est traditum signis.

¹⁴ a Sole persecutam: *reddere vult τὴν Ἠλέκτραν φυγεῖν καὶ μὴ ἔπομεῖναι ἰδεῖν τὸν Ἴλιον ἀλισσομένην; at pro Ἴλιον legit ἥλιον. v. Prolegomena p. 23.*

³ Pleiones: Plesiones *RMPV*. ⁵ contionatum *MRV*. continuonatum *P*. lotio natum *Bursianus*. fortasse conspicatum. *θεασάμενος schol. Π. Σ 486.* ⁸ VII *debebat V (est Z pro E) cf. Prolegomena p. 13 adn. 19.* invenire num in exemplo *αἰρεῖν in εἴρεῖν corruptum erat?* ¹⁵ existimentur *V*. existimantur *DMR*. ¹⁸ fuerit: fuerat *V*. ²² passo: posse *V*. *e: a V.* ²⁵ ante earum: in *BMPRV. om. D.* ²⁶ post exoriente: Sole *V*.

XXIV.
Λύρα.

Αὕτη ἐνάτη κεῖται ἐν τοῖς ἄστροις, ἔστι δὲ Μουσῶν. κατεσκευάσθη δὲ τὸ μὲν πρῶτον ὑπὸ Ἑρμοῦ ἐκ τῆς χελώνης καὶ τῶν Ἀπόλλωνος βοῶν, ἔσχε δὲ χορδὰς ἐπτὰ ἀπὸ τῶν Ἀτλαντίδων. μετέλαβε δὲ αὐτὴν Ἀπόλλων καὶ συναρμολόγησεν ὡς οὗτος, ὅς τε καὶ ὑπόληψιν ἔχειν περὶ αὐτοῦ τοιαύτην, ὅτι καὶ τὰς πέτρας καὶ τὰ θηρία ἐκίλει διὰ τῆς ᾠδῆς.

Αὕτη δὲ κατεσκευάσθη μὲν ὑπὸ Ἑρμοῦ πρῶτον ἐκ τῆς χελώνης ἐπτὰ χορδὸς ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Ἀτλαντίδων μετέλαβε δὲ αὐτὴν ὁ Ἀπόλλων καὶ Ὁρφεὶ παρέδωκεν, ὃς ἐννεάχορδον ἐποίησεν αὐτὴν ἀπὸ τοῦ τῶν Μουσῶν ἀριθμοῦ.

Haec nono loco posita est lyra Musarum, quam initio fecit Mercurius ex testudine et de Apollinis bovum cornibus intenditque 5 chordis septem Atlantidum numero. quam postea Apollini datam, ab illo Orpheo dicunt, Calliopes Musae filio. chordas VIII fecit 10 a numero Musarum. qui tantam multitudinem eius expressit, ut ad cantum saxa arbores ferasque mulceret traheretque. 15

XXIV TESTIMONIA.

Manilius I 324—330. V 325—329.

Avien. v. 318. Est Chelys inde dehinc, tenero qua lusit in aevo || Mercurius, curva religans testudine chordas, || ut Parnaseo munus memorabile Phoebo || formaret nervis opifex deus. hanc ubi rursum || concentus superi complevit pulcher Apollo, || Orpheo

Pangaeo docuit gestare sub antro. || hic nam fila novem docta in modulamina movit, || Musarum ad speciem Musa satus ipse; repertor || carmina Pleiadum numero deduxerat. at cum || impia Bassaridum carpsisset dextera vatem, || et devota virum tegeret Libethra peremptum, || intulit hanc caelo miseratus Iupiter artem || praestantis iuvenis, pecudes qui et flumina vates || flexerat.

Eudoc. p. 280.

5. 6 καὶ τῶν Ἀπόλλωνος βοῶν verba valde suspecta, quibus frustra patrocinator Heynius ad Apollod. III 10, 2, 4 post καὶ iubens inseri ἐκ τῶν χορδῶν. mihi haec verba satis antiquo tempore a lectore aut Apollodorae aut alius similis narrationis memori addita esse videntur. alia certe narrantur in hymno Homericō 47 s. interpres Germanici BP utrum in exemplo τῶν νεράτων inveniret an ipse hoc addiderit diiudicari nequit. contra magister Byzantinus, cui schol. G debentur, paullo integriorem narrationem legisse videtur. cf. Prolegomena p. 24. 7. 8 Ἀτλαντίδων Munckerus: Ἀτλαντιδῶν libri, quod tueri vult Bernhardus Eratosthenica p. 119. 8 μετέλαβε Ungerus: μετέβαλε aut κατέβαλε libri. 9. 10 συναρμολογούμενος ᾠδῆν: concentus superi complevit Avienus. 19 post ὅτι excidisse τὰ δένδρα ex schol. Germ. BP et G concludam. 20 ἐκίλει Koppiersius: ἐκάλε libri.

1. 2 κατεσκευάσθη V. κατεσκευασμένη M. ἐπτάχορδος δὲ ἦν αὕτη. ἦν Ἑρμῆς κατ' ἀριθμὸν τῶν πλανητῶν ἐν χελώνης κατασκευάσας Ἀπόλλωνι δέδωκεν, ὃ δὲ Ὁρφεὶ κτλ. Bekkerus. 11 ἐννεάχορδον M: ἐννάχορδον V.

3. 4 ex testudine Kiesslingius: de extensitudine BP. de extensa testudine ε. 8. 9 ab illo scripsi: alii BP. 12 multitudinem: ita reddit προήγαγεν ἐπὶ πλέον. mollitudinem ε.

Lyram denique gentilium opinione inter astra conlocatam dicunt propter honorem Mercurii, qui eam condidisse ad similitudinem testudinis fertur. re-
 5 grediente igitur Nilo ad suos meatus inter cetera animalia relictam etiam testudo est, quae, cum putrefacta fuisset et nervi eius extensi intra corium remansissent, percussa a Mercurio sonitum
 10 dedit. in cuius similitudinem Mercurius lyram fecit et Orpheo tradidit eo quod esset unius ex Musis id est Calliopes filius. fecit autem ei cordas novem iuxta numerum Musarum. tantae
 15 namque dicitur dulcedinis in modulando fuisse, ut arbores saxa bestias atque inferos commovisse putetur.

Lyra inter sidera conlocata est hac, ut Eratosthenes ait, de causa, quod initio a Mercurio facta de testudine Orpheo est tradita, qui Calliopes et
 5 *Oeagri* filius eius rei maxime studiosus fuit. itaque existimatur suo artificio feras etiam ad se audiendum adlicuisse. . . . . *alii autem dicunt Mercurium, cum primum lyram fecisset in Cyllene monte Arcadiae, septem chor-*
 10 *das instituisse ex Atlantidum numero, quod Maia una ex illarum numero esset, quae Mercurii est mater.*

XXIV.
Lyra.

Hyginus in hoc sidere explicando alio praeter Eratosthenis Catasterismos libro utitur, ita ut utriusque narrationes modo misceat modo inter se comparet.

1 sidera *DGR*: astra *V*. conlocata *R*: constituta *DGV*. 5 *Oeagri* cf. *fab. 14*. 7 adlicuisse: adplicuisse *V*. 10 septem chordas — 11 numero: haec verba, quae ex *Catasterismis* expressa esse elucet, *Hyginus* initio sequentis fabulae, quam *mythographum* nescio quem secutus de virgula *Mercurii* adfert, inseruit.

ὅς τὸν μὲν Διόνυσον οὐκ
 5 ἐτίμα, τὸν δὲ Ἥλιον μέγι-
 στον τῶν θεῶν ἐνόμιζεν
 εἶναι, ὃν καὶ Απόλλωνα
 προσηγόρευσεν· ἐπεγειρό-
 μενός τε τῆς νυκτὸς κατὰ
 10 τὴν ἑωθινήν ἐπὶ τὸ ὄρος
 τὸ καλούμενον Πάργαιον
 ἀνιὼν προσέμενε τὰς ἀνα-
 τολάς, ἵνα ἴδῃ τὸν Ἥλιον
 πρῶτον. ὅθεν ο Διόνυ-
 15 σος ὀργισθεὶς αὐτῷ ἔπεμψε
 τὰς Βασσαρίδας, ὡς φησὶν
 Αἰσχύλος ὁ ποιητής, αἴτι-
 νες αὐτὸν διέσπασαν καὶ
 τὰ μέλη διέριψαν χωρὶς
 20 ἕκαστον· αἱ δὲ Μοῦσαι συν-
 αγαγοῦσαι ἔθαψαν ἐπὶ τοῖς
 λεγομένοις Λειβήθροις.
 τὴν δὲ λύραν οὐκ ἔχου-
 σαι ὅτε δώσειαν τὸν Δία
 25 ἠξιώσαν καταστειρίζειν, ὅ-
 πως ἐκείνου τε καὶ αὐτῶν
 μνημόσυνον τεθῆῃ ἐν τοῖς
 ἀστροῖς· τοῦ δὲ ἐπιενύσαν-
 τος οὕτως ἐτέθη· ἐπιση-
 30 μασίαν δ' ἔχει ἐπὶ τῷ ἐκεί-
 νου συμπτώματι δνομένη
 καθ' ὄραν.

12 ἀνιὼν *add.* Wilamowitzius:
 ἰὼν praeiverat Heynius. 24 δώ-
 σειαν Struvius: δώσειεν libri.
 23. 24 οὐκ ἔχουσαι ὅτε κτλ. hoc
 loco iam antiqua Catasterismorum
 exempla inter se dissensisse ex
 scholiis Arateis, quibuscum schol.
 Germ. BP. faciunt, adparet. mihi
 Epitome rectum servasse, in scho-
 liis Arateis Musaei mentio inter-
 polata esse videtur. ceterum cf.
 Prolegomena p. 10 s.

omittunt.

καὶ μετὰ θάνα-
 τον αὐτοῦ τὴν λύ-
 25 ραν αἱ Μοῦσαι
 ἔδωκαν Μουσαίῳ
 ἀξιόσαντι τὸν Δία,
 ὅπως αὐτοῦ μνη-
 μόσυνον εἶη ἐν
 30 τοῖς ἀστροῖς.

23 καὶ μετὰ θάνατον
 αὐτοῦ τὴν λύραν ἔδωκε
 Bekkerus. 27 ἀξιόσαντι
 MV. fortasse ἀξιώσασαι.
 οὐ ἀξιώσαντος ὁ Ζεὺς
 αὐτὴν κατεστειρίσειεν Bek-
 kerus. οὐ ἀξιώσαντος
 λόγος τὸν Δία αὐτὴν
 καταστειρίσαι Mosquen-
 sis.

qui cum ob coniugis Eu-
 rydices desiderium ad in-
 feros descendisset et quae
 ibi essent animadvertisset,
 negligentius Liberum colere 5
 coepit solemque Apollinem
 dixit esse. eis adsidue nocte
 in Pangaeo monte ascendens,
 ut orientem solem videret,
 unde surgeret. Liber in- 10
 dignatus misit bacchas, ut
 Aeschylus scribit, quae eum
 membratim discerpserunt. re-
 conlectis membris Musae
 eum sepelierunt in Libe- 15
 thriis montibus

eiusque lyram Musaeo dede-
 runt Iovemque rogavere, ut
 eius memoriam astris in- 25
 ferret.

3 et *add.* β. 4 essent β: esse
 B. esset P. 7 dixit β: dicit BP.
 eis adsidue verba desperata. quid
 voluerit scriptor ex Epitome elu-
 cet. fortasse is cum adsidue nocte
 surgeret (ἐπεγειρόμενος)—videret,
 Liber indignatus e. q. s. 13 discer-
 psere β: discerpere BP. num
 discerperent? Musae eum *add.* β.
 15. 16 Libethriis β: Lezbiis BP.

5 qui cum Solem iuxta illorum fal-
sissimam opinionem maximum deorum
honoraret, Liberum autem patrem, a
quo fuerat glorificatus, minime glori-
ficaret, sedens in monte Paggaeo, ex-
10 spectans Solis ortum, missis a Libero
patre passeribus membratim discerptus
et in inferioribus sepultus est.

qui querens uxoris Eurydices mor-
tem ad inferos descendisse existimatur,
*et ibi deorum progeniem suo carmine
laudasse praeter Liberum patrem; hunc
enim oblivione ductus praetermisit, ut* 5
Oeneus in sacrificio Dianam. postea
igitur Orpheus, *ut complures dixerunt,
in Olympo monte, qui Macedoniam
dividit a Thracia,* sed ut Eratosthenes
ait, in Pangaeo sedens, *cum cantu de-* 10
lectaretur, dicitur ei Liber obiecisse
Bacchas, quae corpus eius discerperent
interfecti. *sed alii dicunt, quod initia
Liberi sit speculatus, id ei accidisse;*
Musas autem conlecta membra sepul- 15
turae mandasse,

et lyram quo maxime potuerant bene-
ficio, illius memoriae causa figuratam
stellis inter sidera constituisse Apollinis 25
et Iovis voluntate, quod Orpheus Apol-
linem maxime laudarat; Iupiter autem
filio beneficium concessit.

11 passeribus: Bassaridibus β . *sed tales in-
eptiae scholiastae relinquendae sunt.*

26 quod *V*: quorum *DG*. 26 laudarat *Buntius*:
laudaret *libri*. 28 filio *GV*: filiae *D*.

Ἐχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ τῶν
 κτενῶν ἑκατέρων α', ἐφ'
 ἑκατέρου πῆχεως ἀκρωτη-
 ρίου ὁμοίως α', ἐφ' ἑκα-
 5 τέρων ὠμων α', ἐπὶ ζυγοῦ
 α', ἐπὶ τοῦ πυθμένους α'
 λευκὸν καὶ λαμπρόν· τοὺς
 πάντας ἦ.

omittunt.

Habet stellas in utrisque
 pectinibus singulas, in ca-
 cumine cornuum singulas,
 in umeris singulas, in fun-
 do unam, in dorso unam. 5
 - fiunt VIII.

XXV. Οὗτός ἐστιν ὁ καλούμενος ὄφ-
 Κύκνος. 10 τις μέγας, ὃν Κύκνω εἰκάζουσιν.
 λέγεται δὲ τὸν Δία ὁμοιωθέντα
 τῷ ζώῳ τούτῳ Νεμέσεως
 ἔρασθῆναι, ἐπεὶ αὐτὴ πᾶσαν
 ἤμειβε μορφῆν, ἵνα τὴν παρθε-
 15 νίαν φυλάξῃ, καὶ τότε κύκνος
 γέγονεν· οὕτω καὶ αὐτὸν ὁμοι-
 ωθέντα τῷ ὄρνέῳ καταπτῆναι
 εἰς Ῥαμνοῦντα τῆς Ἀττικῆς, κάκει
 τὴν Νέμεσιν φθεῖραι· τὴν δὲ
 20 τεκεῖν ὄρν, ἐξ οὗ ἐκκολαφθῆναι
 καὶ γενέσθαι τὴν Ἑλένην, ὡς
 φησὶ Κρατῖνος ὁ ποιητής. καὶ
 διὰ τὸ μὴ μεταμορφωθῆναι αὐ-
 τόν, ἀλλ' οὕτως ἀναπτῆναι εἰς
 25 τὸν οὐρανόν, καὶ τὸν τύπον τοῦ
 Κύκνου ἔθηκεν ἐν τοῖς ἀστροῖς.
 ἔστι δὲ ἰπτάμενος, οἷος τότε ἦν.

v. 275. p. 76, 19.

ὃ Ζεὺς εἰ-
 10 κασθεὶς ὠμίλη-
 σε . . . . .
 Νεμέσει, ἐκταύ-
 της γὰρ τὴν Ἑ-
 λένην γενέσθαι.

p. 84, 19.

Hic est cygnus, in quem
 ferunt Iovem se trans- 10
 figurasse et transvoli-
 tasse in terram Atticam
 Rhamnunta ibique com-
 pressisse Nemesim, ut
 ait Cratinus tragoedia- 15
 rum scriptor, eamque
 edidisse ovum, unde nata
 sit Helena. sed quoniam
 Iupiter rursus in caelum
 in cygnum transfiguratus 20
 se receperat, ut fuit pen-
 nis tentus, simulacrum
 eius sideribus reliquit.

3 ἑκατέρου scripsi: ἐκάστου libri. post
 πῆχεως: α' libri; delevi. 3. 4 ἀκρωτη-
 ρίου scripsi: ἀκρωτήρι libri. ἀκρότητι
 vulgo. 8 ἦ scripsi: ἦ libri.

9. 10 ὄρνις add. Heynius. 15 τότε:
 num τὸ τέλος? 22 Κρατῖνος Valckenae-
 rius: Κράτης libri. cf. Prolegomena p. 22.

Ita V. om. M.

1 utrisque ε: utraque BP.
 3 cornuum scripsi: cornearum
 B. cornaeorum P. cordarum U.

12. 13 in terram Atticam
 Rhamnunta ε: in terram attigar
 hamnum tii BP. 16 scriptor,
 eamque ε: scriptoremque B.
 scriptorque P. 22 tentus B.
 utentus P. tentis β.

In G omittitur, sed ex archetypi enumeratione haec frustula in S servata sunt:

in modiolō I, in tympano claram atque
5 candidam I.

Habet autem in ipsis testudinis lateribus singulas stellas, in summis cacuminibus eorum, quae in testudinem ut brachia sunt coniecta, singulas, in mediis iisdem, quos umeros Eratosthenes fingit, singulas, in scapulis ipsius testudinis unam, in imo lyrae, quae ut basis totius videtur, unam.

p. 152, 16.

Cygnum dicunt inter astra constitutum eo quod Iupiter cygno adsimilatus evolaverit in Ramnunta Atticae regionis ibique Nemesim violaverit. quae peperit ovum, ex quo nata est Helena, sicut refert Crates poeta.

II, 8.

Hunc cygnum Graeci adpellant; quem complures propter ignotam illis historiam communi genere avium ὄρνις adpellaverunt. de quo haec memoriae prodita est causa. Iupiter cum amore inductus, Nemesin diligere coepisset . . . . (quae secuntur, aliunde sumpta 15 sunt).

XXV.
Olor.

⁴ modiolō *anonymus in Heinsii libro*: modiolō *G*.

³ in testudinem *BDGMR*: in testudine *V*.
⁴ coniecta *BMR*. coniecta *G*. collocata *V*.
colcata *D*. ⁶ fingit: finxit *V*. ⁷ imo *Munckerus*: ima *libri*.

⁹ cygnum Graeci *DRV*: Graeci cygnum *G*.

"Ἐχει δ' ἀστέρας ἐπὶ μὲν τῆς κεφαλῆς λαμπρὸν α', ἐπὶ τοῦ τραχήλου λαμπρὸν α', ἐπὶ τῆς δεξιῆς πτέρυγος ε', (ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ε'), ἐπὶ τοῦ σώματος α', ἐπὶ τοῦ ὀρθοπυγίου α', ὅς ἐστι μέγιστος· (τοὺς πάντας ιδ').

omittunt.

Habet stellam in capite claram I, (in collo I,) in alis utrisque quinas, in corpore I, in cauda I, quae est amplissima. fiunt omnes XIV. 5

XXVI. Ουτος δοκεῖ κεκλιῆσθαι ἀπὸ ὕδροχόος. ἔχων γὰρ 10 ἔστηκεν οἴνοχόην καὶ ἔκχυσιν πολλὴν ποιεῖται ὕγροῦ. λέγουσι δέ τινες αὐτὸν εἶναι τὸν Γανυμήδην ἰκανὸν ὑπολαμβάνοντες σημεῖον εἶναι τὸ ἐσχηματίσθαι 15 τὸ εἶδωλον οὕτως, ὥσπερ ἂν οἴνοχόον χέειν. ἐπάγονται δὲ καὶ τὸν ποιητὴν μάρτυρα διὰ τὸ λέγειν αὐτὸν, ὡς ἀνεκομίσθη οὗτος πρὸς τὸν Δία κάλλει ὑπερενέγκας, ἵνα 20 οἴνοχοῦ, ἄξιον κρινάντων αὐτὸν τῶν θεῶν, καὶ ὅτι τέτευχεν ἀθανασίας τοῖς ἀνθρώποις ἀγνώστου οὔσης. ἡ δὲ γινομένη ἔκχυσις εἰκάζεται τῷ νέκταρι, ὃ καὶ ὑπὸ 25 τῶν θεῶν πίνεται.

v. 282, p. 76, 39.

Οὗτος δοκεῖ κεκλιῆσθαι ἀπὸ τῆς 10 πράξεως ἔχων γὰρ ἔστηκεν οἴνοχόην καὶ ἔκχυσιν πολλὴν ποιεῖται ὕγροῦ, ἧτις εἰκάζεται τῷ 15 νέκταρι· Γανυμήδην γὰρ αὐτὸν ἔφασαν.

p. 85, 8.

Hic nomen accepisse dicitur, quod eius exortu imbres plurimi 10 fiunt. quidam volunt Ganymedem eum esse, quem figuratum in ministerium oenochoi et, quod imbris in- 15 fundit suo sidere, nectar dici.

XXVI TESTIMONIA: Ovid. *fast.* II 145.

iam puer Idaeus media tenus eminent alvo
et liquidas mixto nectare fundit aquas.

Avien. *v.* 647. Laomedontiadae se dextera tendit ephēbi.

4. 5 ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ε' add. Schaubachius. ἐπὶ τοῦ σώματος α' Schaubachius: ε. τ. σ. δ' libri. 7 τοὺς πάντας ιδ' add. Schaubachius.

18 οὗτος scripsi: οὕτως libri. delere voluit Heynius, post κάλλει traicere Schaubachius. exprimuntur Homeri versus Y 232 s. ὅς

δὴ κάλλιστος γένετο θνητῶν ἀνθρώπων || τὸν καὶ ἀνηρείψαντο θεοὶ Διὶ οἴνοχοεῦειν || κάλλεος εἶνεκα οἶο, ἵν' ἀθανάτοισι μετείη. 20 κρινάντων: κρίνειν libri. recepi Schaubachii emendationem neque tamen cum illo ordinem quoque verborum ita mutandum esse crediderim: τῶν θεῶν ἄξιον κρινάντων αὐτὸν, ἵνα οἴνοχοῦ. 25 in calce capitis post πίνεται a protervo interpolatore haec addita sunt: εἰς μαρτύριον τῆς εἰρημένης πόσεως τῶν θεῶν ὑπολαμβάνοντες τοῦτο εἶναι. interpolationem detexit Heynius.

2 in collo I addidi ex Epitome et Hygino. 5 XIV scripsi: XIII BP.

14 ministerium β: ministrum P. mistrum B. 15 imbris β: imbres BP. ὑγροῦ Epitome.

Habet stellas in capite claram unam, in dextra ala quinque, unam claram quae est erga collum, in sinistra ala quinque, in pectore unam, in cauda 5 unam, quae est amplissima. sunt omnes XIV.

Hic habet in capite stellam clare lucentem unam, in collo alteram pari fulgore, in utrisque pennis quinas, (in corpore unam,) supra caudam unam. omnino habet stellas XIV. 5

p. 153, 16.

Porro aquarius, *quem nos propter imbres mensis ipsius sic nominamus,* 10 gentiles autem arbitrantur Ganymedem fuisse et ob nimiam pulcritudinem inter astra conlocatum a Iove et, ut vinum sit dignus fundere, iudicatum a diis.

II, 29.

Hunc complures Ganymedem esse 20 dixerunt, quem Iupiter propter pulcritudinem corporis ereptum parentibus 10 deorum ministrum fecisse existimatur. itaque ostenditur ut aquam aliquo infundens. XXVI. *Aquarius.*

Dedi ex S, cum in G omissa sint.
6 XIV scripsi: XIII S.

3. 4 in corpore unam *addidi ex Epitome et schol. Germ.* 5 omnino habet: habet omnino V, *sed omnino add. man. rec.* omnes R. XIV scripsi: XII DRV. XIII BM.

Ἔχει δ' ἀστέρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἀμυροῦς β', ἐφ' ἑκατέρων ὤμων α' ἀμφοτέρους μεγάλους, ἐφ' ἑκατέρου ἀγκῶνος α', ἐπ' ἀ-
 5 κρας χειρὸς δεξιᾶς λαμπρὸν α', ἐφ' ἑκατέρον μαστοῦ α', ὑπὸ τοὺς μαστοὺς ἑκατέρωθεν α', ἐπ' ἀριστεροῦ ἰσχίου α', ἐφ' ἑκατέρου γόνατος α', ἐπὶ δεξιᾶς κνήμης α',
 10 ἐφ' ἑκατέρον ποδὸς α', (τοὺς πάντας ιζ'). ἡ δὲ ἔκχυσις τοῦ ὕδατος ἐστὶν ἐξ ἀστέρων λα' ἔχουσα ἀστέρας β' οἱ εἶσι λαμπροί.

4 ἐφ' ἑκατέρον ἀγκῶνος scripsi: ἐφ' ἑκατέρω ἀγκῶνι libri. 10 ἐφ' ἑκατέρον ποδὸς scripsi: ἐφ' ἑκατέρω ποδί libri. 10. 11 τοὺς πάντας ιζ' add. Fellus. 12 ἐξ ἀστέρων λα' scripsi: ἐξ ἀριστερῶν libri; quod legit schol. Germ. G.

omittunt.

Aquarius habet stellas in capite duas obscuras, in umeris singulas utrasque amplas, in sinistro cubito unam claram, in dextro cubito I et in manu 5 I, in mammis singulas, (sub mammis singulas, in sinistro lumbo unam, in genibus singulas,) in dextro crure I, in pedibus singulas claras. summa 10 XVII. sed aquae fusio fit ex stellis XXXI, ex quibus clarae duae, ceterae obscurae.

4 in add. β. 5 in ante dextro add. β. 6. 7 sub mammis — 8. 9 in genibus singulas addidi ex Epitome. 9 I add. Kiesslingius. 11 XVII scripsi: XVIII libri. aquae S. quae B. qua P. fusio B. effusio P. fit P. sit B.

Habet autem stellas aquarius in capite obscuras II, in singulis umeris singulas amplas, in sinistro cubito claram I, in dextro cubito I, in singulis 5 manibus singulas, in singulis mamillis singulas, subtus mamillas singulas, in dextro lumbo I, in singulis genibus singulas, in dextra tibia unam, in singulis pedibus singulas. sunt omnes 10 XVIII. effusio autem aquae dextra laevaue fit ex stellis XXXI, in qua duae splendidae sunt, ceterae vero obscurae.

Dedi ex S; omittit G.

4 in singulis manibus singulas: *debebat* in dextra manu I. 10 XVIII: *debebat* XVII, nisi antea perperam utrique manui singulas stellas tribuisset. 11 verba fit ex stellis — obscurae ex schol. BP sumpta sunt. v. Epimetrum I.

Hic habet in capite stellas duas obscuras, in utrisque umeris singulas magnas, in sinistro cubito unam grandem, (in dextro unam,) in manu priori unam, in utrisque mammis singulas 5 obscuras, infra mammas singulas, in lumbo interiori unam, in utrisque genibus singulas, in dextro crure unam, in utrisque pedibus singulas. omnino XVII. effusio aquae cum aquali ipso 10 stellarum est XXXI, sed in his omnibus prima et novissima clara.

4 in dextro unam *addidi*. 6 infra mammas singulas *om. V alique, habent DMR*. 10 XVII scripsi: XXII R. XII DV. XIII G. aquali BMP. aquili R. aquario GV. 11 XXXI scripsi: XXX libri.

XXVII.
Αιγό-
κερωσ.

Οὗτός ἐστι τῷ εἶδει ὁ-
μοίος τῷ Αἰγίπανι· ἐξ ἐ-
κείνου γὰρ γέγονεν. ἔχει
δὲ θηρίον τὰ κάτω μέρη
5 καὶ κέρατα ἐπὶ τῇ κεφαλῇ·
ἐτιμήθη δὲ διὰ τὸ σύντρο-
φος εἶναι τῷ Διὶ, καθάπερ
Ἐπιμενίδης ὁ τὰ Κρητικὰ
ἱστορῶν φησὶν, ὅτι ἐν τῇ
10 Ἰδῇ συνῆν αὐτῷ, ὅτε ἐπὶ
τοὺς Τιτᾶνας ἐστράτευσεν,
ἐν ᾧ τοὺς συμμάχους καθώ-
πλιζεν. παραλαβὼν δὲ τὴν
ἀρχὴν ἐν τοῖς ἀστροῖς αὐτὸν
15 ἔθιγε καὶ τὴν Αἶγα τὴν
μητέρα. οὗτος δὲ δοκεῖ
εὐρεῖν τὸν κόχλον, οὗ τὸν
ἦχον Πανικὸν καλούμενον
οἱ Τιτᾶνες ἔφευγον. διὰ δὲ
20 τὸ τὸν κόχλον ἐν τῇ θα-
λάσσῃ εὐρεῖν παράσημον
ἔχει ἰχθύος οὐράν.

3 γὰρ Wilamowitzius: δὲ libri.
4 θηρίον: ἰχθύος Fellus. 11 post
ἐστράτευσεν: οὗτος δὲ δοκεῖ εὐρεῖν
τὸν κόχλον, post 12 καθώπλιζεν:
διὰ τὸ τοῦ ἦχον Πανικὸν καλούμε-
νον, ὃ οἱ Τιτᾶνες ἔφευγον libri. deos
muricibus pro loriceis usos esse mera
insania est; accedit quod muricis
in calce tandem capitis mentionem
factam esse ceterorum testium con-
sensus docet. itaque verba hic
delevi, in fine coniuncta post 16
μητέρα inserui. 12. 13 καθώπλι-
ζεν scripsi: καθώπλισεν libri. ni-
mirum Iovi socios armanti adfuit
Aegipan. idem indicare videntur
schol. Germ. BP: quod eius opera dei armati essent. 17 οὗ
τὸν ἦχον Πανικὸν καλούμενον οἱ Τιτᾶνες ἔφευγον scripsi: διὰ
τὸ τοῦ ἦχον Πανικὸν καλούμενον, ὃ οἱ Τιτᾶνες ἔφευγον libri.
verba cum ad alienum locum delata essent, ab interpolatore ita
immutata sunt, ut de certa emendatione desperandum sit. equidem
ad scholia Aratea locum constitui, sed singula nequaquam spon-
deo. 20 τὸ add. Bernhardus. 21 εὐρεῖν et 22 οὐράν add. Heynius.

Ὁ δὲ Αἰγόκερωσ
ὁμοίος ἐστι τῷ
Αἰγίπανι· κατη-
στερίσθη δὲ . . . . .
5 ὅτι σύντροφός ἐστι
τοῦ Διός.

εὐρε δὲ οὗτος
15 τὸν κόχλακα ἐν
τῇ θαλάσσῃ. διὸ
παράσημον οὐρὰν
ἰχθύος ἔχει τῷ δὲ
ἦχῳ αὐτοῦ Πανι-
20 κῶ καλουμένῳ
τοὺς Τιτᾶνας ἐτρέ-
ψατο.

2. 3 τῷ Αἰγίπανι MV:
τῇ Αἰγί Bekkerus. 16 τῇ
om. MV.

Capricornus hic similitu-
dinem Aegipanos habet. ab
eo enim est factus. habet
posteriorem partem piscis,
sed priorem capri cornua 5
habentis. hunc honorem
adsecutus dicitur, quod cum
Iove esset nutritus. Epime-
nides dicit, in Ida utrosque
nutritos et ad Titanorum 10
bellum cum Iove profectum.
victorque Iupiter astris eum
intulit quod eius opera dei
armati essent, item matrem
eius capram. et quod coch- 15
lon invenisset in mari, ideo
piscis cauda esse notatum.

1 hic scripsi: hae B. om. P.
hic est β. 5 priorem B. priora
P. capri B. caprae P. 9 Ida
utrosque nutritos S. idaustrisque
nutriteros BP. 13 intulit Wila-
mowitzius: intulisse BP. intulisset
ε. intulisse dicitur β. 15 quod
cochlom ε: quodicholaom BP.

Capricornus sane, qui cum cauda
 piscis pingitur, *quod huius mensis, in*
quo per eum sol currit, ultima sint
pluviosa. quem fabulae a Iove inter
 5 astra conlocatum ferunt propter capream
 matrem eius, quae dicitur fuisse nutrix
 Iovis, sive quod cum illo fuerit, quando
 super Titanas militabat, et adinvenit
 cochleam, ex cuius sonitu hostes ex-
 10 terruerit atque fugaverit. quem illinc
 caudam piscis habere fingunt propter
 marinam cochleam, de qua praefati
 sumus.

Huius effigies similis est Aegipani.
 quem Iupiter, quod cum eo erat nutri-
 tus, in sideribus esse voluit, ut capram
 nutricem, de qua ante diximus. hic
 etiam dicitur, cum Iupiter Titanas op- 5
 pugnaret, primus obiecissee hostibus ti-
 morem, qui *παιξός* adpellatur, ut ait
 Eratosthenes. * * * hac etiam de causa
 eius inferiorem partem piscis esse for-
 matione. et quod muricibus hostes 10
 sit iaculatus pro lapidum iactione.

XXVII
 Capri-
 cornus.

9 cochleam scripsi: caudam G. concham β.
 10 illinc β: illic G. 12 cochleam scripsi:
 caudam G. coclam aut caulam cod. deter.

s lacunae signum posui. nam in praecedenti
 narratione nihil inest, quod ad Capricorni for-
 mationem explicandam spectet. 10 et quod
 muricibus e. q. s. haec aperte Catasterismis re-
 pugnant. cogitari quidem potest Hyginum aut
 Catasterismos prave intellexisse aut alium librum
 adhibuisse, sed vereor ne verba ab interpolatore,
 qui damnum supra notatum explere studebat,
 addita sint.

Ἐχει δὲ ἀστέρας ἐφ' ἑκα-
τέρον κέρατος α', (ἐπὶ τοῦ
μυκτῆρος α') λαμπρόν, ἐπὶ
τῆς κεφαλῆς β', ὑπὸ τράχηλον
5 α', ἐπὶ στήθους β', ἐπ' ἔμπρο-
σθίου ποδὸς α', (ἐπ' ἄκρον
ποδὸς α'), ἐπὶ ῥάχεως ζ', ἐπὶ
γαστρὸς ε', ἐπ' οὐρᾶς β' λαμ-
προύς· τοὺς πάντας κδ'.

omittunt.

Capricornus habet stellas in
singulis cornibus singulas, in
naso I claram, in capite II,
sub collo I, in pectore II,
in pede priore I, in summo 5
pede I, in dorso VII, in ventre
V, in cauda II claras. sunt
in summa XXIV.

p. 89, 18.

XXVIII. 10 Οὗτός ἐστιν ὁ Τοξότης, ὃν
Τοξότης. οἱ πλείστοι λέγουσι Κένταυ-
ρον εἶναι, ἕτεροι δ' οὐ φασι
διὰ τὸ μὴ τετρασκελῆ αὐτὸν
ὀρᾶσθαι, ἀλλ' ἐστηκότα καὶ
15 τοξεύοντα· Κενταύρων δὲ
οὐδεὶς τόξω κέχρηται. οὗτος
δ' ἀνὴρ ὃν σκέλη ἔχει ἵππου
καὶ κέρκρον καθάπερ οἱ Σά-
τυροὶ διόπερ αὐτοῖς ἀπίθανον
20 ἐδόκει εἶναι, ἀλλὰ μᾶλλον
Κρότον τὸν Εὐφρήμης τῆς τῶν
Μουσῶν τροφοῦ υἱόν. οἰκεῖν
δ' αὐτὸν καὶ διατᾶσθαι ἐν
τῷ Ἐλικῶνι· ὃν καὶ αἱ Μοῦσαι
25 τὴν τοξείαν ἐδράμενον τὴν
τροσὴν ἀπὸ τῶν ἀγρίων ἔχειν
ἐποίησαν, καθάπερ φησὶ Σωσί-
θεος. συμμίσγοντα δὲ ταῖς
Μούσαις καὶ ἀκούοντα αὐτῶν
30 ἐπισημασίαις ἐπαινέσαι Κρότον

omittunt.

Hic Sagittarius. quem com-
10 plures centaurum putant, alii
negant, quod quadrupes esse
non videatur, sed stans bipes
sagittetur, neque centaurus
ullus sagittis usus sit. hic 15
autem homo equinis pedibus
est et caudam habet veluti
satyri. hic dicitur Crotus, Eu-
phemes Musarum nutricis filius,
ut Sositheus tragoediographus 20
refert, inhabitasse Helicon at-
que sagittarium venatu vitam
exigere actatis. qui inter Musas
saepius moratus plausu cantus
earum distinguebat. quem cum 25
alii imitarentur, hunc Musae
beneficio Iovis astris intulere.
cuius artes inter mortales man-
sere plausus et sagittae.

2, 3 ἐπὶ τοῦ μυκτῆρος α' addidi ex schol. Germ.
et Hygino. 4 ἐπὶ τράχηλον scripsi conl. schol.
Germ. et Hygino: ἐπὶ τράχηλον libri. 5 α'
scripsi: γ' libri. 6, 7 ἐπ' ἄκρον ποδὸς α'
addidi ex schol. Germ. et Hygino. 9 κδ'
scripsi: κβ' libri.

Cf. Nigid. Figul. in schol. Germ. BP. p. 90,
10s. 26 ἀγρίων: malim ἀγρῶν. 30 ἐπιση-
μασίαις ἐπαινέσαι Wesselingius: ἐπὶ σημα-
σίας ἐπαινέσθαι libri. ἐπαινέσθαι legit
Hyginus, qui haec ita reddidit: itaque pro
merita diligentia magnam laudem adsecutum.

5 in ante summo add. β.

10 Sagittarius S: sagitta BP. complures scripsi:
quam plures BP. 15 sit scripsi: est BP. 21, 22 atque
S. adqui BP. 22 venatu S. vena BP. 23 aetatis
del. ε. ac deest in S. verba nondum probabiliter
restituta. quae U habet 21-23 atque sagittis et ve-
natu vitam exigere, aperte interpolata sunt. qui sa-
gittarius venatu vitam exigeret β. debebat saltem ut
qui. 25 post distinguebat: id est ad pedes manibus
plaudebat, quae verba ut glossema delevi. cum ad-
didi. 26 imitarentur Schaubachius: timerent BP.
29 sagittae U. sagitta S. sagittarii P. sagittari B.

Habet autem stellas in singulis cornibus II, in naribus claram I, in capite II, sub collo I, in pectore II, in anteriori pede I, in summitate ipsius 5 pedis I, in dorso VII, in ventre V, in caudae extremo claras II. sunt omnes XXVI.

Hic habet (in singulis cornibus singulas), in naso stellam I, (in capite II), infra cervices I, in pectore II, in priore pede I, in summo eodem alteram, in interscapilio VII, in ventre V, in 5 cauda II. omnino est stellarum XXIV.

p. 158, 22.

10 Sagittarium nonnulli Centaurum fuisse autumant propter equina crura. quidam negant, dicentes numquam Centauros sagittas usos fuisse. Sositheus autem illum adfirmat filium Musarum fuisse.

II, 27.

Hunc complures Centaurum esse di- 10 xerunt; alii autem hac de causa negaverunt, quod nemo Centaurus sagittis sit usus. hic autem quaeritur, cur equinis cruribus sit deformatus et caudam habeat ut Satyri. dicunt enim nonnulli 15 hunc esse Crotum nomine, Euphemes Musarum nutricis filium, ut ait Sositheus tragoediarum scriptor. eum domicilium in monte Helicone habuisse et cum Muis solitum delectari, non numquam 20 etiam studio venationis exerceri. itaque pro merita diligentia magnam laudem adsecutum; nam et celerrimum in silvis et acutissimum in musis factum esse. pro quo studio illius petisse Musas ab 25 Iove, ut in aliquo astrorum numero deformaretur; itaque Iovem fecisse, et cum omnia illius artificia uno corpore vellet significare, crura eius equina fecisse, quod equo multum sit usus, et 30

XXVIII.
Sagittarius.

Dedi ex S. om. G.

1. 2 *debebat* in singulis cornibus singulas.
7 XXVI: *debebat* XXIV, nisi singulis cornibus binas stellas pro singulis tribuisset.

1. 2 in singulis cornibus singulas *addidi*. 2 in capite II *addidi*. 4 summo *scripsi*: priore libri, quod ex praecedentibus prave repetitum est. 6 post stellarum: ordo R. XXIV *scripsi*. XXVI *DGR*. XX *vulgo*.

21-23 itaque pro merita diligentia magnam laudem adsecutum: *legit ἐπισημασίαις ἐπαινέσθαι*. 28 et G: ut *ceteri*. et *scribendum esse iam Schefferus intellexit*. 30 equo multum sit usus: equo mulio satus esset R. 1 m. (*secunda manus correxit*) equo vel mulo venatus esset *temptavit Bursianus*.

ποιούντα· τὸ γὰρ τῆς φωνῆς ἀσα-
φές ἦν ὑπὸ ἐνὸς σημαυνόμενον·
ὄθεν ὀρῶντες τοῦτον καὶ οἱ ἄλλοι
ἔπραττον τὸ αὐτό· διόπερ αἱ Μοῦ-
5 σαι δόξης τυχοῦσαι χάριν τῆς τού-
του βουλευσεως ἠξίωσαν τὸν Δία
ἐπιφανῆ αὐτὸν ποιῆσαι ὅσιον ὄν-
τα, καὶ οὕτως ἐν τοῖς ἀστροῖς ἐτέ-
θη τῇ τῶν χειρῶν χρήσει τὴν τοξεί-
10 αν προσλαβὼν σύσσημον. ἐν δὲ
τοῖς ἀνθρώποις ἔμεινεν ἡ ἐκείνου
πρᾶξις. ὄθεν ἐστὶ καὶ πλοῖον αὐτοῦ
μαρτύριον, ὅτι πᾶσιν ἐστὶ σαφές,
οὐ μόνον τοῖς ἐν χέρσῳ, ἀλλὰ καὶ
15 τοῖς ἐν πελάγει. διόπερ οἱ γρά-
φοντες αὐτὸν Κένταυρον διαμαρ-
τάνουσιν.

omittunt.

Ἔχει δ' ἀστέρας ἐπὶ τῆς κε-
20 φαλῆς β', ἐπὶ τοῦ τόξου β', ἐπὶ
τῆς ἀκίδος β', ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ
ἀγκῶνος α', ἐπ' ἀκρας χειρὸς α',
ἐπὶ τῆς κοιλίας λαμπρὸν α', ἐπὶ
ῥάχεως β', ἐπὶ κέρκου α', ἐπ'
25 ἐμπροσθίου γόνατος α', ἐφ' ὀπλῆς
α', (ἐπ' ὀπισθίου γόνατος α',)
τοὺς πάντας ιε'. τοῦ δὲ πλοίου
ζ' ἀστέρας ὑπὸ τὸ σκέλος. ὅμοιοι
30 δὲ εἶσι τῶν ὀπισθίων μὴ δεικνυμέ-
νων ὄλων φανερωῶν.

2 post ἐνὸς: Κρότου libri. glossema esse vidit Wilamowitzius. 5 δόξης τυχοῦσαι χάριν τῆς τούτου βουλευσεως ἠξίωσαν scripsi: δόξης χάριν ἐγχοῦσαι τῇ τούτου βουλήσει ἠξίωσαν cod. Vindobonnensis. δόξης τυχοῦσαι τῇ τούτου βουλήσει ἠξίωσαν vulgo. δόξης — βουλήσει eicere voluit Schaubachius. 13 ὅτι — πελάγει delere voluit Schaubachius; Heynius pro πλοῖον scribere voluit πλεῖον; at traditam lectionem schol. Germ. BP confirmant.

26 ἐπ' ὀπισθίου γόνατος α' addidi ex schol. Germ. BP. 27 ιε' scripsi: κ' libri. ιδ' vulgo. τοῦ δὲ πλοίου Wilamowitzius: τοὺς δὲ λοιποὺς libri.

sub hoc sita est navis.

p. 91, 1.

Sagittarius habet stellas in capite duas, (in arcu duas,) in a-20 cumine sagittae duas, in dextro ancone unam, in manu unam, in ventre unam claram, in dorso II, in cauda unam, in genu priore unam, in summo pede unam, in posteriore 25 genu unam. fiunt XV. navis autem VII stellae sub crure posteriorum, quae non ostenduntur, quod Centaurus duplex sit.

20 in arcu duas add. ex Epitome. 21 post unam: fiunt summa XI BP. del. Kiesslingius. 26 XV scripsi: XI BP. 28 sub crure e. q. s. sensum horum verborum non perspicio. reliquae vero VII stellae subtus cruribus similes quidem sunt posterioribus S.

sagittas adiunxisse, ut ex his et acumen et celeritas eius videretur; caudam satyricam in corpore fixisse, quod iam non minus hoc Musae, quam Liber sit delectatus.

5

p. 159, 13.

Habet autem stellas in capite II, in 20 arcu II, in acumine sagittae II, in dextro cubito I, in eadem manu I, in ventre claram I, in spina II, sub cauda II, in anterioribus genibus singulas. sunt omnes XV.

25 (*quae secuntur, ex BP descripta esse videntur.*)

II, 26.

Habet autem in capite stellas II, in arcu II, in sagitta II, in dextro cubito I, in manu priore I, in ventre I, in interscapilio II, in cauda I, in priore genu I, in pede I, in inferiore genu I. omnino XV. *corona autem Centauri est stellarum VII.*

25

Dedi ex S. om. G.

22 sub cauda II *debebat* sub cauda I. 23 *post* singulas *excidit*: in pede I.

2 eius *G*: esse *D* *aliique*. 3 iam *D*. icon *R. om. ceteri*. Croto *Bursianus*. 4 *post* Liber: *satyris libri. delevi ineptam interpolationem. nimirum Sositheus non cetera tantum, quibus Musae praesunt poeseos genera, sed etiam tragoediam i. e. Liberum plausu delectari dixit; itaque Crotum sive Plausum thiasi Bacchici insigne gerere.*

20 in sagitta II *scripsi*: in sagitta I *libri*. 21-22 in interscapilio — 23 in pede I *om. V. post* genu I:

in poplite I *libri; quod ni fallor glossema est. ex alio fonte habet Hyginus, qui etiam II 27 hanc coronam commemorat: ante huius pedes stellae sunt paucae et in rotundo deformatae, quam coronam eius ut ludentis abiectam nonnulli dixerunt. aperte eadem stellae, quibus Eratosthenes navis figuram tribuit.*

24 XV *D*: XVI *GV*. corona — stellarum VII.

XXIX.
Τέξον.

Τοῦτο τὸ βέλος ἐστὶ τοξικόν, ὃ φασι
εἶναι Ἀπόλλωνος, ᾧ τοὺς Κύκλωπας
τῷ Διὶ κεραιρὸν ἐργασαμένους ἀπέ-
κτεινε δι' Ἀσκληπιόν. ἔκρουσε δὲ αὐτὸ
5 ἐν Ὑπερβορείοις, οὗ καὶ ὁ ναὸς ὁ πτέρι-
νος. λέγεται δὲ ὑστερον ἀπενηρέχθαι,
ὅτε τοῦ γόνου αὐτὸν ὁ Ζεὺς ἀπέλυσε
καὶ ἐπάσαστο τῆς παρὰ Ἀδμήτωρ λα-
τρείας, περὶ ἧς λέγει Εὐριπίδης ἐν τῇ
10 Ἀλκίσιτιδι. δοκεῖ δὲ τότε ἀνακομι-
σθῆναι ὁ οἶστος μετὰ τῆς καρποφόρου
διὰ τῶν ἀέρος ἦν δὲ ὑπερμεγέθης, ὡς
Ἡρακλείδης ὁ Πορτικὸς φησὶν ἐν τῷ
περὶ δικαιούσης ὅθεν εἰς τὰ ἄστρα
15 τέθεικε τὸ βέλος ὁ Ἀπόλλων εἰς ὑπό-
μνημα τῆς ἑαυτοῦ μάχης καταστερίσας.
Ἔχει δ' ἀστέρας ἐπὶ τοῦ ἄκρου α',
κατὰ τὸ μέσον ἀμαρῶν α', ἐπὶ τοῦ
χηλώματος β', εὐσημότατος δὲ ἐστὶν ὁ
20 εἷς. οἱ πάντες δ'.

2 ᾧ scripsi: ὅτε libri. ᾧ τε Heynius.
5 ὁ ναὸς ὁ πτέρινος v. Pausan. X 5, 5. 6 ὑ-
στερον Heynius: πρότερον libri. 11 μετὰ
τῆς καρποφόρου: μετὰ τῆς καρποφόρου Δήμη-
τρος libri. cum frugibus, quae eo tempore
nascebantur Hyginus. delevi Δήμητρος, quod
ab imperito lectore ad καρποφόρος explicandum
adscriptum est. sed ne Hyginus quidem verba
recte reddidisse videtur. nam aut egregie fallor
aut de virginibus sermo est, quas frugum pri-
mitias ex Hyperboreis Delum detulisse primus
Herodotus, post eum alii multi litteris manda-
verunt; simul cum his virginibus sagittam A-
pollinis per aera iter fecisse Heraclides narra-
videtur. hunc igitur sensum restituendum esse
pro satis probabili habeo, in verbis sanandis
frustra desudavi.

omittunt.

Haec esse dicitur sa-
gitta Apollinis, qua Cy-
clopes interfecit eos qui
Iovis fulmen fecerunt,
quod eo telo Aesculapius 5
filius eius a Iove esset
interfectus. quam sagit-
tam astris inlatam me-
moriam virtutis suae
reliquisse. 10

Habet stellas quattuor,
in summo I, in medio I,
ultra duas in fundo sa-
gittae. 20

2 qua ε: quae BP.

Iaculum autem est, quo dicunt omnes cygnos ab Apolline interfectos eo quod Iovis fulmen fugati fecissent, quod et absconditum ferunt ad aquilonem et 5 peracta ac potius sedata lite adsumptum et ad pedes sagittarii inter astra conlocatum.

Ut Eratosthenes autem de Sagitta demonstrat, hac Apollo Cyclopas interfecit, qui fulmen Iovi fecerunt, quo Aesculapium interfectum complures dixerunt. hanc autem sagittam in Hyperboreo 5 monte Apollinem defodisse. cum autem Iupiter ignoverit filio, ipsam sagittam vento ad Apollinem perlatum cum frugibus, quae eo tempore nascebantur. hanc igitur ob causam inter sidera eam 10 monstrant.

XXIX
Sagitta.

Habet autem stellas IIII, in summo I, in medio obscuram I, in pennis II. una splendidior altera.

III, 14.
Habet autem omnino stellas IIII, quarum una in principio materiae, altera in medio, duae reliquae in eo loco, quo ferrum solet affigi, diversae videntur. 20

Cf. Prolegomena p. 22.
3 fugati fecissent. *cf. Prolegomena adnot. 42*
17—19 *om. G. dedi ex S.* 17 IIII scripsi:
tres *S.* 19 altera β : alia *S.*

10 eam *add. Wilamowitzius.* 11 monstrant
R: demonstrant *DGV.* 17 autem omnino *V:*
autem *G.* omnino *D.* omnes *R.*

XXX.
Ἀετός.

Οὗτός ἐστιν ὁ Γανυμήδη
ἀνακομίσας εἰς οὐρανὸν τῷ Διί,
ὅπως ἔχη οἰνοχόον. ἔστι δὲ
ἐν τοῖς ἀστροῖς, διόσον καὶ
5 πρότερον, ὅτε οἱ θεοὶ τὰ πτηρὰ
διεμερίζοντο, τοῦτον ἔλαχεν ὁ
Ζεὺς. μόνον γὰρ τῶν ζώων ἀν-
τήλιον ἵπταται ταῖς ἀκτίσιν οὐ
ταπεινούμενον· ἔχει δὲ τὴν ἡγε-
10 μονίαν ἀπάντων· ἐσχημάτισται
δὲ διαπεπταμένος τὰς πτέρυγας
ὡς ἂν καθιπτάμενος.

Ἀγλαοσθένης δὲ φησιν ἐν τοῖς
Ναξικοῖς γενόμενον τὸν Δία ἐν
15 Κρήτῃ καὶ παρὰ τοῦ πατρὸς
ζητούμενον ἐκείθεν ἐκκλαπῆναι
καὶ ἀχθῆναι εἰς Νάξον, ἐκτρα-
φέντα δὲ καὶ γενόμενον ἐν
ἡλικίᾳ τὴν τῶν θεῶν βασιλείαν
20 κατασχεῖν· ἐξορμῶντος δὲ ἐκ
τῆς Νάξου ἐπὶ τοὺς Τιτᾶνας
ἀετὸν αὐτῷ φανῆναι θύοντι,
τὸν δὲ οἰωνισάμενον ἱερὸν
αὐτὸν ποιήσασθαι, καὶ διὰ τοῦτο
25 τῆς ἐν οὐρανῷ τιμῆς ἀξιοθῆναι.

Ἐχει δὲ ἀστέρας δ', ὧν ὁ
μέσος ἐστὶ λαμπρός.

XXX TESTIMONIA: Ovid. fast. V 732.
VI 196. Germanic. v. 316—318.

7 γὰρ Wilamowitzius: δὲ libri. 12 ὡς
ἂν καθιπτάμενος: nescio an ex schol.
Germ. BP scribendum sit ὡς ἀνατολὴν
καθιπτάμενος. 13 Ἀγλαοσθένης: Fellus:
Ἐρατοσθένης libri. verum nomen legerunt
Hyginus et schol. Germ. BP; corruptum
schol. Germ. G. Ναξικοῖς Matthiaeus:
Ναξιακοῖς libri. 15 παρὰ τοῦ πατρὸς
scripsi: κατὰ κράτος libri. cf. Prolego-
mena p. 25 s. 22 ante ἀετὸν: καὶ libri.
del. Heynius. θύοντι scripsi: συνιόντα
libri. 24 post ποιήσασθαι: κατηστε-
ρισμένον libri. glossema esse vidit
Wilamowitzius.

omittunt.

Aquila haec est, quae Gany-
medem rapuit in caelum Iovi
ministrum. est enim ea et sig-
num Iovis, quod sola avium solis
radiis non terreatur. namque 5
ita est spectans ad orientem
pennis tensis.

Aglaosthenes dicit Iovem ***
cum ex Naxo adversus Titanas
proficisceretur et sacrificium fa- 15
ceret, aquilam ei in auspicio ad-
paruisse. quam bono omine ac-
ceptam tutelae suae subiecisse.

Habet stellas IV. ex his me-
dia clara est.

XXX TESTIMONIA: Lactant. Firm.
I 11 p. 183 A Migne:

Caesar quoque in Arato refert Agla-
sthenem dicere, Iovem cum ex insula
Naxo adversus Titanas proficisceretur et
sacrificium faceret in litore, aquilam ei
in auspiciam advolasse; quam victor
bono omine acceptam tutelae suae sub-
iugarit.

13 lacunam statuendam esse vidit β.
17 omine primi editores. homine B.
animo P.

Aquilam sane inter sidera conlocatam fabulae ferunt propter Iovem. qui, cum dii omnes volucres inter se dividerent, eam in portione sortitus sit, eo quod altius cunctis volatilibus evolet et paene inter omnia principatum teneat.

Eratosthenes autem Iovem in aquilam transfiguratum Naxum regionem, ubi nutritus fuerit, petisse refert et regnum adsumpsisse. egressum vero de Naxo apud Titanas pugnasse et ideo aquilam inter astra conlocasse.

Habet stellas ***

Haec est quae dicitur Ganymedem rapuisse et amanti Iovi tradidisse; hanc etiam Iupiter prius ex avium genere sibi delegisse existimatur. quae sola tradita est memoriae contra solis orientis radios contendere valere. itaque supra Aquarium volare videtur; hunc enim complures Ganymedem esse finxerunt.

XXX.
Aquila.

Aglaosthenes autem qui Naxica scripsit, ait Iovem Crete subreptum Naxum delatum et ibi esse nutritum. qui postquam pervenerit ad virilem aetatem et voluerit bello lacessere Titanas, sacrificanti ei aquilam auspicatam; quo auspicio usum esse et eam inter astra conlocasse.

20

III, 15.

... habens in capite stellam I, in utraque penna I, in cauda I.

XXX TESTIMONIA: *Serv. Aen. I 394. IX 564.*

3 prius *scripsi*: primus *V.* primum *DG.*
4 delegisse *DGV*: dilexisse *R.* 6 valere *PRV*:
volare *D.* 15. 16 postquam pervenerit — voluerit *DGV*: cum pervenit — voluit *R.*
18 sacrificanti *DGV*: ad sacrificandum *R.*

XXXI
Δελφίν.

Οὗτος ἐν τοῖς ἀστροῖς λέγεται
 τῆθῆραι δι' αἰτίαν τοιαύτην· τοῦ
 Ποσειδῶνος βουλομένου τὴν
 Ἀμφιτρίτην λαβεῖν ὡς γυναῖκα,
 5 εὐλαβηθεῖσα ἐκείνη ἔφυγε πρὸς
 τὸν Ἄτλαντα, διατηρῆσαι τὴν
 παρθενίαν σπεύδουσα. κεκρυμ-
 μένης δὲ ἐκείνης, πολλοὺς ὁ
 Ποσειδῶν ἐξέπεμψε μαστῆρας,
 10 ἐν οἷς καὶ τὸν δελφίνα· πλανώ-
 μενος δὲ κατὰ τὰς νήσους τοῦ
 Ἄτλαντος περιπεσὼν αὐτῇ προς-
 αγγέλλει καὶ ἄγει πρὸς Ποσει-
 δῶνα· ὁ δὲ γήμας αὐτὴν μεγί-
 15 στας τιμὰς ἐν τῇ θαλάσῃ αὐτῷ
 ὄρισεν, ἱερὸν αὐτὸν ὀνομάσας
 εἶναι καὶ εἰς τὰ ἀστρα αὐτοῦ
 σύστημα ἔθηκεν. ὅσοι δ' ἂν
 αὐτῷ τῷ Ποσειδῶνι χαρίσασθαι
 20 θέλωσιν, ἐν τῇ χειρὶ ποιῶσιν
 ἔχοντα τὸν δελφίνα τῆς εὐερ-
 γείας μεγίστην δόξαν αὐτῷ
 ἀπονέμοντες. λέγει δὲ περὶ αὐ-
 τοῦ καὶ Ἀρτεμίδωρος ἐν ταῖς ἑλε-
 25 γείαις ταῖς περὶ Ἑρωτος αὐτῷ
 πεποιημέναις.

Κατηστέρι-
 σται δὲ εἰς τι-
 μὴν τοῦ Ποσει-
 δῶνος· ἔρα-
 5 σθέντος γὰρ
 τῆς Ἀμφιτρίτης
 αὐτοῦ συνεργῆ-
 σαι τῷ γάμῳ.

Hic causam talem ha-
 bet cur astris sit inlatus:
 Neptunus cum Amphitri-
 tem deligeret, uxorem
 quam haberet, et illa 5
 intellexisset, confugit ad
 Atlantidem, ut suam
 virginitatem custodiret.
 quae cum se occulisset,
 Neptunus misit qui eam 10
 peterent, inter quos et
 delphinum. qui cum
 circa insulas Atlantidis
 rimaretur, repperit eam
 nuntiavitque Neptuno. 15
 quam ille persuasionibus
 ad suam perduxit volun-
 tatem delphinoque ma-
 ximos honores in mari
 tribuit, quem et astris 20
 intulit consecravitque et
 ipse in manu sua habere
 instituit, ut Artemidorus
 refert.

XXXI TESTIMONIA.

Ovid. fast. II 81 seu fuit occultis felix in amoribus index.
Germanicus v. 321. tulit hic Atlantida nymphen || in thala-
 mos, Neptune tuos, miseratus amantem.

Avienus v. 701. (Delphis) dux, Neptune, tui quondam super
 aequor amoris. || hic nam detrusae in tenebras procul Am-
 phitrites, || arduus occiduus umeris ubi sustinet axes || Pleia-
 dum genitor, perruperat, hic vagus omni || gurgite dilectam
 domino maris ultimo ab orbe, || mollis dorsa, tulit.

4 ὡς *Wilamowitzius*: εἰς libri. 7 post σπεύδουσα: ὡς
 δὲ καὶ αἱ πλεῖσται *Νηρηίδες* ἐκρύπτοντο libri, quae verba
 iam *Schaubachio* scrupulum moverunt neque ab *Hygino* aut
schol. Germ. lecta esse videntur. deleta igitur interpolatione
 post κεκρυμμένης inserui δὲ. 9 μαστῆρας *Koppiersius*:
 μνηστῆρας libri. 18 σύστημα corruptum. effigiem *Hyginus*.
 μίμημα *Wilamowitzius*. malim ἐπόμνημα. 26 post πεποιη-
 μέναις: βίβλοις libri. del. *Wilamowitzius*. *Heynius* etiam
 ταῖς περὶ Ἑρωτος πεποιημέναις delere voluit.

4 deligeret ε: diligeret *BP*.
 uxorem *om. P.* quam ε: quem
BP. uxoremque habere vellet
 β. 10 Neptunus *SU*: niltus *BP*.
 multos β. 11 peterent *B*: ra-
 peret *P*. 13 circa *SU*. urca *B*.
 urcas *P*. Atlantidis *S*. plantides
BP. Atlantides ε. 21 conse-
 cravitque β: procreavitque *BP*.

Neptunum aiunt fabulae poetarum Amphitriten voluisse in coniugium accipere. quae cum ob verecundiae magnitudinem et virginitatis observantiam
5 ad Atlantem confugisset, Neptunus post eam inter ceteros missos delphinum etiam dicitur misisse, qui per Atlantis insulas circumvagans eam adlocutus sit et Neptuno in matrimonium
10 adsumendam adduxerit et ob hanc causam inter astra conlocatus sit.

Hic qua de causa sit inter astra conlocatus, Eratosthenes ita cum ceteris dicit: Neptunum, quo tempore voluerit Amphitriten ducere uxorem, et illa cupiens conservare virginitatem fugerit
5 ad Atlanta, complures eam quaesitum dimisisse, in his et Delphinum *quendam nomine*. qui pervagatus insulas, aliquando ad virginem pervenit eique persuasit, ut nuberet Neptuno, et ipse
10 nuptias eorum administravit. pro quo facto inter sidera Delphini effigiem conlocavit. et hoc amplius: qui Neptuno simulacra faciunt, delphinum aut in manu, *aut sub pede* ei constituere
15 videmus; quod Neptuno gratissimum esse arbitrantur.

XXXI.
Delphin.

7 Delphinum R. Delphynam V. 10 persuasit: suasit V. 15 ei R. eius V.

omittunt.

Ἔχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ τοῦ στό-
ματος α', ἐπὶ τῆς λοφίας β',
ἐπὶ τῶν πρὸς τῇ κοιλίᾳ πτερύ-
25 γων γ', νοτιαίων α', ἐπ' οὐράς
β'. τοὺς πάντας θ'. λέγεται δὲ
καὶ φιλόμουσον εἶναι τὸ ζῷον
διὰ τὸ ἀπὸ τῶν Μουσῶν τὸν
ἀριθμὸν ἔχειν τῶν ἀστέρων.

TESTIMONIA. *Ovid. fast. II 118.*
(Iupiter) stellas iussit habere novem.

p. 92, 11.

Habet stellas VIII in-
deque musicum signum
dicitur, quod numero
Musarum stellas habet: 25
in ore I, in lofia II, in
ventris pinnulis III, in
dorso I, in cauda II.

26 in lofia β. in λοφία ε. in
folia BP.

Aglaosthenes autem, qui Naxica conscripsit, Tyrrhenos ait fuisse quosdam navicularios, qui puerum etiam Liberum patrem receptum, ut Naxum cum suis comitibus travectum redderent nutricibus nymphis, *a quibus cum nutritum et nos in progenie deorum et complures Graeci dixerunt; sed ut ad propositum revertamur*, navicularii spe praedae inducti navem avertere voluerunt. quod 10 Liber suspicatus comites suos iubet symphoniam canere; quo sonitu audito Tyrrheni cum usque adeo delectarentur, ut etiam in saltationibus essent occupati, cupiditate saltandi se in mare 15 inscii proiecerunt et ibi delphini sunt facti. quorum cogitationem cum Liber memoriae hominum tradere voluisset, unius effigiem inter sidera conlocavit.

III, 16.

omittunt.

Habet autem in capite stellam I, supra caput ad cervicem versus II. ad ea quae in ventre velut pennae videntur habet stellas III, in scapulis I, in 25 cauda II. omnino est stellarum VIII.

Vide Prolegomena p. 8.

1 autem *om. V.* conscripsit: scripsit *R.*
 2 quosdam *V.* quondam *R.* 7 nos scripsi:
 nostri *libri.* nos ipsi *praeiverat Schefferus.*
 12 audito *V:* inaudito *vulgo.* 15 saltandi *om.*
DV. 17 quorum cogitationem. *fortasse* quam
 cogitationem *cf. Hygin. II 8* hac cogitatione
 amore liberatus est. quorum castigationem
temptavit Bursianus. 22 stellam I *Buntius:*
 stellas II *libri.*

XXXII
Ωρίων.

Τοῦτον Ἡσιόδός φησιν Εὐ-
ρουάλης τῆς Μίνωος καὶ Πο-
σειδῶνος εἶναι, δοθῆναι δὲ
αὐτῷ δωρεὰν ὥστε ἐπὶ τῶν
5 κυμάτων πορεύεσθαι καθά-
περ ἐπὶ τῆς γῆς. ἔλθόντα δὲ
αὐτὸν εἰς Χίον Μερόπην τὴν
Οἰνοπίωνος βιάσασθαι οἰνω-
θέντα, γνόντα δὲ τὸν Οἰνο-
10 πίωνα καὶ χαλεπῶς ἐνεγκόντα
τὴν ὕβριν ἐκτυφλῶσαι αὐτὸν
καὶ ἐκ τῆς χώρας ἐκβαλεῖν.
ἔλθόντα δὲ εἰς Αἴμνον ἀλη-
τεύοντα Ἡφαίστῳ συμμίξαι
15 ὃς αὐτὸν ἐλέησας δίδωσιν
αὐτῷ Κηδαλίωνα τὸν αὐτοῦ
οἰκέτην, ὅπως ὀδηγῆ ὄν λα-
βὼν ἐπὶ τῶν ὄμων ἔφερε
σημαίνοντα τὰς ὁδοὺς. ἔλθῶν
20 δ' ἐπὶ τὰς ἀνατολὰς καὶ
Ἥλιῳ συμμίξας δοκεῖ ὕγια-
σθῆναι καὶ οὕτως ἐπὶ τὸν
Οἰνοπίωνα ἔλθειν πάλιν,
τιμωρίαν αὐτῷ ἐπιθήσων. ὁ
25 δ' ὑπὸ τῶν πολιτῶν ὑπὸ γῆν
ἐκέκρυπτο. ἀπελπίσας δὲ τὴν
ἐκείνου ζήτησιν ἀπῆλθεν εἰς
Κρήτην καὶ περὶ τὰς θήρας

Τοῦτον μὲν ὁ
Ἡσιόδός φησιν Εὐ-
ρουάλης τῆς Μί-
νωος καὶ Ποσει-
5 δῶνος εἶναι, δω-
ρεὰν δὲ ἔχειν παρὰ
τοῦ πατρὸς ὡς
καὶ ἐπὶ τῶν κυμά-
των πορεύεσθαι,
10 ἔλθόντα δὲ εἰς
Χίον Μερόπην τὴν
Οἰνοπίωνος βιά-
σασθαι οἰνωθέν-
τα. τὸν δὲ Οἰνο-
15 πίωνα χαλεπή-
ναντα αὐτὸν ἐκτυ-
φλῶσαι ἔλθόντα
δὲ εἰς Αἴμνον
ἀλητεύοντα Ἡφαί-
20 στῳ συμμίξαι, ὃς
αὐτὸν ἐλέησας δι-
δωσιν αὐτῷ πο-
δηγέτην Κηδαλί-
ωνα, ὃν λαβὼν ἐπὶ
25 τῶν ὄμων ἔφερε
τὰς ὁδοὺς σημαί-
νοντα. ἔλθῶν δὲ
εἰς ἀνατολὰς καὶ

Hunc Hesiodus ait
Neptuni et Euryales fi-
lium, cui donum datum,
ut supra fluctus ambu-
laret veluti super terram. 5
qui cum Chium venisset,
Meropen Oenopionis fi-
liam conpressit. quem
Oenopion ob iniuriam
excaecavit et finibus suis 10
expulit. ipse cum Lem-
num venisset, Vulcani
auxilio usus dedit ei ca-
ballum qui eum ferret.
qui cum ad ortus Solis 15
venisset, a Sole dicuntur
ei lumina restituta esse.
reversus ad Oenopionem;
qui cum a civibus sub
terram absconderetur, 20
Orion desperata eius in-
ventione Cretam est pro-
fectus. ibi cum immodi-
cum venaretur et a Di-
ana et Latona corripere- 25
tur, ait se nullam feram
in terris relicturum.
Tellus indignata scor-

XXXII TESTIMONIA.

Exscripsit schol. Nicand. Ther. v.
15. fere eadem Apollodorus I 4, 3
narrat ex Pherecyde.

Ovid fast. V 537—544.

Cf. VII Σκορπίος p. 72.

2 Μίνωος: Μινίου Od. Müller. 7 εἰς Χίον
Μερόπην τὴν Οἰνοπίωνος: εἰς Χίον πρὸς Οἰ-
νοπίωνα Μερόπην (ἀερόπην vel ἀλερόπην libri)
τὴν γυναῖκα schol. Nicandr. 16 Κηδαλίωνα
ex schol. Nic. Heynius: Ἡνδαλίωνα libri. 17 post
αὐτοῦ: οἰκέτιον libri; del. Heynius. ἕνα τῶν
θεραπόντων schol. Nicandr. post ὀδηγῆ: καὶ
ἡγῆται αὐτοῦ libri; delevi. 27 ζήτησιν: εὐρεσιν
schol. Nicandr. cf. schol. Germ. BP et Arat.
ἀπῆλθεν: ὤχετο schol. Nicandr.

2. 3 Εὐρουάλης Mark-
scheffeliius: Βρίλλης MV.
11 Μερόπην M. Περό-
πην V.

2 Euryales ε: Eurypyles BP.
6 Chium S. Chio BP. 13 de-
dit ei caballum, qui eum ferret:
in caballum latere Cedalionem
recte statuit Schaubachius;
quod tamen nomen hodie in
textum recipi nequit, cum sequentia non solum
lacuna laborent, sed etiam ab interpolatore, qui
aperte de equo cogitabat, deformata sint. inter-
pres ita fere scripserat: V. a. usus, qui (aut Vulc.
a. usus, hic) dedit ei Cedalionem, qui eum
duceret, tunc Orionem ducem suum umero tu-
lisse narraverat. 18 reversus scripsi: versus BP.
19 sub addidi. in add. β. 21 Orion ε Opion BP.
22 Cretam ε. Creta BP. 24. 25 a Diana et La-
tona ε. ad (ab P) Dianae Latona BP.

Hunc Hesiodus fabulose dicit a Neptuno accepisse donum, ut super undas ambularet et propter stuprum Meropes a Vinolento patre caecatum esse et 5 de regione expulsum et Neptuni miseratione Cedalionem ducem gressuum suorum ad tolerandam caecitatem accepisse et denuo a Sole in orientalibus partibus lucem recepisse et redeuntem 10 nec se ulcisci de Vinolento valentem in Cretam fugisse et cum Diana plurimas bestias peremisse et, irata contra eum Terra, scorpionis ictu interisse et ob hoc a Iove inter astra conlocatum 15 esse.

Hunc Hesiodus Neptuni filium dicit ex Euryale Minois filia natum; concessum autem ei, ut supra fluctus curreret ut in terra, *quemadmodum Iphiclo datum dicitur, ut supra aristas curreret neque eas infringeret* . . . . hic dicitur *Thebis* Chium venisse et ibi Oenopionis filiam Meropen per vinum cupiditate incensus compressisse. pro quo facto ab Oenopione excaecatus et 10 de insula eiectus existimatur Lemnum ad Vulcanum pervenisse et ab eo quendam ducem Cedalionem nomine accepisse. quem collo ferens dicitur ad Solem venisse et ab eo sanatus, ut se 15 ulcisceretur, Chium reversus esse. Oenopionem autem a civibus sub terra custoditum esse. quem postquam se invenire posse desperaret Orion, in insulam Cretam pervenisse, et ibi venari coe- 20 pisse cum Diana, et ei polliceri quae supra diximus, et ita ad sidera pervenisse.

XXXII
Orion.

3 Meropes scripsi: Meropis G. 6 duces gressuum suorum: legit ποδηγέτην, ut schol. Arat.

2 Minois om. R. *6 post infringeret Hyginus Aristomachi de ortu Orionis narrationem, quae in Catasterismis Hesiodi narrationem sequitur, inseruit (cf. pag. sequentem), nimirum ut vita Orionis ex ordine exponeretur; deinde ut utramque narrationem inter se conciliaret, ante Chium addidit Thebis, de quibus nec Hesiodus neque Eratosthenes aut dixerunt quicquam aut dicere poterant. 7 ibi add. Bursianus ex MPR. 16 reversus esse Bursianus: reversum esse R. revertisse vulgo. 21 quae supra diximus v. VII Scorpius p. 73.

διῆγε κυνηγετῶν τῆς Ἀρτέ-
 μιδος παρούσης καὶ τῆς Αἰ-
 τοῦς, καὶ δοκεῖ ἀπειλήσασθαι
 ὡς πᾶν θηρίον ἀνελεῖν τῶν
 5 ἐπὶ τῆς γῆς γιγνομένων. θυ-
 μωθεῖσα δὲ αὐτῷ ἡ Γῆ ἀνῆκε
 σκορπίον εὐμεγέθη, ὅφ' οὐ
 τῷ κέντρῳ πληγείς ἀπόλετο.
 ὄθεν διὰ τὴν αὐτοῦ ἀνδρίαν
 10 ἐν τοῖς ἀστροῖς αὐτὸν ἔθηκεν
 ὁ Ζεὺς ὑπὸ Ἀρτέμιδος καὶ
 Αἰτοῦς ἀξιωθεῖς, ὁμοίως καὶ
 τὸ θηρίον τοῦ εἶναι μνημό-
 συνον τῆς πράξεως.
 15 ἄλλοι δὲ φασιν ἀξήθεντα
 τοῦτον ἐρασθῆναι τῆς Ἀρτέ-
 μιδος, τὴν δὲ τὸν σκορπίον
 ἀνερεγκεῖν κατ' αὐτοῦ, ὅφ'
 οὐ κρουσθέντα ἀποθανεῖν,
 20 τοὺς δὲ θεοὺς ἐλεήσαντας
 αὐτὸν ἐν οὐρανῷ καταστερί-
 σαι καὶ τὸ θηρίον εἰς μνη-
 μόσυνον τῆς πράξεως.

Ἡλίῳ συμμίξας πιονem extulit inmani
 ὑγιάσθη καὶ οὐ- magnitudine, qui poenas
 τως ἐπὶ τὸν Οἰ- magniloquentiae eius
 νοπίωνα ἐλθῶν exigeret. Orionem ob
 5 τιμωρήσασθαι ἔ- virtutem Iovis astris in- 5
 μελλεν· ὁ δὲ μα- tulit rogatu Dianae et
 θῶν ὑπὸ γῆν Latonae. idem scorpio-
 ἐκρύβη. ἀπελπί- nem caelo inter astra
 σας δὲ αὐτὸν εὐ- XII locavit.
 10 ρεῖν εἰς Κρήτην
 ἦλθε καὶ τῇ Ἀρ-
 τέμιδι σύνθηρος
 ἦν.

15 ἐπιχειρήσας οὖν
 καὶ ταύτην βιά-
 σασθαι ὑπὸ σκορ-
 πίου πληγείς ἐτε-
 λεύτησεν.

p. 93, 13.

Aristomachus ait Cau- 25
 brisa quendam Thebis
 voto petisse, ut filium
 haberet, penes quem
 Iovis et Mercurius et
 Neptunus in hospitio de- 30
 venerunt imperaverunt-
 que ei hostiam deiceret,
 uti filius nasceretur. cu-
 ius bovis pelle detracta
 dei in eam urinam fe- 35
 cere iussuque Mercurii

TESTIMONIA. Ovid. fast. V 497—536.

6 ἡ addidi. 14 ante τῆς πράξεως:
 καὶ libri del. Heynius. 15 ἀξήθεντα:
 recte monet Wilamowitzius ex hoc
 vocabulo concludendum esse in Ca-
 tasterismis Aristomachi de Orionis
 ortu narrationem antecessisse.

9. 10 εὐρεῖν om. MV.

1 immani ε. in tali BP.
 6 rogatu Dianae et Latonae
 huc traieci: in libris post 7 idem leguntur.

V. Prolegomena p. 12 s.

25. 26 Caurisa: Catreia Bursianus. causam, Hyriea
 Merkelius. Hyriea ε. 33. 34 cuius bovis pelle S. cuius
 pelle bovis BP. bovis delere vult ε.

25 Aristomachus autem dicit, eum
 propter iniuriam cuiusdam pueri in
 Thebaide Iovi Neptuno et Mercurio
 bovem immolasse, cuius bovis corium
 induere et urinam potare sit iussus
 30 et idcirco factus sit supereminens et
 propter urinam Orion nominatus.

Aristomachus autem dicit quendam 25
 Catrea fuisse Thebis, *Pindarus autem
 in insula Chio*. hunc autem, cum Iove
 et Mercurium hospitio recepisset,
 petisse ab his, ut sibi aliquid libero-
 rum nasceretur. itaque quo facilius 30
 petitum impetraret, bovem immolasse
 et his pro epulis adposuisse. quod
 cum fecisset, poposcisse Iovem et Mer-
 curium quod corium de bove foret
 detractum, et, quod fecerant urinae, in 35
 corium infudisse et id sub terra poni

*Hyginus Aristomachi i. e. Catasterismorum
 narrationi aliena admiscet fortasse ex Pindari
 dihyrambis sumpta. hinc quoque factum esse
 puto, ut Neptuni mentio omissa sit.*

26 Catrea BDMR. Cratea P. Cathaream G. Hyriea Munckerus. recepi Catrei nomen Bur-
 siano obsecutus, quamquam cum ceteri testes tum Ovidius fast. V 499 miro consensu Hyriea
 nominant. 26 Pindarus: v. fragm. 51 Bergk. 28 recepisset: suscepisset R.

Ἔχει δ' ἀστέρας ἐπὶ μὲν
 τῆς κεφαλῆς γ' ἀμαυρούς,
 10 ἐφ' ἑκατέρου ὤμου λαμπρὸν
 α', ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ἀγκῶνος
 α', ἐπ' ἄκρας χειρὸς α', ἐπὶ
 τῆς ζώνης γ', ἐπὶ τοῦ ἐγ-
 χειριδίου γ' ἀμαυρούς, ἐφ'
 15 ἑκατέρου γόνατος λαμπρὸν
 α', ἐφ' ἑκατέρου ποδός
 ὁμοίως λαμπρὸν α'. (τοὺς
 πάντας ιζ'.)

XXXIII²⁰ Περὶ τούτου ἱστορεῖται ὅτι
 Κύων. ἐστὶν ὁ δοθεὶς Εὐρώπῃ φύλαξ
 μετὰ τοῦ ἄκοντος ἀμφοτέρω δὲ
 ταῦτα Μίνως ἔλαβεν. καὶ ὕστε-
 ρον ὑπὸ Προκρίδος ὑγιασθεὶς
 25 ἐκ νόσου ἐδωρήσατο αὐτῇ μετὰ
 δὲ χρόνον Κέφαλος ἀμφοτέρων
 αὐτῶν ἐκράτησε διὰ τὸ εἶναι
 Προκρίδος ἀνὴρ ἦλθε δὲ εἰς
 τὰς Θήβας ἐπὶ τὴν ἀλώπεκα

9 ἀμαυρούς: immo λαμπρούς ut lege-
 runt Hyginus et schol. Germ. 10 ἐφ'
 ἑκατέρου ὤμου scripsi: ἐφ' ἑκατέρω ὤμω
 libri. 14. 15 ἐφ' ἑκατέρου γόνατος et mox
 ἐφ' ἑκατέρου ποδός scripsi. libri dativum
 exhibent. 18 τοὺς πάντας ιζ' add. Fellus.
 22 ἄκοντος Koppiersius: δράκοντος
 libri. vitium antiquum, quod iam inter-
 pretes Germanici in exemplis suis in-
 venerunt.

omittunt.

terra obruta, unde supra
 dictus sit natus quem
 Oriona adpellaverunt.
 in latone in astris.
 similem originem refert 5
 Hesiodus.

p. 94, 1.

Orion habet stellas in
 capite III claras, in sin-
 gulis umeris singulas¹⁰
 claras, in dextro cubito
 I obscuram, in ipsa ma-
 nu I, in balteo III, in
 enchiridio III claras, in
 genibus singulas claras,¹⁵
 in pedibus singulas. fiunt
 XVII.

p. 94, 9.

Hunc dicunt custodem datum²⁰
 Europae una cum dracone. quae
 utraque postea Minos accepit.
 eadem postea ob medicinam Pro-
 cridi muneri ab eo data; quae
 postea Cephalus utraque posse-²⁵
 derit, vir Procridis. quem cum
 ad Thebas adduxisset ad vulpem,
 quae Thebanorum agros infesta-
 bat — huic enim cani fuit fatum,

4 in latone in astris B. in lationem
 in astris P. verba desperata. inlatus a
 Iove astris β sine probabilitate. post astris lacunae
 signum posuit ε. 6 Hesiodus: ipse Eratosthenes
 testis est prorsus alia Hesiodum de Orionis ortu nar-
 rasse, nimirum Neptuni et Euryales filium eum esse.
 itaque Hesiodi nomen aut corruptum aut interpola-
 tum sit necesse est. fortasse Nigidius cf. schol. Germ.
 p. 63, 13. 11 in add. β. 14 enchiridio ε: enchi-
 ridion BP.

26 quem cum ad Thebas P. quemcumque a Thebas B.

iussisse; ex quo postea natum puerum, quem Catreus e facto Uriona adpellaret. sed venustate et consuetudine factum est, ut Orion vocaretur.

III, 33.

Habet stellas in capite tres claras.

* * *

Hic habet in capite stellas III claras, in utrisque umeris singulas, in dextro 10 cubito obscuram I, in manu similem I, in zona III, in eo quo gladius eius deformatur III obscuras, in utrisque genibus singulas claras, in pedibus singulas. omnino XVII. 15

p. 167, 16.

20 Quidam vero gentilium fabulose dicunt eam canem fuisse et Europae cum dracone in custodem datum et a Iove inter astra conlocatum.

II, 35.

Hic dicitur ab Iove custos Europae 20 XXXIII adpositus esse et ad Minoa pervenisse. *Canis.* quem Procris Cephali uxor laborantem dicitur sanasse et pro eo beneficio canem in munere accepisse, *quod illa studiosa fuerit venationis et quod cani* 25 fuerat datum, ne ulla fera eum praeterire posset. *post eius obitum* canis ad Cephalum pervenit, quod Procris eius fuerat uxor. quem ille secum du-

XXXIII TESTIMONIA: *Serv. Georg. I 219.*

Hygino in hac fabula enarranda praeter Catasterismos Istri Artixà praesto sunt, ex quibus cum alia quae litteris inclinatis distincti

tum exitum paullo aliter quam Eratosthenes exponit. cum Istro faciunt Pollux V 39 et Apollodorus II 4, 7, 2.

² Catreus *DGMPR.* Hyrius *Munckerus.* ³ venustate *D:* vetustate *G alii.* ⁴ est: esse *R.* ⁹ III *DGV:* II *R.* ¹¹ similem *BMR:* similiter *D.* ¹² in zona III *V:* in zona II *DR.* ¹⁵ omnino XVII *V.* omnes XV *R.* sunt omnino XVIII *D.*

²⁴ in munere *R.* munere *BDGMP.* ²⁶ eum praeterire *R:* pr. eum *ceteri.* ²⁹ secum ducens *MR:* ducens secum *DG.*

ἄγων αὐτόν, εἰς ἣν λόγιον ἦν
ὑπὸ μηδενὸς ἀπολέσθαι. οὐκ
ἔχων οὖν ὁ, τι ποιῆσαι ὁ Ζεὺς
τὴν μὲν ἀπελίθωσε, τὸν δὲ εἰς
5 τὰ ἄστρα ἀνήγαγεν ἄξιον κρίνας.

omittunt.

ne ab ullo posset interfici, item
fuit et vulpi — Iupiter vulpem
in lapidem convertit, canem caelo
intulit.

p. 94, 16.

omittit.

omittunt.

Cuius exortus origine continetur
tali, ut Amphis tragoediarum
scriptor refert: cum sub homini-
bus stellae relinquerent locum, 10
missus legatus Canis ad Oporam.
quam ut vidit eo tempore tem-
pestivam esse, adamavit. qui cum
flagraret amore nec posset frui,
magis asperius urebat. at homines 15
calamitate accepta deos adiutores
invocare coeperunt. tunc Aquilo
misit filios adulescentes, qui Opo-
ram Cani traderent. ipse flatu
suo Canis ardorem sedavit. qui 20
flatus etesiae dicuntur. amoris
autem memoria remansit eo tem-
pore, quo Opora *id est pomatio*
est, eum oriri ferventissimum.

Alii autem hanc esse dicunt 25
Orionis Canem eumque omnibus
feris immitem fuisse cum Orione
sideribus conlocatum.

25 Ἐτεροι δὲ φασὶν αὐτόν εἶναι
κύνα Ὠρίωνος καὶ περὶ τὰς θή-
ρας γινωμένῳ συνέπεσθαι, κα-
θάπερ καὶ τοῖς κυνηγετοῦσι
πᾶσι τὸ ζῷον συναμύνασθαι

TESTIMONIA. Ovid. fast. IV 939. V 723.

Cf. etiam schol. Π. X 29. schol.

Apoll. B 517. Poll. V 42.

1 αὐτόν scripsi: αὐτήν libri.

9 sub hominibus: *verba aperte vitata sanare nequeo. nisi forte legit ἐν ἀνθρώποις cf. XLI Κόραξ. sensum fabulae pravissime intellexit Breysigius dum ita scribit: cum subito hominibus segetes delinquerent, illico missus e. q. s. nimirum id ipsum dicendum erat, quodam tempore stellas locum, quem quaeque in caelo occupat, aut reliquisset aut relinquere potuisse, ut intellexeretur, quomodo Canicula ad Oporam mitti posset. neque enim id agitur, ut explicetur, cur Canis inter sidera relatus sit, sed potius cur certo anni tempore Canicula ferrescat.* 11 Oporam *Meinekiius: doloram BP.* 12 quam ut *U: cum BPS.* 14 amore *U: amorem BPS.* 15 urebat *Wilamowitzius: urebatur BP.* 16 accepta *U: accepti BP.* 21 amoris *SU: moris BP.* 23 id est pomatio est eum oriri *β: id est pomatioe seu moriri B. id est pomatio esumoriri P.* 26 omnibus feris immitem: *lepido errore interpres verba διὰ τὸ μηδὲν ἀπολείπειν τῶν συμβεβηκότων Ὠρίωνι ita reddidit, tamquam canis ferarum cum Orione congressarum nullam vivam reliquisset diceretur,*

V. Prolegomena p. 20.

3 caelo scripsi: caelo in astris *B.*
caelo astris *P.* in caeli astris *β, quod, ni fallor, scriptoris consuetudini repugnat.*

8 Amphis *Meinekiius: Amphiam BP.*

cens Thebas pervenit. ibi erat vulpes, cui datum dicebatur, ut omnes canes effugere posset. itaque cum in unum pervenissent, Iupiter nescius quid faceret, *ut Istrus ait, utrosque in lapidem* 5 *convertit.*

omittunt.

omittunt.

p. 167, 18.

25 Quidam vero dicunt, hunc Canem Orionis fuisse et cum eo in montibus venationem exercuisse et per adsumptionem Orionis in caelum hunc quoque adsumptum fuisse.

Nonnulli hunc canem Orionis esse 25 dixerunt et, quod studiosus fuerit venandi, cum eo canem quoque inter astra conlocatum.

1 ibi *MR*: ubi *ceteri*.
lapides *vulgo*.

5 lapidem *DG*.

δοκεῖ τὰ θηρία ἀναχθῆναι δὲ
 αὐτὸν εἰς τὰ ἄστρα κατὰ τὴν
 τοῦ Ψόριωνος ἀναγωγὴν, καὶ τού-
 του εἰκότως γεγονότος διὰ τὸ
 5 μηδὲν ἀπολείπειν τῶν συμβεβη-
 κότων Ψόριωνι.

omittunt.

10 Ἔχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ μὲν τῆς
 κεφαλῆς (α', ὅς Ἰσις λέγεται.)
 ἐπὶ τῆς γλώσσης α', ὃν καὶ Σεί-
 ριον καλοῦσι μέγας δ' ἐστὶ καὶ
 λαμπρός· τοὺς δὲ τοιοῦτους
 15 ἀστέρας οἱ ἀστρολόγοι Σειρίου
 καλοῦσι διὰ τὴν τῆς φλογὸς
 κίνησιν· (ἐπὶ τοῦ τραχήλου β',)
 ἐφ' ἑκατέρου ὤμου α' ἀμαυρόν,
 ἐπὶ στήθους β', ἐπ' ἐμπροσθίου
 20 ποδὸς γ', (ἐπὶ τῆς ῥάχεως γ',)
 ἐπὶ κοιλίας β', ἐπὶ τοῦ ἀριστε-
 ροῦ ἰσχίου α', ἐπ' ἄκρου ποδὸς
 α', ἐπὶ δεξιῶν ποδὸς α', ἐπὶ
 κέρκου α'· τοὺς πᾶντας κ'.

11 α' — λέγεται *add. Fellus.* 17 ἐπὶ
 τοῦ τραχήλου β' *addidi conl. schol. Germ.*
S. 18 ἐφ' ἑκατέρου ὤμου *scripsi: ἐφ'*
ἑκατέρω ὤμω libri. ceterum in Hygini
exemplo ὅτιον extitisse videtur. 20 ἐπὶ
 τῆς ῥάχεως γ' *addidi praeunte Fello,*
qui post ἐπὶ στήθους β' addere voluit
ἐπὶ τῆς ῥάχεως β'. 22 ἐπ' ἄκρου ποδὸς
scripsi: ἐπ' ἄκρω ποδὶ libri. 24 α'
Schaubachius: δ' libri, quod legerunt
schol. Germ. BP et Hyginus. κ' *Fellus:*
ιγ' libri.

Sed Canis habet stellas XX. 10
 quae autem est stella in capite
 eius Isis dicitur, quam quidam
 Sirium dicunt ab ardore. habet
 stellam in lingua I, quam Ca-
 niculam adpellamus, claram, in 15
 armis singulis singulas obscuras, in
 pectore duas, in pede priore III, in
 ventre II, in sinistro femore I, in
 extremo pede claram I, (in dextro
 pede I) in cauda III, fiunt XX. 20

10 Sed Canis habet st. XX. *scripsi:*
habet stellas XX. sed Canis habet BP.
Canis habet stellas XX β. 11 quae au-
 tem est — ardore *huc revocari. in libris*
post oriri ferventissimum (in calce Am-
phidis narrationis) leguntur. 20 in
 dextro pede I *addidi. in cauda III:*
in eo quo Germanici interpret utitur
exemplo, sicut in nostris Epitomes co-
dicibus, et A in I abierat et dorsi col-
lique stellae omissae erant. cf. Hyginum.

Alii autem Icari canem esse dixerunt, *de quo ante diximus.*

III, 34.

10 Habet autem stellas in capite I, quae Isis dicitur, claram, in lingua unam, quam Sirius vel Canem vocant, magna quidem est et splendida, in collo II, in singulis umeris singulas obscuras, 15 in pectore II, in anteriori pede sinistro III, in dextro I claram, in extremo supra dorsum III, in ventre II, in sinistro femore I, in posteriori pede sinistro I, in summitate caudae I. fiunt 20 insimul XX.

Hic Canis habet in lingua stellam I, 10 quae stella Canis adpellatur, in capite autem alteram, quam nonnulli Sirion adpellant, *de quo prius diximus.* praeterea habet in utrisque auribus singulas stellas obscuras, in pectore II, in 15 pede priori III, in interscapilio III, in sinistro lumbo I, in pede posteriori I, in pede dextro I, in cauda III. omnino XIX.

Dedi ex S. in G haec sola verba habet autem — splendida extant, omissis in capite — claram. sed cum haec satis accurate cum S consentiant, Strozianus cetera quoque ex Sangermanensis archetypo habere videtur.

16 in dextro I claram: *fortasse post 19 pede sinistro I traicienda sunt.*

14 auribus: *legit ὀρίον pro ὄμων.* 18 in cauda III *ut nostri Epitomes codices et schol. Germ. XIX R: debebat XX, ut DGV habent, sed colli et ventris stellae omissae sunt.*

XXXIV Οὗτός ἐστιν ὁ ἐν τῇ καλου-
 Λαγώς. μένη κυνηγία ὑποτεθείς.

διὰ δὲ τὴν ταχύτητα (καὶ
 τὴν πολυγονίαν) τοῦ ζῴου
 ὁ Ἐρμῆς δοκεῖ θεῖναι αὐτὸν
 10 ἐν τοῖς ἄστροις. μόνον δὲ
 τῶν τετραπόδων δοκεῖ κύειν
 πλείονα, ὧν τὰ μὲν τίττει
 τὰ δ' ἔχει ἐν τῇ κοιλίᾳ, κα-
 θάπερ Ἀριστοτέλης ὁ φιλό-
 15 σοφος λέγει ἐν τῇ περὶ τῶν
 ζῴων πραγματείᾳ

Ἔχει δ' ἀστέρας ἕφ' ἑκα-
 τέρων ὀπίων α', ἐπὶ τοῦ σώ-
 20 ματος γ', ὧν ὁ ἐπὶ τῆς ῥά-
 χεως λαμπρός, ἕφ' ἑκατέρων
 ὀπισθίων ποδῶν α' (τοὺς
 πάντας ζ'.)

² ὑποτεθείς scripsi: εὑρεθείς libri.
³ ὑ τεθείς Valckenarius. 7. 8 καὶ
 τὴν πολυγονίαν add. Valckenarius
 ex schol. Arat. 12 τίττει Valcke-
 narius: κύει libri. 22. 23 τοὺς πάν-
 τας ζ' add. Fellus.

κατηστερίσθαι δὲ ἀν-
 τὸν λέγουσιν ὕφ' Ἐρ-
 μοῦ διὰ τὴν ταχύτητα
 10 καὶ τὴν πολυγονίαν.
 μόνον δὲ τούτῳ ἐδόθη
 κύειν πλείονα, ὧν τὰ
 μὲν τίττει τὰ δὲ ἔχει
 ἐν τῇ κοιλίᾳ.

(Ex Hygino in-
 terpolata sunt: v.
 Prolegomena p. 14
 et Bursianum 10
 Jahrb. f. class.
 Philol. 1866 p. 766
 adn. 13.)

p. 97, 9.

Stellas habet in
 oculis singulas, in
 corpore duas, in 20
 extrema cauda I,
 in posterioribus pe-
 dibus singulis sin-
 gulas. fiunt septem.

12 πλείονα: πολλά MV.

19 oculis: *debebat au-*
 ribus.

Hic dicitur Orionis canem fugere XXXIV
venantis; nam cum ut oportebat eum Lepus.
venatorem finxissent, voluerunt etiam
significare aliqua de causa; itaque le-
porem ad eius pedes fugientem finxe- 5
runt.

Sub pedibus namque Orionis post
tergum Sirii lepus est constitutus, quem
gentiles a Mercurio inter astra con-
10 locatum ferunt propter nimiam velo-
citatem sive quod inter quadrupedes
solus plus pariat et quosdam foetus
pariat, quosdam vero in ventre, sicut
Aristoteles philosophus ait de anima-
lium ratione, retineat.

quem nonnulli a Mercurio constitu-
tum dixerunt eique datum esse praeter
cetera genera quadrupedum, ut alios
pareret, alios haberet in ventre. 10

III, 32.

Habet quidem stellas in singulis
auribus singulas, in pectore duas, in
20 dorso nitidam unam, in posterioribus
pedibus singulas. sunt omnes septem.

Habet stellas in utrisque auribus
singulas, in corpore passim dispositas
duas, (in interscapilio I,) in pedibus 20
prioribus singulas. ita sunt omnino VII.

19 in pectore — 21 septem om. G. dedi ex S.

20 in interscapilio I addidi. 21 VII scripsi:
VI libri.

XXXV
ἀργώ.

Αὕτη διὰ τὴν Ἀθηνᾶν ἐν
τοῖς ἄστροις ἐτάχθη — πρώτη
γὰρ αὕτη ναῦς κατεσκευάσθη,
φωνήεσσα δὲ γενομένη πρώ-
5 τη τὸ πέλαιος διεῖλεν ἄβα-
τον ὄν — ἴν' ἢ τοῖς ἐπιγι-
νομένοις παράδειγμα σαφέ-
στατον. εἰς δὲ τὰ ἄστρα
ὑπετέθη τὸ εἶδωλον οὐχ ὅλον
10 αὐτῆς, οἱ δ' οἰακές εἰσιν ἕως
τοῦ ἰστοῦ σὺν τοῖς πηδαλίοις,
ὅπως ὁρῶντες οἱ τῆ ἠαντιλία
χρόμενοι θαρρῶσιν ἐπὶ τῆ
ἐργασίᾳ, αὐτῆς τε ἢ δόξα
15 ἀγήρατος διαμείνη οὔσης ἐν
τοῖς θεοῖς.

Ἔχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ τῆς
πρύμνης δ', ἐφ' ἐνὸς πηδα-
20 λίου ε', καὶ ἐπὶ τοῦ ἑτέρου
δ', ἐπὶ στυλίδος ἄκρας γ',
ἐπὶ καταστρώματος ε', ὑπὸ
τρόπιν ζ' παραπλησίους ἀλ-
λήλοις (τοὺς πάντας κζ').

3 post κατεσκευάσθη: καὶ ἀρχῆθεν
ἐτεκτονήθη, quod glossema ad πρώτην
. . . . κατεσκευάσθη adscriptum recte
delevit Schaubachius. 19 ἐφ' ἐνὸς
πηδαλίου, 20 ἐπὶ τοῦ ἑτέρου scripsi:
ἐφ' ἐνὸς πηδαλίου, ἐπὶ τῷ ἑτέρῳ
libri. 22 ἐπὶ καταστρώματος scripsi:
ἐπὶ καταστρώματι libri. 24 τοὺς
πάντας κζ' add. Fellus.

Κατηστερίσθη δὲ αὐ-
τη διὰ τὴν Ἀθηνᾶν,
ὅτι πρώτη ναῦς ἐδείχθη
παρ' αὐτῆς.

Haec beneficio
Minervae astris in-
lata, quae prima
navis ab ea fabri-
cata dicitur et vo- 5
calis fuisse, exem-
plar posteris navi-
bus futura. quam
non totam caelo
figuravit, sed a 10
gubernaculis usque
ad malum, animi
aequitatem nautis
factura.

Habet stellas
XXVII, in puppe
III, in catastroma
V, in malo summo
III, (in singulis
temonibus V,) sub
carina V, summa
XXVII. 25

in MV omittuntur.

3 quae scripsi: quae-
quae B. quaeque P.
10 a add. β. 13 aequita-
tem nautis factura β: aequitas navis futura BP. 19 XXVII
scripsi: XXVI libri. 22. 23 in singulis temonibus V
addidi ex S, qui hunc computum ex Basileensis, non ex
Sangermanensis archetypo habere videtur. ceterum per-
peram utrique temoni quinae stellae tribuuntur, ut ex
Epitome adparet. 24 V: debebat VI, sed numerum con-
sulto immutavit, ut ratio constaret. XXVII scripsi:
XVII BP. XXVI S, quippe qui supra 21 perperam in
catastroma quattuor habeat.

Post Canis igitur magni caudam secundum stellarum ordinem navis constituta est, quam fabulae poetarum inter astra conlocatam dicunt propter
 5 Minervam, quae prima eam excogitasse dicitur et mare, quod antea invium fuerat hominibus, pervium vocali ingenio fecisse.

Hanc autem primam in mari fuisse complures dixerunt, et hac re maxime stellis esse figuratam. — — — sed huius non tota effigies inter astra videtur; divisa enim est a puppi usque
 5 ad malum significans, ne homines navibus fractis pertimescerent.

XXXV
 Argo.

Habet autem stellas in puppe quatuor. ***

II, 36.

Haec habet in puppi IIII, ad singula gubernacula ad primum stellas V, ad alterum IIII, circum carinam VI, et supra tectum V, ad malum III. ita tota est stellarum XXVII. quae quare non sit tota in mundo conlocata, prius diximus.

7. 8 vocali ingenio: *bonus magister verba φω-
 ρήεσσα γενομένη perperam ad Minervam refert.*

18 IIII *add. Buntius.* 20 VI *scripsi: V libri.*
 21 supra tectum *Bursianus: sub reiectu libri.*
 III: IIII *DV.* IIII *G alii.* 22 XXVII *scripsi:*
 XXII *R.* XXIII *V.* XVI *DG.*

XXXVI Τοῦτό ἐστιν ὃ Ποσειδῶν
Κῆτος. ἔπεμψε Κηφεί διὰ τὸ Κασσιέ-
πειαν ἐρίσαι περὶ κάλλους ταῖς
Νηρηΐσιν· Περσεὺς δ' αὐτὸ
5 ἀνείλεν καὶ διὰ τοῦτο εἰς τὰ
ἄστρα ἐτέθη ὑπόμνημα τῆς
πράξεως αὐτοῦ. ἱστορεῖ δὲ ταῦ-
τα Σοφοκλῆς ὁ τῶν τραγωδιῶν
ποιητῆς ἐν τῇ Ἀνδρομέδα

Ἔχει δ' ἀστέρας ἐπὶ τοῦ οὐ-
ραίου β' ἀμανρούς, ἀπὸ δὲ τῆς
οὐρᾶς ἕως τοῦ κυρτώματος τοῦ
κενεῶνος ε', ὑπὸ τὴν κοιλίαν
15 ζ' τοὺς πάντας ιγ'.

... τοῦ κήτους
ὃ ὁ Ποσειδῶν ἔ-
πεμψε τῷ Κηφεί.

Haec est cui Andro-
meda proposita erat,
quam Perseus inter-
fecit. cuius ut me-
moria actus maneret, 5
ab Iove astris inlatus.

Habet stellas XIII,
in caudali claras II et
a cauda usque ad flexus
eius V, sub ventre sex
fiunt XIII. 15

v. 355, p. 83, 30.

p. 98, 6.

XXXVII Οὗτος ἐκ τοῦ ποδός
Ἡριδανός. τοῦ Ὠρίωνος τοῦ ἀρι-
στεροῦ τὴν ἀρχὴν ἔχει,
20 καλεῖται δὲ κατὰ μὲν
τὸν Ἄρατον Ἡριδανός·
οὐδέμιαν δὲ ἀπόδειξιν
περὶ αὐτοῦ φέρει

... ὅπερ φησὶν Ἡριδανοῦ
εἶναι λείψανον· καὶ γὰρ
ἐκερανώθη μετασχὼν τοῦ
20 κεραυνοῦ τοῦ Φαέθοντος·
εἰς αὐτὸν γὰρ κατηνέχθη ὁ
Φαέθων ὑπὸ Διὸς καταφλεχ-
θεὶς διὰ τὸ ἐπιβῆναι τῷ τοῦ
Ἥλιου ἄρματι· πολυκλαύ-
25 στον δὲ εἶπεν ὅτι αἱ Ἡλιάδες
παρὰ ταῖς τοῦ Ἡριδανοῦ
ὄχθαις ὀδυρόμεναι τὸν ἀδελ-
φὸν εἰσαίγειρον μετεβάλλοντο,
ὅπου καὶ αὐτῶν τὸ δάκρυον
30 ἤλεκτρον ποιεῖ.

Huius initium
ad pedem Orionis
sinistrum est. qui
cata Aratum Eri- 20
danus vocatur sed
nullum exemplum
proferentem.

XXXVII TESTIMONIA. Avien.
v. 782—796. vide Prolegomena
p. 29.

12 ἀμανρούς: ita legit Hy-
ginus, contra schol. Germ.
λαμπρούς. 13 ἕως τοῦ κυρ-
τώματος τοῦ κενεῶνος scripsi:
τοῦ κυρτώματος ἕως τοῦ κε-
νεῶνος libri.

17 φησιν, 25 εἶπεν nimirum Aratus
v. 360. 24 πολυκλαύστον e. q. s. in
MV statim secuntur; vulgo aliud
scholium interponitur.

3 quam B. quem P.
6 inlatus BP. inlata
est β. sed interpres de
Perseo dici opinabatur.
12 caudali B. cauda P.
18 ad pedem β: ad-
tete BP. 23 proferen-
tem β: praevertens BP.

Dicitur autem fabulose a Neptuno missus ad Cepheum propter invidiam et Andromedae et Nereidis, quae contra Cassiepiam exardescebat propter nimiam pulcritudinem, a Perseo autem interemptus et ob hoc inter astra conlocatus.

De hoc dicitur ut a Neptuno sit missum ut Andromedam interficeret, de qua ante diximus; sed quod a Perseo sit interfectum, propter inmanitatem corporis et illius virtutem inter sidera conlocatum.

XXXVI
Cetus.

Habet autem stellas in caudae extremo claras duas, a cauda usque ad gibbum eius sex. sub ventre sex. fiunt omnes XIII.

III, 30.
Sed habet in extrema cauda stellas II obscuras, ab eo loco usque ad reliqui corporis curvaturam V, sub ventre VI, omnino XIII.

p. 174, 20.

Hic autem fluvius, *de quo praefatumus*, ab Arato *vel aliis quibusdam* Eridanus, *qui et Padus dicitur*, esse putatur.

omittit.

XXXVII
Eridanus.

11—14 *om. G. dedi ex S.* 13 *sex: debebat* quinque. 14 XIII: *debebat XIII.*

1 *ut MR: quod DG alii.* 2 *missum MR.* *missus alii.* 4 *interfectum M. interfectus R.* *sed s in rasura.*

Ἐτεροι δὲ φασὶ δικαιο-
 τaton αὐτὸν εἶναι Νεῖ-
 λον· μόνος γὰρ οὗτος
 ἀπὸ μεσημβρίας τὰς
 5 ἀρχὰς ἔχει. πολλοῖς δὲ
 ἀστροῖς διακεκόσμηται.
 ὑπόκειται δὲ αὐτῷ καὶ
 ὁ καλούμενος ἀστὴρ
 Κάνωβος, ὃς ἐγγίζει τῶν
 10 πηδαλιῶν τῆς Ἀργοῦς·
 τούτου δὲ οὐδὲν ἄστρον
 κατώτερον φαίνεται, διὸ
 καὶ Περίγειος καλεῖται.
 Ἔχει δ' ἀστέρας ἐπὶ
 15 τῆς πρώτης καμπῆς γ',
 ἐπὶ τῆς δευτέρας γ', ἐπὶ
 τῆς τρίτης ἕως τῶν
 ἐσχάτων ζ', ἃ φασὶν
 εἶναι τὰ στόματα τοῦ
 20 Νείλου· τοὺς πάντας ιγ'.

TESTIMONIA.

Avien. 781 pars aequor id esse || credidit. 796 Pharium pars altera Nilum || commemorat, largo segetes quod nutriat amni, || arentisque locos unda foecundet alumna, || vel quod de medii prolapsus parte diei || vastus in aequoreas pelagi sese inferat undas.

13 καλεῖται *Fellus*: φαίνεται *libri*. 14 post ἀστέρας: ἐπὶ κεφαλῆς α' *libri*. *delevi verba e librarii socordia nata.* 20 ιγ' *scripsi*: ιδ' *libri*. *numerus, postquam capiti stella tributa est, consulto immutatus est.*

Αἰγύπτιοι δὲ φασὶ Νεῖλον
 εἶναι τὸν κατηστερισμένον.

Aliis placet aequissimum Nilum adpellari. hic enim unus a meridie fluit et subest etiam 5 ei stella, quae Canobus adpellatur, quam contingit gubernaculis Argo. qua nullum sidus 10 inferius paret, ob quod terrestris vocatur.

Habet stellas primo flexu tres, 15 secundo tres, in tertio usque ad novissimum septem, quae dicuntur ora Nili. summa stellae 20 tredecim.

1. 2 aequissimum β: aequisum *BP*. aequis eum ε, quod nunc *Brey-sigius et ipse probat.* 3 hic enim unus — fluit β: piceni munus — fuit *B* picem munus — fuit *P*. 5 etiam ε: enim *BP*. 6 ei *scripsi*: eius *BP*. 8 quam *scripsi*: qui *BP*. 10 qua ε: quod *BP*. quo β. 11 paret *Kiesslingius*: adparet *BP*.

A quibusdam vero Geon qui et Nilus esse existimatur. ideo ergo inter sidera conlocatum ferunt, quoniam a meridianis partibus utriusque cursum
5 dirigere ad mare cernuntur. est autem sidus multarum stellarum luce exornatum, cui subiacet stella, quae vocatur Canobus tangitque temonem navis. adparet enim humillima, unde
10 et circa terram esse videtur.

Hunc alii Nilum, complures etiam Oceanum dixerunt. qui autem Nilum volunt vocari, propter magnitudinem eius et utilitatem aequissimum esse demonstrant, praeterea quod infra eum
5 quaedam stella sit clarius ceteris lucens nomine Canopos adpellata. *Canopos autem insula flumine adluitur Nilo.*

omittunt.

III, 31.

Habet autem stellas in prima curvatura III, in secunda III, item in
15 tertia usque ad novissimum VII. omnino est stellarum XIII.

¹ Geon: *Isidor. Origin. XIII 21, 7 ex Genesi 2, 13. ceterum cf. Epimetrum I.* ¹⁰ videtur: *legit γαίεται, corruptelam Epitomae.*

¹⁴ autem *om. MR. habet V.* ¹⁶ novissimum *BMPR. novissimam GV. novissima Munckerus ex Utitiano.*

XXXVIII Οὗτος ἐστὶν ὁ μέγας
 Ἰχθύς. καλούμενος Ἰχθύς, ὃν
 κάπτειν λέγουσι τὸ
 ὕδωρ τῆς τοῦ Ὑδροχόου
 5 ἐκχύσεως. ἱστορεῖται δὲ
 περὶ τούτου, ὡς φησὶ
 Κτησίας, εἶναι πρότε-
 ρον ἐν λίμνῃ τινὶ κατὰ
 τὴν Βαμβύκην· ἐμπε-
 10 σούσης δὲ τῆς Δερκε-
 τοῦς, (τῆς Ἀφροδίτης)
 θυγατρὸς, ἣν οἱ περὶ
 τοὺς τόπους οἰκοῦντες
 Συρίαν θεὸν ὠνόμασαν,
 15 (σῶσαι αὐτήν). τούτου
 καὶ τοὺς δύο φασὶν
 Ἰχθύας ἐγγόνους εἶναι·
 οὓς πάντας ἐτίμησαν
 καὶ ἐν τοῖς ἄστροις
 20 ἔθηκαν.

25 Ἐχει δ' ἀστέρας ἰβ',
 ὧν τοὺς ἐπὶ τοῦ ῥύγ-
 χους λαμπροὺς γ'.

3 κάπτειν Valckenarius: καὶ
 πιεῖν libri. 7 cf. Strab. XVI
 p. 785 Δερκετὸ δ' αὐτὴν
 Κτησίας καλεῖ. 11 ex schol.
 Arat. τῆς Ἀφροδίτης addidi
 et θυγατρὸς scripsi pro eo,
 quod libri exhibent, νυκτός.
 14 Συρίαν Heynius: Συρίας libri.
 15 σῶσαι αὐτήν add. Fellus, nisi
 quod supra 12 ante ἦν inseruit.

servavit. Derceto Schaubachius: faceus BP. facetis S. 7 quam Syri deam S. quem Syri deum BP. quam Syriam deam Heynius. at interpres legit redditque ἣν οἱ περὶ τοὺς τόπους οἰκοῦντες Συρίας θεὸν κτλ. 13 honoraverunt ε: honorati erunt BP. honorati erant S. 22 colunt, aureos ε: coluntur eos BP. 23 sacrantes in templis scripsi: sacrantis templis BP. sacrant in templis ε.

Οὗτος δὲ ἐστὶν ὁ
 Ἰχθύς ὁ μέγας καλού-
 μενος, ὃν κάπτειν λέ-
 γουσιν ὕδωρ ἀπὸ τῆς
 5 τοῦ Ὑδροχόου ἐκχύ-
 σεως.

v. 239 p. 72, 3.

[οὔτινες] Δερκετὸ τὴν
 10 Ἀφροδίτης θυγατέρα
 ἐμπεσοῦσαν εἰς θάλασ-
 σαν ἔσωσαν.

v. 386 p. 85, 29.

15 τούτου δὲ ἐγγόνους
 καὶ τοὺς δύο Ἰχθύας
 εἶναι λέγουσιν.

ὅθεν καὶ εἰς τιμὴν τῆς
 θεοῦ οἱ Σύριοι Ἰχθύων
 ἀπέχονται.

Hic est qui maior vo-
 catur, quem dicunt aqua-
 rii fusionem urnae ebi-
 bere. hic prima memoria
 κατὰ Βαμβύκην fuisse 5
 fertur, quod Derceto est
 transfigurata. quam Syri
 deam nominaverunt.
 huius dicuntur et prio-
 res pisces duo ex genere 10
 esse. quos omnes ob eam,
 quod Veneris esset filia,
 honoraverunt et in cae-
 lum rettulerunt.

eaque regione pisces
 religiose colunt, aureos
 argenteosque sacrantes
 in templis.

Habet stellas XII. 25

1. 2 ὁ Ἰχθύς om. V. 3 κάπ-
 τειν: κάμπειν M. κάμπτειν V.
 9 Δερκετὸ scripsi: Δερκιώ M.
 Δερκώ V. Δέρκην Bekkerus.
 11. 12 θάλασσαν cf. Prolego-
 mena p. 18 adn. 31. 22 Σύ-
 ριοι M. Τύριοι V.

legisse videtur. quod S addit in piscem, mera interpolatio est; neque enim Derceto postquam in piscem mutata est, inter sidera relata est, sed potius piscis ille, qui ex stagno eam

5 κατὰ Βαμβύκην fuisse
 Schaubachius: KATACAN-
 BICI infuisse BP. 6 quod
 Derceto est transfigurata: ad-
 paret iam interpretis exemplum,
 non secus ac nostra, lacuno-
 sum fuisse. accedit quod με-
 ταπεσοῦσης pro ἐμπεσοῦσης

legisse videtur. quod S addit in piscem, mera interpolatio est; neque enim Derceto postquam in piscem mutata est, inter sidera relata est, sed potius piscis ille, qui ex stagno eam

Piscis ergo magnus, cuius nepotes fabulose dicuntur pisces, qui in zodiaco circulo constituti sunt, dicitur a gentilibus inter astra conlocatus eo quod
5 decidentem in Bambice stagno quondam deam, quam Syriam vocabant — et dicebatur filia Veneris — salvaverit.

Piscis qui notius adpellatur. hic videtur ore aquam excipere a signo Aquarii. qui laborantem quondam *Isim* servasse existimatur; pro quo beneficio simulacrum piscis et eius filiorum, de
5 quibus ante diximus, inter astra constituit.

XXXVIII
Piscis.

itaque Syri complures pisces non esitant et eorum simulacra inaurata pro diis penatibus colunt. De hoc Ctesias scribit.

25 Habet quidem stellas XII.

Sed est stellarum omnino XII. 25

7 ante dicebatur β addere vult quae.

1 notius: *debebat* magnus. *notius enim eorum qui in circulo zodiaco sunt piscium alter nominatur.* 2 ore aquam: aquam ore *R.* 24 Ctesias *Modius*, nisi quod et Ctesias scribere vult; at et nihil esse quam et recte monet *Bursianus*: *ethesias MR.* *etesias B.* et *herias P.*

XXXIX
Θυτήριον.

Τοῦτό ἐστιν, ἐν ᾧ πρῶτον οἱ θεοὶ τὴν συνωμοσίαν ἔθεντο, ὅτε ἐπὶ Κρόνον ὁ Ζεὺς ἐστράτευσεν.

ἐπιτυχόντες δὲ τῆς πράξεως ἔθηκαν καὶ αὐτὸ ἐν τῷ οὐρανῷ εἰς μνημόσυνον. ὁ καὶ εἰς τὰ συμπόσια οἱ ἄνθρωποι φέρουσιν ὡς θύωσιν κοινωνεῖν ἀλλήλοις προαιρούμενοι καὶ *** ὁμνύειν, καὶ τῇ χειρὶ ἐφάπτονται τῇ δεξιᾷ, μαρτύριον εὐγνωμοσύνης τοῦτο ἡγούμενοι.

Ἐχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ τῆς ἔσχαριδος β', ἐπὶ τῆς βάσεως β'. τοὺς πάντας δ'.

15 ὡς θύωσιν scripsi ex schol. Arat.: καὶ θύουσιν libri. 16 ante κοινωνεῖν: οἱ libri. del. Wilamowitzius. 18 lacunae signum posui; quid interciderit, ex schol. Arat. perspicuum. καὶ ὁμνύειν delere voluit Heynius. 28 δ' Fellus: γ' libri. M. 25 lacunae signum posui; verum schol. Germ. BP sola servarunt.

homines hoc in symposiis domibusque habere instituerunt et consecrarunt. quod et in agonibus [id est in ludis quinquennialibus] qui coronas tribuunt ut foederis testem adhibent. itemque vates in hoc per ignem iurantes responsa dant. 18 id est β. sed et BP. 20 coronae (cornae B) habetur BPS: verba desperata. exspectaveris (manibus) contingunt iuraturi et vel simile quid. 21 adhibent β: adhiberent BP. 23 quom Wilamowitzius: per quos BP. 24 futura S. fura BP respondent scripsi: responderent BP.

Ἐρατοσθένης φησὶ τὸ Θυτήριον τοῦτο εἶναι, ἐφ' ᾧ τὸ πρῶτον οἱ θεοὶ συνωμοσίαν ἔθεντο, ὅτε ἐπὶ τοὺς Τιτᾶνας ἐστράτευσεν ὁ Ζεὺς Κυκλώπων κατασκευασάντων ἔχον ἐπὶ τοῦ πυρὸς κάλυμμα, ὅπως μὴ ἴδωσι τὴν τοῦ κεραυνοῦ δύναμιν.

ἐπιτυχόντες δὲ τῇ πράξει ἔθηκαν καὶ εἰς οὐρανὸς τὸ αὐτὸ κατασκευάσασμα. ὁ καὶ εἰς τὰ συμπόσια φέρουσιν οἱ κοινωνεῖν [βουλόμενοι ἢ] αὐτοῖς αἰρούμενοι, ὡς ἐπιθύωσιν, καὶ ἐν τοῖς ἀγῶσιν οἱ ὁμνύειν βουλόμενοι ὡς διδασκαλίᾳ πείθονται τῇ χειρὶ ἐφάπτονται μαρτύριον εὐγνωμοσύνης τοῦτο ὁμοίως δὲ καὶ οἱ μάντιες τὸ πῦρ ***

Hoc est in quo dii primum coniurationem fecerunt, cum Iovis contra Saturnum fecit.

quod memoriae non solum astris inlatum sed etiam homines hoc habere instituerunt. quod et in symposiis domibusque consecrarunt et in agonibus id est in ludis quinquennialibus coronae habetur ut 20 foederis testem adhibent itemque vates, quom per ignem futura respondent.

Habet stellas III, duas in carbonibus et in base duas.

5 Τιτᾶνας M. Τᾶνας V. 14 καὶ 1 dii S. diei BP. 13 homines β: hominibus BPS. 15 et in symposiis domibusque consecrarunt in BPS post 24 respondent leguntur. verba huc traieci praeunte Brey-sigio, qui totum locum ita restituendum esse putat: quod memoriae causa non solum astris inlatum, sed etiam

Quod ideo inter astra conlocatum fabulae ferunt, eo quod in eo dii mutuo inter se iurassent, quando Iupiter super Saturnum cum Cyclopibus militavit et idem Iupiter igneum sibi velamen, ne eius fulminum potentia deprehenderetur, adhibuit.

In hac primum dii existimantur *sacra* XXXIX
et coniurationem fecisse, cum Titanas
Ara.
 oppugnare conarentur; eam autem
 Cyclopas fecisse.

ab ea consuetudine homines dicuntur instituisse sibi, ut cum aliquam rem efficere cogitarent, prius sacrificarent, quam agere incepissent.

Habet autem stellas in superficie, in qua prunae fuisse dicuntur, duas, in base duas, sunt simul quattuor.

3 iurassent β : iurasse *G.* 5 et idem Iupiter igneum sibi velamen: legit $\xi\chi\omega\nu$ pro $\xi\chi\omicron\nu$.

III, 38.

Haec habet in summo cacumine turibuli, quod formatur, stellas II, et in imo alteras II, omnino III.

26 turibuli *Buntius*: circuli *libri*. 28 alteras *DV*, altaris *alii*. omnino *DV*, omnes *R*.

XL
Χείρων.

Οὗτος δοκεῖ Χείρων εἶναι ὁ ἐν
τῷ Πηλίῳ οἰκήσας δικαιοσύνη τε
ὑπερενέγκας πάντας ἀνθρώπους καὶ
παιδεύσας Ἀσκληπιὸν τε καὶ Ἀχιλλέα·
5 ἐφ' ὃν Ἡρακλῆς δοκεῖ ἐλθεῖν δι'
ἔρωτα, ᾧ καὶ συνεῖναι ἐν τῷ ἄντρον
τιμῶν τὸν Πᾶνα. μόνον δὲ τῶν Κεν-
ταύρων οὐκ ἀνείλεν, ἀλλ' ἤκουεν
αὐτοῦ, καθάπερ Ἀντισθένης φησὶν ὁ
10 Σωκρατικὸς ἐν τῷ Ἡρακλεῖ. χρόνον
δὲ ἰκανὸν ὁμιλοῦντων αὐτῶν ἐκ τῆς
φαρέτρας αὐτοῦ βέλος ἐξέπεσεν εἰς
τὸν πόδα τοῦ Χείρωνος, καὶ οὕτως
ἀποθανόντος αὐτοῦ ὁ Ζεὺς διὰ τὴν
15 εὐσέβειαν καὶ τὸ σύμπτομα ἐν τοῖς
ἄστροις ἔθηκεν αὐτόν. ἔχει δέ τι θη-
ρίον ἐν ταῖς χερσὶ πλησίον τοῦ Θυ-
τηρίου, ὃ δοκεῖ προσφέρειν θύσων,
ὃ ἐστὶ μέγιστον σημεῖον τῆς εὐσεβείας
20 αὐτοῦ.

XL TESTIMONIA.

Ovid. fast. V 379—414.

Germanic. v. 418 s.

dextra || seu praedam e silvis portat seu dona
propinqua || placatura deos cultor Iovis ad-
movet Arae, || hic erit ille pius Chiron, iu-
stissimus omnis || inter nubigenas et magni
doctor Achillis.

Avien. v. 885 s.

ille autem dextram protendere visus ad Aram ||
caelicolum iustae persolvit munera vitae || agre-
stemque manu praedam gerit. hic ubi celso ||
Pelion adsurgit dorso nemorosaque late || inse-
rit aeriis iuga nubibus, arbiter aequi || degerat
Alcidae legum post bella magister.

Eudocia p. 431.

Cf. Nigidium Figulum in schol. Germ. BP
p. 90, 15 s.

2 τε *Heynius*: δὲ libri. 5 ἐφ' ὃν: scil.
Achillem. v. Próclém in Plat. Alcib. p. 98 (An-
tisthenis. fragm. ed. Winkelmann. Ἡρακλῆς α'
fr. 5.) λέγει γοῦν ὁ Ἀντισθένης Ἡρακλῆς περὶ
τινος νεανίσκου παρὰ τῷ Χείρωνι τρεφομένου·
μέγας γάρ φησι καὶ καλὸς καὶ ὠραῖος· οὐκ ἂν αὐτοῦ ἠράσθη δειλὸς ἔραστής. 7. 8 τῶν Κεν-
ταύρων Koppiersius: τὸν Κένταυρον libri. 16 ἔχει scripsi: ἔστι libri. τι Wilamowitzius: τὸ libri.

Αὐτὸς δὲ ὁ
Χείρων ὁ ἐν
τῷ Πηλίῳ κατ-
οικήσας δι-
5 καιοσύνη πάν-
τας ἀνθρώπους
ὑπερβάλλον
καὶ παιδεύσας
Ἀσκληπιὸν τὸν
10 υἱὸν Ἀπόλλω-
νος καὶ Ἀχιλ-
λέα τὸν Πηλέως
[τὴν ἱατρικὴν
καὶ Ἰάσονα]
15 πρὸς τιμὴν
κατηστερίσθη.

Hic est Chiron,
qui dicitur Sa-
turni et Philyrae
filius. habitavit Pe-
lium montem, in- 5
ter homines aequi-
simus, magister
Aesculapii et Achil-
lis auctorque eo-
rum. cuius hospitio 10
Hercules usus ex
pharetra delapsa
sagitta Chironis
pedem vulneravit.
quo exutus inmor- 15
talitate ab Iove
astris inlatus. in
manu fert quod
Therion adpellatur.

3 Πηλῶ *Kiesslin-*
gius: σπηλαίῳ MV.
κατοικήσας M. κα-
τοικῶν V. 12 τὸν
Πηλέως om. V. τὴν
ἱατρικὴν καὶ Ἰάσονα
(Ἰάσονι M) uncis
inclusi; ceterum si-
milia in eo quoque,
quod Eudocia ex-
scripsit, exemplo in-
terpolata erant; nam
scribit: φασὶ γὰρ αὐ-
τὸν ἱατρικὴν ἐπιδει-
ξασθαι καὶ τὸν Ἰά-
σονα παρ' αὐτοῦ
πεπαιδεῦσθαι. ταύτη
(l. τοῦτόν) τοι καὶ
οὕτω κληθῆναι παρὰ
τὴν Ἰασιν.

9 auctorque eorum
BP: aliorque eorum
H. Peter. aliorumque
heroum ε. atque alio-
rum β.

Centaurus dicitur fuisse Chiron et habitasse in stabulis et sectasse iustitiam et, quoniam Asclepium et Achillem nutrierit, inter astra conlocatus. 5 Antisthenes autem dicit e pharetra Herculis lapsam sagittam pedem eius vulnerasse acceptoque vulnere animam exhalasse et ob hoc a Iove inter astra conlocatum esse. est autem signum ad 10 adspectum sacrarii, unde et in eodem sacrario sacrificare a gentilibus putabatur.

Hic dicitur nomine Chiron Saturni et Philyrae filius esse, qui non modo ceteros Centauros, sed homines quoque iustitia superasse, Aesculapium et Achillem nutrisse existimatur. pietate igitur 5 et diligentia effecit, ut inter astra numeraretur. apud hunc Hercules cum deverteretur et simul cum Chirone sedens *sagittas consideraret*, fertur una earum decidisse supra pedem Chironis 10 et ita eum interfecisse . . . . pro qua re Iupiter eius misertus inter sidera eum constituit cum hostia, quam supra Aram tenens immolare videtur.

XL
Centaurus

2 in stabulis legit ἐν τῷ σπηλαίῳ, ut schol.
Arat. 4 sit post conlocatus G. del. β.

XL TESTIMONIA.

Serv. Aen. VIII 294. Lucani comment.
Bern VI 386.

ἔχει δὲ ἀστέρας ὑπεράνω τῆς κε-
 φαλῆς ἀμαυροῦς γ', ἐφ' ἑκατέρων
 τῶν ὤμων λαμπρὸν α', ἐπ' ἀριστε-
 ροῦ ἀγκῶνος α', ἐπ' ἄκρας χειρὸς α',
 5 ἐπὶ μέσῳ τοῦ ἰππείου στήθους α',
 ἐφ' ἑκατέρων τῶν ἐμπροσθίων ὀπλῶν
 α', ἐπὶ ῥάχεως δ', ἐπὶ κοιλίας β' λαμ-
 προύς, ἐπὶ κέρκου γ', ἐπὶ τοῦ ἰπ-
 πείου ἰσχίου α' λαμπρόν, ἐφ' ἑκατέ-
 10 ρων τῶν ὀπισθίων γονάτων α', ἐφ'
 ἑκατέρας ὀπλῆς α'. τοὺς πάντας κδ'.
 ἔχει δὲ καὶ ἐν ταῖς χερσὶν τὸ λεγόμε-
 νον Θηρίον, οὗ ποιοῦσι τὸ σχῆμα
 τετραγώνον. τινὲς δὲ ἀσκόν φασι
 15 αὐτὸ εἶναι οἶνον, ἐξ οὗ σπένδει τοῖς
 θεοῖς ἐπὶ τὸ Θυτήριον. ἔχει δὲ αὐτὸ
 ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ, ἐν δὲ τῇ ἀριστερᾷ
 θύρσον. ἔχει δὲ ἀστέρας τὸ Θηρίον
 ἐπὶ τῆς κέρκου β', ἐπ' ἄκρου τοῦ
 20 ὀπισθίου ποδὸς λαμπρὸν α', καὶ
 (μεταξὺ ἀμφοτέρων τῶν ποδῶν α',
 ἐπὶ τῆς ῥάχεως α') ἐπὶ τοῦ ἐμπρο-
 σθίου ποδὸς α' λαμπρόν, καὶ ὑπ'
 αὐτὸν α', ἐπὶ τῆς κεφαλῆς γ'. τοὺς
 25 πάντας ι'.

11 κδ': Ovidius fast. V 413 nescio quem
 auctorem secutus XIV stellas numerat: cum
 tu, iustissime Chiron, || bis septem stellis cor-
 pora cinctus eras. 14 τετραγώνον Heringa:
 τεταγμένον libri. τεταγμένον πρὸς τὸν βωμόν
 αὐτὸ τεταγμένον Heynius. 21 μεταξὺ — ῥάχεως
 α' addidi conl. Hygino. 25 ι' scripsi: ἢ αὐτ
 ζ' libri.

omittunt.

Habet stellas
 Centaurus in um-
 eris singulas et in
 cubitis singulas, in
 pectore III, in re- 5
 liquo corpore X,
 in pedibus II, in
 vesti sex, in thyrso
 III, therion *id*
est bestiola, quam 10
 tenet in manu, X,
 in capite V, ipsius
 in manu II. fiunt
 XXXVIII.

Computum et cor-
 ruptissimum et lacuno-
 sum restituere non au-
 sim; verba in reliquo
 corpore X cum ad Θη-
 ρίον, in capite — II
 ad ipsum Chironem
 spectare videantur, falso
 loco leguntur. pro in
 cubitis singulas: in cu-

bito sinistro I, pro ipsius in manu: in ipsa
 manu scripserim. quid sub verbis in vesti lateat,
 non adsequor.

4 singulas P. binas B. 5 III: legit *Ā*
 pro *Ā*. 9 therion, id est bestiola, quam
 β: orion bestolo, quem B. in bestiola quam P.
 14 XXXVIII scripsi: quinquaginta tres BP.
 i. e. XXXXIII ex XXXVIII.

Habet stellas in capite obscuras tres, in singulis umeris singulas claras, in dextero cubito unam, in eadem manu unam, in medio pectore unam, in 5 spina quattuor, in ventre splendidas duas, in dextro lumbo claram unam, in cauda tres, in singulis genibus retrorsis duas, in utroque armo unam, in utrisque pedibus anterioribus sin- 10 gulas. fiunt XXIII. a quibusdam autem arbitratur bestiam in dextra manu tenere, in sinistra thyrsus; a nonnullis vero utrem vini aceti, ex quo libaret diis in sacrario. habet 15 autem stellas bestiola in capite I, in spina claram I, in cauda II, in summo pede posteriori I claram, in anteriori pede claram unam. thyrsus autem habet III. fiunt omnes simul XXXIII.

Habet autem stellas supra caput III obscuras, in utrisque umeris singulas claras, in cubito sinistro I, in manu I, in medio pectore equino I, in prioribus poplitibus singulas, in interscapilio 5 III, in ventre duas claras, in cauda III, in lumbo equino I, in genibus posterioribus singulas, in poplitibus singulas. omnino XXIV. hostia autem habet in cauda stellas II, in pede de 10 posterioribus primo I et inter utrosque pedes I, in interscapilio I claram et in priore parte pedum I, infra alteram, in capite III dispositas. omnino X.

1 Habet stellas — 10 fiunt XXIII et 14 habet autem stellas — 19 simul XXXIII *dedi ex S, cum in G omissa sint*; 10 a quibusdam — 14 sacrario *ex G. ceterum haec quoque in S et ex eodem quidem archetypo descripta ac G leguntur, sed librarius more suo aliena et absurda admiscuit.* 3 dextero: *debebat sinistro.* 5 quattuor *scripsi: duas G, quod vocabulum perperam ex sequentibus praeceptum est.* 8 in utroque armo unam *interpolata esse videntur, postquam pedum posteriorum stellae exciderunt.* 15 in capite I: *debebat in capite III; ceterum in sequentibus quoque duas stellas omissas esse Hygini comparatio docet.* 18 thyrsus *scripsi: thyrsus S.* 19 III: *ex BP scripserim III. XXXIII: debebat XXXVIII.*

5 in *ante interscapilio om. GRV.* 8 in poplitibus singulas *om. R. ceterum qui factum sit, ut Hyginus et hic et supra 5 pro unguis poplites ponat, non adsequor, nisi forte aut aliud vocabulum in exemplo suo invenit aut alium scriptorem consuluit.* 9 XXIV: XXVI *BDGMPV. XXI R.* 10. 11 de posterioribus: *posteriore V.*

XLI
Κόραξ
Υδρος
Κρατήρ.

Τοῦτο τὸ ἄστρον κοινόν
ἐστίν ἀπὸ πράξεως γεγο-
νός ἐναργοῦς. τιμὴν γὰρ
ἔχει ὁ κόραξ παρὰ τῷ
5 Ἀπόλλωνι· ἐκάστῳ γὰρ
τῶν θεῶν ὄρνεόν ἐστίν
ἀνακείμενον. θυσίας δὲ
γινομένης τοῖς θεοῖς σπον-
δὴν πεμφθεῖς ἐνέγκαι ἀπὸ
10 κρήνης τινὸς ἰδὼν παρὰ
τὴν κρήνην συκῆν ὀλίνθους
ἔχουσιν ἔμεινεν ἕως πεπαν-
θῶσι, μεθ' ἱκανὰς δὲ ἡμέρας
πεπανθέντων τούτων καὶ
15 φαγὼν τῶν συκῶν, αἰσθό-
μενος τὸ ἀμάρτημα, ἐξαρ-
πάσας καὶ τὸν ἐν τῇ κρήνῃ
ὔδρον ἔφερε σὺν τῷ κρα-
τῆρι, φάσκων αὐτὸν ἐκ-
20 πίνειν καθ' ἡμέραν τὸ
γιγνόμενον ἐν τῇ κρήνῃ
ὔδωρ. ὁ δὲ Ἀπόλλων ἐπι-
γνοὺς τὰ γενόμενα τῷ μὲν
κόρακι ἐν τοῖς ἀνθρώποις
25 ἐπιτίμιον ἔθηκεν ἱκανὸν
τοῦτον τὸν χρόνον διψῆν,
καθάπερ Ἀριστοτέλης εἴρη-

Τινὲς φασὶ τὸν
κόρακα [θεράποντα
Ἀπόλλωνος ὄντα]
ὑπ' αὐτοῦ τοῦτον
5 πεμφθῆναι σπονδῶν
χάριν ἐκ τινὸς φησι
καθαρῶς κρήνης ἐν
κρατήρι κομιοῦντα
ὔδωρ. ἰδόντα δὲ συ-
10 κῆν ὀλίνθους ἔχου-
σαν ἀναμειναι, μέ-
χρῃς ἂν πεπανθῶσι·
φαγόντα δὲ οὔτω
καὶ τὸ ἀμάρτημα συν-
15 νοήσαντα, ἀρπάσαν-
τα τὸν ὔδρον ἐκ τῆς
πηγῆς ὁμοῦ τῷ κρα-
τῆρι φέρειν καὶ λέ-
γειν ὡς διεκωλύετο
20 ὑδρεύσασθαι ὑπ' αὐ-
τοῦ· Ἀπόλλωνα δὲ
γνόντα τάληθές τὸν
μὲν [εἰς ὄρνεον
αὐτὸν μεταμορφω-
25 σαι καὶ] ποιῆσαι δι-
ψῆν περὶ τὴν ἀκμὴν
τῆς ὀπώρας, κατη-

Hoc signum commune
est, quod est factum
enarges. honoratus est
autem corvus ab Apol-
line ** sacrificio facto 5
deis sponden adferre 5
de lacu quodam, quod
fuit castum, antequam
vinum ostenderetur. qui
cum vidisset ad fontem 10
ficus grossos habentes, 10
volans consedit in eis,
donec maturae fierent.
post paucos dies peractos
coctas ille ficus comedit. 15
cum sensisset se peccasse, 15
eripit ex eo fonte an-
guem. attulit cum ipso
cratere dicens ebibisse,
quod fluere in fontem 20
aquae. re cognita Apollo
corvo inter homines poe-
nam ad paucum tem-
pus dedit sitim, ut Ari-
stoteles dicit in eo libro, 25
qui de bestiis inscribitur,
ut ipse peccati poe-

XLI TESTIMONIA.

Ovid. fast. II 243—266.

8 τοῖς θεοῖς: τῷ θεῷ Schaubachius, atque ita legisse videntur Ovidius et Hyginus; sed traditae lectioni patrocinantur schol. Arat. et Germ. 17 καὶ delere vult Heynius. 25 ἐπιτίμιον Heynius: ἐπιτιμῶν libri.

Scholiasta corvum principio hominem fuisse ratus ea, quae uncis inclusi, suo Marte addidit.

6 φησι MV nimirum Eratosthenes in Catasterismis, quos exscribit. 14 συννοήσαντα Wilamowitzius: συνθήσαντα MV.

peracto sacro Merkelius. 17. 18 anguem Merkelius: aquam BP. itaque legisse videtur ἐπιτιμῶν, quod cave ne restituas. 20 fluere scripsi: fuerit BP. 21 aquae β: aqua BP. quod fuerit in fonte aquae β, quae fuerit in fontem aquam ε. 22 inter homines P. inter hominibus B. 26. 27 inscribitur scripsi: scribitur BP. post inscribitur ab interpolatore haec addita sunt: item Isidorus in naturalibus id est physicis memoriae tradidit. cf. Prolegomena p. 15 s. 27 peccati Kiesslingius: peccatis BP.

3 enarges β ε: arcis BP. 5 lacunae signum posui; exciderunt iussus autem vel tale quid. 6 deis sponden β: de his respondenda BP. 10 post vidisset: et BP. del. Merkelius. 11 post grossos: arbores BP. del. Kiesslingius. 14 peractos coctas scripsi: peractos agro et BP. peracto^s sacrificio et S.

19 ebibisse β ε: excidisse BP. 22 inter homines P. inter hominibus B. 26. 27 inscribitur scripsi: scribitur BP. post inscribitur ab interpolatore haec addita sunt: item Isidorus in naturalibus id est physicis memoriae tradidit. cf. Prolegomena p. 15 s. 27 peccati Kiesslingius: peccatis BP.

Qui corvus ideo secundum gentilium deliramenta inter astra sedem promeruisse dicitur, quod fuerit in tutela Apollinis et ab eo missus ad fontem, 5 ut diis ad libandum aquam deferret, ficorum ingluvie captus aliquantis per illarum esibus inhians commoratus aquam deferre distulerit et postea deprehendens se diis peccasse denuo 10 ad fontem, ut aquam hauriret, redierit et ab hydra exterritus vas vacuum reportaverit et ut aquam eo tempore non bibat, ab eodem Apolline inhibi- tum ei fuerit ***.

Hydra, in qua Corvus insidere et Crater positus existimatur; de qua hanc habemus memoria proditam causam. corvus Apollinis tutela usus. eo sacrificante missus a fonte aquam puram petitem 5 vidit arbores complures ficorum immaturas; eas exspectans dum maturascerent, in arbore quadam earum consedit. itaque post aliquot dies coctis ficis et a corvo compluribus earum comesis, 10 *** exspectans Apollo corvum vidit cum cratere pleno volare festinantem. pro quo admissio eius dicitur, quod diu moratus sit Apollinem, *qui coactus mora corvi alia aqua est usus*, hac 15 ignominia eum adfecisse, ut quamdiu fici coquerentur, corvus bibere non possit, *ideo quod guttur habeat pertusum illis diebus*. itaque cum vellet significare sitim corvi, inter sidera con- 20 stituit cratera et supposuit hydram, quae corvum sitientem moraretur. videtur enim rostro caudam eius extremam verberare, ut tandem sinat se ad cratera transire. 25

XLI
Hydra.

11 ab hydra exterritus vas vacuum: *haec magister ipse sibi finxit, cum Epitomes verba non intellexeret.*

3 memoria *DMR*: memoriae *alii*. 5 a fonte *MPR*: ad fontem *DG alii*. 7 maturascerent *R*. maturescerent *DG*. 11 lacunae signum posui; excidit *hydrae mentio*, quae nullo modo deesse potest. ceterum nescio an verba sequentia exspectans — festinantem ad explendam lacunam ab interpolatore addita sint. 14 Apollinem *PR*. Apollo *DG*. ante Apollinem: motum *R*. motum *Bursianus*. sed dittographia est. 15 ante hac ignominia: unde *R*, quod inde esse arbitratur *Bursianus*; sed recte monet *Wilamowitzius* undae esse, quod ad aqua nescio quis in margine adscripsit. igitur post hac *D*. 24 tandem scripsi: tamquam libri. 25 cratera scripsi: crateram libri.

κεν ἐν τοῖς περὶ θηρίων,
 μνημόνευμα δὲ δώσω τῆς
 εἰς θεοὺς ἁμαρτίας σαφεῖς
 εἰκονίσας ἐν τοῖς ἀστροῖς
 5 ἔθηκεν εἶναι τὸν τε Ὑδρον
 καὶ (τὸν Κρατῆρα καὶ τὸν
 Κόρακα) μὴ δυνάμενον
 πιεῖν καὶ μὴ προσελθεῖν.
 Ἔχουσι δ' ἀστέρας ὁ
 10 μὲν Ὑδρος ἐπ' ἄκρας τῆς
 κεφαλῆς γ' λαμπρούς, ἐπὶ
 τῆς πρώτης καμπῆς ζ',
 λαμπρὸν δὲ α' τὸν ἔσχατον,
 ἐπὶ τῆς δευτέρας καμπῆς
 15 γ', ἐπὶ τῆς τρίτης δ', ἐπὶ
 τῆς τετάρτης β', ἀπὸ τῆς
 ε' καμπῆς μέχρι τῆς κέρ-
 κου θ' ἁμαυρούς, τοὺς
 πάντας κζ'. ἔστι δὲ καὶ
 20 ἐπὶ τῆς κέρκου ὁ Κόραξ
 βλέπων εἰς δυσμάς. ἔχει
 δ' ἀστέρας ἐπὶ τοῦ ὀύγ-
 χους ἁμαυρὸν α', ἐπὶ τῆς
 πτέρυγος β', ἐπὶ τοῦ ὀρ-
 25 θοπυγίου β', ἐφ' ἐκατέρων
 ποδῶν ἄκρων α'. τοὺς
 πάντας ζ'. τούτου δὲ
 ἱκανὸν ἀπέχων ἀπὸ τῆς
 καμπῆς ὁ Κρατῆρ κείται
 30 ἐγκεκλιμένος πρὸς τὰ γό-
 νατα τῆς Παρθένου· ἔχει δὲ
 ἀστέρας ὁ Κρατῆρ ἐπὶ τοῦ
 χείλους β' ἁμαυρούς, (ὑφ'
 ἐκάτερα τὰ ὦτα β') ἐπὶ
 35 τοῦ μέσου β' καὶ παρὰ τῶ
 πυθμένι β'. τοὺς πάντας ι'.

TESTIMONIA. Avien v. 895. et in-
 genti sub Virgine summa quiescit.
 2 δὲ post εἰκονίσας traicere vult
 Westermannus. 6 τὸν Κρατῆρα
 καὶ τὸν Κόρακα add. Heynius.
 33 ὑφ' ἐκάτερα τὰ ὦτα addidi
 conl. Hygino. 36 ι' scripsi: ε' libri.

στερίσθαι δὲ πάντων
 τὰ εἰδωλα.

omittunt.

nas daret. quem postea
 astris intulit. cratera au-
 tem cum aqua medio
 posuit angue, caudam au-
 tem anguis corvum rostro 5
 adpetentem, neque posse
 iuxta ascendere ut bibat.

p. 101, 7.

Habet Anguis stellas in
 rostro tres claras, in 10
 prima flexura VI — una
 obscura ex eis ad ultimum,
 — in secunda flexura
 III, in tertia IIII, in
 quarta duas, in quinta 15
 usque ad caudam VIII
 claras. fiunt XXVII. Cor-
 vus in cauda spectans
 occasus. qui habet in
 acie stellam I claram, 20
 in pinnis II, in cauda II,
 in pedibus singulas ad
 ungues. fiunt VII. paullum
 ultra primam flexuram
 Crater situs est, incli- 25
 natus ad genua Virginis.
 habet in labris stellas
 duas obscuras, (sub
 utramque ansam binas,)
 in medio II, in fundo 30
 duas. fiunt X.

3 aqua β: qua BP. 5 post
 anguis in P in medio perperam repetitur. corvum B. corvo P.
 6 neque posse BP. ne possit β. 12 obscura: debebat clara.
 16 VIII β: VIII BP. 20 claram: debebat obscuram. 23 VII β:
 VIII BP. 24 ultra primam flexuram scripsi: ultra prima
 flexura BP. sub prima flexura S. 28. 29 sub utramque ansam
 binas addidi conl. Hygino. 30 II scripsi: III BP.

Nonnulli cum Eratosthene eum cra-5
tera esse, quo Icarus sit usus, cum ho-
minibus ostenderet vinum.

III, 39.

omittunt.

Habet autem in capite stellas III,
in prima a capite curvatura VI, sed 10
earum novissimam claram; in secunda
curvatura III, in tertia IIII, in quarta
II, in quinta usque ad caudam VIII
omnes obscuras. omnino numero XXVII.
Corvus autem habet in gutture stel- 15
lam I, in penna II, infra pennam cau-
dam versus II, in utrisque pedibus sin-
gulas. omnino VII. supra primam a
capite curvaturam Crater positus habet
in labris stellas II, infra ansas alias 20
duas obscuras, in medio Cratere II,
ad fundum II. omnino fiunt X.

Cf. Prolegomena p. 4.

5. 6 cratera: craterem *R.* 10 a capite: capitis
DV. 12 IIII *V.* III *DGMR.* 14 XXVII
DGV: XXVI *R.* 16 in penna *R.* in pinna
V. 20 infra ansas alias *V:* infra autem ansas
DG alii. 22 X *DGV:* XV *R.*

XLII
Προκύων.

Οὗτός ἐστιν ὁ πρὸ τοῦ
μεγάλου Κυνός, Προκύων
δὲ λέγεται ὡς πρὸ τοῦ κυ-
νός ὢν· Ὁρίωνος δὲ κύων
5 ἐστίν· λέγεται γὰρ διὰ τὸ
φιλοκύνηγον αὐτὸν εἶναι
παρατεθῆναι τοῦτον αὐτῷ·
καὶ γὰρ Λαγῶς ἐχόμενος
καὶ ἄλλα θηρία παρ' αὐτὸν
10 συνορᾶται.

Ἐχει δὲ ἀστέρας γ', ὧν εἷς
ὁ πρῶτος λαμπρός· καὶ ποιεῖ
15 ὁμοιότητα τοῦ Κυνός, διὸ
καὶ Προκύων καλεῖται, καὶ
πρότερος ἀνατέλλει καὶ δύνει
ἐκείνου. τὰ δὲ μετὰ ταῦτα
ἄστρα γίνονται ἐν τῷ ζῳδια-
20 κῷ κύκλῳ, ὃν ὁ ἥλιος δια-
πορεύεται ἐν ιβ' μηνῶν, διό-
περ καὶ τὰ ζῳδία τούτου
ἰσάριθμά ἐστιν.

XLII TESTIMONIA.

Avien v. 903 trina face viscera lucens.
1 οὗτος Heynius: αὐτὸς libri. 4 ὢν
addidi. 7 παρατεθῆναι Wilamo-
witzius: ἀνατεθῆναι libri. 8 Λαγῶς:
cf. supra XXXIV p. 172. 173. ita
legisse videtur Germ. G. contra schol.
Arat. et schol. Germ. BP Ἄρκτος.
14 post ὁ πρῶτος: ἀνατέλλει libri; quae
verba ex sequentibus perperam prae-
cepta delevi. 17 πρότερος Struvius:
πρῶτος libri. 18 τὰ δὲ μετὰ ταῦτα
ἄστρα κτλ. ex his verbis, quae in
Catalogis zodiaci signa coniuncta post cetera
sidera, sed ante lacteum circulum enumerata fuisse.
cf. quae de Catalogorum ordine dixi in Prolegomenis
p. 33.

Οὗτος δὲ πρὸ
τοῦ μεγάλου Κυ-
νός ἐστιν. Ὁρίω-
νος δὲ λέγεται
5 κύων καὶ διὰ τὸ
φιλοκύνηγον εἶ-
ναι ταῦτα αὐτῷ
περιτεθῆναι τὰ
σημεῖα· καὶ γὰρ
10 Ἄρκτος συνορᾶται
καὶ (ἄλλα) θηρία
παρ' αὐτῷ.

Hic prior dicitur, quia
prior oritur quam maior
canis, qui Orionis canis
dicitur eique tributus,
quod studio venandi est 5
deditus. ob quod Ursa
ei proxima paret et
aliae bestiae.

Habet stellas III. cuius
prior clara est. et idem
paret ut Canis maior; 15
ideo et Procyon vocatur,
quod ante maiorem oria-
tur. reliquae sunt stellae
in signorum circulo,
quem sol perambulat 20
in XII mensibus, quod
et ipsa XII sint.

11 ἄλλα addidi ex
Epitome.

1 dicitur om. B. quia prior
β: qui BP. 4 tributus scripsi:
tributum BP. 5 est ε: et BP.
7 ei ε: et BP. 8 aliae bestiae
Schaubachius: aliae bestia B.
alia bestia P. 14 clara ad-
didi. idem β: eidem BP.
15 paret Schaubachius: pares
BP. 17. 18 oriatur ε: oria BP.
18 reliquae Schaubachius: haec
quae BP. stellae om. P. 19 in
— circulo Schaubachius ob —
circula BP. 20 quem sol peram-
bulat β: quarum sola adpella-
tur BP.

Antecanis, quod Graeci Procyona eo, quod ante maiorem canem exoriri videatur, adpellant, *est signum*. . . . dicitur ergo fabulose inter astra conlocatus, eo quod canis fuerit Orionis et ad capiendos lepores sive in omni studio venandi exercitatus extiterit.

Hic ante maiorem Canem exoriri videtur, sed a nonnullis Orionis esse existimatur. hac etiam de causa Procyon est adpellatus, sed isdem omnibus historiis quibus superior Canis 5 adnumeratur.

XLII
Procyon.

Habet quidem stellas III.

III, 35.
Sed omnino est stellarum III.

XLIII Πλανῆται. Περὶ τῶν πέντε ἀστέρων τῶν καλουμένων Πλανητῶν διὰ τὸ κίνησιν ἔχειν ἰδίαν αὐτούς. λέγονται δὲ θεῶν εἶναι πέντε. πρῶτον μὲν Διός, Φαίροντα, μέγαν.

omittunt.

De quinque stellis, quas planetas vocant ob adsiduos earum motus. quinque deis adsignaverunt. de his primus Phaenon, quem Heraclides Ponticus refert a Prometheo pulcherrimum fictum hominem. quem cum oculisset et Cupido eum Iovi indicasset, misit is Mercurium, qui eum tamquam ad immortalitatem vocaret. qui non ante adnuit, quam potione accepta caelo receptus honoratus est. Iovis est stella Phaenon. 15

Ὁ δὲ δεύτερος ἐκλήθη μὲν Φαέθων, οὐ μέγας. οὗτος δ' ὠνομάσθη ἀπὸ τοῦ Ἥλιου υἱοῦ.

Secundus Phaethon, qui cognominatus dicitur ab Solis filio Phaethonte. post fulminis ictum caelo receptus. hanc stellam quidam Saturni dicunt. 20

Ὁ δὲ τρίτος Ἄρεως. Πυρόεις δὲ καλεῖται· οὐ μέγας, τὸ χρῶμα ὁμοίως τῷ ἐν τῷ Ἄετῳ.

Tertium sidus Martis, qui Pyrois vocatur, non maximum, igneum colore. qui putatur iuxta Venerem situs hac ex causa: petisse, quod Venerem Vulcanus haberet uxorem, ipse de sideribus ei esset iunctus. Pyrois dicitur a suo fervore et celeritate. 30

4 δὲ delere vult Bernhardyus. 16 δὲ et 17 δ' addidi. 24 Πυρόεις Koppiersius: Πυροειδής libri.

1 quas Schaubachius: quae BP. 2 adsiduos: legit ἀδύαν pro ἰδύαν, ut monet Wilamowitzius. 3 deis ε: dies BP. 4 de his primus Phaenon,

quem Schaubachius, nisi quod prima scripsit et post Phaenon addidit dicitur: de his hae non, quae BP. 6 a add. Schaubachius. 8 eum Iovi β: etuitivut BP. 9 is add. β. 26 igneum β: ignem BP. 29 ante Vulcanus: ipse BP. del Wilamowitzius corruptelae missi emendationem falso loco in textum receptam esse ratus. 30 ipse Kiesslingius: missi BP. 32 celeritate: malim colore.

Quae Sangermanensis p. 228, 15 — 230, 3 habet, ea maximam partem ex Hygini Astrologia II 43 interpolata sunt. cf. Epimetrum I p. 204.

Reliquum est nobis de stellis quinque, quas complures ut erraticas, ita planetas Graeci dixerunt.

XLIII
Planetarum.

quarum una est Iovis nomine Phaenon, quem Heraclides Ponticus ait, quo tempore Prometheus homines finxerit, hunc pulcritudine corporis reliquos praestantem fecisse; cumque suppressere cogitaret neque Iovi ut ceteros redderet, Cupidinem Iovi nuntiasse; quo facto missum Mercurium ad Phaenonta persuasisse, ut ad Iovem veniret et immortalis fieret. itaque eum inter astra ferunt conlocatum.

Secunda stella dicitur Solis, quam alii Saturni dixerunt; hanc Eratosthenes a Solis filio Phaethonta adpellatam dicit, de quo complures dixerunt, ut patris inscienter curru vectus incenderit terras; quo facto ab Iove fulmine percussus in Eridanum deciderit et a Sole inter sidera sit perlatus.

Tertia est stella Martis, quam alii Herculis dixerunt, Veneris sequens stellam hac, ut Eratosthenes ait, de causa, quod Vulcanus cum uxorem Venerem duxisset, et propter eius observantiam Marti copia non fieret, ut nihil aliud adsequi videretur, nisi sua stella Veneris sidus persequi, hoc a Venere impetravit. itaque cum vehementer amor eum incenderet, rem significans e facto stellam Pyroenta adpellavit.

XLIII TESTIMONIA.

Schol. Germ. G. p. 228, 17 — 230, 3.

¹ post nobis: disputare *G. om. reliqui.* dicere inserere vult *Bursianus.* ² ut erraticas, ita: nostri erraticas, ut *Bursianus.* ⁴ Phaenon *Buntius: Phaeton libri.* ⁹ neque Iovi ut ceteros *DR. atque idem schol. Germ. G.* neque ut certum *BGMP.* ¹¹ Phaenonta *Bursianus: Phaetonta libri.* ¹⁴ ferunt *ex R add. Bursianus. om. ceteri.* ¹⁶ dixerunt *MR: scripserunt DG. v. fab. 152.* ²¹ percussus: percussum *MPR. percursum D. om. G.* deciderit *Buntius. cf. schol. Germ. G et fabulas: deiecerit DMPR. deiectus est G.* ³⁰ hoc addidi *schol. Germ. G verbis nisi — persequi omissis ita exhibent: a Venere coitum impetravit, quae et hoc loco absurda et aperte interpolata sunt.*

Ὁ δὲ τέταρτος Φωσφόρος,
 Ἀφροδίτης, λευκὸς τῷ χρώ-
 ματι. πάντων δὲ μέγιστός
 ἐστὶ τούτων τῶν ἀστρῶν.
 5 ὃν καὶ Ἑσπερον καὶ Φωσ-
 φόρον καλοῦσιν.

omittunt.

Quartum sidus Veneris,
 Phosphoros colore albo,
 maior omnibus sideribus.
 quem Hesperum et Phos-
 phorum esse dicunt. est 5
 autem pes et caput. quem
 ob amorem ex Attice rapuit
 et cum eo concubuit.*** ex
 hoc honoratus caelo ex utris-
 que eius partibus Phosphoros 10
 et Hesperus vocatur.

15 Πέμπτος δὲ Ἑρμοῦ, Στίλ-
 βων, λαμπρὸς καὶ μικρός·
 τῷ δὲ Ἑρμῇ ἐδόθη διὰ τὸ
 πρῶτον αὐτὸν τὸν διάκοσ-
 μὸν ὁρίσασθαι τοῦ οὐρανοῦ καὶ
 20 τῶν ἀστρῶν τὰς τάξεις καὶ
 τὰς ὥρας μετρηῆσαι καὶ ἐπι-
 σημασίας καιρῶν δεῖξαι· Στίλ-
 βων δὲ καλεῖται διὰ τὸ φαν-
 τασίαν τοιαύτην αὐτὸν ποι-
 25 εἶν.

Quintum sidus Mercurii 15
 vocatur Stilbon, quem pu-
 sillum sed clarum Mercurio
 adtribuunt, quod is primus
 constituit orbem caeli et stel-
 larum et horarum. Stilbo 20
 vocatur hac ex causa***

5 Ἑσπερον Wilamowitzius: Ἑωσ-
 φόρον libri. 21. 22 ἐπισημασίας και-
 ρῶν Wilamowitzius: ἐπισημασιῶν
 καιροῦς libri.

2 albo scripsi: airo B. auro P. aureo ε.
 5. 6 est autem pes (pes om. P.) et caput:
 in his latere est autem Aurorae et
 Cephali filius iam Schaubachius intel-
 lexit, nisi quod, ut corruptelae origo

intellegeretur, Eus et Cephali dicere debebat. duplex autem huius vitii origo cogitari potest: aut enim iam in graeco exemplo cum Ἡοῦς in Ποῦς, id quod facillime fieri potuisse adparet, abiisset, Κεφάλου in κεφαλή proterve mutatum est, aut cum interpretes Eus et Cephali scripsisset, nescio quis Cephali id quod κεφαλή esse ratus et caput superscripsit et Eus in pes mutavit. cum autem error iam ab ipso interprete commissus esse possit, equidem tradita verba corrigere noluerim. quem add. Schaubachius. 7 ex Attice rapuit (scil. Cephalum Aurora) Wilamowitzius: ex apice rapuit BP. lacunae signum posui; nam cum in praecedentibus de Venere nihil omnino dictum sit, Hesperii autem soli parentes indicati sint, adparet summam rei deesse. quid interciderit, ex Hygino perspicuum, nimirum Hesperum cum Venere de pulcritudine certasse, unde cur Veneris potissimum hoc sidus sit intellegitur. 10 eius ε: eis B. om. P. 15 Mercurii scripsi: Mercurius BP. 16 post Stilbon: est BP. deleui. pusillum ε: post illum BP. 18 adtribuunt β: adtributum BP. primus Schaubachius: prius BP. 19 orbem BP: ordinem β. 21 lacunam statuit β. v. Epitomen.

omittunt.

Quarta stella est Veneris, Lucifer nomine; quam nonnulli Iunonis esse dixerunt. hanc eandem Hesperum adpellari, multis traditum est historiis. hic autem omnium siderum maximus 5 esse videtur. nonnulli hunc Aurorae et Cephali filium dixerunt, pulcritudine multis praestantem. ex qua re etiam cum Venere dicitur certasse, ut etiam Eratosthenes dicit eum hac de 10 causa Veneris adpellari, et exoriente sole et occidente videri; quare, ut ante diximus, iure hunc et Luciferum et Hesperum nominatum.

Quinta stella est Mercurii, nomine 15 Stilbon. sed haec est brevis et clara. haec autem Mercurio data existimatur, quod primus menses instituerit et perviderit siderum cursus.

5 hic — maximus *DG alii*: haec — maxima *R.* 13 hunc — nominatum *DG alii*: hanc — nominatam *R.* 13 Luciferum *G et alii*. hedum *DMR.* Eoem *Bursianus*.

XLIV Οὗτος γίνεται ἐν τοῖς φαινο-
 Κύκλος. μένοις κύκλοις ὃν προσαγορεύ-
 γαλαξίας. εσθαί φασι γαλαξίαν. οὐ γὰρ
 ἐξῆν τοῖς Διὸς υἱοῖς τῆς οὐρανόου
 5 τιμῆς μετασχεῖν, εἰ μὴ τις αὐτῶν
 θηλάσειε τὸν τῆς Ἥρας μαστόν.
 διόπερ φασι τὸν Ἑρμῆν μετὰ
 τὴν γένεσιν ἀνακομίσει τὸν Ἡρα-
 κλέα καὶ προσσχέειν αὐτὸν τῷ τῆς
 10 Ἥρας μαστῷ· τὸν δὲ θηλάζειν·
 ἐπινοήσασαν δὲ τὴν Ἥραν ἀπο-
 σείσασθαι αὐτόν, καὶ οὕτως ἐκ-
 χυθέντος τοῦ περισσέυματος
 ἀποτελεσθῆναι τὸν γαλαξίαν
 15 κύκλον.

(ACHILL. TAT. IN ARAT. p. 146
 E. περὶ δὲ τούτου φησὶν Ἐρα-
 τοσθένης ἐν τῷ Καταστερισμῷ
 μυθικώτερον, τὸν γαλαξίαν
 20 κύκλον γεγονέναι ἐκ τοῦ τῆς
 Ἥρας γάλακτος· τοῦ γὰρ Ἡρα-
 κλέους ἔτι βρέφους ὄντος καὶ
 τὸν μαστόν τῆς Ἥρας ἐπισπασα-
 μένου σφοδρότερον ἐκείνην
 25 ἀντισπᾶσαι, καὶ οὕτως περιχυ-
 θέντος τοῦ γάλακτος κύκλον
 γενέσθαι παγέντος. τὸ δὲ αὐτὸ
 καὶ ἐπὶ τοῦ Ἑρμοῦ λέγει γεγε-
 νῆσθαι Ἐρατοσθένης, ὡς ἄρα ὁ
 30 Ἑρμῆς τοῦ μαστοῦ τῆς Ἥρας
 ἐπεσπᾶσατο.)

Ἐρατοσθένης
 δὲ φησὶ, μυθι-
 κῶς αὐτὸν ἐξη-
 γούμενος, ὑπὸ
 5 τοῦ τῆς Ἥρας
 γάλακτος γεγε-
 νῆσθαι ἐκχυ-
 θέντος· ἤκου-
 σε γὰρ παρὰ
 10 τοῦ Ἑρμοῦ, ὅτι
 οὐκ ἴδιος αὐτῆς
 ἐστίν.

Ostenditur autem unus
 inter circulos caeli, qui
 lacteus vocatur, quod
 albis nubibus denotetur
 circuitus eius. quod Iuno 5
 lacte mamillis effudisse
 dicitur, cum audisset,
 Herculem suum filium
 non esse.

Alii dicunt per Satur-
 num factum, cum lapi-
 dem ei Ops pro Iove
 attulit, dicens hoc esse, 35
 quod peperisset. quia ob
 naturam Saturnus non
 crederet eam peperisse,
 mamillis elatis expres-
 sisse et ostendisse lac- 40
 tem iratam. effusum est
 lacte; facta est circuli
 albi species.

Vide Prolegomena p. 29 s.

6 θηλάσειε Heynius: θηλάσει libri.
 7 μετὰ Heynius: ὑπὸ libri. 18 Κατα-
 στερισμῷ Koppiersius: καταμερισμῷ
 libri.

6 lacte addidi. lac ε. 33 la-
 pidem ei Ops β: lapide mors
 B. lapide morso P (in lapidem
 BP priore loco, ubi haec ad
 verbum repetita sunt. v. Breysigii adnotationem.)
 36 quia β: qui BP. 40 lactem iratam ε: lacte
 mirata BP.

Praeterea ostenditur circulus quidam in sideribus candido colore, quem lacteum esse nonnulli dixerunt.

XLIV
Circulus
lacteus.

alii dixerunt dormienti Iunoni Herculem suppositum, et experrectam *id* 5 *quod supra dicimus* fecisse.

omittunt.

Alii autem Herculem propter nimiam aviditatem multitudinem lactis adpetisse neque in ore continere potuisse, quod ex ore eius profusum circulum significasse.

20

Eratosthenes enim dicit Mercurio infanti puero insciam Iunonem dedisse lacte; sed postquam rescierit eum Maiae filium esse, reiecisit eum ab se; ita lactis profusi splendorem inter sidera adparere.

Alii dicunt, quo tempore Ops Saturno lapidem pro partu attulit, iussisse ei lacte praebere; quae cum pressisset mammam, profuso lacte circulum deformatum, quem supra demonstravimus.

Vide Prolegomena p. 6. ceterum moneo apud Hyginum haec ita sese excipere: 1—3. 26—31. 4—6. 16—20. 32—36. ego eum ordinem restitui, quem in Catasterismis fuisse suspicor.

²⁶ dicit Mercurio: in Mercurio dicit MR.
^{28 et 34} lacte DM: lac R.

INDEX AVCTORVM.

- Eratosthenes 39, 13. II 59 b 12. III 61 b 19. IV 63 b 23. VI 69 b 27. XI 93 b 13. XII 99 b 7. XIV 106 c 10. XIX 124 b 3. 125 b 23. XXI 129 b 1. XXIV 139 b 2. 141 b 9. 143 b 5. XXVII 149 b 8. XXIX 155 b 1. XXX 157 a 13. XXXI 159 b 2. XXXIX 182 b 1. XLI 191 b 5. XLIII 195 b 17. 26. 197 b 10. XLIV 198 a 17. 29. 199 b 26.
- Aratus *Φαινόμενα* II 58 a 1. c. 1. 59 a 1 (v. 31—37). IX 82 a 5. 83 a 3. b 2 (v. 96—136). XVIII 120 a 3. c 3. 121 b 1 (v. 216—221). XXXVII 176 a 21. c. 20 (v. 360). *Ἐπιπέδειον πρὸς Θεόπροπον* 43, 12 = XXIII 136 b 15.
- Aeschylus XXII 130 a 12. c 8. 131 b 17 (*Φορκίδες* fr. 255 Nauck). XXIV 140 a 17. c 12 (*Βασσαρίδες* p. 7 Nauck).
- Aglaosthenes *Ναξικά* II 56 a 12. c 12. 57 a 12. b 12 (F. H. G. IV p. 293, 1). XXX 156 a 13. c. 13. 157 b 13 (F. H. G. IV p. 293, 2). XXXI 161 b 1.
- Amphis I 50 c 20. 51 a 20. b 20 (Meineke Fr. Com. III p. 320, 11). XXXIII 168 c 8 (l. 1. III p. 320, 12 s.).
- Antisthenes Socraticus *ἐν τῷ Ἡρακλεῖ* XL 184 a 9. 185 a 5 (fr. 5 W.).
- Aristomachus XXXII 164 c 25. 165 a 25. b 25.
- Aristoteles XXXIV 172 a 14. 173 a 14 (histor. animal. VI 33 p. 580 Bekk). XLI 188 a 26. c 24 (fr. 320 p. 345 Rose).
- Artemidorus *περὶ Ἑρωτος ἐλέγχειαι* XXXI 158 a 24. c 23.
- Callimachus *Βερενίκης πλόκαμος* XII 99 b 5 (Schneider Callimachea II p. 144 s.).
- Cratinus *Νέμεσις* XXV 142 a 22. c 15. 143 a 14 (Meineke Fragm. Com. II p. 81.).
- Ctesias XXXVIII 180 a 7. 181 b 24 (fr. 5 Müller).
- Epimenides *Κρητικά* V 66 c. 17. 67 b 17. XXVII 148 a 8. c 8.
- Euripides XIII 98 a 23. 99 b 23 (fr. 917 Nauck). XIV 106 a 5. 107 b 3 (*Φοῖβος* fr. 817 Nauck). XV 114 a 7. c 6. 115 a 5. b 1 (*Ἀνδρομέδα* p. 312 Nauck). XVII 118 a 11. c 11. 119 a 1. b 10 (ibidem). XVIII 120 a 16. c 16. 121 b 16 (*Μελανίπη* fr. 492 Nauck). XXIX 154 a 9 (*Ἄλκηστις* v. 1—7).
- Hellanicus 43, 15 = XXIII 134, 135 (F. H. G. I p. 52 fr. 56).
- Heraclides Ponticus *περὶ δικαιοσύνης* XXIX 154 a 13. XLIII 194 c 5. 195 b 5.
- Hesiodus I 50 a 1. b 1. c 1. 51 a 1. b 1 (fr. 182 Markscheffel). IX 82 a 1. b 5. c 1. 83 a 1. b. 1 (*Θεογονία* 901. 902. *Ἔργα* 256). XVIII 120 b 16 (*Θεογονία* 286). XIX 124 a 5. c 4. 125 a 1. b 3 (fr. 183 Markscheffel). XXXII 162 a 1. b. 2. c 1. 163 a 1. b 1 (fr. 185 Markscheffel).
- Homerus X 87 b 17 (λ. 299—304).
- Musaeus XIII 100 a 23. c 23. 101 b 23 (fr. 7 Kinkel). 43, 4. XIV 110 b 1. c 1. 111 b 2 (fr. 12 Kinkel).
- Myrtilus XIV 110 b 24. c 24 (F. H. G. IV p. 458 fr. 6).
- Panyasis *Ἡράκλεια* IV 64 c 3. 65 b 8 (fr. 10 Kinkel). XI 88 a 21. c 20. 89 a 17 (fr. 3 Kinkel).
- Pherecydes III 60 a 12. c 12. 61 a 4. b 8 (F. H. G. I p. 79 fr. 33 a). 43, 8. XIV 106 b 22. c 20. 107 a 20. b 21. 109 c 3 (F. H. G. I p. 84 fr. 46). XIX 124 a 5. 125 a 1. b 3 (F. H. G. I p. 86 fr. 53).
- Philiscus XI 90 c 14.
- Pisander *Ἡράκλεια* XII 96 a 10. c 8. 97 b 6 (fr. 1 Kinkel).
- Sminthes vel Minthes XXIII 136 in adnotatione.
- Sophocles XVI 116 a 1. c 1. 117 a 1. b 1 (*Ἀνδρομέδα* p. 124 Nauck). XXXVI 176 a 8 (ibidem).
- Sositheus XXVIII 150 a 27. c 20. 151 a 13. b 17 (fr. 5 Nauck).

AVCTORES QVORVM NOMINA HYGIVS ADDIDIT.

- Asclepiades *Τραγωδοῦμενα* XIV 109 b 3 (F. H. G. III p. 304 fr. 19).
- Istrus *Ἀττικά* XXXIII 169 b 5 (F. H. G. I p. 420 fr. 18).

EPIMETRV M I.

DE SCHOLIIS STROZZIANIS.

Laudabili consilio Alfredus Breysigius tria, quae scholiorum in Germanicum extare videbat, genera seorsum excudenda curavit, ita ut quod nunc de his scholiis rectius iudicare licet, id illius potissimum prudentiae debeatur atque diligentiae; sed idem cum unde haec scholiorum diversitas orta esset aut quae inter haec genera ratio intercederet, accuratius perscrutari praetermitteret, largum fertilemque campum incultum reliquit; quem profecto non excoluit, sed lapidibus obrutum vexavit is, qui post Breysigium de horum scholiorum et generibus et fontibus satis inconsiderate disputavit, Josephus Freyius in Musei Rhenani volumine XXV p. 272. cuius equidem dissertationis si hic rationem haberem, et temporis me paeniteret et chartae.

Tres igitur scholiorum in Germanicum distinguuntur classes, quarum primam, quam scholia Basileensia vocamus, partim ex Nigidio Figulo exscriptam, partim ex Eratosthenis Catasterismis versam esse in Prolegomenis ostendi. alteram liber Sangermanensis saec. IX exaratus servavit; quae quas fabulas continet, eas ex Catasterismorum epitome nostrae simillima ab homine Christiano graecae linguae male docto, mythologiae vero vel imperitissimo redditas esse ibidem evici. sed praeter fabulas scholia Sangermanensia etiam docta quaedam continent capita, quibus de sphaerae figuratione, de solis lunae planetarum cursu, de quaestionibus denique meteorologicis satis erudite disputatur. haec autem non ex graeco versa, sed ex latinis fontibus hausta esse ex sermone puro atque emendato primo iam obtutu intellegitur. quid quod eadem aut eisdem verbis aut similibus apud alios scriptores Romanos recurrunt, ut de harum partium origine cum aliqua certe probabilitate iudicare possimus. nam quae de Apolline in scholiorum fine p. 195, 4 — 196, 8 exponuntur, eisdem verbis apud Fulgentium I 11, quae de planetarum per signiferum cursu p. 231, 12 — 232, 8 (exceptis verbis *reliqua autem — interiora austri*), apud Plinium II 66, 67 leguntur, ita ut dubitare nequeas, quin scholiasta utrumque scriptorem exscripserit. similiter quae de planetarum cursibus et ordinibus p. 227, 11 — 228, 8 exponuntur, ea ex Plinio II 32 — 39 et II 69 conflata, quae vero de eisdem narrantur historiologiae p. 228, 15 — 230, 3 ex Hygini astrologia II 42 exscriptae sunt, nisi quod in his altera planetarum nomina Phaethon Phaenon Pyrois Phosphorus ex eodem Hygini capite Plinianis

interponuntur, in illis singulorum planetarum in animos mortalium vires atque effectus (p. 228, 18. 229, 1. 12. 19. 20) ex alio fonte, eodem ut mox intellegemus, quo et Isidorus usus est, Hygini narrationi adiunguntur. deinde totum scholiorum prooemium, quo et de caeli positione p. 105 — 107, 13 et de stellis fixis errantibusque p. 221 — 224, 4 agitur, in fragmento, quod in codicibus Censorini de die natali libello adfixum Carrione auctore nunc omnes periti ab illo scriptore abiudicant, totidem verbis recurrere iam dudum animadversum est. cuius altera pars, quae est de stellis fixis et errantibus, etiam in codice aliquo miscellaneo, qui in bibliotheca Bruxellensi¹⁾ adservatur, legitur praeunte eadem disputatione quae in Sangermanensi eam excipit, qua involutio sphaerae explicatur p. 224, 5 — 226, 22. sed longe plurima scholiastae communia sunt cum Isidoro, ita quidem ut modo vel eadem verba apud utrumque legantur, modo eadem res verbis paullo diversis exponantur. primum igitur ad verbum inter se consentiunt

- schol. Germ. G. p. 197, 9 — 198, 2 et Isidor Origin. III 52, 1.
 „ „ „ p. 194, 4 — 197, 7 et „ „ III 48.
 „ „ „ p. 194, 7 — 194, 10 et „ „ III 57.
 „ „ „ p. 231, 13 — 231, 16 et „ „ III 32, 1.
 „ „ „ p. 201, 13 — 202, 7 et Isidor. de nat. rer. XXXVIII 2. 3.
 „ „ „ p. 194, 11 — 195, 3 et „ „ „ „ XXXVIII 4. 5.

deinde ea quoque, quae in schol. Germ. p. 197, 1 — 9 de cursu lunae, p. 199, 15 — 200, 12 de Diana vel Luna leguntur, eisdem verbis in Isidori Originibus III 56 et VIII 11, 56 recurrunt, nisi quod scholia Germ. ampliora habent. porro cur sidera quaedam errantia adpellentur, et in scholiis Sangermanensibus p. 227, 1 — 10 et ab Isidoro de nat. rer. XXIII 3 eodem modo explicatur; verba sane non prorsus eadem sunt, neque tamen maior diversitas, quam quae in ipsius Isidori verbis, ubi eundem fontem bis exscribit, observari possit. conferas velim, ut talia tantum proponam capita, quae et in scholiis Sangermanensibus recurrant, Isidori Orig. III 52, 1 (= schol. G. p. 197, 9 s.) et de nat. rer. XVIII 1, Orig. III 48 (= schol. G. p. 194, 4) et de nat. rer. XV 2, Origin. III 57 (= schol. G. p. 194, 7) et de nat. rer. XX 1, Origin. III 56 (= schol. G. p. 197, 1) et de nat. rer. XIX 1. denique planetarum virtutes, quas scholiasta Hygini capiti addidit p. 228, 15 — 230, 3, easdem ab Isidoro de nat. rer. III 4 enumeratas invenies. hic igitur consensus²⁾

¹⁾ Cf. Breysigium praef. p. XXVII.

²⁾ Sero intellexi etiam ad fabulas amplificandas ignotum hunc auctorem adhibitum esse; nam ea verba quae de lyrae inventionem solus Sangermanensis exhibet p. 150, 19 *regrediente igitur Nilo — lyram fecit* quaeque non solum in Prolegomenis p. 24 Eratostheni perperam tribui sed etiam inter Catasterismorum fragmenta p. 139 a 1—10 recepi, eadem in Isidori Originibus III 21, 8 (ubi verba et *Orpheo tradidit qui eius rei maximum studiosus fuit* ab Isidoro ex Hygini astrologia II 7 addita sunt) leguntur; haec igitur ex Eratosthenis reliquiis eximenda sunt. similiter verba p. 149, 14 *Quas Graeci a pluralitate Phidas, Latini ab eo, quod vere exoriantur, Vergilias vocant* cum Isidor. Orig. III 70, 13, deinde p. 153, 16 (Catast. fragm. p. 145 a 9) *Aquarius, quem nos propter imbres mensis ipsius sic nominamus* cum Isid. Orig. III 70, 32, p. 155, 19 *Capricornus sane, qui cum cauda piscis pingitur, quod huius mensis in quo sol per eum currit*

causa fuit, cur alii scholiastam Isidorum exscripsisse, alii Isidorum scholiis in Germanicum usum esse, alii denique utrumque accidisse putarent; nam primum Isidorum veterem aliquam scholiorum editionem compilasse, postea vero ex Isidoro nonnulla in scholia Sangermanensia interpolata esse. quarum opinionum perversitatem detexit primusque rectam viam ingressus est Reifferscheidius Suetoni rel. p. 440 s.; qui cum modo scholiastam modo Isidorum uberiora exhibere intellexisset, utrumque ex eodem fonte haurire rectissime statuit. quod vero scholia Sangermanensia plerumque propius ad Origines quam ad libellum de natura rerum conscriptum accedunt, id nullo negotio ita explicatur, ut Isidorum in Originibus quam accuratissime auctorem suum exscripsisse, in libro de rerum natura liberius eo usum esse atque sermonis elegantiae plus tribuisse statuamus. ceterum veri valde simile est praeter ea, quae scholiis cum Isidoro communia sunt, alia quoque ad ignotum illum auctorem redire, veluti et ea, quae cum fragmento Censorino tributo congruunt, et quod involutio sphaerae inscribitur caput, omnia denique quae non aut ex Plinio aut ex Hygino aut ex Fulgentio descripta sint. communem autem illum utriusque auctorem Suetonium esse suspicatur Reifferscheidius; alii oblocuti sunt. ego hanc controversiam difficillimam sane nec paucis verbis peragendam eo magis in medio relinquere possum, quo alienior est ab huius disputationis consilio; sufficiunt enim ea, quae attuli, ut de ratione, quae inter scholia Sangermanensia et Stroziana intercedit, recte iudicare possimus. sed cum in Breysigii editione scholia Sangermanensia discerpta et Strozianis interposita sint, ut non sine difficultate imaginem codicis tibi restituere possis, e re visum est hic singulas partes eo ordine, quo in libro Sangermanensi leguntur, enumerare adnotatis singulis cum quibus congruunt aut unde petitae sunt, scriptorum locis:

- I p. 105, 7 — 107, 13 = (Censorini) fragmenti cap. II p. 76 Jahn. (v. Reifferscheid Sueton. p. 195.)
(de caeli positione)
- II p. 221 — 224, 4 = (Censorini) fragmenti cap. III p. 79 Jahn. habet cod. Bruxellensis.
(de stellis fixis et errantibus)
- III p. 224, 5 — 226, 22 habet codex Bruxellensis.
(de sphaerae involutione)
- IV p. 112 — p. 182 fabulae ex Catasterismorum Epitome versae.
- V p. 227, 1 — 10 similia habet Isidorus d. rer. nat. XXIII 3 (v. Reifferscheid l. c. (de planetis) p. 216).
- VI p. 227, 11 — 228, 8 = Plin. II 32—39. 64. Hygin. astrol. II 42.
(planetarum nomina)
- VII p. 228, 8 — 14.

---

ultima sint pluviosa cum Isidor. Orig. III 70, 31, p. 162, 20 *Orion, qui et iugula* — p. 163, 14 *tempestatem innuit imminere* cum Isidor. Orig. III 70, 10 et 11, p. 167, 12 *Sirius stella* — 16 *caniculares dicuntur* cum Isidor. Orig. III 70, 14 et 15, p. 175, 13 *Geon, qui et Nilus* cum Isidor. Orig. XIII 21, 7 congruunt. haec igitur omnia ex eodem auctore fluxisse perspicitur, quem Isidorus et ipse exscripsit.

- VIII p. 228, 15 — 230, 3 = Hygin. astr. II 42. Isidor. de rer. nat. III 4. Fulgent. I 15³) (cf. Reifferscheid l. c. p. 162).
- IX p. 230, 4 — 231, 12.
(de lacteo et zodiaco)
- X p. 231, 12 — 232, 8 = Plin. II 66, 67. Isidor. origin. III 32, 1 (= III, 36 de rer. nat. XII 3 cf. Reifferscheid l. c. p. 202).
(de planetarum cursu) = XIII 5, 5. de rer. nat. XII 3 cf. Reifferscheid l. c. p. 202).
- XI p. 197, 1—9 = Isidor. origin. III 56 (de rer. nat. XIX 1. cf. Reifferscheid (de lunae cursu) l. l. p. 211).
- XII p. 197, 9 — 198, 2 = Isidor. origin. III 52, 1 (de rer. nat. XVIII 1. (de lunae lumine) Reifferscheid l. c. p. 208).
- XIII p. 199, 15 — 200, 12 = Isidor. origin. VIII 11, 56.
(de Diana sive luna)
- XIV p. 201, 13 — 202, 7 = Isidor. de rer. nat. XXXVIII 2. 3 (v. Reifferscheid (de luna tempestatis vate) l. c. p. 235).
- XV p. 193, 5 — 194, 2 (v. Reifferscheid l. c. p. 207).⁴
(de Sole)
- XVI p. 194, 3 — 7 = Isidor. origin. III 48 (de rer. nat. XV 2 Reifferscheid (de Solis igne) l. c. p. 205).
- XVII p. 194, 7 — 10 = Isidor. origin. III 57 (de rer. nat. XX 1 Reifferscheid (de eclipsi) l. c. p. 211).
- XVIII p. 194, 11 — 195, 3 = Isidor. de rer. nat. XXXVIII 4. 5 (v. Reifferscheid (de Sole tempestatis vate) l. c. p. 236).
- XIX p. 195, 4 — 196, 8 = Fulgentius I 11.
(de Apolline)

Tandem aliquando venio ad scholia Stroziana, quae a me supra ad textum non minus Basileensium quam Sangermanensium emendandum adhibita esse fortasse aliquis miratus est. exhibet igitur tertiam hanc scholiorum classem liber Strozianus saec. XIV exaratus, qui nunc in bibliotheca Laurentiana adservatur; eadem, quamquam, ut Breysigius monet, paullo corruptiora, in codice Urbinate saec. XV exarato leguntur. hac autem forma scholia in Germanicum primum in lucem prodierunt neque alia ante Eyssenhardtium et Breysigium nota erant. ipse Breysigius, quid de Strozianorum origine sentiat, nescio, cum in praefatione p. XXVII ea Basileensibus non dissimilia esse dicat, in editione contra simul cum Sangermanensibus proponat sunt autem haec scholia, ut uno verbo transigam, ex Basileensibus et Sanger-

³) nimirum verba p. 228, 19 *qui cum paternos currus adfectans sibi atque mundo concremationis detrimenta conflaverit*. vidit hoc Breysigius ad Stroziana p. 185, 5.

⁴) Iniuria Reifferscheidius cum his scholiorum verbis Isidorum Orig. III 49, de rer. nat. XVII congruere contendit; nam nihil commune habent praeter prima verba *solem per se ipsum moveri, non cum mundo verti*, quae tamen Isidorus ut ipse testatur cum reliquo toto capite ex Hygini astrologia III 13 descripsit. scholiastam autem alio auctore uti adparet.

manensibus conflata, ita ut non recte pro singulari classe habeantur. quae res tam manifesta est, ut satis mirari nequeam hoc non dudum intellectum esse, sed mira quadam constantia Basileensibus Stroziana opponi, cum Sangermanensia opponenda sint.

Primum igitur quae in Strozianis de sphaerae figuratione siderumque cursu exponuntur, maximam partem ex Sangermanensibus ad verbum descripta sunt, sed singulae disputationis partes discerptae et dissolutae in alium ordinem digestae sunt. accedit his de Arati prooemio disputatio, a qua Basileensia⁵⁾ incipiunt. praeterea Martiani Capellae VIII 838—846, Plinii libri XVIII capita nonnulla, Fulgentii II 19, Isidori de rer. nat. XXXVIII, 1 interpolata sunt. denique nonnulla parvi ambitus enuntiata aut ex ignoto mihi auctore aut ab ipso compilatore, non indocto profecto, ut mox intellegemus, neque insulso viro, addita sunt. quae omnia in Stroziano hoc ordine se excipiunt:

- I p. 105, 7 — 107, 13 ex Sangermanensibus I (v. supra).
(de caeli positione)
- II p. 107, 13 — 109, 10 „ „ III p. 224, 5 — 226, 22.
(de sphaerae involutione)
- III p. 109, 12 — 111, 13 ex Basileensibus p. 55, 1 — 58, 3.
(de Arati prooemio)
- IV p. 111, 15 — 112, 3 videntur Germanici versus 19—47 reddi, additis tamen
(de polis) nonnullis (p. 111, 16 — 18) aut ex Sangermanensibus
p. 231, 14 — 16 aut ex Hygini astrol. I 3 aut denique
ex Isidor. de nat. rer. XII 6.
- V p. 112, 4 — 182, 8 fabulae, de quibus mox accuratius dicturus sum.
- VI p. 182, 12 — 183, 5 ex Sangermanensibus V p. 227, 1—10.
(de planetis)
- VII p. 183, 6 — 184, 18 ex Sangermanensibus VI p. 227, 11 — 228, 8 VII
(de planetarum cursu p. 228, 8 — 228, 14 II a p. 221, 14 — 222, 7 conflata.⁶⁾
et nominibus)
- VIII p. 184, 19 — 25 ex Sangermanensibus II c p. 223, 19 — 224, 4.
(de stellarum domibus)
- IX p. 185, 1 — 186, 10 ex Sangermanensibus VIII p. 228, 15 — 230, 3 et Ba-
(planetarum fabulae) sileensibus p. 102, 11 — 103, 15.
- X p. 186, 11 — 23 ex Plinio II 96 et alio auctore mihi ignoto.⁷⁾
(de cometis)
- XI p. 186, 25 — 187, 21 ex Sangermanensibus IX a p. 230, 4 — 12 et Basi-
(de lacteo circulo) leensibus p. 104, 1 — 8.

⁵⁾ Cf. Prolegomena p. 20 adn. 39 et Breysigium in Programm. Posuan. 1865.

⁶⁾ *Stilbonis* nomen p. 184, 5 aut in G casu interciderit aut ex Basileensibus p. 103, 13 additum est. — p. 183, 16 pro *veniens* scribendum est *splendens*. Breysigius *nitens* proposuit.

⁷⁾ Cf. Isidor. de rer. nat. XXVI 13, Lucani comment. Bern. I 662. fortasse in G casu tantum interciderunt.

- XII p. 187, 23 — 188, 20 ex Sangermanensibus IX b p. 230, 13 — 231, 19 inter-
(de circulo signifero) positis nonnullis ex alio fonte.⁸⁾
- XIII p. 188, 22 — 193, 4 ex Martiano Capella VIII 838 — 846.
- XIV p. 193, 5 — 196, 8 ex Sangermanensibus XV — XIX (vide supra).
(de sole)
- XV p. 197, 1 — 198, 2 ex Sangermanensibus XII.
(de lunae lumine)
- XVI p. 198, 3 — 199, 12 ex Sangermanensibus II b p. 222, 7 — 223, 19.
- XVII p. 199, 13 — 200, 12 ex Sangermanensibus XIII.
(de Diana sive luna)
- XVIII p. 200, 13 — 201, 13 ex Fulgentio II 19.
(de luna vel Proserpina)
- XIX p. 201, 13 — 202, 8 ex Sangermanensibus XIV.
(de luna tempestatis vate)
- XX p. 203, 1 — 220, 4 ex Plinii libro XVIII; eundem librum (XVIII 235) etiam
p. 132, 14 de stella regia exseribit.
- XI p. 220, 5 — 220, 17 ex Isidoro de rer. nat. XXXVIII 1.

Nemo opinor qui haec inter se paullo accuratius contulerit, tam hebeti aut tam pertinaci ingenio erit, quin libentissime concedat, scholia Stroziana ex Sangermanensibus compilata, non illa ex his excerpta esse. itaque e plurimis, quae ultro se offerunt, huius rei argumentis duo tantum adponam, ut omnem scrupulum legentibus evellam. in praecedentibus nonnulla etiam in his scholiorum partibus ex Basileensibus addita esse indicavi; res sane e certissimis est, cum vel lacunosa ac sensu fere cassa descripta sint; velut in Basileensibus p. 103, 15 legimus: *Stilbo vocatur hac ex causa*. causa vero nominis non adfertur, sed librarii socordia omissa est. nihilo minus Strozianorum auctor haec verba descripsit atque capiti, quod ipse ex Sangermanensibus, illa ex Hygini astrologia habent, interposuit p. 186, 8. haec igitur Basileensium frustula quomodo factum est, ut in Sangermanensibus nusquam occurrant? aut quo indicio ille, quem Sangermanensia ex Strozianis excerptis sibi fingunt, has scholiorum Basileensium partes a ceteris discernere poterat? deinde scholiorum Sangermanensium caput II, quod vocavi, quo de stellis fixis et errantibus agitur (p. 222, 1 — 224, 4), in Strozianis in tres partes divisum (VII. VIII. XVI), hae partes diversis nec semper bene congruentibus disputationibus interiectae sunt. atque has particulas principio unam concinamque disputationem effecisse ac recto genuinoque ordine in Sangermanensi legi cum res ipsa, tum codicis Bruxellensis ac fragmenti Censorino tributi comparatio docet. iam fac Sangermanensia ex Stroziano descripta esse: prorsus divino acumine opus erat, ut tam laceri Hippolyti membra et indagarentur et apte componerentur, ut

⁸⁾ Aristotelis mentio p. 188, 2 neque quo pertineat neque unde petita sit perspicio. lacteum circum Aristoteles nisi in Meteorologicis I 8 nunquam commemorat; neque in illo capite quicquam de circuli lactei obliquitate dicit. itaque ad deperdita Aristotelis scripta haec referenda sunt

illud mittam prooemium disputationis (p. 221, 1—13) ne extare quidem in Strozianis.⁹⁾ tenemus igitur non Sangermanensia ex Strozianis, sed Stroziana ex Sangermanensibus fluxisse.

Venio ad fabulas, quae in scholiis Strozianis leguntur; ac primum quidem vix est, quod moneam, omnia quae in his scholiis extant Nigidii fragmenta ex Basileensibus descripta esse. in ceteris vero fabulis enarrandis is, qui haec scholia compilavit, ita egit, ut Basileensium et Sangermanensium narrationes in unum conflaret; cuius rei pauca exempla proponam ita quidem, ut, quae ex B fluxerunt verba, inclinatis, quae ex G, solitis litteris excudenda curem.

IV Engonasin p. 118, 1 s. (cf. Catast. fragm. p. 62 s.)

Draco immensae magnitudinis hortorum custos insomnisque fuisse dicitur, a Iunone ad custodiendum aurea mala esse¹⁰⁾ constitutus. Hercules, cum ad mala aurea profectus esset, ut refert Panuasius Heraclea, fertur peremisse et idcirco inter astra ab Iove¹¹⁾ hunc laborem memoriae dignum honoravit et utrosque sideribus intulit ita ut in certamine fuere eorum habitus, serpentis caput iam defectum. qui ideo in genu stans manibus sursum extensis, dextro pede contra draconem porrecto pingitur, ut certaminis labor significetur. ideo pellem leonis in sinistra manu habere fingitur, ut insigne virtutis¹²⁾ monstretur, quia leonem inermis interfecisse narratur.¹³⁾

XIII Agitator p. 133, 8 s. (cf. Catast. fragm. p. 98.)

qui primus currum¹⁴⁾ inter homines docuit equos albos iungere¹⁵⁾ et Solis quadrigae similem facere primumque Panathenaea constituisse, arcem templumque aedificasse dicitur. quem Iovis miratus astris receptum memoriae tradidit.

⁹⁾ Addere poteram nonnunquam ea, quae in Sangermanensibus recte distincta leguntur, in Strozianis perperam divelli, perperam coniungi; velut Sangermanensia p. 228, 5 cuius (*Mercurii absides*) (debebat aut *absis* aut *absida*, sed error ex Plinio II 64 natus) *altissima in Capricorno est, novem diebus ocioire ambitu, modo ante solis exortum modo post occasum, nunquam ab eo remotior viginti duabus partibus. immorantur igitur in coitu solis et non comparent in caelo Saturni sidus et Martis cum plurimum diebus CLXX e. q. s.* contra Strozianus p. 184, 8. *cuius absides ultima* (debebat *altissima*; ceterum idem error in Sangallensibus codicibus scholiorum Sangermanensium obvius) *in Capricorno est novem diebus ocioire ambitu, modo ante solis exortus modo post occasus, nunquam ab eo remotior. igitur viginti duabus partibus morantur in coitu solis et non comparent caelo. Saturni sidus et Martis cum plurimum diebus centum septuagintae e. q. s.* nonne hoc prorsus ineptum est? quid Breysigius? ante *remotior* corruptelae signo posito et in adnotatione Plinii capite, unde principio haec descripta sunt, indicato cetera intacta reliquit tamquam intellexeret.

¹⁰⁾ esse scripsi. *esset* S. del. β .

¹¹⁾ *ab Iove* ex G. non debebat Breysigius *Iovis* scribere, nam compiler in constructionem peccare, quam tradita verba mutare mavult.

¹²⁾ *insigne virtutis* U, quod verum esse ex G perspicitur. *insignis virtute* S.

¹³⁾ *inermis* ex G sub Leone p. 131, 22 (Catast. fragm. XII p. 97 a 4).

¹⁴⁾ *currum* ex Fulgentio II 14 v. infra.

¹⁵⁾ *iungere* U. *fungere* S.

XXXIX Sacrarium p. 177, 2. (cf. Catast. fragm. p. 182 s.)

Sacrarium namque est signum navigantibus percontrarium, quod sequitur Scorpionis caudam. quod quidam inter astra conlocatum dicunt, quod in eo dii *primum* mutuo *coniurationem fecerunt, cum Iovis contra Saturnum fecit. quod memoriae non solum astris inlatum, sed etiam hominibus hoc habere instituerunt, quod et in agonibus et in ludis quinquennialibus coronae habentur ut foederis testem adhiberent. itemque vates per quos per ignem futura responderent et his ymposis domibus consecraverunt* et idem Iupiter igneum sibi velamen, ne eius fulminum potentia deprehenderetur, adhibuit.

XLI Corvus p. 180, 3 (cf. Catast. fragm. p. 188 s.)

Qui corvus ideo inter astra conlocatus dicitur, eo quod fuerit in tutela Apollinis et ab eo missus ad fontem *quendam, quod fuit castum, antequam vinum ostenderetur*, ut diis ad libandum aquam deferret. *qui cum vidisset arbores grossos ficus habentes, volans consedit in eis, donec maturae fierent, et aquam deferre distulerit.*¹⁶⁾ *post paucos autem dies peracto sacrificio et ille ficus comedit. cum sensisset se diis peccasse, denuo ad fontem, ut aquam hauriret, redierit et ab ydra exterritus vas vacuum reportaverit*¹⁷⁾ *dicens excidisse aquam, quae fuerit in fonte. recognitus Apollo*¹⁸⁾ *sibi corvum peccasse,*¹⁹⁾ *inhibitum ei ab Apolline fuit, ut aquam eo tempore ad paucum tempus non bibat — ut Aristoteles dicit in eo libro, qui de bestiis scribitur, item Isidorus in naturalibus id est physicis memoriae tradidit — ut ipse peccatis poenas daret. quem postea astris intulit.*

Denique semel vel eadem fabula bis narratur primum ex Basileensibus, deinde ex Sangermanensibus exscripta. causa est quod in Basileensibus haec fabula tam corrupta ac ni fallor vel interpolationibus deformata legitur, ut profecto Strozianorum auctori condonandum sit, quod non intellexit eandem esse, quam Sangermanensia habent, praesertim cum ille Catasterismos legisse non videatur. est ea de Pisce magno XXXVIII p. 176, 5 (cf. Catast. fragm. p. 180 s.):

Piscis ergo magnus, cuius nepotes dicuntur pisces, qui in zodiaco circulo constituti sunt, dicitur inter astra conlocatus, eo quod decidente²⁰⁾ in boecinice²¹⁾ stagno quaedam²²⁾ *facctis*²³⁾ filia Veneris *et in piscem*²⁴⁾ *sit transfigurata, quam*

¹⁶⁾ *distulerit* et mox *redierit* S ex G; Breysigius non debebat in *distulit — rediit* corrigere.

¹⁷⁾ *reportaverit* scripsi ex G. *reportaret* S. *reportavit* β.

¹⁸⁾ *recognitus Apollo: recognita* (scribe *re cognita*) *Apollo* B. scholiorum Strozianorum auctor hoc mutavit. interpolationem perfecit U *cognoscens Apollo*. Breysigius *re cognita ab Apolline*.

¹⁹⁾ Verba *sibi corvum peccasse* cum neque in B neque in G extant, ab ipso Strozianorum auctore addita esse videntur.

²⁰⁾ *decidente: decidentem* G.

²¹⁾ *boecinice: boecmice* G.

²²⁾ *quaedam* S cum Sangallensibus: *quadam* G. *quondam* β.

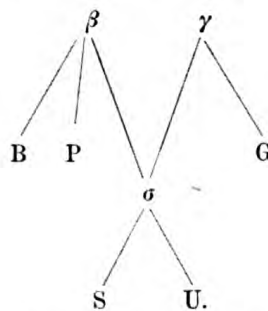
²³⁾ *facctis: faceus* BP.

²⁴⁾ Verba *in piscem* a Strozianorum auctore addita esse dixi ad Catasterismorum fragm. p. 180.

Syri deam nominarunt. quidam autem dicunt, quod de stagno filiam Veneris salvaverit, *unde usque hodie Syri pisces argenteos in templo sacraverunt.* est autem signum in parte australi, quod piscibus orientibus oritur. *quem dicunt Aquarii urnae effusionem bibere.*

Similiter qui in Strozianis leguntur stellarum catalogi, modo ex Basileensibus modo ex Sangermanensibus modo ex utrisque hausti sunt. neque tamen reticendum est nonnulla in eis inesse, quae neque ex Basileensibus neque ex Sangermanensibus deprompta esse possint, contra mirum in modum cum Epitome consentiant v. c. p. 138, 3 s. (vide supra p. 115, 26 — 33), p. 140, 11 *sub zona* (v. s. p. 118, 21), p. 148, 7 *in capite I* (v. s. p. 132, 1), alia. haec unde petita siut, prorsus me nescire fateor.

Neque tamen is, qui scholia Stroziana composuit, ipso Basileensi aut Sangermanensi usus est, sed potius utriusque archetypo. nam aliquando non solum rectiora, sed etiam integriora et uberiora praebet, quam Basileensis; velut p. 86, 21 (adscribo paginas huius libri) verba *unus zonam*, p. 88, 3 *in eadem manu I* omitunt BP, habet S. deinde veram lectionem S, corruptam BP habent, ut ex permultis exemplis pauca elegam, hisce locis: p. 72, 9 *ob eius loquacitatem* S. *ab eius loquacitate* B, *et ab ei loquacitate* P, p. 88, 22 *contrivit* S. *contribulavit* BP, p. 90, 18 *inundata* S. *innudata* BP, p. 146, 11 *aquae* S. *quae* B, *qua* P, p. 148, 9 *in Ida utrosque nutritos* S. *in idaustrosque nutriteros* BP, p. 158, 10 *Neptunus* S. *niltus* BP, p. 158, 13 *Atlantidis* S. *plantides* BP. neque magis Strozianorum auctori liber Sangermanensis praesto fuisse potest; nam desunt in illo inde a Lyra stellarum catalogi, qui in Stroziano leguntur et a Basileensi et ab Epitome diversi, ita ut eos ex Sangermanensium archetypo descriptos esse non sine probabilitate conicere mihi videar. quare in Fragmentis recensendis Stroziano ad hunc Sangermanensis defectum explendum uti non dubitavi. itaque si libri Sangermanensis archetypum γ , Basileensis β , Stroziani σ vocamus, qua ratione codices inter se cohaereant, ex hac tabula adparet:

quae cum ita sint, cogitari quidem potest ut posteriorum siderum catalogos, ita alia quoque, quae in γ extabant, capita in G ommissa, in S servata esse; velut ea, quae ex Fulgentio II 19 et Isidoro de rer. nat. XXXVIII 1 descripta in S leguntur (cf. supra p. 206 XVIII et XXI), perbene in γ extitisse possunt, praesertim cum et alia multa scholiis Sangermanensibus cum Isidoro communia esse utpote ex eodem

fonte derivata et in eisdem aliud quoque caput, illius quasi gemellum, ex Fulgentio haustum legi iam intellexerimus. at cum Fulgentius et Isidorus per totum medium aevum legi nunquam desierint, ille qui scholia Stroziana condidit eos non secus ipse legere atque compilare potuit, quam Plinium et Martianum Capellam. itaque hac de re certi nihil adfirmare ausim.

Sed praeter eas fabulas, quas ex Basileensibus et Sangermanensibus conflatas esse supra evici, aliae quoque in Strozianis occurrunt, quae in illorum librorum neutro leguntur. e quibus ea, quae est de Erichthonii origine p. 133, 1 *Vulcanus cum Iovi* — 8 *qui primus currum*, aperte ex Fulgentio II 14 ad verbum descripta est. hanc vero fabulam nondum in γ extitisse, sed a Strozianorum auctore additam esse quovis pignore spondeo; nam eius ingenium et mores refert diversorum scriptorum verba ita pertexere, ut huius fabulae ultima verba cum Sangermanensium narratione conferruminata sunt: *qui primus currum* inter homines docuit equis albis iungere (cf. supra p. 207). e ceteris sex potissimum in censum veniunt narrationes, quae sunt de Ariete p. 142, 8, de Arione p. 165, 1, de Icaro p. 168, 13, de Danao p. 172, 6, de Phaethonte p. 174, 6, de Philyra p. 178, 2. haec autem in Basileensium aut Sangermanensium archetypo extitisse nullo modo possunt. nam primum sermo in eis est multo purior, quam in eis scholiorum partibus, quae ex graeco versae sunt, esse solet; neque Nigidianae esse possunt hae narrationes, cum praeter unam ad duodecim signa non spectent, una autem illa, quae est de Ariete, a Nigidii narratione in BP servata discrepet. sed omnino neque ex scholiis ad Germanicum aut Aratum conscriptis neque ex libro in siderum fabulis enarrandis versanti fluxisse possunt; nam Arionis nomen in Orionem²⁵⁾ abiit, narratur autem historia eius non, ut par erat, sub delphino, sed sub Orione; id quod nullo modo explicari posset, si compiler astrologico quodam libro usus esset, potest, si status eum compendium mythologicum exscribere, in quo Arionis nomen ita corruptum erat. neque quale compendium fuerit, diu latere potest: haustae sunt hae narratiunculae ex Hygini fabularum libro.²⁶⁾ quod verum esse ut intellegas, has sex tibi fabulas et quales in Stroziano leguntur et quales ex Frisingensi edidit Micyllus coniunctim adscribam. atque in prima fabula, quae est de Phrixo, compiler more suo Hygini verbis nonnulla ex scholiis cum Basileensibus tum Sangermanensibus admiscuit, quae uncis includo:

²⁵⁾ Quis non meminerit hexametri, qui in Cyriaei itinerarii apographo, quod ab Hartmano Schedelio confectum in bibliotheca Monacensi a clarissimo viro Ioanne Baptista de Rossi repertum est, imagini pueri delphino incubantis adscriptus est: *pisce super curvo vectus cantabat Orion*. Schedelii errorem esse putat Jahnius (Aus der Alterthumswissenschaft p. 351); at quis negabit Schedelium veterem aliquam scholiorum in Germanicum editionem aut ipsum Cyriaicum scholiorum Strozianorum librum aliquem, immo ipsum fortasse Strozianum, cognitum habere potuisse?

²⁶⁾ De prima secunda quinta fabula hoc etiam Breysigius intellexit.

Cod. Strozianus.

I p. 142, 8 — 143, 12.

[*Arietem namque, ut Hesiodus et Pherecydes dicunt, inter astra conlocatum propter Phrixum et Hellen,*] *Athamantis et Nebulae filios. qui cum novercam suam occidere vellent, insania a Libero dicuntur adfecti.*²⁷⁾ *qui dum in silva errarent, mater eis arietem aurata pelle fertur adduxisse. qui cum navigare vellent, in mare proiecti sunt, quod pelagus [ab Helles nomine] Hellespontus vocatur. [Hellenque*²⁸⁾ *aiunt a Neptuno salvatam. et ex ea puerum Paconem genuit.] Phrixum autem sedens*²⁹⁾ *[praefatum arietem*³⁰⁾ *Colchos advectum ad Aetam regem ibique arietem Marti immolasse [eique suam auream pellem concessisse, antequam inter astra processisset,] quam draco custodivit.*

*genitum autem hunc arietem dicunt ex Neptuno et Theophane*³¹⁾ *Busaltidis filia. quam cum adamasset, in insulam Crumissam transduxisse inque ovem convertisse. cum qua in arietem mutatus concubuit, ex qua aries chrysomallus natus est.*

Cod. Frisingensis.

fab. 1.

Athamas Acoli filius habuit ex Nebula uxore filium Phrixum et filiam Hellen....

fab. 2. *rex facinore cognito uxorem suam Ino et filium eius Melicerten Phrixo dedit necandos.*

fab. 3. *Phrixus et Hellen insania a Libero obiecta cum in silva errarent, Nebula mater eo dicitur venisse et arietem inauratum adduxisse Neptuni et Theophanes filium eumque natos suos ascendere iussit et Colchos ad regem Aetam Solis filium transire ibique arietem Marti immolare. ita dicitur esse factum. quo cum ascendissent et aries eos in pelagus detulisset, Helle de ariete decidit, ex quo Hellespontum pelagus est adpellatum. Phrixum autem Colchos detulit. ibi matris praeceptis arietem immolavit pellemque eius inauratam in templo Martis posuit. quam servante dracone e. q. s.*

fab. 188. *Theophane Bysaltidis filia formosissima. hanc cum plures proci peterent a patre, Neptunus sublatam transtulit in insulam Crumissam.*³²⁾ *quod cum proci eam scissent ibi morari, nave comparata Crumissam contendere coeperunt. Neptunus ut eos deciperet, Theophanen in ovem commutavit formosissimam, ipse autem in arietem e. q. s. . . . ipse autem ut erat aries*

²⁷⁾ *insania a Libero adfecti* scripsi conl. Frisingensi: *insania Libero effecti* S. *insani a Libero effecti* β.

²⁸⁾ *Hellenque* scripsi. *Hellesque* S. *Hellen namque* β.

²⁹⁾ *sedens* S. *insidens* U. *sedentem* Breysigius, ut solet constructionem verborum vel contra librorum auctoritatem ipsiusque scriptoris voluntatem restituere. ceterum unde hoc *sedens* fluxerit nescio.

³⁰⁾ *praefatum arietem* S ex B. *praeparato arieti* U manifesta interpolatione. in *praefato ariete* β.

³¹⁾ *Theophane*: *Theuphanen* S.

³²⁾ *Crumissam* ex *αριού νῆσος* corruptum esse viderunt Munckerus et Bursianus in *Emendationibus Hyginianis* (Jenae 1874).

Cod. Strozianus.

II p. 165, 1 — 166, 4.

Quidam autem dicunt esse Orionem³³⁾ Methymnaeum. et cum esset arte citharae potens, rex Corinthorum, Pyrantus nomine, eum dilexit. qui cum a rege petiisset, ut civitates arte sua inlustraret, et magnum patrimonium acquisisset, consenserunt famuli cum nautis, ut eum interficerent.

quem cum vellent interficere, petit ab eis, ut ante decantaret. cum autem citharae sonus cum voce eius audiretur, delphini circa navem venerunt. ille super unum ex his se praecipitavit, qui eum sublatus Corintho ad regem Pyrantum detulit. delphinus subductis per aestum aquis exanimatus est.

qui cum casus suos Pyranto narrasset, iussit rex delphinum sepeliri et ei monumentum fieri. post aliquantum temporis navis, qua Orion vectus fuerat, Corinthum delata est. quos cum adduci ad se imperasset rex et de Orione inquireret, dixerunt eum obisse. quibus ille 'crastino, inquit, die ad delphini monumentum iurabitis' eosque custodiri mandavit, atque Orionem ita ornatum, quomodo se praecipitaverat, in monumento

Cod. Frisingensis.

cum Theophane concubuit, ex quo natus est aries chrysomallus. . . .

fab. 194.

Arion Methymnaeus cum esset arte citharae potens, rex Pyranthus³⁴⁾ Corinthius eum dilexit; qui cum a rege petiisset per civitatem artem suam inlustrare et magnum patrimonium acquisisset, consenserunt famuli cum nautis, ut eum interficerent.

cui Apollo in quietem venit³⁵⁾ eique dixit, ut ornatu suo et corona decantaret et eis se traderet, qui ei praesidio venissent.

quem cum famuli et nautae vellent interficere, petit ab eis ut ante decantaret. cum autem citharae sonus et vox eius audiretur, delphini circa navem venerunt. quibus ille visis se praecipitavit. qui eum sublatus attulerunt Corinthum ad regem Pyranthum. qui cum ad terram exisset, cupidus viae delphinum in mare non propulit, qui ibi exanimatus est. qui cum casus suos Pyrantho narrasset, iussit Pyranthus delphinum sepeliri et ei monumentum fieri. post paucum tempus nuntiatur Pyrantho navem Corinthum delatam tempestate, in qua Arion vectatus fuerat. quos cum perducere ad se imperasset et de Arione inquireret, dixerunt eum obisse et eum sepulturae tradidisse. quibus rex respondit: 'crastino die ad delphini monumentum iurabitis'. ob id factum eos custodiri imperavit atque Arionem iussit ita ornatum, quomodo se praecipitaverat, in monumento delphini manere delitescere. cum autem rex eos adduxisset

³³⁾ Breysigius perperam per totam fabulam in *Arionem* correxit.

³⁴⁾ *Pyranthus*: *Periandrus* Munckerus recte.

³⁵⁾ Cf. Serv. ad *Eclog.* VIII 55.

Cod. Strozianus.

delphini delitescere. cum autem adducti et per delphini monumentum iurarent Orionem obisse,³⁶⁾ Orion de monumento prodiit. quem illi videntes obmutuerunt ibique regis imperio cruci adfixi sunt. de hinc Iovis miseratione dicitur, quod Orion cum delphino inter sidera³⁷⁾ positus sit.

III p. 168, 13 — 169, 2.

Icarus a Libero⁴⁰⁾ hospitio receptus ei in munere utrem vino plenum contribuit iussitque, ut in reliquis terras propagaret. Icarus dehinc Athenaeus cum in terram Atticam ad pastores devenisset, eis genus hoc suavitatis ostendit. pastores cum immoderatus biberent, ebrii facti conciderunt. qui arbitantes Icarum sibi malum medicamentum dedisse, eum fustibus interfecerunt. Icarum autem occisum canis, qui cum eo fuerat, Neera nomine ululans Erigonae eius filiae monstravit, ubi pater insepultus iaceret. quae cum venisset, (in eis, quae secuntur, librarius non iam Hyginum sed Nigidium i. e. Basileensia sequitur).

IV p. 172, 6 — 173, 4.

Nonnulli dicunt, quod Danaus Beli filius ex pluribus coniugibus quinquaginta filias habuit; frater autem eius Aegyptus totidem filios. Danaum autem et filias eius interficere voluit, ut regnum paternum solus obtineret. eas filiis suis uxores a fratre poposcit. Danaus re cog-

Cod. Frisingensis.

iussissetque eos per delphini manes iurare Arionem obisse, Arion de monumento prodit. quod illi stupentes, qua divinitate servatus esset, obmutuerunt. quos rex iussit ad delphini monumentum crucifigi.

Apollo autem propter artem citharae Arionem et delphinum in astris posuit.³⁸⁾

fab. 130.³⁹⁾

Cum Liber pater ad homines esset profectus, ut suorum fructuum suavitatem atque iucunditatem ostenderet, ad Icarium et Erigonam in hospitium liberale devenit, eis utrem plenum vini muneri dedit iussitque, ut in reliquis terras propagarent. Icarium plaustro onerato cum Erigone filia et cane Mera in terram Atticam ad pastores devenit et genus suavitatis ostendit. pastores cum immoderatus biberent, ebrii facti conciderunt. qui arbitantes Icarium sibi malum medicamentum dedisse, fustibus eum interfecerunt. Icarium autem occisum canis ululans Mera Erigonae eius filiae monstravit, ubi pater insepultus iaceret. quo cum venisset, super corpus parentis in arbore suspendio se necavit. . . .

fab. 168.

Danaus Beli filius ex pluribus coniugibus quinquaginta filias habuit; totidemque filios frater Aegyptus, qui Danaum fratrem et filias eius interficere voluit, ut regnum paternum solus obtineret. filiis uxores a fratre poposcit. Danaus re cognita Minerva adiutrice ex

³⁶⁾ obisse U. abisse S.

³⁷⁾ sidera S. astra U.

³⁸⁾ Haec verba procul dubio causa fuerunt, cur in eo, quod in scholiis Strozianis exscriptum est, Hygini exemplo Arionis nomen in Orionem mutaretur, cuius historia in Hygini fabulis continuo sequitur.

³⁹⁾ Cf. Catalogorum fragmenta I B b p. 40.

⁴⁰⁾ immo Liber ab Icaro.

Cod. Strozianus.

nita malitia⁴¹⁾ Minervam poposcit adiutricem. tunc primum dicitur Minerva navim fecisse, quae Argos adpellata sit,⁴²⁾ cum qua Danaus ex Africa Argos profugit. Aegyptus filios suos ad persequendum fratrem misit.

qui postquam Argos venerunt, impugnare patrum coeperunt. Danaus ut vidit se eis obsistere non posse, dedit eis filias suas. quae patris iussu una nocte viros suos interfecerunt. sola Hypermestra Lynceum servavit. ob id fanum illis factum est. ceterae vero dicuntur apud inferos in dolium pertusum⁴³⁾ aquam ingerere.

V p. 174, 6 — 175, 5.

[Ab Arato] vel Pherecyde Eridanus, qui et Padus, esse putatur . . . . Hesiodus⁴⁴⁾ autem dicit inter astra collocatum propter Phaethonta, Solis et Clymenes filium, qui clam dicitur currum patris ascendisse cumque a terra altius levaretur, prae timore in Eridanum fluvium, qui et Padus, cecidisse, eumque percussum fulmine a Iove. omnia ardere

Cod. Frisingensis.

Africa Argos profugit. tunc primum dicitur Minerva navem fecisse biproram, in qua Danaus profugeret. at Aegyptus ut rescit Danaum profugisse, mittit filios ad persequendum fratrem et eis praecepit, ut aut Danaum interficerent aut ad se non reverterentur. qui postquam Argos venerunt, oppugnare patrum coeperunt. Danaus ut vidit se eis obsistere non posse, pollicetur eis filias suas uxores, ut pugna absisterent. impetratas sorores patruales acceperunt uxores; quae patris iussu viros suos interfecerunt. sola Hypermestra Lynceum servavit. ob id ceterae dicuntur apud inferos in dolium pertusum aquam ingerere. Hypermestrae et Lynceo fanum factum est.

fab. 152.

Phaethon, Solis et Clymenes filius, cum clam patris currum conscendisset et altius a terra esset elatus, prae timore decidit in flumen Eridanum. hunc Iupiter cum fulmine percussisset, omnia ardere coeperunt. Iovis ut omne genus mortalium cum causa interficeret, simulavit se id velle extinguere, amnes undique irrigavit omneque genus mortalium interiit praeter

⁴¹⁾ malitia nescio quis ad re cognita adscripsit; itaque delendum est, utpote neque ab Hygino neque a Strozianorum auctore profectum. nisi forte malitia in Frisingensi intercidit et scribendum est *recognita malitia*.

⁴²⁾ quae Argos (l. Argo) adpellata sit corr. ex quae ex Argos adpellata sit S teste Breysigio: haec verba desunt apud Hyginum; nisi forte incuria librarii in Frisingensi ommissa sunt. de re cf. schol. Apoll. A 4 ταύτην (sc. τὴν Ἀργώ) λέγουσι πρώτην ναῦν γεγενῆσθαι. ἄλλοι δὲ λέγουσιν ὅτι Δάναος διωκόμενος ἐπὶ Αἰγύπτου πρώτος κατεσκεύασεν, ὄθρην καὶ Δαναὸς ἐκλήθη.

⁴³⁾ in dolium pertusum U, quod verum esse ex Frisingensi adparet. in dolio corr. ex in dolium S, ut Breysigius testatur; de pertusum nihil ille addit. an prima manus in dolium pertuso scripserat? sed utut haec res se habet, adparet in Stroziani archetypo in dolium pertusum scriptum fuisse.

⁴⁴⁾ Cf. Eustath. ad Od. λ 325 p. 1689, 4 Ἡσίοδος δὲ φησι προμυῖναι αὐτὴν (sc. τὴν Κλυμένην) Ἥλιω καὶ τεκεῖν Φαέθοντα. iniuria optimo huic testimonio fidem derogavit Markscheffelii scholiastam diversas narrationes miscere ratus; immo unus scholiasta genuinam Hygini i. e. Hesiodi narrationem servavit, cum ea, quam Frisingensis habet, ut mox intellegemus, misere interpolata sit. Markscheffelium sine ullo iudicio secutus est God. Kinkelius Epic. fragm. p. 167.

Cod. Strozianus.

coepisse causaque extinguendi universos amnes inmissos esse⁴⁵⁾ omneque mortalium genus interisse praeter Pyrram et Deucalionem. sorores quoque Phaethontis flentes in arbores populos uersae fuisse.⁴⁶⁾ lacrimae quoque earum in electrum duratae dicuntur, Heliadesque adpellatae. ipsas autem nomina habuisse Merope Helie Aegle Lampetie Phoebe Aetherie Dioxippe.⁴⁷⁾ Cygnus quoque, rex Liguriae, Phaethonti propinquus, dum defleret, et ille in cygnum conversus. is⁴⁸⁾ quoque moriens flebile canit.

VI p. 178, 2 — 6.

Centaurus dicitur Saturni et Philyrae filius. qui⁴⁹⁾ Saturnus cum Iovem filium quaereret, in Thracia cum Philyra Oceani filia, in equum versus dicitur concubuisse et ex ea Chironem Centaurum natum artis medicinae inventorem, ipsamque in arborem philyram, hoc est tiliam, esse versam.

Vides contentum in quinque postremis potissimum fabulis tam perfectum esse, ut vel vitia Stroziano cum Frisingensi communia sint; nam in utroque libro in fab. II Corinthi rex *Pyranthus* vocatur pro *Periandro*; nec minus uterque in fab. I nominis monstrum, quod est *Crumissa*, praebet, in quo *χοιὸν νῆσον* latere egregie animadverterunt Munckerus et Bursianus. neque tamen eum, qui scholia Stroziana componeret, ipso libro Frisingensi usum esse facile crediderim; nam ille, si qua *Micyllo* fides, in fab. II *Arionem* habebat; quod nomen si Strozianorum auctor in suo Hygini exemplo invenisset, certo non sub Orione, sed sub delphino fabulam posuisset. praeterea nonnunquam Strozianus alia et, nisi egregie fallor, meliora

Cod. Frisingensis.

Pyrrham et Deucalionem. at sorores Phaethontis, quod equos iniussu patris iunxerant in arbores populos commutatae sunt.
fab. 154.

. . sorores autem Phaethontis, dum interitum deflent fratris, in arbores sunt populos versae. harum lachrymae, ut Hesiodus indicat, in electrum sunt duratae, Heliades tamen nominantur. sunt autem Merope, Helie, Aegle, Lampetie, Phoebea, Etherie, Dioxippe. Cygnus autem, rex Liguriae, qui fuit Phaethonti propinquus, dum deflet propinquum, in cygnum conversus est. is quoque moriens flebile canit.

fab. 138.

Saturnus Iovem cum quaereret per terras, in Thracia cum Philyra Oceani filia in equum conversus concubuit; quae ex eo peperit Chironem Centaurum, qui artem medicam primus invenisse dicitur. Philyra postquam inusitatam speciem se peperisse vidit, petit ab Iove, ut se in aliquam speciem commutaret; quae in arborem philyram, hoc est tiliam, commutata est.

⁴⁵⁾ *immissos esse* U. *invenisse* S.

⁴⁶⁾ *versae fuisse* β: *versa fuissent* S.

⁴⁷⁾ *Merophe elie egle Igaclam petie phebe etherie dioxippe* S. corr. Markscheffelius.

⁴⁸⁾ *is* Markscheffelius et Breysigius: *id* S.

⁴⁹⁾ *qui* S. *quia* U.

exhibet quam Frisingensis. velut in fab. II, ubi de Arione sermo est, haec verba *ut civitates arte sua inlustraret*, nisi quod pro *inlustraret* scribendum est *perlustraret*, ceteroquin sana sunt. contra Frisingensis: *per civitatem artem suam inlustrare*; nimirum in archetypo haec legebantur: *ut civitates arte sua inlustraret*. in eadem fabula Stroziani verba: *ille super unum ex his se praecipitavit, qui cum . . . detulit* longe praestant eis, quae Frisingensis habet: *quibus ille visis se praecipitavit. qui cum sublatum attulerunt e. q. s.*; nam quo modo Arionem compluribus delphinis vectum esse cogitari potest? deinde quae in fab. V in Frisingensi leguntur, prorsus inepta sunt; nam postquam narratum est Phaethonte a Iove fulmine percusso omnia ardere coepisse, ita pergitur: *Iovis ut omne genus mortalium cum causa interficeret, simulavit se id velle extinguere, amnes undique irrigavit omneque genus mortalium interiit praeter Pyrrham et Deucalionem.* delirantem loqui crederis; apta ac procul dubio genuina praebent scholia Stroziana: *omnia ardere coepisse causaque extinguendi universos amnes immissos esse omneque mortalium genus interisse praeter Pyrrham et Deucalionem.* itaque non corrupta tantum sunt, quae Frisingensis habet, sed etiam ab inepto ac protervo interpolatore foedissime deformata, qui illud *extinguendi causa* non de igne, sed de genere humano intellexit ceteraque insolenter addidit.

Iam videndum est, num haec interpolationis in Frisingensi vestigia latius pateant. ea, quae de Phaethonte in Stroziano leguntur, perfectam absolutamque narrationem efficiunt, cui ne verbum quidem addi patiaris. at eadem in libro Frisingensi in duo capita 152 et 154 divisa sunt, quorum alterum ab his verbis incipit: *Phaethon, Clymeni Solis filii et Meropes nymphae filius, quam Oceanitidem accepimus, cum indicio patris avum Solem cognovisset, impetratis curribus male usus est; nam cum esset propius terram vectus, vicino igni omnia conflagraverunt et fulmine ictus in flumen Padum cecidit. hic amnis a Graecis Eridanus dicitur, quem Pherecydes primus vocavit. Indi autem, quod calore vicini ignis sanguis in atrum colorem versus est, nigri sunt facti.* vides fere eadem hic repeti, quae iam in fabula 152 narrata sunt; et satis inscienter, cum Phaethon, Meropis nomine re Solis ex Clymene Oceani filia filius, perperam Clymeni Solis filii et Meropes nymphae filius dicatur. neque enim de corruptela cogitandum est, cum scriptor ita pergat: *cum indicio patris avum Solem cognovisset.* luculento exemplo intellegis, quod dudum mihi constat, librum Frisingensem ab homine satis imperito proterve interpolatum esse, qui et totas narratiunculas de suo adderet et nonnunquam ex una, quam in archetypo invenisset, fabula efficeret duas. atque hic quidem facile deprehendi potest: nam quae prioris fabulae verba sunt extrema: *sorores Phaethontis, quod equos iniussu patris iunxerant, in arbores populos commutatae sunt*, ab eisdem alterius genuina particula incipit: *sorores autem Phaethontis dum interitum deflent fratris, in arbores sunt populos versae.* quae vero interposita sunt, non ab Hygino profecta, sed ab interpolatore addita sunt, qui, ni fallor, Ovidii metamorphoseon librum II reddere voluit, pro Aethiopibus Indis suppositis;

eidem autem etiam verba, quae in fine prioris fabulae leguntur: *quod equos iniussu patris iunxerant* tribuenda sunt, cum hoc non Heliadum, sed Horarum munus sit. quod vero in genuina alterius fabulae parte Hesiodus nominatur, id recte quidem fit, sed tenendum est, non hanc unam tantum rem, sed totam historiam ex Hesiodo narrari; id enim non solum ex libro Stroziano, sed etiam ex fabulae 154 titulo, qui est *Phaethon Hesiodi*, rectissimo illo, dummodo ad unam genuinamque narrationem referatur, perspicitur. denique Pherecydis nomen interpolator ex genuina narratione suis ineptiis interposuit, ut ex Stroziani verbis adparet: *ab Arato vel Pherecyde Eridanus, qui et Padus, esse putatur*; quorum ultima ex Hygino fluxisse necesse est, cum in Catasterismis nec de Pado nec de Pherecyde sermo sit; ceterum cave, ne Pherecydem de sidere, quod apud recentiores Eridanus audit, verba fecisse putes; nihil enim ille aliud, ut ex Hygino intellegitur, quam Eridanum Padum esse contendit. quae ubi cognoveris, concedes non recte totam fabulam 154 a Bursiano damnari, falsissime autem a Schmidtio titulum *Phaethon Hesiodi* in *Phaethon, Heliades* mutari.

His perspectis vereor ne etiam quae in fab. 194 de Arionis viso narrantur, ab interpolatore inventa sint; nam et desunt in Stroziano et antecedunt verba: *consenserunt famuli cum nautis, ut eum interficerent*, secuntur fere eadem *quem cum famuli et nautae vellent interficere*, ita ut interpolator simili modo hic egisse videatur atque in Phaethontis fabula. quamquam fortasse erunt, qui Servium ad Eclog. VIII 55 his verbis patrocinari opinentur. denique animadvertendum est in Theophanes historia ineptum illud de procis in lupos versis commentum in Stroziano deesse; sed cautius agendum est, cum Strozianorum auctorem hanc Hygini narrationem non totam exscripsisse vel ex priore parte eluceat.

Sed non solum totas narrationes Strozianorum auctor ex Hygini fabulis deprompsit, sed etiam singula verba inde decerpta hic et illic scholiorum Basileensium et Sangermanensium verbis admiscuit. velut p. 154, 1 haec habet S: *Nigidius hydrochoon sive aquarium existimat esse Deucalionem Thessalum, qui maximo cataclysmo fertur relictus cum uxore Pyrrha in monte Aetna, qui est altissimus in Sicilia*. ultima verba in Basileensibus, unde Nigidii narratio sumpta est, non extant; absurda sunt, cum paullo ante Deucalion Thessalus fuisse dictus sit. deprompta autem sunt ex Hygini fabula 152 p. 26, 19 Schmidt.

Speluncae, quam leo Nemeaeus habitasse fertur, nomen sive Amphidymon fuit sive, ut aliis placuit, Amphitreton, in libris manu scriptis fere semper corrumpitur; *Mihidymon* vocatur in BP p. 72, 5, unde in Stroziano p. 131, 11 *Mihidymon* factum est; sed in eodem libro statim adiungitur: *quam quidam Amphyriso dicunt*. atque in Hygini fabula 30 p. 64, 2 (Schmidt.) Frisingensis Micyllo teste habebat: *Amphriso*.

Permire p. 149, 4 narratur Pliadas *Lycurgi filias ex Naxo insula* fuisse; nihil horum in Basileensi, nihil apud Pherecydem, qui primus historiae auctor est. error natus ex Hygini fab. 192 p. 123, 2 s., ubi in Frisingensi haec extabant: *sunt qui existiment ideo has in sideribus, quod fuerint nutrices Liberi patris, quas*

Lycurgus ex insula Naxo ediderat (eiecerat Barthius recte). nonne adparet idem mendum in eo, quo Strozianorum auctor utebatur, Hygini fabularum exemplo extitisse?

Denique quae in Arcadis fabula exponenda Strozianus plura exhibet, quam Basileensis, deprompta sunt omnia ex Hygini fab. 176; sunt autem haec: *Pelasgi filius* S p. 123, 11, *Pelasgi filium* Hygin. p. 30, 8. *Arcadem . . . de cuius post nomine Arcadia dicta est* S p. 123, 9 s. *Arcas, qui ex suo nomine terrae nomen indidit* Hygin. p. 30, 9. *temptans Iovem utrum deus esset* S p. 123, 13. *Iovem temptare voluerunt deusne esset* Hygin. p. 30, 10. *eoque loco civitatem constructam, quae Trapezos adpellata est* S p. 124, 2. *eo loco postea Arcas oppidum communivit quod Trapezos nominatur* Hygin. p. 30, 13. ceterum ex his intellegis non excerpta quaedam, sed codicem ipsum fabularum Hyginianarum auctori horum scholiorum praesto fuisse ab eoque per totum opus consultum esse.

Deinde in duabus fabulis additamenta quaedam occurrunt, quae cum alterius mythographi Vaticani, qui vocatur, verbis (fab. 110. 112. 198) ita congruunt, ut ex eo exscripta esse videri possint. utramque fabulam hic adscribo ita, ut, quae ex G fluxerunt, verba litteris solitis, quae ex B, inclinatis, quae denique ex mythographo Vaticano addita esse videntur, latius dispositis distinguam; prior igitur fabula est de Perseo:

Strozianus.

p. 147, 1 — 148, 3. cf. Catast. fragm. p. 130s.

Perseus quidem ex Iove et Danae natus. Iupiter autem in similitudinem aurei imbris se transformans delusit Danaen, Acrisii regis Argivorum filiam. quam pater postquam a Iove vitiatam cognovit, inter arcam includens praecipitavit in mare. quae delata ad Italiam inventa est a quodam piscatore et oblata regi, qui eam sibi fecit uxorem, una cum Perseo, quem enixa est in mari.⁵⁰⁾ *qui missus a Polydecte, rege insulae Scriphi, quae⁵¹⁾ accepta a Mercurio talaria et a Vulcano arpen adamantinam* per aera iter faciens ad Gorgones Forci filias venisse perhibetur, quae angues pro crinibus dicuntur habuisse, quos qui vidisset in lapidem verteretur. Gorgonas fertur tres sorores

Mythograph. Vatic. II.

fab. 110.

Acrisius rex Argivorum accepit responsum, eum, qui ex filia nasceretur, morti sibi causam futurum; unde sollicitus turrem aeneam fecit et in ea filiam Danaen posuit . . . Iupiter autem versus in imbrem auream per tegularum rimas ad illam se demisit et gravidam fecit. quo comperto pater eam intra arcam inclusam praecipitavit in mare, quae ad Italiam delata inventa est a piscatore cum Perseo, quem illic enixa erat, et oblata regi, qui eam sibi in coniugium copulavit et cum ea Ardeam condidit, unde Turnus originem duxit.

⁵⁰⁾ Haec verba in Stroziano falso, apud mythographum vero loco leguntur.

⁵¹⁾ scribe *post.* cf. ad Catasterism. fragm. p. 130.

Strozzianus.

fuisse uno oculo, una pulcritudine *inter se communicantes*, quarum nomina putantur prima *Σθενός*, secunda *Εὐρυάλη*, tertia *Μέδουσα*. a quibusdam vero a Minerva missum dicitur et ei clipeum vitreum dedisse, per quem videre nec videri ab eis posset.

(quae secuntur, ex Basileensibus sumpta sunt.)

Altera est de Ganymede:

p. 153, 9—12. cf. *Catast. fragm.* p. 144 s.

Quidam volunt Ganymedem eum esse, Troili⁵³) et Callirrhoes filium. qui cum in Ida monte venaretur, ob nimiam pulcritudinem a Iove adamatus et per aquilam raptus et inter astra conlocatus.

Similia sane ceteri quoque mythographi Vaticani narrant (I 130. 137. 184. III 14, 1. 15, 11) haud dubie ex eodem fonte derivata, sed omittunt nonnulla, velut Callirrhoes nomen, et plerumque aliis verbis utuntur atque quae in Strozziano et apud mythographum alterum legimus. neque tamen arbitror ipsum mythographum a scholiorum Strozzianorum auctore adhibitum esse. constat enim inter intellegentes eas, quas mythographi illi exhibent, fabulas maximam partem fluxisse ex commentariis in Vergilium conscriptis; atque prior fabula eisdem fere verbis, atque in Strozziano, in Servii commentario legitur ad Aeneid. VII 372 (I p. 425 Lion): *Danae Acrisii regis Argivorum filia, postquam est a Iove vitata, pater eam intra arcam inclusam praecipitavit in mare. quae delata ad Italiam inventa est a piscatore cum Perseo, quem illic enixa fuerat et oblata regi Pylumno, qui eam sibi fecit uxorem; cum qua etiam Ardeam condidit. a quibus Turnum vult originem ducere* (scil. *Vergilius*). vides haec etiam propius ad Strozziana accedere, quam mythographi secundi verba; cetera sane in Servii commentariis, qui quidem in lucem editi sunt, desiderantur; sed cum mythographi Vaticani II fab. 112 cum Servio ad Aeneid. VI 289, eiusdem fab. 198 cum Servio ad Aeneid. I 28 cetero-

Mythograph. Vatic. II.

fab. 112.

Gorgones tres fuerunt, Stheno Euryale Medusa filiae Phorci regis et Cretidis⁵²) nymphae . . . . . has si quis vidit, stupore statim in lapidem versus est . . . . . quam Perseus filius Iovis et Danaes a Polydecte rege missus, accepto a Minerva, ne a Gorgona posset videri, vitreo clipeo interceptoque in primis Phorcium lumine, quo invicem custodiis utebantur, interfecit e. q. s.

fab. 198.

Ganymedes, Troili regis Troianorum et Callirrhoeae filius, propter corporis pulcritudinem, ne infamiam conubii masculini subiret, dum in Ida silva venaretur, ab aquila in caelum raptus e. q. s.

⁵²) scribe *Crataeidos*. eadem Scyllae mater est. idem mendum nomen apud Servium ad Aen. III 420 contraxit.

⁵³) debet *Trois* cf. Apollodor. III 12. 2, 2. idem error fere solemniter in eadem fabula apud ceteros mythographos et in Servii codice Guelferbytano I (ad Aen. I 28) recurrit.

quin satis accurate congruant, equidem nullus dubito, quin utriusque capitis eae quoque particulae, quae cum scholiis Strozianis consentiunt, primitus in commentariis Vergilianis extiterint. statuo igitur Strozianorum auctorem in scholiis Germanici amplificandis praeter Hyginum et Fulgentium etiam Vergilii aliquem codicem scholiis instructum adhibuisse, qui fortasse hodie quoque in aliqua bibliotheca latet.

Restat, ut de eis dicam, quae Andromedae historiae addita sunt p. 139, 12s.: *Andromeda filia fuit Cephei et Cassiopeae, quae adamata est a Cupidine et datum est responsum, ut traderetur cetui ad devorandum. quae suspensa inter duos montes et exposita cetui cum omnibus ornamentis.* neque in scholiis Basileensibus neque in Sangermanensibus haec extant; nec me hercule de Andromeda talia ab antiquo scriptore narrata esse crediderim. aperte autem ficta sunt ad Psyche historiae exemplum. nimirum scholiorum Strozianorum auctor, quem Apulei narrationem ex Fulgentio III 6 cognitam habuisse suspicor, ea quam inter Andromedae Psycheque fata intercedere videbat similitudine⁵⁴⁾ permotus genuinam Catasterismorum narrationem ita suo Marte exornavit.

De fontibus scholiorum Strozianorum dictum est; de aetate, qua haec ita conflata sint, certi nihil me adferre posse quam maxime doleo. ipse quidem Strozianus archetypus esse nequit, cum iam vitiis nonnullis laboret, quibus Urbinas, quamquam plerumque protervissime interpolatus, caret. neque tamen ante saec. VIII verborum structuram ita, ut in Strozianis factum esse vidimus, neglegi crediderim. itaque scholia Stroziana inter saec. VIII et XIV et in Italia quidem ex eis quae supra indicavi scriptis conflata esse statuo; hoc igitur temporis spatio praeter Frisingensem alius quoque fabularum Hyginianarum codex extabat, qui, etsi nonnulla vitia cum Frisingensi communia haberet, tamen et integrior erat neque interpolatoris manum perpressus. qua ex cognitione quantum emolumenti ad fabulas Hygini recensendas redundet et per se patet et fortasse alio loco alioque tempore latius exponam.

---

⁵⁴⁾ vix est, quod moneam Apuleio, cum Psyche expositionem describeret, re vera Andromedae fabulam obversatam esse.

EPIMETRVM II.

QVOS PRAETER ERATOSTHENEM AVCTORES HYGINVS IN ASTROLOGIAE
LIBRO ALTERO CONSCRIBENDO ADHIBVERIT.

Praeter Eratosthenem neminem saepius Hyginus commemorat, quam Hege-
sianacta. ex eo enim fluxisse quae VI p. 41, 21 — 42, 7 de Theseo, XIV p. 49,
20 — 50, 15 de Carnabonte, XXIX p. 70, 11 — 13 de Deucalione narrantur,
ipsius scriptoris diserto testimonio constat. eidem ea, quae V p. 40, 4 — 41, 4 de
Theseo et Minoe¹⁾ leguntur, tribuenda esse certissimum est; nam ita incipit Hy-
ginus: *Alii dicunt hanc coronam Thesei esse et hac re propter eum conlocatam.*
nam qui in astris dicitur Engonasin, is Theseus esse existimatur, de quo posterius
plura dicemus. iam cum ex VI p. 41, 21 adpareat Hegesianacta Engonasin pro
Theseo habuisse, ex illo etiam priorem fabulam fluxisse consentaneum esse.
iniuria autem Hegesianax vel a Bursiano (Jahrb. f. class. Phil. 1866 p. 764) in
Arati interpretum numerum refertur, cum eum carmen, cui *Φαινόμενα* titulus esset,
scripsisse iam Meinekius An. Alex. p. 243 intellexerit. ad hunc enim spectat Ptole-
maei nescio cuius epigramma, quod in Arati vita servatum est:²⁾

Πάνθ' Ἡγησιάνναξ τε καὶ Ἑρμιππος τὰ κατ' αἶθρη
τείρεα καὶ πολλοὶ ταῦτα τὰ Φαινόμενα
βίβλοις ἐγκατέθεντο· ἀποσκόπιοι δ' ἀφάμαρτον.³⁾
ἀλλὰ τὸ λεπτολόγον⁴⁾ σκῆπτρον Ἄρατος ἔχει.

¹⁾ Notum est hanc fabulam Athenis in Theseo a Micone pictam fuisse. cf. Pausaniam
I 17, 3. quam picturam Euphronium inter vasorum artifices facile praestantissimum ante oculos
habuisse, cum divinum illum calicem, qui hodie Parisiis adservatur, depingeret, cum alii statu-
erunt tum Guilelmus Gurlittius (Theseion p. 44) et Guilelmus Kleinus (Ann. d. Inst. 1877 p. 267.)
(v. de Witte Mon. publ. par l'assoc. pour l'encouragement des études grecques I et II, 1872.
Conze Vorlegeblätter. S. V 1.) idem in cratera Agrigenti erutum, nunc in Museo Panormitano
expositum cadere recte iidem viri intellexerunt. dudum hoc viderant Bröndstedius et Iahnus;
sed oblocuti sunt Welckerus et Overbeckius.

²⁾ V. Buhle Arat. II p. 433. Westermann *Βιογράφοι* p. 55. Bergk Anthol. graec. p. 167.
Droysenius aut Euergeten alterum aut Philopatorem auctorem epigrammatis esse iudicat; ad
Ἰδιοφνῆ sine ulla probabilitate refert Bergkius.

³⁾ ἀπὸ σκοποῦ οὐδ' ἀφάμαρτον Bergkius.

⁴⁾ ἀλλὰ τότε λεπτολόγον codex: corr. Meinekius. ἀλλ' ὄγε λεπτολόγος Bergkius.

adparet autem Ptolemaeum Hegesianacta et Hermippum cum Arato satis inepte comparaturum fuisse, nisi et ipsi carmina scripsissent.⁵⁾ quid quod Hegesianactei carminis duo frustula vel hodie servata esse idem vidit Meinekius; extant ea apud Plutarchum de facie in orbe lunae p. 920 E et p. 921 B. in eodem igitur carmine fabulae, quarum summam Hyginus indicat, latius expositae erant, unde discimus Hegesianacta in sideribus explicandis ad mythologiam saepius respexisse quam Aratum. neque casui tribuendum esse puto, quod omnes quas ex Hegesianacte novimus fabulas ad Atticam spectant; nam primum Genucularium Theseum esse contendit eiusque esse cum Coronam tum Lynam, quae prope cernuntur; Ophiuchum pro Carnabonte Getarum rege habuit, Sophoclis fabulam, cui *Τριπτόλεμος* titulus est, in usum suum convertens; cf. fr. 543 Nauck. ac fortasse primariam quoque eiusdem fabulae personam inter sidera indagavit, Triptoleum: nam cum Hyginus de Geminis scribat II 22 p. 65, 1 *nonnulli etiam Triptoleum, quem supra diximus, et Iasiona a Cerere dilectos et ad sidera perlatos*, Hegesianactis sententiam referri non inepte conicere mihi videor. Aquarium denique Deucalionem esse dixit, quem Athenas confugisse ibique et habitasse et sepultum esse Cranai regis sive amicum sive patrem saepius narratur; v. Marm. Par. l. 6. Pausan. I 18, 9 Apollod. III 14, 6, 1. ceterum Nigidius quoque quae de Deucalione refert (schol. Germ. BP p. 85, 13 — 86, 3) ex Hegesianactis carmine exscripsisse videtur. hunc autem Hegesianacta eundem esse, qui apud Antiochum Magnum magnos honores adeptus sit et Cephalionis Gergithii personam mentitus *Τρωικά* conscripserit, tantum non certum est. nam Hegesianacta illum ex Troade Alexandrinum et scripsisse carmina et recitasse Demetrii Scepsii narratione apud Athenaeum VI p. 155 B servata constat. cf. Müller F. H. G. III p. 68.

Ex altero quoque, cuius in Ptolemaei epigrammate mentio fit, *Φαινόμενων* auctore, Hermippo, duas narrationes Hyginus adfert; sunt eae de Iasionis filii Philomelo et Pluto IV p. 38, 4 — 16⁶⁾ et de Ariete, Liberi in Africa duce, XX p. 60, 25 — 61, 20, quarum alteram etiam Nigidius Figulus (schol. Germ. BP p. 80, 8 — 20) haud dubie ex eodem Hermippo narrat. ex scholiis Arateis intellegitur, quid idem de Delphino et de Centauro Araque protulerit: ad v. 316 p. 79, 24. *Ἐρμιππος δὲ (φησὶν), ὅτι ἐπὶ Ἀπόλλωνος τιμῇ (scil. κατηστέριστα ὁ Δελφίν) ἡγήσαμένου Κρησὶν εἰς Δελφούς δελφῖνι ὁμοιωθέντος.*⁷⁾ et ad v. 436 p. 89, 11. *αὐτὸν* (sc.

⁵⁾ Fugit hoc Droysenium Hellenismus III p. 51 adnot. 2.

⁶⁾ Scrupulum movet, quod post Hermippum statim *Petellides Gnosius historiarum scriptor* nominatur, ignotus ceteroquin auctor, cuius ne nomen quidem constat; quid, quod sideris explicatio, si obiter inspicias, non ex Hermippo, *qui de sideribus scripsit*, sed ex hoc Petellide proferri videtur. at cum Hermippi explicatio omissa esse nequeat, statuo totam narrationem ad illum referendam esse, Petellidis autem testimonium de Philomelo tantum Plutoque adferri, de quibus ei cum Hermippo conveniebat. ceterum Petellidis notitiam ni fallor ex eodem scriptore Hyginus hausit, ex quo etiam Hermippi narrationem descripsit.

⁷⁾ Ita MV. *ὅτι ἐπὶ Ἀπόλλωνος τιμῇ ἡγήσατο Κρησὶν εἰς Δελφούς* Bekkerus perperam.

τὸν Κένταυρον) μὲν οὖν Ἑρμιππος Χείρωνά φησιν εἶναι, τὸ δὲ θηρίον σύμβολον θήρας, τὸ δὲ Θυτήριον τοῦ Πηλέως γάμον σημεῖον. Chironem igitur Pelei nuptiis intervenientem Hermippus in caelo indagavit; hoc enim Centaurum et Aram significare; quae interpretatio nescio an ansam nobis praebeat ad alia quoque Hermippi fragmenta in Hygini Astrologia deprehendenda. illic enim II 15 auctorem aliquem, cuius nomen adscribere Hyginus praetermisit, Sagittam pro ea habuisse narratur, qua Hercules aquilam Promethei interfecit, cuius historia longius inlustratur. atque si quis poetarum Alexandrinorum in sideribus interpretandis lusus penitus cognoverit, is non unum tantum, sed complura sidera simul ex tali fabula explicari solere non ignorat. itaque qui Herculis sagittam in caelo esse finxit, exspectamus eundem nobis et eum, qui miserit sagittam, et eum, in quem missa sit, inter sidera demonstraturum esse. nullus igitur dubito, quin is, qui Sagittam Herculis esse dixerit, Aquilam, quae supra Sagittam volans in sideribus posita est, pro aquila Promethei habuerit; quae sententia egregie confirmatur scholio ad Rhesi versum 529 adscripto: ἀετὸς δὲ ὁ τὸ ἦπαρ τοῦ Προμηθέως ἐσθίων, ὡς φασὶ τινας. Sagittam autem, quae a Germanico *incertum quo cornu missa* dicitur, ut a Sagittario missam tibi fingas, utriusque sideris positio ultro suadere videtur; atque ne Sagittarius pro Hercule habeatur, figura sane sideris prohibere videtur; at quid est, quod poetae Alexandrini elegantia aut explicare sagaciter aut facete excusare nequeat? nec Prometheus deest; nam cum Hyginus II 6 p. 42, 23 de Geniculario scribat: *alii Promethea in monte Caucasio vincuntur*, hanc explicationem ab eodem auctore proferatam esse, quem in capite 15 exscribit, quam maxime est probabile. atque constat Pelei et Thetidis nuptias cum Promethei fato arcte cohaerere, illius enim consilio conciliatae sunt. quo consilio et maximo periculo Iovem liberat et cum illo in gratiam redit. maximae denique hac in re partes sunt Chironis, quippe qui Promethei loco ad moriendum ultro se offerat, ne Iovis verba inrita fiant. vides haec omnia optime inter se cohaerere, ut suspicari liceat, qui Sagittam ad Herculem rettulisset, eundem etiam Centaurum pro Chirone, Aram pro Pelei nuptiarum symbolo interpretatum esse. quae suspicio nisi fallit, lepida illa de Sagitta narratio ex Hermippo fluxit; atque nota quam bene Callimachi discipulo varia, quibus narratio illa scatet, αἴτια convenient. ceterum cf. Prolegomena p. 7 adn. 10.

Ut vero Hegesianax ad heroas Atticos, ita Hermippus ad eos potissimum cum deos tum heroas respexisse videtur, qui vitam humanam cultu atque artibus exornaverunt, velut Apollinem, Liberum, Promethea, Polymelum denique et Plutum. ceterum nulla est causa, cur hunc *Φαινομένων* auctorem diversum habeamus a notissimo illo Callimachi discipulo. pro eodem habet Lozinskius, qui primus Hermippi fragmenta conlegit. Carolus Müllerus F. G. H. III p. 54, qui satis

cf. hymnum Homericum in Apollinem, quem Hermippus ante oculos habuisse videtur, v. 399 s.

αὐτὰρ ὁ τοῖσι συνήντετο Φοῖβος Ἀπόλλων·
 ἐν πόντῳ δ' ἐπόρουσε δέμας δελφῖνι ἑοικώς
 νηὶ θοῇ, καὶ κείτο πέλωρ μέγα τε δεινόν τε.

levibus argumentis usus huic sententiae oblocutus est, tamen confiteri debuit hunc Hermippum Callimacheo iuniorem esse non posse. itaque cur idem esse nequeat, non video, praesertim cum eum in fabulis exornandis Callimacheam disciplinam prae se ferre iam supra monuerim. denique et Lozinskius et Müllerus egregie falluntur *Φαινόμενα* carmen fuisse negantes.

Praeterea etiam tres poetae, qui de sideribus carmina composuerunt, ab Hygino commemorantur, Anacreon VI p. 42, 7 a Teio ille quidem haud dubie diversus, Alexander XXI p. 63, 8—10, Cleostratus denique Tenedius XIII p. 48, 20. de duobus prioribus consulendus est Meinekius Anal. Alexandr. p. 242 s. Cleostrati⁸⁾ carminis, cui *Ἀστρολογίαν* titulum fuisse Athenaei VII p. 278 b testimonio constat, fragmentum habes in scholiis ad Euripidis Rhesum v. 529. quinque autem hos poetas ab Hygino lectos esse parum probabile est, non esse lectos mox intellegemus. nam praeter Eratosthenem Hyginus etiam alium auctorem, qui pedestri sermone de sideribus egit, habuerit necesse est; id quod paucis locis diligentius perpendis elucebit. Genucularii explicatione ex Eratosthene prolata sic pergit Hyginus VI p. 41, 15: *etsi, qui⁹⁾ sit hic, negat Aratus quemquam posse demonstrare, tamen conabimur, ut aliquid veri simile dicamus*: tum non minus septem diversae huius signi explicationes adferuntur. atque quae modo adscripsi verba, satis absurde dicta sunt, cum paullo ante iam signum ex Eratosthene explicitum sit. quid multa! et verba illa et septem explicationes ex alio auctore sumpta sunt, qui data opera Arato oblocutus est. cum autem in eis Anacreon et Hegesianax laudentur, id quoque adparet non ipsum Hyginum carmina eorum legisse, sed haec frustula ignoto illi auctori deberi.

Simile quid in eis, quae de Lepore leguntur XXXIII, accidit. Aratus enim dixit v. 338:

*ποσσὶν δ' Ὀρίωνος ἕπ' ἀμφοτέροισι Λαγῶος
ἐμμενὲς ἤματα πάντα διώκεται.*

⁸⁾ Carolus Müllerus in Geographorum minorum editione I p. 69 hunc Cleostratum Astrologiae poetam a celeberrimo astrologo, qui primus Haedos Sagittarium Arietem in caelo repperisse primusque octoeterida instituisse dicitur, diversum esse putat, multo nimirum illo aetate inferiorem. quae opinio neque a Müllerulo ullo argumento fulta et improbabilissima est. nam miro profecto casu factum esset, si duo Cleostrati extitissent Tenedii ambo, ambo astrologi, ambo denique a Parmenisco lecti; deinde prorsus fugit Müllerum Cleostratum poetam a Parmenisco in schol. Rhes. v. 529 *ἀρχαῖον* vocari. unum igitur Cleostratum fuisse tenemus Tenedium, qui de sideribus carmen composuit. cuius aetatem satis certis terminis circumscripsit Vaterus in Rhesi editione p. 199 adn. inter Ol. LVIII et LXXI floruisse eum ratus; nam ex Censorino XVIII adparet eum ante Harpalum, ex Plinio II 31 post Anaximandrum vixisse. ceterum inter auctores superstites, qui Cleostrati mentionem faciunt, antiquissimus est Theophrastus de ventis I 4. cf. O. Iahnium in Censorini editione p. 53 et Meinekius in Analectis criticis ad Athenaeum p. 122.

⁹⁾ *qui* MR et cod. Fribergensis, *quis* V et alii. cf. Bursianum Sitzungsber. d. bayr. Akad. 1876 p. 14 et Heydenreichium die Hyginhandschr. d. Freiburger. Gymnasialbibl. 1878, quae dissertatio, dum liber excuditur, mihi adlata est.

hanc igitur ad explicationem ea spectant, quae ex Catasterismis Hyginus exhibet XXXIII p. 71, 14—19; tum vero pergit: *qui autem ab hac causa dissentiunt, negant tam nobilem et tam magnum venatorem, de quo et ante in Scorpionis signo diximus et postea in ipsius figura dicemus,¹⁰⁾ oportere fingi leporum venari. Callimachum quoque accusari, quod cum Dianae scriberet laudes, eam leporum sanguine gaudere et eos venari dixisset. itaque Orionem cum Tauro decertantem fecerunt. Leporis autem hanc historiam memoriae prodiderunt.* tum alia signi explicatio profertur p. 71, 25—72, 12. iterum habes Arati illum adversarium, cuius nunc nomen quaerendum est; nam cum Eratosthenes undeciens nominetur, eius, cui praeter Eratosthenem plurima deberi veri simile est, nomen prorsus celari quis sibi persuadeat? eorum autem, qui in censum venire possunt, scriptorum ceteri omnes historias scripserunt neque nisi strictim de sideribus locuti sunt, unus Parmeniscus data opera de signis caelestibus egisse videtur. nihil sane ei tribuendum est, quod in codice Vaticano a Victorio in Hipparchi editione edito inter Arati interpretes enumeratur; nam illic vel Thales et Parmenides nominantur. conferas velim quae supra p. 20 adnot. 39 et p. 30 de huius catalogi auctoritate exposui. sed gravissimum est testimonium Plinii, qui in Naturali historia XVIII 312 ita scribit: *dein consentiunt, quod est rarum, Philippus, Callippus, Dositheus, Parmeniscus, Conon, Criton, Democritus, Eudoxus III kal. Oct. capellam matutino exoriri et III kal. haedos.* vides Parmeniscum inter scriptores mere astronomicos de quaestione astronomica proferri, unde sine ullo temeritatis crimine concludimus eum peculiari libro de sideribus egisse. hunc igitur Parmeniscum bis Hyginus nominat. priorem locum totum adscribo II p. 32, 7—33, 4:

sed maiorem Arctum complures plaustrum similem dixerunt, et ἀμαζαν Graeci adpellaverunt; cuius haec memoriae prodita est causa: in initio qui sidera perviderunt et numerum stellarum in unaquaque specie corporis constituerunt, non Arctum, sed Plaustrum nominaverunt, quod ex VII stellis duae, quae pares et maxime in uno loco viderentur, pro bubus haberentur, reliquae autem V figuram plaustrum simularent. itaque et quod proximum huic est signum Booten nominari voluerunt, de quo posterius plura dicemus. Aratus quidem non hac re Booten nec illud Plaustrum dicit adpellari, sed quod Arctus videatur ut plaustrum circa polum, qui boreus adpellatur, versari, et Bootes agitare eam dicatur. in quo non mediocriter videtur errare. postea enim de VII stellis, ut Parmeniscus ait, V et XX sunt a quibusdam astrologis constitutae, ut ursae species non VII stellarum perficeretur. itaque et ille, qui antea plaustrum sequens Bootes adpellabatur, Arctophylax est dictus, et isdem temporibus, quibus Homerus fuit, haec Arctos est adpellata. de VII trionibus ille enim dicit hanc utroque nomine et Arctum et Plaustrum adpellari; Booten autem nusquam meminit Arctophylaca nominari.

¹⁰⁾ Verba et postea — dicemus addenda esse vidit Bursianus; legit enim is, qui hanc fabulam in scholia Basileensia interpolavit. v. supra Catast. fragm. p. 172.

adparet totam disputationem unam esse atque ea, quae Parmenisco diserte nominato adferuntur, verba cum praecedentibus tam arte cohaerere, ut divelli nequeant. at cum Aratus non mediocriter errasse dicatur, nonne agnoscis eundem illum Arati reprehensorem, quem iam bis deprehendimus? nonne consentaneum est, haec omnia ex eodem scriptore fluxisse, ad Parmeniscum igitur duas illas, quas supra indicavi disputationes, quae sunt de Genuculario VI p. 41, 15 — 42, 23 et de Lepore XXXIII p. 71, 19 — 72, 12, et ipsas redire?

Iterum Parmeniscus laudatur XIII p. 48, 13—21 de Capra¹¹⁾ et Haedis; ita ut, quo modo haec sidera fabulose explicuerit, ex Hygino, quid de eorum ortu dixerit, ex Plinio l. l. discamus. quod vero in calce fabulae additur Cleostratum primum Haedos inter sidera ostendisse, id quoque procul dubio ex eodem Parmenisco habet Hyginus; nam miro quodam felicique casu factum est, ut aliud quoque Parmenisci fragmentum servaretur, in quo eiusdem poetae non solum mentio fit, sed etiam versus, soli illi qui aetatem tulerunt, adscribuntur. extat autem in scholiis ad Rhesium v. 529, ubi verba *πρῶτα δέεται σημεῖα* explicantur: *ὁ μὲν οὖν Παρμενίσκος πρῶτα σημεῖα φησὶ λέγεσθαι τὰς τοῦ Σκορπίου πρώτας μοίρας διὰ τὸ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων οὕτως αὐτὰς λέγεσθαι καὶ ὅτι ταύταις ὁ Βοώτης ἅμα ἄρχεται καταδέεσθαι. Κλεόστρατον γοῦν τὸν Τενέδιον ἀρχαίων¹²⁾ οὕτως·*

*ἀλλ' ὁπότεν τρίτον ἡμερ ἐπ' ὀγδῶκοντα μέρησι
Σκορπίος, εἰς ἄλλα πίπτει ἅμ' ἡοὶ φαινομένηφι.*

τοῦτο δὲ παραδείξας ὁ Παρμενίσκος ὅτι καταδέεται κτλ. hinc igitur illum Cleostrati carmen legisse adparet. certissimum autem est Parmenisci fragmentum pertinere usque ad verba *λοιπὸν οὖν τῆς φυλακῆς ὁ καιρός· „ἔργεσθε, τί μέλλετε“*; ac vel sequentia *ἐπιτάφορον δὲ τὴν Πλειάδα, ὅτι ἐξ ἑπτὰ ἀστέρων σύγκεινται αἱ Πλειάδες· ἀετὸς δὲ ὁ τὸ ἦπαρ τοῦ Προμηθέως ἐσθίων, ὡς φασὶ τινες* ex Parmenisco descripta esse admodum videtur mihi veri simile.

Sed antequam longius progrediamur, egregius quidam Hilleri doctissimi viri error confutandus est. ille enim (Eratosth. rel. p. 75) duo, quae Parmenisci nomine ab Hygino adferuntur, fragmenta ex commentario Homero, quem illum scripsisse sibi fingit, fluxisse statuit; utrumque enim locum cum Homeri commemoratione arte cohaerere putat. id quod si non prorsus false, at saltem minus accurate dictum est. nam prioris disputationis summa non in eo versatur, ut versus Homericus explicetur, sed ut Ursae maioris sive Plaustrae denominationes exponantur; altera autem verba Homeri sane commemoratio praecedat; sed ea cum alia narratione cohaeret, quae et aliunde petita est et quam maxime Parmenisci sententiae repugnat. adde quod totum illud Parmenisci fragmentum de Haedis agit, cuius

¹¹⁾ Parmenisco de Capra cum Nicandro convenire videtur. cf. schol. Arat. 161 (Nicandri fragm. 114 Schneider) *τὴν δὲ αἴγα Νικάνδρος Ἀμαλθειαν καὶ Διὸς τροφόν*; ita enim MV.

¹²⁾ Post *ἀρχαίων* Meinekius Anal. Crit. ad Athenaeum p. 122 addere vult *ποιητὴν λέγειν*. Wilamowitzius nihil aliud quam *ὄντα* excidisse arbitratur; fortasse recte. certe nullo modo Dindorfius audiendus est, qui *ἀρχαίων* in *ἀστρολόγον* mutari iubet.

sideris Homerus nec mentionem facit nec facere potest, cum longo demum post eum tempore a Cleostrato Tenedio repertum et nominatum sit. denique Hillerus et Rhesi scholium et Plinii testimonium plane neglexit. mittamus igitur Parmenisci commentarium illum Homericum, qui num unquam extiterit, valde dubito; Bergkii (Anal. Alexandr. II p. 19) sententiam in Eratosthenis Mercurium eum commentarium composuisse arbitrati verbo tetigisse satis habeo. immo ut iam supra indicavi, astronomicum aliquod Parmenisci opus extitisse necesse est, sive ille commentarium in Aratum conscripsit sive peculiari libro de eis poetarum versibus egit, qui ad sidera spectabant. haec sola restat dubitatio utrum etiam quae in scholiis ad Rhesum servata sunt fragmenta ex eodem illo libro fluxerint an Parmeniscus hanc fabulam commentario inlustraverit.¹³⁾

His igitur statutis videamus, num alia quoque Parmenisci fragmenta apud Hyginum deprehendere possimus. ex ipsis Hygini verbis intelleximus, quae II p. 32, 7 — 33, 4 de Ursae maioris nominibus, XIII p. 48, 13—21 de Haedis narrantur, ex Parmenisco hausta esse; at cum priore fragmento minoris Ursae sive Phoenices nominis interpretatio ita coniuncta est, ut eam quoque Parmenisco tribuere non dubitaverim; his autem Hygini verbis scholium ad Arat. v. 39 respondet, unde hoc et ipsum aliquo certe modo cum Parmenisco cohaerere statuendum est. deinde iam supra statui, et eam quae sub Lepore XXXIII p. 71, 9 — 72, 12 narratur, historiolum, et eas quae VI p. 41, 15 — 42, 23 proferuntur Gemicularii explicationes Parmenisci esse, quod utroque loco auctor eodem fere modo Arato obloquitur, quo Parmeniscum II p. 32, 7 Arato obloqui videmus. quod si recte statui, vix dici potest quantum lucremur ad alia etiam Parmenisci fragmenta ex Hygino enucleanda. nam in Gemiculario explicando a Parmenisco, ut Aeschylum missum faciam, nominantur Hegesianax, de quo iam latius locuti sumus, et Araethus Tegeates.¹⁴⁾ hos autem rarae perfectio memoriae auctores ab Hygino, quid dico? ab alio, nisi a viro doctrina lectioneque unice praecellente, lectos esse vix credi potest, a Parmenisco lectos esse, qui et Aristachi disciplinae addictus erat et vel Cleostratum

¹³⁾ Quod Parmeniscus ad v. 521 *πρωταινι* tamquam vocabulum Boeoticum vituperat, peculiarem Rhesi fabulae commentarium indicare videtur; at vide versum 521 a stasimo, quod siderum nomina continet, proxime abesse; neque opinor quicquam impedit, quin Parmeniscum, cum de stasimo illo latius in libro astronomico ageret, etiam de praecedenti scena locutum esse arbitremur. ceterum verissime me monet Wilamowitzius minime exploratum esse, num Parmeniscus in ullam Euripidis fabulam commentarium conscripserit. nam quater praeterea in scholiis Euripideis commemoratur ad Medeam v. 10. v. 273, ad Troadas v. 221. v. 228. atque quae ad Medeam adnotantur, et inter se arte conexa sunt et ad fabulae varietatem spectant, ut in quocunque libro Medae res tangebantur, optime locum habere potuerint; quae autem ad Troadas, et ad unius stasimi unam stropham spectant et pura puta geographica sunt, ut ex opere geographico hausta esse possint, in quo Troadum stasimum, ut in astronomico libro Rhesi, adscriptum erat atque inlustratum.

¹⁴⁾ Araethi Arcadica commemorantur a Dionysio Halicarnasensi Antiquit. I 49, praeterea in scholiis II. A319, Apollon. B498, (Eur.) Rhes. 36. schol. Od. 495. ceterum vera nominis forma *Ἀραιθος* esse videtur; ita enim Apollonii liber Laurentianus habet, eandem formam habes in titulo Attico C. I. A. I 433. contra ceteri testes omnes *Ἀραιθος*, schol. Rhes. *Ἀραιθος*. Cf. F. H. G. IV p. 318 s.

noverat, non mirabimur. idem in Hermippum cadere et per se probabile est et confirmatur, si quidem supra recte statui eis, quae ultima sunt et capitis sexti et Parmenisci fragmenti, verbis *alii Promethea in monte Caucaso vinctum* Hermippi explicationem contineri; cui sententiae nescio an nunc novum adminiculum inde peti possit, quod Parmenisci fragmenti in scholiis ad Rhesum l. c. servati verba extrema *ἀετός δὲ ὁ τὸ ἦπαρ τοῦ Προμηθέως ἐσθίων ὡς φασὶ τινες* eam Aquilae interpretationem referunt, quam ab Hermippo profectam esse supra evincere studui. itaque Hermippum quoque a Parmenisco, quem maxime ad poetas respexisse iam monui, adhibitum esse non sine probabilitate statuere mihi videor.

Quae cum ita sint, omnia ea quae supra enumeravi Hermippi Hegesianactisque fragmenta Hyginum apud Parmeniscum repperisse arbitror. idem cadit in alteram, quam ex Araetho profert fabulam, quae est de Ursa maiore I 18—20. Anacreontis quoque versum p. 42, 8 ex eodem auctore descriptum esse ex praecedentibus ultro elucet. haec satis certis indiciis deprehendisse mihi videor Parmenisci fragmenta; etiam alia inesse probabile est, quamquam demonstrari nequit. mihi quidem dubium non est, quin eae quoque Ophiuchi explicationes XIV p. 15, 15 — 51, 13, quae Hegesianactis narrationem ex Parmenisco et ipsam petitam excipiunt, Eratosthenica autem antecedunt, ad Parmeniscum referendae sint.

Ad eos pergo scriptores, qui non de sideribus egerint, sed fabulas conlegerint. ex his si quos ab ipso Hygino lectos esse evincere potuerimus, non spernendum emolumentum inde redundaturum esse adparet ad eos, unde fabularum liber compilatus est, fontes investigandos. atque si Catasterismorum fragmenta paullo accuratius examinaveris, intelleges Hyginum saepius alios auctores ad Eratosthenis narrationes complendas aut corrigendas adhibuisse; idem eum in Parmenisco fecisse consentaneum est, quamquam hodie haec additamenta discerni nequeunt. eos autem scriptores, quorum verba Hyginus Eratosthenicis immiscet, ipsum manibus habuisse quis est qui neget? confidenter igitur pronuntio hos ab Hygino lectos esse historiarum scriptores, Asclepiadem, Istrum, Euhemerum.

Asclepiades semel tantum commemoratur XXI p. 62, 16 de Hyadibus cf. Catasterism. fragm. p. 109, 1—3, Prolegomena p. 15; *hae dicuntur a Lycurgo fugatae et praeter Ambrosiam omnes ad Thetim profugatae, ut ait Asclepiades.* ex his verba *hae dicuntur a Lycurgo fugatae* Eratosthenica sunt; ex Asclepiade haec sola petita sunt *et praeter Ambrosiam omnes ad Thetim profugatae.* at ea quoque, quae secuntur, Eratosthenica sunt. mediae igitur Eratosthenis narrationi interposuit Hyginus, quae apud Asclepiadem invenerat. hic Asclepiades utrum Myrleanus sit an Tragilensis dubitatur a viris doctis; sed est Tragilensis. nam ubi de Equo Hyginus loquitur, Eratosthenis quem in ceteris huius capitis partibus exscribit verbis Bellerophontis historiam adiungit tam accurate illam cum Asclepiadis Tragilensis fragmento consentientem, ut ex illo haustam esse nemo non sit concessurus. fragmentum illud una cum Hygini narratione adpono, ita ut quae Eratosthenica sunt, solitis, quae ex Asclepiade hausta sunt verba, inclinatis litteris distinguam.

Hygin. II 18, p. 58, 5 — 22
(cf. Catasterism. fragm. p. 121).

Hunc Aratus et alii complures *Pegasus Neptuni et Medusae Gorgonis filium* dixerunt. qui in Helicone Boeotiae monte ungula feriens saxum fontem aperuit, qui ex eius nomine Hippocrene est adpellatus. alii dicunt, quo tempore Bellerophontes ad Proctum Abantis filium, Argivorum regem, devenerit, Antiam regis uxorem hospitis amore inductam petisse ab eo, ut sibi copiam faceret, promittens ei coniugis regnum. quae¹⁵⁾ cum impetrare non potuisset, verita, ne se ad regem criminaretur, occupat: eum sibi vim adferre voluisse Procto dicit. qui quod eum dilexerat, noluit ipse supplicium sumere, sed quod aequum¹⁶⁾ esse sciebat, mittit eum ad Iobaten, Antiae patrem, quam alii Sthenoboecam¹⁷⁾ dixerunt, ut ille filiae pudicitiam defendens Bellerophontem obiceret Chimae-rae,¹⁸⁾ quae eo tempore Lyciorum agros flamma vastabat. unde victor

Asclepiades Tragilensis fr. 12 Müller.
(schol. II. Z 155).

(Βελλεροφόντης) οὗτος πρότερον ἐκαλεῖτο Ἴππόνους· ἀνελὼν δὲ Βέλλερον τὸν Κορινθίων δυνάστην Βελλεροφόντης ἐκλήθη. ἦν δὲ φύσει μὲν παῖς Ποσειδῶνος, ἐπίκλησιν δὲ Γλαύκων. λαβὼν δὲ παρὰ Ποσειδῶνος τὸν Μεδούσης τῆς Γοργόνας Πήγασον περωτὸν ἵππον . . . . τούτῳ ἐπωχεῖτο. δρᾶσας δὲ ἐμφύλιον φόνον, Βέλλερον γὰρ τινα, ὡς ἔφη, τῶν πολιτῶν ἀποκτείνας φεύγει εἰς Ἄργος· τυχὼν δὲ καθαρσίῳ παρὰ Προίτου τοῦ βασιλέως μετ' αὐτοῦ διέτριβεν. Ἄντεια δὲ ἡ τοῦ Προίτου γυνὴ ἐρασθεῖσα τοῦ Βελλεροφόντου ἐδεῖτο, ὅπως αὐτῇ συνεννασθῆι· ὁ δὲ δεξιούμενος τὸ ὄσιον ἀντέλεγεν. ἡ δὲ Ἄντεια δείσασα, μὴ τῷ Προίτῳ προλαβὼν ἐξέλποι τοὺς αὐτῆς ἔρωτας, ἔφθασε τὸν Βελλεροφόντην κατειποῦσα, ὡς ἄρα εἴη βεβιασμένη πρὸς αὐτοῦ. ὁ δὲ Προίτος αὐτόχειρ μὲν οὐκ ἐβουλήθη τὸν Βελλεροφόντην ἀποκτείνειν, πέμπει δὲ αὐτὸν εἰς Λυκίαν πρὸς τὸν πενθερὸν Ἰοβάτην, ἀδοκίμως καθ' ἑαυτοῦ κομίζοντα γράμματα. ὁ δὲ πολλοῖς αὐτὸν ἐγγυμνάσας ἄθλοις, ὡς οὐχ ἐώρα φθειρόμενον ὑπετόπησε τὴν κατ' αὐτοῦ στρατηγηθεῖσαν δεινὴν καταβολήν. τοσοῦτον γὰρ κακῶν ὄχλον τῇ δυνάμει κατηγωνίσαστο. ἔδωκε δὲ αὐτῷ πρὸς γάμον τὴν ἰδίαν θυγατέρα Κασάνδραν καὶ τῆς βασιλείας μοιρᾶν τινα. λέγεται δὲ αὐτὸν ἐπαρθέντα, ἐφ' οἷς ἔπραξε, θελῆσαι ἐπὶ τοῦ Πηγάσου τὸν οὐρανὸν κατοπεῦσαι· τὰ γὰρ νῶτα, ὡς ἔφαμεν, περωτὰ εἶχεν ὁ ἵππος τὸν δὲ Δία μη-

¹⁵⁾ quae BMRV. quod D.

¹⁶⁾ aequum R et Fribergensis. equum M 1 m. G. corr. in eum D. ei equum M 2 m PV.

¹⁷⁾ Verba quam alii Sthenoboecam dixerunt valde suspecta; Asclepiadem, quamvis in univsum tragicorum commenta sequatur, tamen Proeti uxorem ex Homero Antiam vocare vides. potest sane Sthenoboecae nomen ab ipso Hygino ex Aristonici scholio ad Z 160 additum esse; sed tum nisi egregie fallor ibi addidisset, ubi primum Antiae mentionem facit; quare interpolatori haec tribuenda esse censeo.

¹⁸⁾ Cf. Diodori libri VI excerpt. Escorial. F. H. G. II p. VII, in L. Dindorfii editione p. 106.

effugiens post fontis inventionem cum ad caelum contenderet evolare neque longe iam abesset, despiciens ad terram timore permotus decidit ibique perisse dicitur. equus autem subvolasse et inter sidera ab Iove constitutus existimatur.

νίσαντα οἴστρον ἐμβαλεῖν τῷ Πηγάσῳ, ὥστε ἐκπεσεῖν μὲν τὸν Βελλεροφόντην καὶ κατενεχθῆναι εἰς τὸ τῆς Λυζίας πεδῖον, ... ἀλάσθαι δὲ κατὰ τοῦτο πηρωθέντα, τὸν δὲ ἵππον λαβεῖν τὴν Ἥῳ δεηθεῖσαν τοῦ Διὸς δῶρον πρὸς τὸ ἀκόπως περιμένα τὰς τοῦ κόσμου περιόδους. Ἡ δὲ ἱστορία παρὰ Ἀσκληπιάδῃ ἐν Τραγωδομένοις.

vides mediam fabulae partem ab utroque eisdem fere verbis narrari; de exitu dissentiunt, cum Hyginus ad Eratosthenem revertatur, ex quo etiam illa *post fontis inventionem* Asclepiadis verbis interposuit. contra in principio capitis Pegasi parentes ex Asclepiade Eratosthenicis addidit. hinc igitur Hyginum Asclepiadis *Τραγωδομένα* manibus habuisse concludo, id quod ad argumenta tragica, quae in Fabularum libro saepius occurrunt, recte aestimanda summi momenti est.¹⁹⁾

Ex Istro duae narrationes totae adponuntur, quarum una est de Orione a Diana invita insciaque occiso XXXIV p. 73, 12 — 22, altera de corvo,²⁰⁾ qui cum Apollini Coronidis perfidiam nuntiasset, niger ex albo factus esse dicitur XL p. 76, 17 — 20. neutra ad sideris, sub quo adfertur, explicationem spectat; utraque Eratosthenis narrationibus supplementi instar adiuncta est, ne, qualis fabulae forma apud Istrum extaret, lectores ignorarent. denique ubi Hyginus Eratosthenis de Cane narrationem reddit, cum alia tum exitum ex Istro admiscet XXXV p. 73, 23 — 74, 4 (cf. Catasterismorum fragm. p. 167. 169) idque satis inconsiderate; nam dum Istrum secutus canem simul cum vulpe in lapidem mutatum esse narrat, prorsus oblitus est dicendum fuisse eum inter astra esse relatum; nam de sideris explicatione agitur. duas priores narrationes ex Istri libro, cui *Ἀπόλλωνος ἐπιφάνεια* titulus erat, fluxisse non sine probabilitate statuit Carolus Müllerus F. H. G. I p. 423; tertiam ad *Ἄπτικά* referendam esse certissimum est coque rettulit Müllerus l. c. p. 420. ceterum eundem Istrum *Ἀργολικά* scripsisse constat. v. Steph. Byz. s. v. *Ἄπια*. Athen XIV p. 650 B. F. H. G. I p. 424 fr. 43. 44. itaque Prosymni fabula, quam Hyginus ex eis, *qui Argolica conscripserunt*, narrat V p. 39, 8 — 40, 3, fortasse ad eundem Istrum referenda est. eandem ex eodem fonte haustam sed graeca lingua enarratam in Anonymi analectis mythologicis, quae in libro Laurentiano 50, 1 servata sunt, recurrere iam Wilamowitzius meus in Analectis Euripideis p. 181 s. adnot. 4 observavit.²¹⁾

¹⁹⁾ Cf. quae de Asclepiadis Tragilensis libro Wilamowitzius meus Anal. Eur. p. 181 adn. 3, ego de Apollodori bibl. p. 74 disputavimus.

²⁰⁾ Simillima Ovidius Met. II 534—546. 596—632 fortasse ex eodem Istro narrat. Fabula 202 utrum ab ipso Hygino ex eodem Istro repetita sit an ab interpolatore ex Ovidio addita, diiudicare nunc quidem nequaquam ausim. antiquissimus historiae auctor Hesiodus est in Catalogis (fr. 142 Marksch.).

²¹⁾ Fallitur Wilamowitzius Polymnum, quod nomen Pausaniae libri exhibent, rectiorem formam esse suspicatus. immo apud Pausaniam II 37, 5 *Πρόστυμος* pro *Πόλυμος* restituum

Euhemerus ter commemoratur XII p. 46, 21, 22. XIII p. 49, 12—17, XLII p. 80, 9 idque semper in fine capituli, postquam Eratosthenis narrationes redditae sunt; at cum Eratosthenes ad Euhemerum non respexerit, ipsum Hyginum eius *ἱερὰν ἀναγραφήν* legisse manifestum est.

Semel commemorantur Phylarchus XL p. 77, 1—78, 7, Polyzelus Rhodius XIV p. 51, 1—14, Leon, *qui res Aegyptias conscripsit* XX p. 61, 20—62, 6. quos utrum ipse Hyginus legerit an aliunde, fortasse ex Parmenisco habuerit, certis argumentis diiudicari nequit. Polyzeli²²⁾ narrationem apud Parmeniscum extitisse, supra p. 228 conieci. Leonem vero, quem vel scriptores ecclesiastici cognoverunt, Clementem Alexandrinum dico Arnobium Tertullianum,²³⁾ ab Hygino quoque lectum esse crediderim. eidem Leoni nescio an tribuenda sint, quae XXVIII p. 69, 22—70, 7 ex *Aegyptiorum sacerdotum et nonnullorum poetarum* narrationibus adferuntur; immo si quis fabulam aperte Aegyptiacam,²⁴⁾ quae de socco Veneris ab aquila rapti et in Aegyptum delato profertur XVI p. 56, 7—14, ad eundem Leonem referre voluerit, equidem certe nullo modo obloquar.

Venio ad poetas; atque Arati carmen ab ipso Hygino lectum esse vix est quod moneam; immo in libri quarti capite tertio p. 103, 15 s. duos ex eo versus una cum Ciceronis versione adscribit. sed etiam in libro secundo ad eum respexit; velut ea verba, quae XXXIV p. 73, 7—10 Eratosthenis de Orione narrationem excipiunt: *nonnulli autem aiunt Oriona cum Oenopione prope nimia coniunctum amicitia vixisse et, quod ei voluerit suum studium in venando probare, Dianae quoque pollicitum quae supra diximus et ita interfectum* aperte ad horum Arati versuum similitudinem scripta sunt 638—640

Χίω ὅτε θηρία πάντα

καρτερὸς Ὀρίων στιβαρῆ ἐπέκοπτε χορύνῃ

θήρης ἀρνύμενος κείνῳ χάριν Οἰνοπίωνι.

similiter III 2 p. 81, 17—82, 3 Draconis positio ex Arati versibus 45—62 describitur.

Callimachum et Eratosthenem ab Hygino lectos esse iam in Prolegomenis suspicatus sum p. 5. 6 s.; ex Eratosthenis Erigona et versum et totam de hirco fabulam adponi IV p. 35, 4—11 arbitror; de Mercurio dubito, ut dixi p. 6. Callimachus adhibetur de Hippe XVIII p. 59, 9—11, de Orione XXXIV p. 73, 10—12, de Argo XXXVII p. 74, 21—75, 2; prioribus duobus locis non ad hymnum in Dianam v. 265, 266, sed ad deperditum aliquod carmen, fortasse *Ἀρχαδίαν*, respici contra Naekium recte statuit Schneiderus in Callimacheis II p. 574 s.; idem tertium ad *Ἄλτια* probabiliter rettulit l. c. p. 58; quamquam non negaverim haec quoque Hyginum aliunde habere posse, fortasse ex Callimachi diest; cohaeret enim nomen cum Cerere *Προσύμνη*, quae et ipsa Lernae culta a Pausania paullo antea II 37, 2 commemoratur. cf. etiam Kaibel Epigr. graec. 821.

²²⁾ Polyzeli memoria praeterea apud Athenaeum VIII p. 361 c, Plutarchum Solon 15, 9, denique in scholiis Hesiodicis ad Opera v. 9 servata est. cf. F. H. G. IV p. 481.

²³⁾ Cf. F. H. G. II p. 331.

²⁴⁾ Egregie animadvertit Bursianus Sitzungsber. d. bayr. Akad. 1876 p. 20 in nominis monstro, quod est *Anapluden*—ita enim RV—, Anubidem latere.

scipulo Istro, cuius verba p. 73, 12 Callimachi commemorationem continuo excipiunt; nam XXIV p. 67, 2 Callimachi mentionem ad Eratosthenem, XXXIII p. 71, 22 ad Parmeniscum referendam esse iam supra exposui.

Denique num Pindari vel deperdita carmina, hymnos dico et dithyrambos, Hyginus cognoverit incertus sum. nam ad Pindari hymnos Phrixi fabulam, quae inter Eratosthenis et Hermippi narrationes in medio posita est XX p. 60, 8 — 25, non improbabiliter referre videor, quod in illa Phrixi noverca *Demodice* nominatur, quo nomine Pindarum in hymnis usum esse ex scholiis Pyth. IV 388 discimus. sed hoc fortasse levius est, praesertim cum hanc fabulam, ut re vera Pindarica sit, apud Parmeniscum aliumve auctorem exscriptam invenisse possit. plus valet, quod in Orionis historia ex Eratosthenis Catasterismis reddenda (XXXIV p. 72, 16 s. = Catasterism. fragm. p. 165 b) ex Pindari dithyrambis²⁵⁾ nonnulla addidit prorsus eodem modo, atque alibi ex Asclepiade et Istro; hoc autem indicio maxime, quos ipse Hyginus auctores legerit, agnoscimus.

Latinos auctores Hyginus fere neglexit, velut Nigidium Figulum ab eo lectum non esse dudum perspectum est; nam quos cum eo fabulas communes habet, eae ad eundem omnes fontem, Eratosthenem nimirum, redeunt. ex Ciceronis Arateis duos versus adferri iam supra monui. de Ovidio dubito; nam de Hippe quae post Eratosthenis verba relata narratur fabula XVIII 9 s: *nonnulli eam vatem dixerunt fuisse, sed, quod deorum consilia hominibus sit enuntiare solita, in equam esse versam*, prorsus eadem est, quam habet Ovidius Met. II 635—675. cum eodem convenit Hygino de priore Hippias nomine, quod Eratosthenicis addidit, si quidem recte p. 58, 25 (Catast. fragm. p. 121 b 17) *Ocyrhean* pro eo, quod libri habent, *thean* scripsi. sed hic consensus inde quoque natus esse potest, quod eundem mythographum graecum uterque exscribit, ut factum esse videtur in Istro. v. supra p. 230 Merkelius sane etiam in alia fabula Ovidium adhibitum esse arbitratur; nam cum XIV p. 51, 21 — 52, 7 Aesculapius, non Polyidus, Glaucum in vitam reduxisse dicatur, et natam esse hanc fabulam et in Hyginum irrepsisse ex his fastorum versibus male intellectis VI 750 s.

*profuerant Glauci manibus illa prius,
tunc cum observatas augur descendit in herbas,²⁶⁾
usus et auxilio est anguis ab angue dato.*

²⁵⁾ Hygin. l. l. *Aristomachus autem dicit quendam Catreia fuisse Thebis, Pindarus autem in insula Chio*. Strabo IX 404 ex Apollodoro καὶ ἡ Ὑφρα δὲ τῆς Ταναγραίας νῦν ἐστὶ, πρότερον δὲ τῆς Θηβαΐδος· ὅπου ὁ Ὑφριεὺς μεμύθηται καὶ ἡ τοῦ Ὠρίωνος γένεσις, ἣν φησὶ Πίνδαρος ἐν τοῖς Αἰθυράμβοις. ad idem carmen utrumque testimonium rettulit Bergkii Poet. lyr. I² p. 298; recte, ni fallor; quamquam si accurate locutus esset Strabo, Pindarum in dithyrambis Orionis ortum Tanagram contulisse, Hyginum igitur ad aliud Pindari carmen respicere statuendum esset. sed mihi quoque Strabo nihil aliud dicere voluisse videtur, quam Pindarum in dithyrambis de ortu Orionis egisse, de loco autem suam, non Pindari sententiam proferre.

²⁶⁾ Merkelius hos versus ita scribi iubet:

*tunc cum observatas anguis descendit ad umbras,
usus et auxilio est augur ab angue dato.*

quae cum de Polyido Ovidius dixisset, Hyginus aut eius interpolator, ut Merkelio visum est, ad Aesculapium perperam rettulit. at primum haec Hygini narratio seiungi nequit a verbis, quae ab Eratosthene aliena Eratosthenicae disputationi ab ipso Hygino aliunde admixta sunt: *nonnulli Glaucum Minois filium eius opera revixisse dixerunt*. deinde insunt in hac fabula nonnulla neque illa profecto inlepide commenta, quae ex Ovidii illis versibus nullo modo elici potuerint, velut anguem ad Aesculapii baculum adrepsisse. denique non apud unum Hyginum, sed vel apud graecos auctores Aesculapius, non Polyidus, Glauco vitam reddidisse dicitur, cuius fabulae auctor ab Apollodoro III 10, 3, 10 Melesagoras proditur. itaque hanc fabulam non ex Ovidio, sed ex mythographo aliquo graeco Hygino cognitam fuisse statuo.

Multae sane restant narrationes, quae unde petitae sint, prorsus inscius haereo. sunt autem eae praecipue, quae cum siderum explicatione non cohaereant, veluti Veneris et Proserpinae de Adonide rixa VII p. 44, 5, Cecropis filiarum scelus et poena XIII p. 47, 15—21 (cf. Fab. 166), Arion a delphino servatus XVII p. 57, 11—58, 4 (cf. Fab. 194), denique quae in Icarii (IV p. 35, 12 s. *Catast. fragm.* p. 75—81) et Orphei (VII p. 42, 24—43, 15. *Catast. fragm.* p. 139, 141) historiis ad Eratosthenis narrationem amplificandam exornandamque addita sunt. haec omnia utrum ex uno eorum, quos supra indicavi, auctorum an aliunde habeat Hyginus diiudicare nequaquam ausim. de duabus tamen historiis habeo, quod memoratu dignum videatur. nam Meropis transfiguratio XVI p. 55, 17—56, 2 etiam in Victorianis, quae nunc Townleyana rectius vocantur, Iliadis scholiis narratur ad Ω 293: ὅτι Μέρωφ ὁ Κῶος ἀπαύστως ἐπένθει τὴν γυναῖκα· ξενίσας δὲ τὴν Πέαν μετεβλήθη καὶ συμπάρεστιν ἀεὶ τῷ Δι. haec Hygini narrationi ita respondent, ut nullus dubitem, quin ex eodem fonte fluxerint, nisi quod Hyginus pro Πέαν legisse videtur Ἥραν. hoc autem et verum videtur, cum fidem coniugis honorare Iunonem unice deceat, et in scholiis Victorianis restituendum est. praeterea scrupulum movet Diognetus Erythraeus, qui miram aliquam de Piscibus fabulam prodidisse dicitur, Dercetus historiae gemellam; nam Venerem et Cupidinem cum Typhonem fugissent in Euphratem se proiecisse et pisces factos esse narratur XXX p. 70, 18—71, 1; quae eadem fabula sine dubio ex eodem fonte hausta etiam in Ovidii fastis recurrit II 459—474. sed quis obsecro est iste Diognetus Erythraeus? fuerunt qui de Diogneto Alexandri Magni βηματιστῆ cogitarent, qui semel a Plinio commemoratur VI 61. cf. C. Müller *Script. rer. Alex. Magn.* p. 134 s. at nec de patria huius Diogneti constat neque credibile est in opere mere geometrico locum fuisse fabulis. contra Diogneti Erythraei primae partes sunt in fabella quadam Naxica, quae ab Aristotele Theophrasto Andrisco litteris mandata Polycrites, graecae alicuius Tarpeiae, patriae male amantis puellae fatum celebrabat. cf. Parthen. IX. Plutarch. de mul. virt. p. 254 C—F. Polyaen. VIII 36. iam cum memineris

---

quae coniectura vereor ut stare possit, quamquam ne ipse quidem traditam lectionem aut explicare sufficienter aut probabiliter sanare possum.

quantum Alexandrinae aetatis fabulatores epistolas amatorias in deliciis habuerint, concedes optime fieri potuisse, ut Andriscus vel quisquis fuit Diognetum Polycritae cupiditatem suam epistola data fatentem eaque occasione oblata fabulam illam commemorantem faceret, Hyginus autem Diognetum, quem in enchiridio aliquo mythologico invenisset, pro scriptore, non pro fabulae persona, haberet.

Non me fugit hanc disputationem tum demum absolutum iri, cum eodem modo in ceterorum librorum fontes inquisiverim. sed hoc munus nunc quidem in me recipere non possum. pusillo tamen quodam invento lectores fraudare nolo. Eudoxum secutus Aratus dicit de Genuculario:

v. 69 — μέσσω δ' ἐφύπερθε καρήνω
δεξιτεροῦ ποδὸς ἄκρον ἔχει σκολιοῖο Δράκοντος.

sed fallitur Eudoxus, nam sinistro, non dextro, pede Genucularius caput Draconis premit. v. Hipparch. p. 2 s. (Victorius.) Eratosthenes caute scripsit: ὁ δ' ἐπιβεβηκας αὐτῷ τεθεικὸς τὸ ἐν γόνυ, τῷ δ' ἑτέρῳ ποδὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἐπιβαίνων. Attalus Rhodius, ut Aratum ab erroris crimine tueretur, scribi iussit:

μέσσω δ' ἐφύπερθε καρήνω
δεξιτεροῦ ποδὸς ἄκρον ἔχει σκολιοῖο Δράκοντος.

v. schol. Arat. 69 p. 58, 29. Hipparch. p. 7. hanc autem ad lectionem respexit Hyginus, quamquam ceteroquin Eratosthenem secutus est. II 6 p. 41, 13 *sinistro pede capitis eius dextram partem opprimere conatur*. itaque aut Attalum Rhodium legerit aut illius coniecturam in exemplo suo invenerit necesse est. eandem agnoscit, sed aliter interpretatur scholiasta ad Arat. v. 69 p. 58, 30.

De Fabularum libro latius agere etsi ab huius disputationis consilio alienum sit, unum tamen est, quod silentio praetermittere nolim. nam cum Hyginus II 12 p. 46, 15 (= Catast. fragm. p. 131, 20) se de Graecis *in primo libro Genealogiarum* egisse indicet, huius operis, quod tres minimum libros complexum fuisse adparet, compendium esse eum, quem nos tenemus, Fabularum librum cum alii statuerunt tum Carolus Langius (de nexu inter Hyg. op. myth. et fabul. libr. Moguntiae 1865 p. 5) et Bursianus in eiusdem libelli recensione (Jahrb. f. class. Philol. 1866 p. 762); immo quod Dositheus²⁷⁾ in graecum transtulit Hygini opus fabularum libri, ut nemo nescit, simillimum genuinum hunc titulum, qui est *Genealogiae*, prae se ferebat. ad idem opus refero, quod Hyginus, ubi Aglaosthenis de piratis Tyrrenis narrationem ex Catasterismis reddit, II 17 p. 57, 3 (= Catast. fragm. p. 161, 6) de Liberi nutricibus ita scribit: *a quibus eum nutritum et nos (nostri libri) in progenie deorum et complures Graeci dixerunt*. aliter sane visum est Bursiano, qui tradito illo *nostri*, quod ego Scheffero praeeunte in *nos* mutavi, servato de mythographis latinis sermonem esse arbitratur. at Romanos scriptores ab

²⁷⁾ V. Dosithei mag. interpret. lib. III ed. Boecking. Hygini fab. ed. M. Schmidt p. LIV *Μαξιμῶ καὶ Ἄρῳ ὑπάτοις πρὸ γ' εἰδῶν Σεπτεμβρίου Ὑγίνου γενεαλογίαν πᾶσι γνώστην μετέγραψα.*

Hygino in Astrologia fere nusquam consultos esse iam supra indicavi idemque in Fabulas cadere dudum mihi persuasi, atque verissime monuit ipse Bursianus Hygini verba optime ad fabulam 182 referri posse, quae sane hodie non solum corruptissima pravisque additamentis inquinata est, sed etiam falso titulo *Oceani filiae* inscribitur. quae cum ita sint, et ea quae hodie in Fabularum fronte leguntur deorum stemmata, et fabulam 182 ceteraque quae in deorum liberis enumerandis versantur capita ex Hygini Genealogiis fluxisse certissimum esse videtur. neque tamen fabulae aut omnes aut maximam partem ex Genealogiis fluxisse possunt, cum multae occurrant, quibus in libro *κατὰ στέμματα* disposito locus non sit. quod cum recte animadvertisset Bursianus,²⁸⁾ statuit fabularum librum constare ex Genealogiarum epitome et fabulis ex variis operibus neque tamen Hyginianis a grammatico nescio quo magnam partem iam ante Dosithei aetatem additis. equidem quamquam in Fabularum libro multa inesse concedo, quae ab Hygino profecta non sint, tamen a Bursiano iudicium meum seiungo, cum ille vel maiorem Fabularum partem ab Hygino abiudicet. quod cur faciam, mox expositurus sum. nimirum Hyginus in Astrologia ter promittit se de aliqua fabula alio loco accuratius acturum esse; primum de Gorgone II 12 p. 46, 22 *de qua* (ita PRV. *quo D alii*) *alio tempore plura dicemus*, deinde de Phixi arietis pelle aurea II 20 p. 59, 25 (= *Catast. fragm. p. 125, 5*) *de qua alibi plura dicemus*, denique de Diana XI 34 p. 73, 21 *sed quae post mortem eius* (scil. *Orionis*) *Diana fecerit, in eius historiis dicemus*. haec omnia Bursianus amovere studuit; et quod ultima verba, quae in calce narrationis de Orionis morte ex Istro descriptae leguntur, ex eodem Istro et ipsa ab Hygino inconsiderate translata esse censet, nihil habeo, quod contra dicam, immo optime hoc fieri potuisse libentissime concedo.²⁹⁾ plus difficultatis habent verba, quae primo loco posui; ex Euhemero descripta esse, qui paullo antea commemoratur, vix quisquam sibi persuadeat, cum summa tantum narrationis, non ipsa historia ex Euhemero adposita sit: *Euhemerus quidem Gorgonam a Minerva dicit interfectam*. Bursianus, quem haec difficultas non fugit, illud *qua* ad Minervam refert atque Hyginum eam, quam in sequenti capite II 13 p. 47, 6 s. (= *Catast. fragm. p. 99 et 101*) ex Catasterismis adpositurus erat, de Minerva Erichthonioque narrationem significasse putat. at quis non videt, quam artificiose hoc excogitatum sit? nonne prorsus ridicule Hyginus se *alio tempore* facturum esse diceret, quod

²⁸⁾ Neque tamen recte Bursianus id nimis premit, quod Fabulae neque inter se neque cum Astrologia semper accurate congruunt; cui rei in libro et ex variis auctoribus compilato et in fabulis congerendis versante nihil omnino tribuendum est. in propatulo est comparatio bibliothecae Apollodori.

²⁹⁾ Simile quid accidit II 30 p. 71, 2 s. = *Catast. fragm. p. 129, 1*, ubi legimus *Eratothenes autem ex eo pisce natos hos dicit, de quo posterius dicemus*; nam extrema quoque verba ex Catasterismis reddita sunt *fragm. p. 128, 3* *περὶ οὗ τὴν ἰστορίαν ἀποδώσομεν σαφέστερον, ὅταν ἐπ' αὐτῷ ἔλθωμεν*. cf. schol. Arat. v. 239 *περὶ οὗ ἐν τοῖς ἑξῆς ἐρεῖ*. attamen apte translata sunt, cum Hyginus et ipse postea II 41 de maiore pisce verba faciat. Dianae autem historiae in Astrologia post Orionis fabulam nullae leguntur; itaque, si verum vidisset Bursianus, Hyginus illo loco summa incuria egisse putandus esset.

paucissimis versibus interpositis facit? sed ut tam incredibilia credamus, nullo modo secundi testimonii auctoritas infringi potest: interponit haec verba Hyginus Arietis explicationi ex Catasterismis redditae; eidem explicationi alia quoque addit, quae cum ab Eratosthene aliena sint, Fabulae II accurate respondeant. v. Catasterism. fragm. p. 125 et Prolegomena p. 15. hinc igitur meo iure concludere mihi videor Fabulam II ab Hygino, non ab interpolatore quodam profectam et ex eodem mythographo graeco haustam esse, quem Hyginus tum quoque, cum Astrologiam conscriberet, passim consuluit. at si in Genealogiis haec fabula extitisset, Hyginus non *dicemus* scripsisset, sed *diximus*. his omnibus perpensis adparet eam quae in Fabularum libro de Phrixo legitur narrationem ad tertium aliquod Hygini opus referendam esse, quod cum Astrologiam componeret, non scripserat quidem, sed parabat. idem opus etiam ubi de Gorgona sermo est p. 46, 22 indicari satis confidenter, ubi de Diana p. 73, 21, dubitantius statuo. intelleximus igitur Hyginum ante Astrologiam Genealogias, post Astrologiam enchiridion mythologicum,³⁰⁾ quod in deorum heroumque historiis exponendis versaretur, composuisse, cui Fabulas titulum fuisse veri non est dissimile. utriusque operis compendium multis sane diversissimarum aetatum interpolationibus inquinatum Fabularum liber est, quem nos tenemus; sed iam satis antiquo tempore, altero nimirum post Christum saeculo exeunte, uterque liber propter argumenti affinitatem in unum conflatus esse videtur. nam Hygini Genealogia, quam Dositheus magister III Id. Sept. anni CCVII p. Chr. Apio et Maximo consulibus descripsit, quamque idem illa aetate omnibus notam esse adfirmat, et genealogias et historias coniunctas complectebatur.

De Hygini persona atque aetate Bursiano prorsus adsentior; diversus est ab Augusti liberto neque ante alterum p. Chr. saeculum vixisse potest, cum ne Catasterismos quidem ante illam aetatem in eam, quam Hyginus cognitam habet, formam redactos esse supra intellexerimus v. Prolegomena p. 35.

³⁰⁾ Leviori cuidam argumento in adnotatione saltem locus concedendus esse videtur. Phaethontis fabulam paullo latius exponit, quam apud Eratosthenem invenit. Astrol. II 42 (= Catast. fragm. XLIII p. 195, 19—22) *de quo complures dixerunt, ut patris inscienter e. q. s.* atqui eandem historiae formam ab Hygino etiam in Fabulis 152 prolatam esse iam intelleximus. itaque si Fabulae ante Astrologiam editae fuissent, Hyginus ni fallor hic quoque, sicut II 12 et 17, ad suum librum lectores relegasset et ita fere scripsisset: *de quo et alii complures et nos diximus.*

EPIMETRVM III.

DE NONNVLIS ERATOSTHENIS IN CATALOGIS AVCTORIBVS.

Ipsè Eratosthenes quo modo fontibus suis usus sit, iam indagandum est atque, num ex historiis, quae sine auctoris nomine in Catasterismis feruntur, aliquae saltem ad auctores suos referri possint, videndum. sed in viro et ingenio et doctrina unice praecellenti, qui ex optimorum rarissimorumque librorum ampla copia fabulas circumspecto ingenio elegerit, quis non videt quantis hoc munus et difficultatibus obnoxium sit et periculis. cogita non de Hygino agi, sed de Eratosthene. atque accedit quod ipsius Eratosthenis sententia ab epitomatoribus saepius obscurata est nec semper constat, utrum iam veteres auctores an ipsè demum Eratosthenes singulas fabulas ad singula sidera explicanda adhibuerit. in tot igitur tantisque dubitationibus satius videtur de eis, quorum saepius in Catasterismis mentio occurrit, auctoribus explicatius agere, simul vero quo tempore singula sidera Graecis innotuerint a quibusve fabulis originem deducant, quantum fieri potest, accuratissime exponere.

Agmen ducat Hesiodus; eius enim nomine *Ἀστρονομία* extabat, quae, quamquam ab Hesiodo plerique eam abiudicasse videntur, tamen inter carmina astrologica longe vetustissimum erat. commemoratur a Plutarcho de Pythiae oraculis p. 402 F. οὐδ' ἀστρολογίαν ἀδοξοτέραν ἐποίησαν οἱ περὶ Ἀρίσταρχον καὶ Τιμόχαριν¹⁾ καὶ Ἀρίστυλλον καὶ Ἰππαρχον καταλογάδην γράφοντες, ἐν μέτροις πρότερον Εὐδόξου καὶ Ἡσιόδου καὶ Θαλοῦ γραφόντων (l. γεγραφότων); praeterea ab Athenaeo XI p. 491 C, ubi cautius ὁ τὴν εἰς Ἡσιόδου ἀναφερομένην ποιήσας Ἀστρονομίαν commemoratur triumque versuum, qui de Pliadum vel ut illic vocantur, Peliadum occasu agunt, frustula adponuntur; ad eandem carminis partem respicit Plinius N. H. XVIII 213. denique in scholiis Arateis v. 172 et 254 quattuor versus, quibus Hyadum nomina enumerantur, servata sunt; exscripsit hoc scholium Tzetzes ad Oper. et Dies 382. Chil. XII 169. haec igitur de Pliadibus Hyadibusque fragmenta sola ex Hesiodi Astronomia diserte adferuntur. at alia quoque, quae Hesiodi nomine servata sunt, ad idem carmen editores fragmentorum Hesiodeorum rettulerunt, ea maxime, quae in Catasterismis extant: atque cum quater Hesiodus in Cataste-

¹⁾ De Timocharide et Aristyllo cf. schol. Arat. v. 269 p. 75, 39. Ptolemaeum *Mathem. synt.* VII p. 164. Haupt Op. III p. 361.

rismis commemoretur, quae sub Virgine IX leguntur, ea ex Theogonia v. 901 et Operibus v. 256, quo in versu *παρθένος* falsissime ad sidus Hesiodi temporibus prorsus ignotum referretur, deprompta esse dixi in adnotationibus ad Catasterismorum fragmenta p. 82. restant tres fabulae de Ursa maiore I (Cat. fr. p. 50), de Phruxi ariete XIX (ibid. p. 124), de Orione XXXII (ibid. p. 162). e quibus prima, si quae alia, mere sideralis fabula est; ut enim Ursam inde ab antiquissimis temporibus Graecis notam fuisse constat, ita Callistus²⁾ historiam semper cum hoc sidere coniunctam fuisse neque quemquam de Callistone in Ursam mutata dixisse opinor, quin inter sidera eam relatam esse adderet. idem in Orionem³⁾ cadit, immo ut Orion Scorpii ictu occisus esse diceretur, nihil aliud quam utriusque sideris in caelo positio causa fuit. neque hoc fugit Carolum Odofredum Müllerum, qui etiam priorem, quae in Aegaei maris insulis locum habet, fabulae partem ex sideris ortus occasusque temporibus praeclare derivavit in egregia de Orione disputatione, quae primum Musei Rhenani volumini II p. 1 s. inserta, tum in Opusculis II p. 113—133 repetita est. at quod idem Scorpionem Hesiodi aetate Graecis notum fuisse aut hanc de Orionis morte narrationem ante aetatem Alexandrinam ortam esse negat, id nullo modo a me impetrare possum, ut credam. quid? lucidissimum paene ac pulcherrimum totius sphaerae sidus, cuius splendor navigantium potissimum oculos vel invites ad se convertit, cuius figurae singularitas, ut cum scorpione comparetur, ultro invitat, per tot saecula Graecos fugisse, donec eis a Chaldaeis simul cum ceteris signiferi signis ostenderetur? nec rectius Müllerus hanc duorum siderum ad unam historiam coniunctionem ab antiquissimorum temporum ingenio alienam recentiorumque lusum esse existimat. nam aliud certe est traditas siderum figuras ad certa poetarum commenta revocare, aliud ex ipsorum siderum aspectu fabulas creare. hoc fecerunt Hermippi et Hegesianactes, qui tabulam caelestem manibus tenentes carmina condiderunt eiusque figuris explicationem non

²⁾ Hesiodus, cum Eratosthene teste Callistonem Lycaonis filiam fuisse narraverit, prorsus alia tradidisse fertur in Apollodori bibliotheca III 8, 2, 2. *Εὐμηλος δὲ καὶ τινες ἕτεροι λέγουσι Λυκάονι καὶ θυγατέρα Καλλιστὴν γενέσθαι. Ἡσίοδος μὲν γὰρ αὐτὴν μίαν τῶν νυμφῶν λέγει, Ἄσιος δὲ Νυκτέως, Φερεκίδης δὲ Κητέως. μὲν γὰρ* particulae, de quibus dixi de Apollodori bibl. p. 62 adn. 7, probant re vera Apollodorum credidisse apud Hesiodum nec Lycaonem nec omnino quemquam Callistus patrem dictum esse. quae difficultas tribus modis enodari potest. aut enim Apollodorus ad aliud Hesiodi carmen, in quo Callistus historia iterum narrata erat, respicit v. c. ad Catalogos, aut neglegentius excerptis, id quod saepius ei accidit quam vulgo creditur, aut denique, id quod mihi maxime adridet, Eumeli et Hesiodi nomina inter se commutanda sunt.

³⁾ Quae Diodorus IV 85 de Orione ex Hesiodo adfert, cur et ipsa in Astronomia locum habuisse nequeant, non adsequor cf. fragm. 186 (Marksch.) 210 (Kinkel.) nihil enim impedit, quin illic Orionis res uberrime narratas fuisse opinemur. quod autem Orion *εἰς Εὐβοίαν μεταναστῆναι κάκει κατοικῆσαι* dicitur, id, antequam Chium veniret, accidisse potest; nam statim cum in Euboea sedem tenuisset, eum inter sidera relatam esse ne dicit quidem Diodorus. contra ex Sicilia in Euboeam, ex Euboea Chium migrare egregie convenit ei, cui Neptunus pater dederit, ut supra fluctus ambularet (id enim narraverat Hesiodus); nec minus Neptuni filium decet patri in Peloro promunturio templum dedicare. vides quam adposite Astronomiae fragmentum ab Eratosthene servatum Diodori narratione suppleatur.

sine elegantia ex litterarum monumentis repetierunt, illud ipsum populi Graeci ingenium, nascunturque tales fabulae, non inveniuntur neque componuntur. quare quod Orion Scorpionis ictu mortuus dicitur, eodem id referendum est, atque quod Homerus Ursam Orioni, venatori nimirum validissimo, insidiari. (Σ 488 = ϵ 274 καὶ τ' Ὠρίωνα δοκεύει) et ipse Hesiodus Pliadas Oriona fugere⁴⁾ dicit (Opera 619 εὖ τ' ἄν Πληιάδες σθένος ὄμβριμον Ὠρίωνος || φεύγουσαι πίπτωσιν ἐς ἤρο-ειδέα πόντον). itaque si quae omnino in Catasterismis extant Astronomiae Hesiodae reliquiae, hae duae certe fabulae illuc referendae sunt. quarum cum altera Arcadis i. e. Arctophylacis historia VIII (Cat. fragm. p. 74) tam arte coniuncta est, ut divelli nequeat, sed potius pro Hesiodae et ipsa habenda sit. contra ea, quae de Phruxi ariete ex Hesiodo Pherecydeque narrantur XIX p. 124, ex Astronomia⁵⁾ deprompta esse nullo modo possunt, si quidem illa re vera ab Hesiodo profecta, quid dico? si ante sextum saeculum condita est. nam Arietis sideris mentionem in litteris graecis ante Cleostratum Tenedium non extitisse Plinii diserto testimonio N. H. II 31 constat. ac fuerunt sane qui Astronomiam Alexandrina demum aetate a falsario compositam esse putarent; e quibus praeter ceteros nominandi sunt Carolus O. Müllerus (Prolegomena ad Myth. p. 193) et Markscheffellius (Hesiodi etc. fragm. p. 196). at ne tum quidem Aries in illa commemorari poterat, nisi forte stolidissime simul atque inscientissime falsarium egisse miraque credulitate illius aetatis homines praeditos fuisse tibi fingis. sed nulla adhuc idonea prolata est causa, cur tam recenti aetati hoc carmen tribuamus. immo conclamatum illud Callimachi epigramma XXIX Schneid. (Anth. Pal. IX 507), quod Arati Phaenomenis inscriptum fuisse hodie inter omnes constat:

Ἡσιόδου τό τ'⁶⁾ ἄεισμα καὶ ὁ τρόπος· οὐ τὸν ἀοιδῶν
ἔσχατον, ἀλλ' ὄκνέω μὴ τὸ μελιχρότατον
τῶν ἐπέων ὁ Σολεὺς ἀπεμάξατο. χαίρετε λεπταί
ῥήσιες, Ἀρήτου σύμβολον ἀγροπνίης,⁷⁾

quamquam posse ad Opera respicere non negaverim, aptius tamen ad astronomicum aliquod, quod Hesiodi nomine ferebatur, opus referri contendo. neque inlepidam est Bergkii coniectura (Griech. Literargesch. I p. 1010) Astronomiam Operibus adnexam

⁴⁾ In nuce hic habes, quod recentiores poetae velut Sminthes et Pindarus variis modis exornaverunt. cf. supra p. 42 et p. 136 s.

⁵⁾ Ad Astronomiam id fragmentum ideo maxime rettulit Markscheffellius, quod in scholiis Strozianis p. 142, 8 ab his verbis incipit: *Arietem namque, ut Hesiodus et Pherecydes dicunt, inter astra conlocatum propter Phruxum et Hellen.* at de horum scholiorum auctoritate quid iudicandum sit post ea, quae in Epimetro primo disputavimus, neminem fugiet. ex Epitome melioribusque testibus nihil efficitur nisi Hesiodum arieti pellem auream tribuisse. cetera num ex Hesiodo an ex Pherecyde sint deprompta, ex Eratosthenis verbis diiudicari nequit.

⁶⁾ τό τ' Blomfieldius. τό δ' liber.

⁷⁾ Recepti Ruhnkenii coniecturam. σύντονος ἀγροπνίη liber. alii alia excogitaverunt, quae vide apud editores.

circumlatam esse.⁸⁾ quod vero idem Bergkius Pherecydem hoc carmine usum esse dicit, id ille mihi quidem ex Hyadum nominibus quae eadem apud utrumque sunt (v. Catalog. fragm. III p. 42. Catasterism. fragm. p. 106 Hesiod. fr. 181 Marksch.) recte conclusisse videtur, neque tamen idoneum argumentum est, cum adversarii pari iure falsarium Pherecydis scripta compilasse contendere possint. quare donec fortiora argumenta adferantur, tenemus Astronomiam Hesiodeam a ceteris, quae Hesiodi nomine extabant, carminibus tempore non nimis distare carminumque astronomicorum longe vetustissimum esse. neque in fragmentis, quae aut carmine illo diserte nominato adferuntur aut a nobis illuc relata sunt, si Scorpionem, de quo iam locuti sumus, excipias, ullum est, quod non Hesiodi aetate notum fuisse constet, immo ab ipso Hesiodo alibi commemoretur. sunt autem haec: Hyades (181 Marksch. 12 Kink. cf. Oper. 615), Pliades (179. 180 Marksch. 9—11 Kink. cf. Oper. 383. 572 et passim), Ursa maior (182 Marksch. 13 Kink.), Arcturus (v. supra et Catast. VIII cf. Oper. 566. 610), Orion (185. 186 Marksch. 15 Kink. cf. Oper. 598. 609 et passim). denique vix monendum est non tantum fabulis in hac Astronomia tributum fuisse, quantum visum est Markscheffelio p. 195; sed de ortu potius occasuque paucorum, quae tum nota erant, siderum actum esse. iam vero, opinor, luce clarius factum est, falsissime Phixi historiam, quae in Catasterismis ex Hesiodo narratur, a Markscheffelio et Kinkelio ad Astronomiam referri (183 Marksch. 14 Kinkel); ei potius in Catalogis aut Eoeis suus locus est; ego ad Eoeas referre malo, in quibus Phixi res latius expositas fuisse ex compluribus fragmentis discimus (160. 161. 165 Marksch. 162. 163. 167 Kink.). nec minus falso Phaethontis fabulae,⁹⁾ quam integriorem in Epimetro primo p. 214 s. ex scholiis Strozianis enucleavimus, vulgo in Astronomia locum adsignant (184 Marksch. 16 Kinkel), cum sidus quod Eridanus audit tam antiquo tempore notum fuisse nec tradatur nec probabile sit. itaque illa quoque aut ad Catalogos aut ad Eoeas referenda est.

Venio ad Musaeum,¹⁰⁾ ex quo duae historiae depromptae sunt, de Hyadibus una XIV (Cat. fragm. 110, 11), altera de Amaltheae capra XIII (Cat. fragm. p. 100—103); primum autem moneo alteram fabulam totam (p. 100, 23 — 102, 26), non priorem tantum eius partem, ut putaverunt Koppiersius Heynius Kinkelius alii, ad Musaeum referendam esse. nam et finis fabulae cum praecedentibus optime cohaeret et in ipsa calce Musaei versus frustulum illud *ἀγίοχος κικλήσεται ἀνθρώποισιν* servatum est, quod inter fragmenta recipere omnes neglexerunt. nec Lactantius, qui I 21 hanc fabulam ex scholiis in Germanicum exscripsit, dubitavit, quin tota a Musaeo profecta esset; cuius verba Kinkelius non debebat tamquam novum fragmentum adlegare (17), sed potius una cum Eratosthenis narratione (7)

⁸⁾ Ex cis igitur esset, quae Pausanias IX 31, 4 significat *καὶ ὅσα ἐπὶ ἔργοις τε καὶ ἡμέραις*. eodem *Ὀρνιθομαντείαν* pertinere Proclis testimonio ad Hes. Op. 826 constat.

⁹⁾ Hic quoque Markscheffeli iudicium scholiorum Strozianorum verbis turbatum est.

¹⁰⁾ Musaei fragmenta congesserunt Passow Musaeos p. 60—88, Kinkel Epicorum fragmenta p. 218 — 230.

adscribenda erant. audio mirari quosdam, quod Musaeus Amaltheae capram pro Solis filia habuerit; quod cur mirentur idque in poeta, qui se ipsum pro Lunae filio vendiderit, prorsus non adsequor. nam quod Hyginus scribit *nonnulli etiam Aega Solis filiam dixerunt*, solemnus huius scriptoris sive error est sive loquendi formula. Hyadum historia ad *Θεογονίαν* recte relata est; alteri, quae Iovis pueritiam bellumque Titanis inlatum inlustrat, debitus locus est in *Τιτανομαχία*. sed omnino hoc carmen, quod semel tantum in scholiis ad Apollonium *I* 1179, ubi perperam *Τιτανεργαγία* legitur, commemoratur, nihil aliud esse quam Theogoniae partem recte suspicatur Passovius (Mus. p. 49). Hyadum Pliadumque historia, si qua alia, mere sideralis est; cuius primordia iam in Hesiodi Operibus v. 383 habes, ubi Pliades *Ἀτλαγενεῖς* audiunt; Capram quoque iam in Musaei carmine inter sidera relatum esse neque adfirmare ausim neque negare. id certum est, cum Cleostratus Haedis nomen inderet, iam ante eius aetatem Capram notam fuisse; itaque Onomacritus vel, quisquis alius Musaei personam mentitus carmen illud condidit, huius sideris notionem habere optime potuit. denique non reticendum est, Musaeo a Diogene Laertio praeter Theogoniam etiam Sphaeram tribui prooem. 3 *καὶ τὸν μὲν Εὐμόλπου παῖδά φασί, ποιῆσαι δὲ θεογονίαν καὶ σφαῖραν πρῶτον*, sive in ipsa Theogonia sive in peculiari carmine latius de sideribus actum erat.

Epimenides semel in Catasterismis nominatur XXVII (Cat. fr. p. 148); sed eundem etiam V (Cat. fr. p. 66) significari, ubi *qui Cretica conscripsit* adlegatur monui in Prolegomenis p. 8. itaque et Capricorni historia p. 148. 149, 1—22 et Bacchi Ariadnesque amores p. 66. 67, 17 — 68. 69, 4 ex Epimenide hausta sunt. adparet autem eundem librum esse, quem Diodorus in rebus Creticis enarrandis V 64—80 praeter Dosiadis, Sosicratis, Laosthenidae opera adprime consuluit. Diod. V 80. *τοῖς γὰρ τὰ πιθανώτερα λέγουσι καὶ μάλιστα πιστενομένοις ἐπηκολουθήσαμεν, ἃ μὲν Ἐπιμενίδη τῷ θεολόγῳ προσσχόντες, ἃ δὲ Λωσιάδῃ καὶ Σωσικράτει καὶ Λαοσθενίδα.*¹¹⁾ nam etsi Diodorus consuetudine sua omiserit alia, alia variarit, tamen quae narrat cum fragmentis Epimenideis, quae apud Eratosthenem extant, bene conspirant: Capricorni historiae locus erat inter ea, quae Diodorus cap. 70 et 71 de Iovis pueritia¹²⁾ narrat. et cum Diodorus V 79, 1 Oenopionem Bacchi et Ariadnes filium commemoret, par est in eo quem exscribit libro Bacchi Ariadnesque amores enarratos fuisse. Epimenidis igitur theologi *Κρητικὰ* cum carminibus, quae Epimenidis Cretis celeberrimi vatis sacerdotisque nomine ferebantur, summa argument isimilitudine coniuncta sunt. Epimenidi Cretensi a Diogene Laertio I 10 tribuuntur *Κορυήτων καὶ Κορυβάντων γένεσις καὶ θεογονία* versuum complexa quinque milia et *περὶ Μίνω καὶ Παδαμάνθους* carmen versuum complexum

¹¹⁾ Laosthenidas nusquam alibi commemoratur. itaque nescio an restituendum sit *Ἀγλαοσθενίδα*. Aglaosthenem enim in Naxicis de Iovis pueritia latius egisse, ipsa ea quae in Catasterismis extant fragmenta docent. vide Cat. fragm. II p. 56. XXX p. 156. ceterum cf. infra.

¹²⁾ Inter Epimenidis et Musaei narrationes praeter alias haec quoque intercedebat discrepantia, quod hic ipsam Amaltheam capram fuisse (Diod. V 70, 3), ille Amaltheam nympham capram aluisse (Cat. fragm. XIII p. 102) finxit. cf. etiam p. 226 adn. 11.

milia quattuor, quod haud dubie cum Theogonia arte cohaerebat. atque *Κουρήτων γένεσις* a Diodoro V 65 latius exponitur inde a verbis *μετὰ δὲ τοὺς Ἰδαίους Δακτύλους ἱστοροῦσι γενέσθαι Κούρητας ἑννέα*; quibuscum Titanum, utpote qui Curetum aequales fuerint (Diod. V 66), historia conexa est; *Κορυβάντων γένεσις* iam, ubi de Samothrace agitur V 49, praecepta est; omnino autem totam hanc libri quinti particulam inde a capite LXIV usque ad LXXVII 3 aptissime *Θεογονίαν* vocare possis, id quod ipse Diodorus non obscure significat, cum ad alia transiturus in calce totius disputationis ita scribat: *περὶ μὲν οὖν τῶν θεῶν οἱ Κρήτες τῶν παρ' αὐτοῖς λεγομένων γεννηθῆναι τοιαῦτα μυθολογοῦσιν*. similiter carmini *περὶ Μίνως καὶ Ῥαδάμανθους* conscripto capita LXXVIII et LXXIX respondent, quae incipiunt a verbis *μετὰ δὲ τὰς τῶν θεῶν γένεσις ἕστερον πολλαῖς γενεαῖς φασὶ γενέσθαι κατὰ τὴν Κρήτην ἥρωας οὐκ ὀλίγους, ὧν ἑπάρχειν ἐπιφανεστάτους τοὺς περὶ Μίνω καὶ Ῥαδάμανθυν καὶ Σαρπηδόνα*.¹³⁾ hic igitur consensus ita comparatus est, ut Diodorum aut ipsa Epimenidis carmina aut paraphrasin eorum pedestri sermone conscriptam legisse necesse sit, qualem v. c. Eumeli carminum extitisse quam maxime veri simile est. id autem ante omnia tenendum est Diodorum sibi Epimenidis Cretensis verba legere visum esse, non genealogum, quem solus Diogenes Laertius I 10, 13 ex Demetrio Magnete commemorat, ad quem non satis certa ratione et schol. Pind. Ol. I 127 et schol. Eur. Phoen. 13 referunt. sed Diodorus cum Epimenidem *θεολόγον* vocet, manifestum est vatem Cretensem Theogoniae auctorem significari. at omnino cur ipsa carmina Epimenidea ab Eratosthene aut a Diodoro lecta esse negemus, nulla omnino inveniri potest causa. contendunt sane Eratosthenis verba *ὁ τὰ Κρητικὰ ἱστορῶν* de poeta parum apte dicta esse, at fugit eos idem verbum ab Eratosthene vel de Sophocle adhiberi: Cat. fragm. XVI p. 116 *ταύτην ἱστορεῖ Σοφοκλῆς ὁ τῆς τραγωδίας ποιητῆς ἐν Ἀνδρομέδᾳ κτλ.* XXXVI p. 176 *ἱστορεῖ δὲ ταῦτα Σοφοκλῆς*. iniuria igitur nuper Kinkelius ea, quae apud Eratosthenem et Diodorum servata sunt, fragmenta ex Theogoniae reliquiis exemit. ceterum Theogoniam re vera ab Epimenide profectam esse, ut nuper suspicatus est Carolus Schultessius,¹⁴⁾ nullo modo a me impetrare possum ut credam. imprimis enim Capricorni historia, si quidem recte a me ad Theogoniam relata est, scrupulum movet; is enim, qui apud Epimenidem Aegipanis¹⁵⁾ et Caprae filius Iovis-

¹³⁾ Nonnulla sane ex his etiam ad Ephorum referri possunt, qui cap. 64 nominatur; atque de Minoe quoque ille, ut ex Strabone X p. 476 discimus, similia prodidit, ac Diodorus cap. 78; sed ea tamen intercedit non levis profecto discrepantia, quod apud Ephorum Minos post Rhadamanthyn, apud Diodorum Rhadamanthys post Minoem rerum potitur.

¹⁴⁾ Vide C. Schultess de Epimenide Crete Gottingae 1877, qui cum de Epimenidis vita ac persona non sine bono fructu disseruerit, in ea quae ad Epimenidis scripta pertinet parte utpote a disputationis consilio alieniore non eadem diligentia egit. nam quod Diodorum librum aliquem pedestri sermone conscriptum *περὶ τῆς ἐν Κρήτῃ πολιτείας*, qui Epimenidi a Diogene Laertio adscribitur, compilasse putat, vellem explicasset quomodo factum esset, ut in illo libro Diodorus nihil praeter fabulas inveniret. Eratosthenem autem Schultessius plane neglexit.

¹⁵⁾ Recte quidem animadvertit Vaterus huic Epimenidis narrationi repugnare, quod in alio fragmento eidem poetae tributo Pan et Arcas Iovis ex Callisto filii fuisse dicuntur; servatum

que in Ida sodalis est, tam singularis tamque raræ memoriae persona est, ut ad sideris figuram explicandam inventus esse videatur. fac igitur Theogoniae auctorem nihil omnino de sidere dixisse; tamen sidus illa ætate notum esse oportebat, ut Capricornus in fabulam induceretur. id autem ante quintum sæculum innotuisse neque ullo testimonio constat nec satis probabile est. itaque *Κρητικά*, quo titulo cum Theogoniam tum *περὶ Μίνωος καὶ Παδαμάνθου* carmen comprehensa fuisse arbitror, non ante quintum sæculum a falsario condita fuisse statuo, sicut aliud quoque quod Epimenidis nomine ferebatur carmen, *Τελχινιακὴν ἱστορίαν*, a Teleclide nescio quo conscriptum esse iam veteres contenderunt. cf. Athen. VII p. 282 E.

Pisandri Panyasidis Aeschyli testimonia ad fabulas pertinere, non ad sidera verissime statuit Carolus O. Müllerus Prolegom. p. 199 s. idemque in plerosque scriptores qui Arato superiores sunt cadere veri simillimum est. certe e poetis solus Amphis fabulam vere sideralem, quæ est de Sirio protulit. v. Cat. fragm. XXXIII p. 168; immo in ea quoque fabula, ex qua Callistus historia deprompta est, sidus, quod Ursa maior vocatur, commemoratum fuisse arbitror. denique aperte ad sidera respexit Aglaosthenes, de quo paullo accuratius dicendum est.

Aglaosthenes igitur, qui *Ναξικά* historicum opus, in quo Naxicorum res inde ab antiquissimis temporibus enarratae erant, composuit, quo tempore vixerit non constat. commemoratur ab Athenæo III p. 78 C, a Plinio IV 66, a Polluce IX 83, fortasse etiam in scholiis ad Lycophronem 704 et 1023. cf. C. Müller F. H. G. IV p. 293 s. eundem a Diodoro in rebus Creticis enarrandis adhibitum esse supra conieci p. 241 adn. 11. ex Aglaosthene igitur Eratosthenes præter piratarum Tyrrenorum historiam (Cat. fr. XXXI p. 161) quattuor has narratiunculas sumpsit: II p. 56, 12—22 de Cynosura Iovis nutrice, III p. 62, 1—14 de Iove puero in draconem mutato, XXX p. 156, 13—26 de aquila, quæ Iovi contra Titanas profecturo auspiciam fecisse dicitur, XXXIX p. 182, 1—25 de ara, in qua Iupiter eodem tempore sacrificavit. nam quamquam secunda et quarta narratio sine auctoris nomine adferuntur, tamen cum alteris duabus tam arte cohaerent, ut et ipsas ad Aglaosthenem redire manifestum sit. cf. Prolegomena p. 8. quattuor autem hae fabulae procul dubio in Aglaosthenis Naxicis unam narrationem efficiebant, cuius in fine narratum erat Iovem sidera illa pueritiae suae monumenta reddidisse. quis enim non videt totam illam de Iove in draconis figuram mutato narrationem eo spectare, ut explicetur, cur draconis sidus in caelo duabus Ursis cincta sit? ceterum Ursas Iovis nutrices esse iam Aratus adfirmat v. 30—37; sed cum Serpentem Iovis imaginem esse non addat, aut ignoravit hanc fabulam aut neglexit; fortasse Ursas nutrices Iovis esse vetus populi opinio ferebat, quæ exornata et lepide explicata est ab Aglaosthene.

Difficillima quaestio est de Euripide; nam cum ceteroquin ad fabulas tantum commemorationem eius pertinere libenter concedam, scrupulum movent ea sidera,

est id fragmentum in scholiis ad Rhesum 36 et ad Theocritum I 3. sed mera coniectura id ad Theogoniam referunt, cum *Ἐπιμενίδης ἐν τοῖς ποιήμασιν αὐτοῦ* commemoretur, ita ut eodem iure ad Oracula aut ad *Καθαροὺς* aut denique ad Argonautica referre possimus.

quae Andromedae fabulam in caelo repraesentant: Cepheus, Cassiepia, Andromeda, Perseus, Cetus; nimirum in his sideribus, quod est rarissimum, una interpretatio eaque e fabulis petita ita invaluit, ut non solum nulla alia explicatio unquam prolata sit, sed etiam sidera non ab eis, quas deformant, figuris, sed e mythologia nomina ceperint. vel hinc concludas eam explicationem satis antiquo tempore ortam esse, certe ante Euripidis aetatem, ita ut illum iam sidera, quibus haec nomina tributa essent, novisse admodum probabile sit. optime igitur fieri potuit, ut Minerva, quae in fine fabulae ab Euripide inducitur, Perseo ceterisque promitteret, fore ut eorum omnium imagines in caelo conlocarentur. cf. quae dixi in Diario archaeol. 1878 p. 19s.

Andromedae eorumque quae cum illa coniuncta sunt siderum mentio monet, ut pauca de siderum et notitia et explicatione apud Graecos addam; non quo difficillimas quae hac in re se offerunt quaestiones tam brevi disputatione solvi posse confidam aut nova prorsus neque ab aliis aut prolata aut tacite intellecta adlaturus esse mihi videar, sed quod hunc librum in stellarum fabulis maxime versantem neque carere hac disputationis parte neque aptius concludi posse arbitror. sed et brevissimus ero et eis maxime utar, quae Buttmannus in Academiae Berolensis dissertationibus 1826 p. 19 et Carolus O. Müllerus in Prolegomenis ad Mythologiam p. 191 egregie disputaverunt.

Homeri igitur aetate haec sidera nota fuisse constat: Ursam maiorem, Booten, Orionem, Sirium, Pliadas, Hyadas. Σ 486—489. ε 272—275. quibus ego supra addendum esse conieci Scorpionem. ad haec fere sidera spectant quae quidem in populo de stellis natae sunt fabulae omnes; ita autem natae sunt, ut primum singula sidera certae alicui rei compararentur, tum singula sidera inter se coniungerentur. velut clarissimum omnium siderum, quod nos Ursam maiorem vocamus, ab aliis ursae, ab aliis plastro comparatum esse, ab aliis denique propter figurae flexuram *Ἐλίχην* nominatum esse nemo est qui nesciat. at qui Ursae comparabant, stellam illam lucidissimam, quae in caelo Ursam sequitur, huius Ursae custodem esse arbitrati *Ἄρκτοῦρον* vocarunt, qui plastro, pro bubulco habuerunt Bootenque nominaverunt. nam Arcturum sive Booten apud Homerum Hesiodumque stellam esse, nondum totum sidus manifestum est. Hesiod. Op. 565 *δή ῥα τότε ἀστήρ || Ἄρκτοῦρος προλιπὼν ἱερὸν ῥόον Ὠκεανοῦ κτλ.* postea demum cum maxima illa stella aliae stellae minores ad idem sidus coniunctae sunt, cui sideri, cum stella illa hominis nomen haberet, etiam hominis figura tributa est. similiter Sirium stellam Orionis clarissimi venatoris¹⁶⁾ canem esse finxerunt ipsumque Orionem modo ab Ursa peti modo Pliadas persequi modo a Scorpione occidi fecerunt. cetera sidera quo ordine aut quibus temporibus singula Graecis innotuerint, difficillima ac vix enodanda quaestio est. de perpauca enim constat. Ursae minoris notitiam Phoenicibus deberi saepius traditur neque est cur huic memoriae fidem derogemus. immo

¹⁶⁾ In transcurso moneo Cephalum nihil aliud esse quam Orionem Atticum; nimirum ut ille, hic quoque ab Aurora rapitur; ex qua cum Phosphorum genuisse dicatur, totam fabulam in stellarum ortu occasuque niti manifestum fit. accedit, quod Cephalo non secus quam Orioni canis est immortalis, quam ad Sirium iam veteres mythographi rectissime rettulerunt.

egregie confirmatur altero Ursae minoris nomine quod est *Φοινίκη*. tertium eiusdem sideris nomen *Κυνόσουραν* a figura, quae canis caudam deformare videtur, petitum esse recte statuit Buttmannus. invaluit tamen Ursae nomen, quod sidus et supra alteram Ursam positum est et in arte navali mox illius locum occupavit. quod Hyginus II 2 p. 33, 9, Parmeniscum, ut supra conieci, secutus, Thaletem id nomen sideri primum indidisse adfirmat, ad carmen astronomicum, quod Thaletis nomine ferebatur, referendum esse videtur. v. Plut. de Pyth. orac. p. 402 F. Cleostratum Haedos Arietem Sagittarium invenisse et notasse iam saepius monui; unde necessario concludendum est Capram iam antea notam fuisse; sed omnino haec tria sidera nec splendore neque figurae singularitate praecellunt, ita ut eo tempore, quo nomina ceperunt, lucidiora praestantioraque sidera omnia iam nota fuisse necesse sit. an credi potest Arietem prius quam Perseum aut Cassiepiam inventum esse? Euctemonem Aquarium, Sagittam, Aquilam, Delphinum, Lyrām, Scorpionem, Equum commemorasse Gemini testimonio (*Ἐπιστολή* 16) constat; sed cave ne inventa quoque ab eo esse putes. Coronam Pherecydes commemorasse videtur eamque ad Ariadnam rettulisse. v. Pherecydis fragm. 106 (schol. Od. λ 320). omnino ex eis, quae instrumenta humana deformant, sideribus Lyrām et Coronam longe vetustissima esse puto. quae cum primum propter figurae singularitatem proprietatemque denominata essent, mox ad fabulas referri coepta sunt. idem cadit in ea, quae animalia repraesentare videbantur sidera, Taurum dico, Equum, Arietem, Leonem, alia, de quibus conferendus est Buttmannus l. c. sed quid statuemus de eis, quibus forma humana tributa est, sideribus? primo obtutu adparet duas hic distinguendas esse classes; nam aut heroum nomina sidera prae se ferunt aut hominem quem libet singulari quodam habitu vel statu efficere videntur; ad alteram classem, quae multo maior est pertinent Gemicularius (IV), Ophiuchus (VI), Arctophylax (VIII), Virgo (IX), Agitator (XIII), Aquarius (XXVI), Capricornus (XXVII), Sagittarius (XXVIII), fortasse etiam Gemini (X). duplex autem, nisi egregie fallor, harum figurarum esse potest origo. aut enim primum una tantum stella nomen capit modo ex eo, quem in caelo occupat loco, modo ex lucis splendore coloreque; tum aliae stellae cum ea coniunguntur, ut figura humana deformetur; factum id esse videtur, ut supra monui, in Boote; simile quid fortasse in Geminis accidit, quod nomen primum duabus stellis, tum sideribus, quibus utraque earum cincta est, tributum esse adparet; aut non una primum stella nomen cepit, sed totum sidus simul constitutum ac denominatum est. quod cum non tam a populo vel a poetis quam a mathematicis in sphaera delineanda fieri consentaneum sit, haec sidera et minus nota erant neque statim ad mythologiam relata sunt. carent igitur mythologica explicatione magnam partem vel in Arati Phaenomenis. contra Alexandrini poetae, Hermippos dico et Hegesianactes, in his potissimum sideribus lepide interpretandis ingenium suum exercuerunt. atque haec de altera classe sufficiant. toto caelo ab ea distat classis prior, quae praeter Orionem Pliadas Hyadas totam illorum siderum familiam complectitur, quae ad Andromedae historiam spectant. Hyades et Pliades ab initio sidera sunt neque alio consilio in fabulas inducuntur quam ut sidera explicentur.

idem in Orionem cadere mihi quidem dudum persuasum est; cuius nomen utut explicandum est, id certe mihi satis exploratum esse videtur fabulas de Orione prius narrari non potuisse, quam sidus constitutum et nominatum esset. restant Andromeda, Perseus quaeque cum eis coniuncta sunt sidera, a quibus tota haec disputationis nostrae pars profecta est. atque quis crediderit unius poetae eiusque hodie prorsus obliterati auctoritatem tantum valuisse, ut his sideribus aut ignotis antea aut certe aliter denominatis haec nomina inderet, quae inde ab illa aetate sola obtinuerunt? iterum atque iterum monendum est idem praeterea in uno Orione accidisse. neque tamen credibilius est iam quinto aut vel sexto saeculo populi graeci ingenium ita lusisse, ut e variorum siderum nominibus fabulam sibi componeret. et fabulam et siderum nomina simul ex Asia inlata esse opinatur Buttmannus. quod de Cassiepia concedendum esse videtur, de ceteris dubito; dicam igitur aperte, quod sentio. duo ex hac siderum familia iam satis antiquis temporibus nota fuisse suspicor, ea nimirum, quae et splendore et figura ceteras longe praecellunt, Perseum dico et Cassiepiam. e quibus Perseus id proprium habet, ut ab heroe nomen ceperit, quod similiter factum est in Dioscuris, praeter quam quod illa sideris explicatio vulgarissima quidem, neque tamen sola est. contra Cassiepie nomen utrum a sidere ad heroidem an ab heroide ad sidus translatum sit, diiudicare non ausim; id constat nomen de Phoenissis semper mulieribus adhiberi. nam praeter Andromedae matrem etiam Phoenicis uxor ita nuncupatur, quae modo Phinei (schol. Apoll. *B* 178) modo Atymnii (Apollod. III 1, 2, 3) modo Europae (Eustath. II. 989, 35) mater est. atque postquam Andromedae historia Graecis innotuit, quam saeculo sexto exeunte notam fuisse alibi evici, sed vel ab Alcmane¹⁷⁾ narratam fuisse Wilamowitzius meus me docuit, cum sidere, quod Perseus dudum vocabatur, alia sidera coniuncta sunt, quae Andromedam, Cepheum, Cetum esse finxerunt. ac fortasse tum demum Cassiepia, quae ab initio Phoenicis uxor est, pro Andromedae matre Cephei uxore habita est. atque haec sunt quae de siderum historia adferenda esse putavi specimina.

Aratum opinor ut de sideribus scriberet praeter Antigoni iussum imprimis Stoicorum, quorum disciplinae illum deditum fuisse constat, illud movit *καλὸς δὲ ὁ κόσμος· δῆλον δ' ἐκ τοῦ σχήματος καὶ τοῦ χρώματος καὶ τοῦ μεγέθους καὶ τῆς περὶ τὸν κόσμον τῶν ἀστέρων ποικιλίας . . . . ἐπιτελεῖ τὸ κάλλος τοῦ κόσμου καὶ τὰ φαινόμενα . . . . ἐλάβομεν δ' ἐκ τούτου ἔννοιαν θεοῦ.* (Plut.) de plac. p. 879 F. vix dici potest, quanto opere Arati carmine cum aequales tum posterius delectati sint; neque est qui ignoret, quo studio in imitando Arato Alexandrini poetae, in vertendo Romani elaboraverint. pauci sciunt vel ad artem vim eius pertinuisse. tantum enim auctoritas eius valuit, ut, cum singula poeseos genera inter singulas Musas dividerentur, etiam epos astronomicum peculiarem suam praesidem acciperet, quamque nomen ultro destinabat, Urania Musa fieret

¹⁷⁾ Alcman fr. 72 Bergk (Cramer An. Ox. I 159, 30) *ἦσκέ τις Καφεὺς ἀνάσσειν; σκαφεὺς;* codex. corr. H. Neumannus, Wilamowitzii discipulus.

Arati.¹⁸⁾ praeterea pictores ex fabulis sideralibus argumenta repetivisse iam in Prolegomenis p. 4 adn. 7 uno certe exemplo ostendi; ac fortasse etiam pictura Herculei eruta, in qua Cupido Iovi nescio quid digito indicans repraesentatur (Helbig 113), ad Phaenontis fabulam referenda est. v. Catast. fragm. XLIII p. 194. 195. quid quod singularis aliqua parietis Herculanensis figura, qua in explicanda interpretes frustra desudaverunt, nullo alio modo nisi ex sphaera caelesti intellegi potest. in basilica Herculanensi¹⁹⁾ egregia pictura inventa est, quam post alios optime illustravit atque ad Augam Euripidis referendam esse ostendit Wilamowitzius meus in *Analectis Euripideis* p. 188 v. Helbig 1143. Hercules pictus est Telephum a cerva nutritum inveniens, Arcadia praesente, divina figura, et Satyrisco; haec omnia primo obtutu perspicua sunt. sed adest altera mulier alata, longa veste rubra induta, manu sinistra spicas tenens, quae ex rupe prospectans Herculi puerum indicat: huius nomen quaerendum est. de Victoria non debebat Wilamowitzius cogitare; nam illi spicae vix conveniunt. est autem habitus huius figurae prorsus idem, quem Virginis sideri astrologi tribuunt. nam *Παρθένος* et ipsa alas habet, longam tunicam portat, manu sinistra spicas tenet. v. Catast. fragm. IX p. 84. iam cogita Herculem filium suum in Parthenio monte repperire. omnia, opinor, plana sunt: pictor non sine elegantia, ut Parthenium indicaret, *Παρθένον*, quam eius montis deam esse aut ipse finxerat aut apud poetas Alexandrinos legerat, repraesentavit. quae explicatio cum mihi certissima esse videatur, num similis quaedam figura, quae in nonnullis parietibus Pompeianis picta est, eodem modo interpretanda sit, in medio relinquere debeo. adest haec figura Adonidi nascenti (Helbig 1390), fortasse eidem vulnerato (Helbig 331), spectat puellam illam piscentem, cuius adhuc nomen ignoratur quamque pro Venere vix recte nonnulli habent (Helbig 354. 353?). alas semper habet longaque tunica vestita est, semel nimbo insignis est; sed desunt spicae. Helbigius, qui mira quadam constantia hanc figuram *Σχοπιών* alatum vocat, vix causam proferre poterit, cur scopulo alae tribuantur. atque ne pro Virgine habeamus, praeter alarum defectum id imprimis prohibere videtur, quod nulla earum, cui interest, historiarum in Parthenio locum habet; contra cum reliquis habitus tum nimbus Virgini unice convenit; quae si re vera

¹⁸⁾ Fugit hoc Adolphum Trendelenburgium, qui cum ceteroquin de Musis egregie disputaverit (*Der Musenchor*. Berliner Winkelmannsprogr. 1876) in eo fallitur, quod Uraniam in universum studiis astronomicis praeesse opinatur, ipse tamen miratus huic uni Musae nihil cum poesi commune esse; quam difficultatem ita, ut supra factum est, tolli vir doctissimus et confitebitur, opinor, et gaudebit.

¹⁹⁾ In basilica hanc picturam inventam esse cum antiquissimi testes adfirmant Cochinius et Bellicardius (*observ. sur les antiquités d'Herculanum* Paris 1757 p. 18 tum Carolus Iusti (*Winkelmann II* p. 194). praestantissimae igitur huius aedificii picturae erant Hercules Telephum inveniens et Theseus Minotauri victor (Helbig 1214). Hercules ut Herculei conditor patronusque celebratus est; cum quo Theseus compositus primum quidem propter solemnem utriusque herois consociationem, deinde vero ni fallor Creticus mythus ideo delectus est, quod M. Nonius Balbus, qui basilicam aedificandam curavit, necessitudine quadam cum Cretensibus coniunctus fuisse videtur. v. Mommsen *Inscript. regni Neap.* 2405—2409.

hac figura reddatur, non locum indicet, sed aliud quid significet, quod fortasse ex Arati narratione elici potest. dicit enim Aratus v. 96—136 Virginem Iustitiam esse; quae cum aureo saeculo inter homines versata esset, argenteo se in montes recepisse, aeneo vero ad caelum evolasse. Iustitia igitur sive Virgo eis omnibus historiis interesse potest, quae et saeculo argenteo et in montium solitudine eveniunt. sed ipse confiteor haec omnia tamdiu mera coniectura niti, donec, id quod praecipuum Virginis insigne est, spicae in huius quoque figurae manibus inveniuntur.

ADDENDA ET CORRIGENDA.

- p. 2, 20 lege 28 p. 69, 20 pro 23 p. 69, 20.
- p. 4, 6 post *nihil* adde *aliud*.
- p. 24, 11 verba *regrediente igitur Nilo etc.* a Catasterismis aliena ex eodem fonte interpolata sunt, quo Isidorus in Originibus III 21, 8 utitur. cf. p. 202 adn. 2.
- p. 26 lege *Rufius* pro *Rufus*.
- p. 27 sero inveni Avieni versum 372 emendate in Germanici codice Basileensi legi, ubi post v. 146 Avieni v. 370—8 interpolati sunt. v. Breysigii editionem p. 10.
- p. 29 (et 176) vereor ut recte cum Avieni v. 782—796 tum scholium Arateum ad Catasterismos rettulerim.
- ibidem: Ovidium ipsum Ampeli fabulam invenisse etiam Merkelii sententia est. (Ovid. Fast. p. XC.)
- p. 31 infra: Artemidorus nescio quis *Φαινόμενα* scripsisse traditur in Arati vita altera. v. Buhle II p. 443.
- p. 33. Cepheus cur quartus, Lyra nona vocaretur, iam Fellus et Heynius intellexerunt. ceterum eis, quae illic de Catalogorum ordine dixi, adde quae in adnotatione ad Epitomen p. 192, 18 exposui.
- p. 40, 16 verba *eius filiae* delenda sunt; deerant enim in Frisingensi, cuius lectiones illo loco adpono.
- p. 42, 3 post *XIII* adde *et XXIII*.
- p. 47. de Hygini Astrologiae codice quodam, qui in gymnasii Fribergensis bibliotheca adservatur, nunc Heydenreichii dissertatio (die Hyginhandschrift d. Freiburger Gymnasialbibl. Programm d. Freib. Gymn. 1878) consulenda est; quam in Hygino recensendo mihi praesto non fuisse quamvis aegre feram, tamen hic lectiones eius codicis enumerare e re visum non est; quas qui scire cupiunt, ipsum Heydenreichium adeant.
- p. 84 in Testimoniis: Avien. v. 283 *coli* scripsi ex coniectura Schraderi: *poli* libri.
- p. 100, 15 *ήμιόχει* scribendum esse iam Boeckhius Ann. d. Inst. I 171 vidit. *ήμιόχος* Augustus Mommsen. *ήμιόχων* Michaelis.
- p. 110 inter Catasterismorum fragmenta Eudociae capitis, quod *περι Πλειάδων* inscribitur, initium totum recipere debebam, non in adnotatione tantum commemorare; itaque verba hic saltem adscribam. Eudocia p. 339. *Πλειάδες θνηγατέρες έγινοντο Πληϊόνης θνηγατρός μὲν Ὠκεανῶ, γυναικὸς δὲ Ἄτλαντος· ἀφ' ἧς καὶ Πλειάδες λέγονται· ἦσαν δὲ δώδεκα τὸν ἀριθμὸν καὶ υἱὸς Ὑας· ὃν ἐν Λιβύῃ κνηγετοῦντα ὄφρις ἔκτανε· τῶν δὲ ἀδελφῶν αἱ μὲν πέντε διὰ τὸ ἐπὶ τῷ θανάτῳ πένθος οὐκέτι ἦσαν οὐδ' αὐτὰ, ἀλλὰ καταστερισθεῖσαι ἐπωνομάσθησαν τῷ ἀδελφῷ Ὑάδες ἐξ αὐτοῦ παρονομασθεῖσαι. ἔπαθον δὲ τὰ αὐτὰ μετὰ ταῦτα καὶ αἱ ἑπτὰ· διὸ καὶ Πλειάδες εἰρηται, ὡς τοῖς πολλοῖς δοκεῖ, διὰ τὸ πλείους εἶναι τῶν πέντε.*
- p. 131, 7 Schol. Germ. G: post *Gorgonas* ex S *venisse* addendum est.
- p. 131, 18 s. Hyginus: pro *Graecae fuerunt Gorgonum custodes, de quo lege Graecae fuerunt Gorgonum custodes III, de quibus.* et in adnotationibus adde: *Gorgones III, de quibus R. Gorgonum custodes, in quibus M. custodes Gorgonaum, de quo P.* v. Bursian Jahrb. f. class. Phil. 1866 p. 762 adn. 2.
- p. 131, 22 post *suo quaeque tempore* adde *accepto oculo*.

- p. 138 in Testimoniis: pro *Avien. v. 318* lege *Avien. v. 618*; pro *inde* lege *illa. ibidem v. 625* *Musa satus ipse; repertor* || *carmina Pleiadum numero deduxerat* scripsi Wilamowitzii egregia emendatione recepta: *Musa satus; ille repertor. carmine Pleiadum numero deduxerat* vulgo.
- p. 145 Hygini liber Dresdensis 183, qui praeter alia etiam scholia in Germanicum ea, quae Sangermanensia vocamus, continet, trium siderum catalogos servavit, qui in G omissi sunt; equidem in Catasterismorum Fragmentis hunc defectum ex S compensare studui; sed cum nuper catalogi illi ab Heydenreichio (*Mus. Rhen. 1878 p. 479*) editi sint, hic eos repetam. itaque pro eis, quae sub XXV *Olore* in quarta columna posui 145, 1—6, ex D haec recipienda sunt: *Habet autem stellas in capite claram unam, in utraque ala quinas, in corpore II* (scribe I), *in cauda II* (scribe I) *fiunt XIII.* debebat XIV, sed colli stella omissa est. deinde
- p. 147 sub XXVI *Aquario* 1—13 haec reponenda sunt: *Habet stellas in capite obscuras II, in universis singulas* (scribe *umeris singulis*) *claras singulas, in sinistro cubito I claram, in dextro cubito I et in manu I, in mammis singulas, in dextro crure I, in pedibus singulas claras. summa XII. effusio quae* (scribe *aquae*) *notata est ex stellis XXX* (scribe XXXI), *ex quibus duae clarae, ceterae vero obscurae sunt.* scribendum esset *summa XVII,* nisi post verba *in mammis singulas* quinque stellae omissae essent et eadem quidem, quarum commemoratio etiam in scholiis Basileensibus desideratur. omnino singula verba scholiis Basileensibus accuratius respondent, quam in ceteris Sangermanensium catalogis solent. denique
- p. 150 sub XXVII *Capricorno* haec verba repono, fere eadem ceteroquin, atque quae ex S recepi, sed paullo emendatiora: *Habet stellas in singulis cornibus singulas* (*singulis* D. corr. Heydenreichius), *in naso claram, in capite II, sub collo I, in pectore I* (scribe II), *in pede priori I, in summitate pedis I, in dorso VII, in ventre V, in cauda II claras. summa XXIV.*
- p. 156 Testimoniis ad scholia Basileensia adscriptis addendi sunt Fulgentius I 25 et mythographi Vaticani II 198 e III 4, qui omnes Aglaosthenis narrationem eisdem fere verbis procul dubio ex scholiis Germanici exscriptam (nam ab Hygini verbis magis recedunt) repetunt, manifesto tamen errore pro Aglaosthenis, scriptoris illo tempore fere ignoti, nomine *Anacreontem antiquissimum auctorem* nominant. Bergkii (*Poetae lyrici III p. 1040 fr. 132*) quamquam recte historiam a Teio poeta narratam esse posse negat, falso tamen de iuniore illo Anacreonte, qui *Phaenomena* scripsit, cogitat. v. *Epimetrum II p. 224.* immo nihil cum in Hygini fabulis tum apud mythographos Vaticanos saepius factum est, quam ut pro ignoto nomine vulgarissimum poneretur.
- p. 213, 2 *Cod. Strozianus: et ante per delphini monumentum* delendum esse recte statuit Breygigius; nam quod in U omissum est, etiam in scholiorum Strozianorum archetypo defuisse veri simile est.
- p. 228. Addere poteram *Araetho de Callistus patre Ceteo cum Pherecyde convenire.* v. *Apollod. III 8, 2. 2. Pherecydes fr. 86 Müller.*
- p. 230. De *Cephalo* cane *Nicander* eadem narraverat atque *Ister.* cf. *Pollucem V 38, 39, Schneiderum Nicandrea fr. 97.* suus huic fabulae et, quam eodem loco *Pollux* ex *Nicandro* commemorat, *Actaeonis* historiae locus erat in *Ἐτεροιοιμένοις*, ad quae recte utramque rettulerunt I. G. Schneiderus et Bastius. nam vereor, ut O. Schneiderus cuiquam persuaserit *Nicandrum* peculiari opere, cui *Κυνηγετικά* inscriptum esset, de canibus egisse. quodsi demonstratum esset *Nicandrum* in *Ἐτεροιοιμένοις* conscribendis Istri opera mythologica adhibuisse, is, quem supra p. 230 adn. 20 notavi, *Ovidii* et Istri consensus ad *Nicandri Ἐτεροιοιμένα* referendus esset. at si quidem recte contendi Istrum ab Hygino lectum esse, non est cur negemus ipsum *Ovidium* scripta celebris illius *Callimachei* manibus habuisse.

- p. 233. Addere poteram ea, quae Hyginus II, 1 (p. 31, 6 *sed alii dicunt — 12 demonstrasse*) de Callistone narrat, eadem esse, quae Apollodorus profert III 8, 2. 3 et 4.
- p. 242. De scriptis, quae Epimenidis nomine circumferebantur, Hillerus nuper docte et accurate egit in Museo Rhenano 1878 p. 525; ille quoque Eratosthenem et Diodorum ad idem opus respicere statuit, quod utrum epistola ad Solonem data an alius liber sit in medio relinquit: de carminibus tamen, quorum tituli apud Diogenem Laertium leguntur, cogitari vetat, cum ille operum Epimenideorum catalogus ex Lobone Argivo impudentissimo falsario fluxerit. at ipse Hillerus concedit, in Epimenide rem se paullo aliter habere, atque in ceteris, quibus Lobon suo Marte carmina largitus sit, sapientibus, cum Epimenidis nomine re vera cum carmina tum pedestria scripta extiterint; itaque in catalogo illo vera cum falsis mixta esse. atque *Κορυήτων καὶ Κορυβάντων γένεσιν καὶ θεογονίαν* posse extitisse ne Hillerus quidem negare ausus est, v. p. 528 „wenn der alte Kreter, den man gelegentlich selbst als einen Kureten bezeichnete, insbesondere noch von dem Ursprung der Kureten und Korybanten gehandelt haben soll, so mag es jedem überlassen bleiben, ob er sich lieber einen Fälscher vorstellen will, der sich die Mühe nahm, ein derartiges Gedicht zu fabriciren, oder einen solchen, der die sehr nahe liegende Behauptung einfach erlog.“ mihi, postquam Hilleri acumine Diogenis Laertii auctoritas hac in quaestione labefacta est, tota res ita sese habere videtur: exstabat carmen Epimenidis nomine a falsario confectum, cui *Κρητικὰ* inscriptum erat; hoc carmine usi sunt Eratosthenes et Diodorus. quod cum res Creticas inde a deorum ortu usque ad Minoem enarraret imprimis autem Curetum Corybantumque fabulas complecteretur, Loboni ad eos, quos apud Diogenem legimus, titulos fingendos ansam praebuit. quod librum *περὶ Μίνωος καὶ Παδαμάνθου* pro carmine habui, egregie lapsus sum.

INDEX CAPITVM.

	pagina		pagina
Prolegomena	1—		
Eratosthenis Catalogorum frag- menta tria	37—		
Eratosthenis Catasterismorum frag- menta	45—		
I. Ursa maior	50	XXIV. Lyra	139
II. Ursa minor	56	XXV. Olor	142
III. Serpens	60	XXVI. Aquarius	144
IV. Engonasin	62	XXVII. Capricornus	148
V. Corona	66	XXVIII. Sagittarius	150
VI. Anguitenens	68	XXIX. Sagitta	154
VII. Scorpius	72	XXX. Aquila	156
VIII. Arctophylax	74	XXXI. Delphin	158
IX. Virgo	82	XXXII. Orion	162
X. Gemini	86	XXXIII. Canis	166
XI. Cancer	88	XXXIV. Lepus	172
Asini et Praeseptium	90	XXXV. Argo	174
XII. Leo	96	XXXVI. Cetus	176
XIII. Auriga	98	XXXVII. Eridanus	176
Capra et Haedi	100	XXXVIII. Piscis	180
XIV. Taurus	106	XXXIX. Ara	182
Hyades	106	XL. Centaurus	184
XV. Cepheus	114	XLI. Hydra Corvus Crater	188
XVI. Cassiopeia	116	XLII. Procyon	192
XVII. Andromeda	118	XLIII. Planetae	194
XVIII. Equus	120	XLIV. Circulus lacteus	198
XIX. Aries	124	Index auctorum	200
XX. Deloton	126	Epimetra	
XXI. Pisces	128	I. de scholiis Strozianis	201—220
XXII. Perseus	130	II. quos praeter Eratosthenem auctores Hyginus in Astro- logiae libro altero conscri- bendo adhibuerit	221—236
XXIII. Pliades	134	III. de nonnullis Eratosthenis in Catalogis auctoribus	237—248

INDEX RERVM NOTABILIORVM.

Achilles Tatius 29.
Aeschylus 243.
Aglaosthenes 8. 26. 241 adn. 21. 243.
Alcman 246.
Alexander 224.
Ampelius 17 s.
Amphis 20.
Anacreon 224.
Andromeda 244.
Araethus Tegeates 227.
Aratus 23. 33. 231. 234. 246.
Arati interpres latinus 24.
Aristoteles 206 adn. 8.
Artemidorus 31 cf. Addenda.
Asclepiades Tragilensis 15. 228 s.
Attalus Rhodius 234.
Avienus 26 s.

Berenice 5.

Callimachus 5. 231.
Callisto 2 adn. 2. 238 adn. 2.
Cassiepia 246.
Catullus 5.
(Censorini) fragmentum 202 s.
Cephalus 244 adn. 16.
Ciceronis Aratea 232.
Cleostratus Tenedius 224. 226. 245.
Conon 5.
Cratinus 32.

Diognetus Erythraeus 233.
Dositheus 17 s. 234. 236.

Epimenides 8. 241 s. cf. Addenda.
Eratosthenes 30 s.
    Catalogi 33 s.
    Catasterismi 34 s.
    Erigona 6. 231.
    Mercurius 2 adn. 2. 6. 231.

Euctemon 245.
Eudocia 24.
Euhemerus 228. 231.
Euphronius 221 adn. 1.
Euripides 243 s.

Fulgentius 201. 205. 210. 220.

Germanicus 29.

Hegesianax 32. 221. 227.
Heliodorus 20 adn. 39.
Hermippus 32. 222 s.
Hesiodus 217. 230 adn. 20. 237. 244.
Hipparchus 31.
Homerus 244.
Hygius 35. 236.
    Astrologia 1 s. 201. 221 s.
    Fabulae 235 s.
    Fabularum codex Frisingensis 210.
        „ Italicus 210.
    Genealogiae 234 s.

Isidorus 15 s. 202 s. 205.
Ister 228. 230.

Lactantius Firmianus 9 adn. 11.
Leon 231.

Martianus Capella 205.
Minthes v. Sminthes.
Musaeus 12 s. 240 s.
Myrtilus 6. 21. 25. 31. 32 adn. 65.
Mythographus Vaticanus II 218 s.

Nigidius Figulus 16 s. 32. 35.

Ovidius 16. 29. 232. 233.

Panyasis 243.
 Parmeniscus 225 s.
 Petellides Gnosius 222 adn. 6.
 Pherecydes 15. 245.
 Philiscus 32.
 Phylarchus 231.
 picturae Pompeianae 4 adn. 7. 7 adn. 10. 247.
 Pindarus 232.
 Pisander 243.
 Plinius 201. 205.
 Polycrite 233.
 Polyzelus Rhodius 231.
 Promethei fabula 7 adn. 10. 223.
 Prosymnus 230.
 Ptolemaei epigramma 221.

scholia in Aratum 15. 25.
     in Germanicum Basileensia 8 s. 201.
             Sangermanensia 21. 201 s.
             Stroziana 204 s.
     in Iliadem 34. 233.
 Scorpius 338.
 Servius 219 s.
 Sminthes 28.
 Sophoclis Triptolemus 222.
 Sositheus 32.

 Thales 245.

 Urania Musa 246.
 Ursa maior 244.
     minor 245.

 Virgo 247.

